

Oud Boerenland

Boerderijen, veldnamen en wegen rond Heino

deel 3

H.J.A. Overkamp

© 2015 door de auteur van dit boek. Omheining heeft de exclusieve rechten op alle bijdragen aan dit boek.

De lay-outontwerpen en grafische elementen van Blurb in dit boek vallen onder het auteursrecht van Blurb Inc., 2011. Dit boek is gemaakt met de service van Blurb voor creatieve publicaties. De auteur heeft de exclusieve rechten op alle bijdragen aan dit boek.

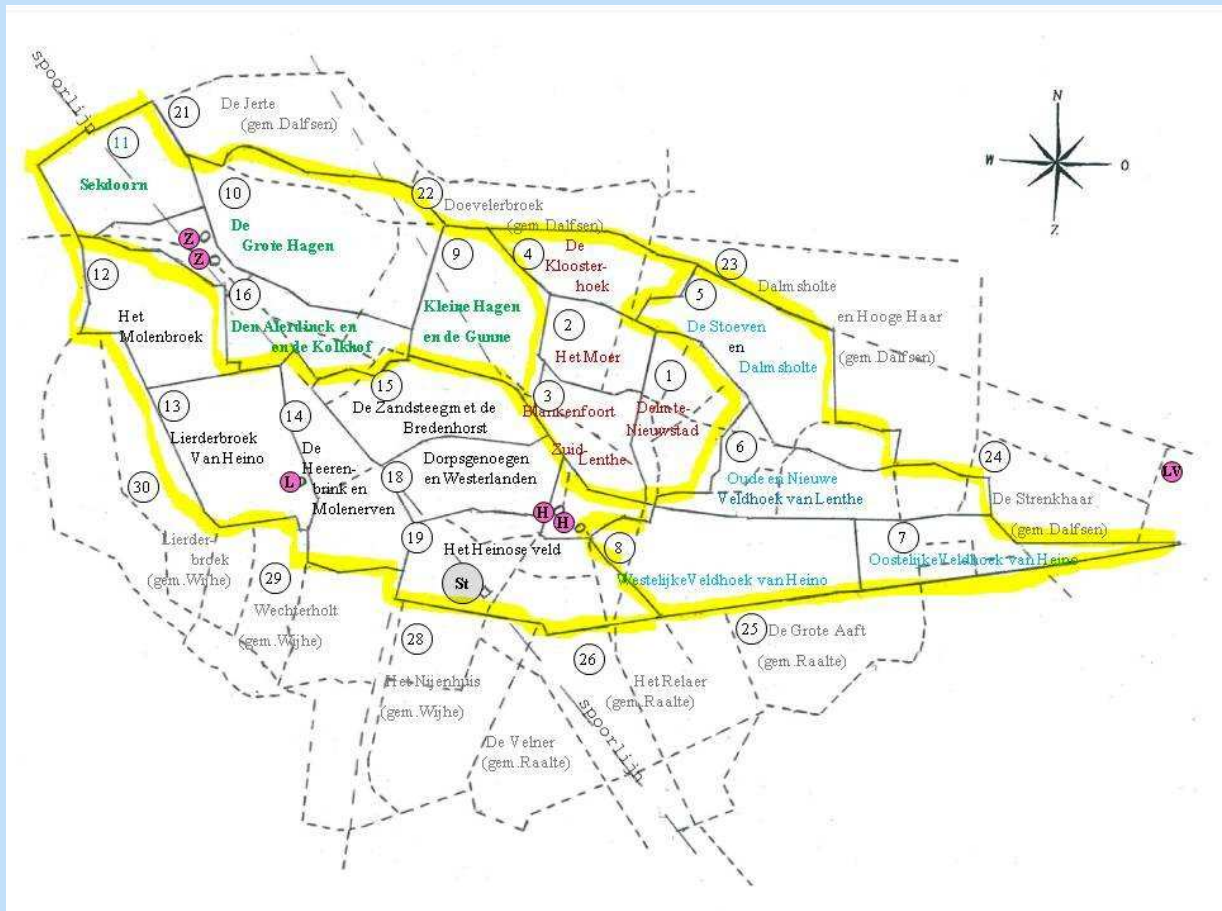
Oud Boerenland Boerderijen, veldnamen en wegen rond Heino deel 3

Inhoudsopgave

blz.	
4	Overzichtskaart Oud Boerenland
5	Systeemwijzer
6	Inleiding
7	Kleine Hagen en Ganzepan
7	De Kleine Hagen met de Gunne
10	Gansepan
10	Ontwikkeling van de boerderijen
12	De wegen rond en in de Kleine Hagen en de Ganzepan
12	De boerderijen van de kleine Hagen en omgeving Ganzepan
39	De Grote Hagen met de Linthorst
39	De Grote Hagen en de Ierte
39	De ontginningen in het Hagengebied
43	Ontwikkeling van de boerderijen
44	De boerderijen van het Grote Hagengebied
76	Sekdoorn en Laag Zuthem
76	Weteringen en ontginningen
79	Sekdoorn in de Marke Zuthem
79	De vestiging van boerderijen en stichting van Laag Zuthem
80	De wegen en waterlopen van Sekdoorn en Laag Zuthem
81	De boerderijen en woningen van Laag Zuthem
98	De Kolkhofslanden en Den Alerdinck
104	Den Alerdinck
105	De boerderijen van de Kolkhofslanden en Den Alerdinck
134	Verantwoording
135	Begrippenlijst
136	Voornaamste bronnen en literatuur

OVERZICHTSKAART OUD BOERENLAND HEINO

Cartografisch overzicht van de deelgebieden in de voormalige gemeente Heino en directe omgeving. De boeken Oud Boerenland beschrijven de gele sector. In de kleur rood is deel 1 weergegeven, in de kleur blauw deel 2, in de kleur groen deel 3 en de in zwart het nog uit te geven deel 4.

Leeswijzer

Verklaring van de tekens

De cijfers en letters achter een boerderij-, veld- of wegnaam verwijzen naar de kaarten met boerderijen of veldnamen en oude wegenamen.

Bewonersgegevens Van de boerderijen aan de noordzijde van de Hagenweg hebben we minder bewonersgegevens beschikbaar. De huizen met even huisnummers staan in de gemeente Dalfsen.

Bewonersvermeldingen

De opsomming van de bewoners en adressen komt voornamelijk uit de bevolkingsregisters van Heino. Er zijn verschillende periodes. Gegevens van voor 1840 komen meest uit de Kadastrale Atlas 1832 van Heino en de archieven van "Omheining". Het jaartal geeft het 1e jaar van een periode aan; 1840= 1840 – 1845, 1850= 1850 – 1860, 1860= 1860 – 1880, 1880= 1880 – 1890, 1890= 1890 – 1910, 1910= 1910 – 1920 + 1920 – 1930, 1925= adres 1925 – 1940 + 1920 - 1940, 1940 – 1948-1970 zijn gegevens uit adreslijsten. Overlappingsen komen voor. Bijvoorbeeld: 1860 B 326 +W. Koenjer, 1880 Wed. G.Kaleveld, 1890 I 374 + G.W.Niens, 1910 I 410G.W.Niens.

Dit moet zo worden gelezen dat in 1860 de weduwe G.Kaleveld (die in 1850 vermeld was) de hoofdbewoner was. In de periode 1860 – 1880 woont hier ook een kortere of langere periode de familie W.Koenjer en in de periode 1890 – 1910 komt de familie G.W.Niens (pas in 1907). In 1910 en 1925 is de hoofdbewoner G.W.Niens. In het oude bevolkingsregister van Heino zitten nogal wat hiaten, zodat enkele fouten niet zijn uitgesloten.

Waardeklassering voor gebouwen in 1832

Voor alle opstallen moest belasting betaald worden naar de waarde gerelateerd aan de belastbare opbrengst. Hiervoor had men voor woningen en boerderijen met de opstallen een klassering gemaakt van klas 1 t/m 10. Voor buitenplaatsen gold een aparte klassering. Voor deze klasseringen had men voorbeeldobjecten aangewezen. De hoogste klasse was 1 en de laagste was 10. In klas 10 vielen de z.g. hutten. Deze hadden vaak nog wel houten gebinten. Soms een houten voorgevel, wanden van rijshout en stro, bepleisterd met een mengsel van leem, haksel en koemest: de zogeheten dorrewanden. In klas 9 vielen boerderijtjes of woningen die erg vervallen waren. In klas 8 vielen de boerderijen in niet zo goede staat of kleine boerderijtjes in goede staat. In klas 7 vielen de boerderijen in goede staat of grote boerderijen in minder goede staat. Was het klas 6 dan was het voor die tijd een luxe boerderij of een zeer grote boerderij in goede staat. De klassen 5 t/m 1 kwamen bij boerderijen toen weinig voor. dan waren het zeer grote en luxe boerderijen (of bedrijven). De omvang van het boerenbedrijf bij de boerderij is afgeleid van de hoeveelheid cultuurgrond die er bij hoorde.

Tips voor genealogisch onderzoek

Voor genealogisch onderzoek is het raadzaam ook de bevolkingsregisters en de registers van de burgerlijke stand van Heino te raadplegen.

Inleiding

Voor u ligt deel 3 van de serie Oud Boerenland, waarin het Hagengebied, Sekdoorn, Laag Zuthem, en de volgende landgoederen worden behandeld: De Gunne, de voormalige Linthorst, Den Alerdinck II, de Colckhof en den Alerdinck. Het succes van de eerste twee delen heeft ons aangemoedigd door te gaan op de ingeslagen weg.

De boeken Oud Boerenland zijn meer dan een opsomming van oude bewoningsgegevens, eigenaren, pachters, boerderijen, veldnamen en wegen. Er wordt onder andere nader ingegaan op het ontstaan van het landschap. Van alle boerderijen rond 1832 is ook het grondgebruik uitgezocht en is de betekenis van de bekende boerderij- en veldnamen zo veel mogelijk toegelicht. Inzichtelijk wordt, dat er in de loop van de eeuwen veel is veranderd. Zo rond 1900 was het landbouwsysteem bijvoorbeeld veel primitiever dan in latere tijden. Niet alles was te achterhalen, waardoor de ene boerderij beter kon worden beschreven dan de andere.

In principe staan de eerste drie boeken los van elkaar. Wel is alleen in het eerste deel van Oud Boerenland nader ingegaan op het ontstaan en het bevolken van het land, het leenstelsel, de boerderijen en de marke. Dit boek beperkt zich hier door een bondige begrippenlijst. Het kan daarom raadzaam zijn het eerste boek te raadplegen door aanschaf of bezoek aan de bibliotheek. Er wordt naar gestreefd het niet bij deze drie boeken te laten, maar alle gebieden van Heino te beschrijven.

Dat kan betekenen, dat op termijn in totaal vijf boeken in deze serie zouden kunnen verschijnen. Veel gegevens zijn verzameld door de vroegere werkgroep boerderij- en veldnamen van Omheining. Bewoners hebben zelf ook informatie aangeleverd. Ik ben hen daarvoor zeer erkentelijk. De huidige werkgroep geschiedenis verzet veel werk om deze uitgaven mogelijk te maken. Er wordt ruime aandacht besteed aan het opsporen en controleren van de informatie. We trachten daarmee de eventuele onjuistheden zo veel mogelijk te beperken. Natuurlijk houden we ons graag aanbevolen voor aanvullingen en andere suggesties.

Rest mij de hoop uit te spreken dat u in dit boek vindt wat u zoekt.

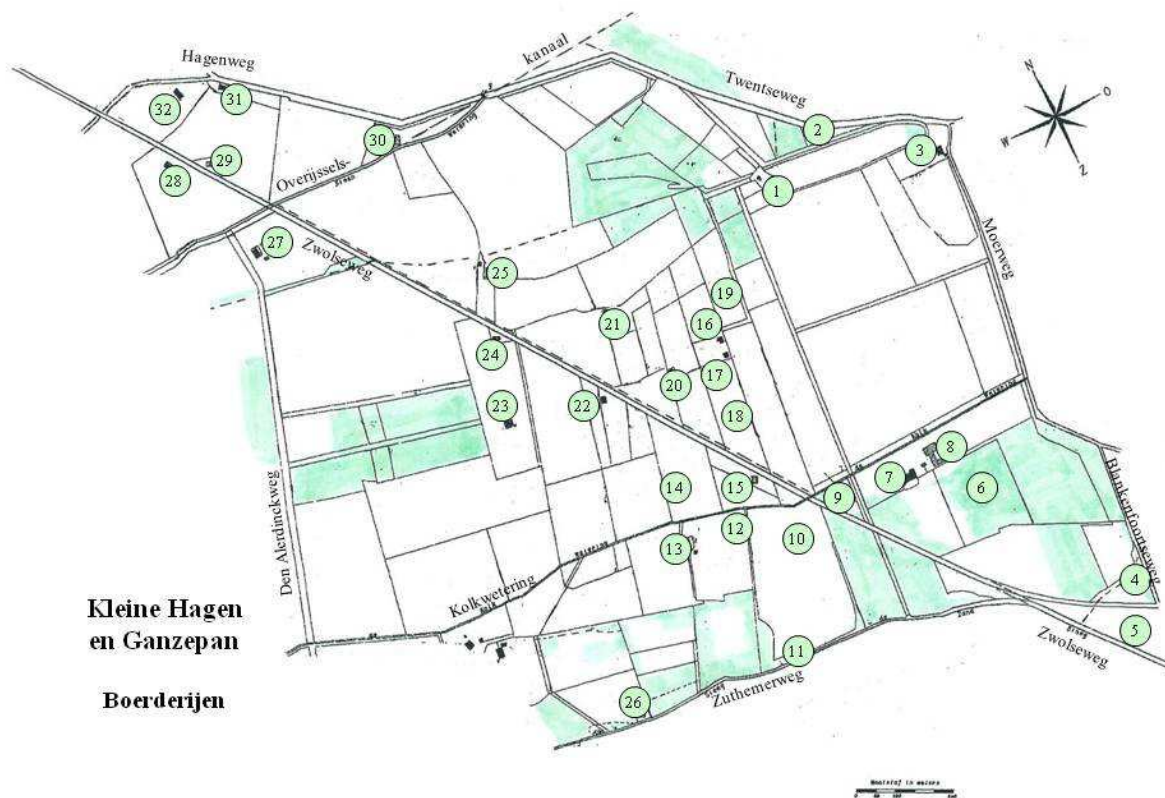
Herman Overkamp, auteur.

De Kleine Hagen en de Gansepan

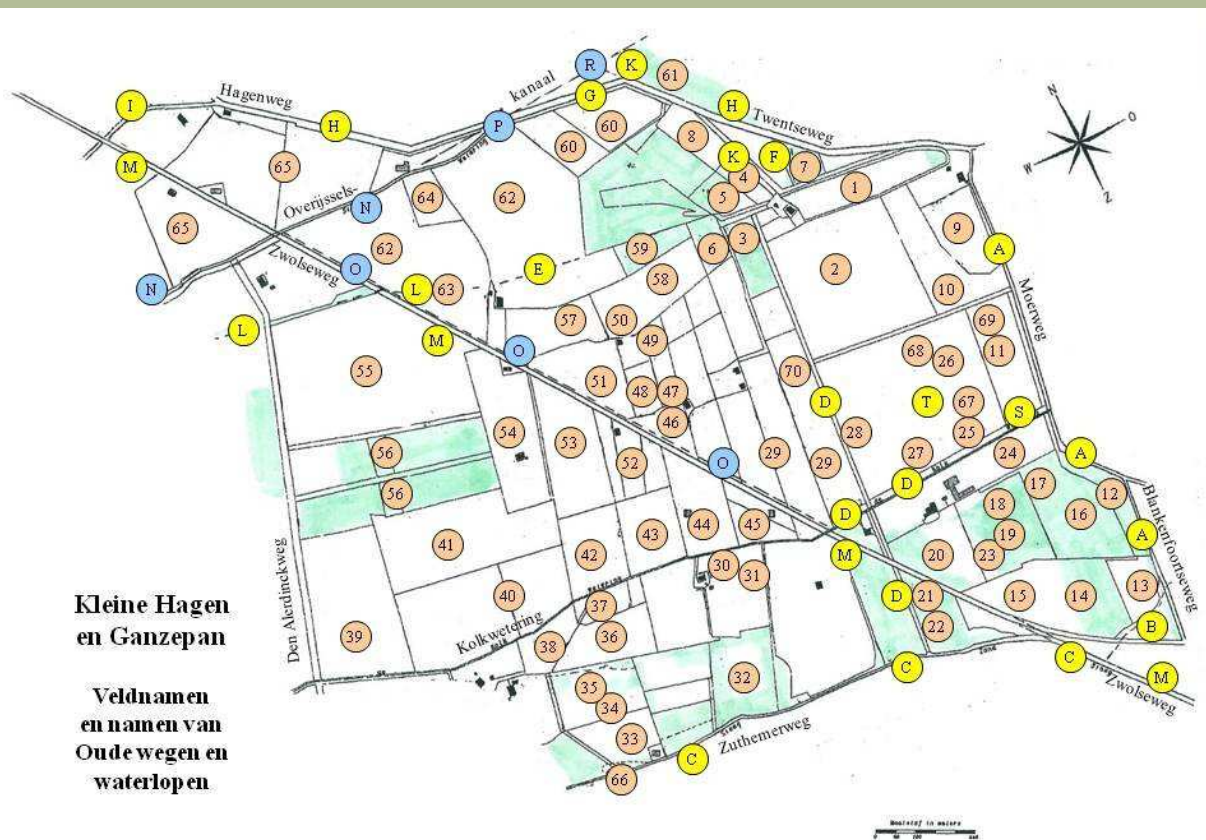
De Kleine Hagen ligt tussen de Moerweg, Twentseweg, globaal de Den Alerdinckweg en gedeeltelijk de Kolkwetering en Zuthemerweg. Noordelijk daarvan ligt de Buishoek rond de Gansepan en de Hagenweg. De eerste ontginningen in deze streek zijn begonnen vanuit het gebied van de lerte, westelijk van de Gansepanweg (Dalfsen) en de Hagenweg. De Hof de lerte werd al in 874 genoemd. Vooral vanuit de daarbij behorende boerderijen zijn de ontginningen van de lage gronden begonnen. Het Hagengebied zal zo rond 1100 ontgonnen zijn door het graven van afwateringen. Vermoedelijk zal dit eerst een Vloedgraven (afvoersloot) geweest zijn als voorloper van de huidige Kolkwetering. Het water liep vrij uit over de nog niet ontgonnen landerijen, de latere polder Sekdoorn. De Nieuwe Wetering liep er nog niet voorbij. Vanuit deze Vloedgraven werden op regelmatige afstanden evenwijdig van elkaar ontwaterings - sloten gegraven. Deze vorm van ontginning werd het 'slagen'-systeem genoemd. De gegraven slootjes (slagen) liepen in de Kleine Hagen in de noord-zuid richting vanaf de Vloedgraven (Kolkwetering) door tot aan de wat hogere gronden oostelijk van —nu boerderij Davenschot *25 (Zwolseweg 70). Deze slagenontginning eindigde net voorbij boerderij Slootman *9 (Zwolseweg 56). Er waren 2 ontginningsdelen in het Hagengebied. Er werd een deel ontgonnen tussen de huidige Nieuwe Wetering en de Den Alerdinckweg, de Grote Hagen. Oostelijk daarvan werd een deel niet ontgonnen. Daarachter werd een kleine ontginning, de Kleine Hagen, gerealiseerd tussen de huidige boerderijen Jan Harms *23 en Slootman *9. De laatste sloot bij Slootman liep richting de Kruzebrink *1. Deze sloot had waarschijnlijk aan één zijde een wal ter wering van water uit het Moergebied. De tussenliggende gebieden ten noorden van Zwiersboer (Zuthemerweg 14) en dat ten noorden van de Gunne zijn wat later ontgonnen. Vermoedelijk in de 12e eeuw is de afwatering van de Vloedgraven verbeterd door deze tot een wetering te verbreden. Dit werd dus de Kolkwetering, ook wel de Kleine Wetering genoemd. Over de tijdstippen van het ontstaan zijn schattingen gedaan door Ir. D.M. van der Schrier en Ir. J.P. van den Berg van het voormalig waterschap Salland in 'Overijssels Regt en Geschiedenis' uitg. 2001. De volgorde van de aanleg is daardoor bekend. Door de aanleg van de Kolkwetering kwam deze te liggen langs het huidige gemaal Langeslag (nu Nieuwe Wetering genoemd). Deze wetering liep verder langs Soeslo (nu landgoed) als lertegraven (nu Overijssels kanaal) naar de Westerveldse A lopende langs Berkum (Zwolle).

De Kleine Hagen met de Gunne

Door het graven van de Kolkwetering en de verlenging daarvan tot het Moergebied, werden de tussenliggende gebieden beter bruikbaar. Er werd een ander ontginningssysteem toegepast: blokontginningen. Rond grote vierkante percelen werden sloten gegraven. Deze werden omgeven met houtsingels en een tweede sloot. In de zomer stonden de sloten nog wel eens droog. Om het vee binnen de percelen te houden waren deze houtsingels nodig. Daarbij gaven singels nog opbrengsten van boerengeriefhout. Men maakte hiervan allerlei stelen, afrasteringen, dorsstokken, gaffels (soort vorken) enz. Voor de kachel was brandhout nodig en voor de kokkepot (kookpot) rizee (rijshout ofwel takkenbossen). Voor de bouw en reparatie van boerderijen waren bomen nodig voor: gebinte, sporen, slieten enz. In de oudste delen van het Hagengebied waren geen houtsingels aangelegd. Daar waren doornenhagen (meest meidoorn) nodig om het vee tegen te houden. Door de daar toegepaste smalle percelen volgens het slagen systeem zouden de houtsingels te veel oppervlakte land vergen.

1 Twentseweg 1 Kruzebrink	17 bij Zwolseweg 58 Hofstee
2 Twentseweg 3 De Tip	18 bij Zwolseweg 58 Veldje II of Veltien
3 Moerweg 5 Grote Kappe of erve 't Sant	19 Zwolseweg 60 Klein Kruzebrink
4 Blankenortweg 1 en 3 woningen	20 Zwolseweg 62 Groot altinkhorst
5 Zwolseweg 42-44-46 woningen	21 bij Zwolseweg 62 't Wevers of Klein Hertebrink
6 Zwolseweg 52 't Weegies en IJsselstede	22 bij Zwolseweg 79a Groot Harrebrink of Hertebrink
7 Zwolseweg 48-50 de Gunne (buitnhuis)	23 Zwolseweg 81-81a Jan Harms of het Sniders
8 Zwolseweg 52 de Gunne (boerderij)	24 Zwolseweg 83 woning
9 Zwolseweg 54-56 Slootman	25 Zwolseweg 68-70 Davenschot
10 Zwolseweg 73 Ronsasse of Klein Gruwel	26 Zuthemerweg 6 woning
11 Zuthemerweg 2 woning	27 Den Alerdinckweg 10 Ganzepan
12 Zwolseweg 75	28 Zwolseweg 85 + cafe en veevoerhandel
13 Zuthemerweg 4 Veldje I of Veld-Alerdinck	29 Zwolseweg 74
14 Zwolseweg 79	30 Hagenweg 1
15 Zwolseweg 77	31 Hagenweg 3 De Cingel of Kleine School
16 Zwolseweg 58 Klein Altinkhorst of Bonepoter	32 Zwolseweg 76-78 Borgman of Ter Haere

Kleine Hagen en Ganzepan

Veldnamen
en namen van
Oude wegen en
waterlopen

Veldnamen

- 1 Kruzebrinskamp
- 2 Kuzebrinksstukken
- 3 Kleine Kruzebrink
- 4 De Korte Akkers
- 5 't Kleine Kampie
- 6 't Breukie
- 7 Tip of Tipje
- 8 De Hofstee
- 9 't Kamp
- 10 't Melenhorst
- 11 Moerstegeland
- 12 Het Hazenland
- 13 Oeleskamp
- 14 Bosgedeelte
- 15 Grote Boschkamp
- 16 Bos bij de Gunne
- 17 De Potkamp
- 18 Bakovenbosch
- 19 Tienshepeland

- 20 Engelse werk
- 21 Bosch tot Vermaak
- 22 Sterrebosch
- 23 Paardwei
- 24 Kalverland
- 25 Stuk voor de Singel
- 26 Stuk naast Eiland
- 27 Achter IJzeren Hek
- 28 Naast de Allee
- 29 Sloosland 2x
- 30 Lage Eulderink
- 31 Hoge Eulderink
- 32 Veltieskamp
- 33 Bouwkamp
- 34 Het Brinkj
- 35 Bosakker
- 36 Plaggenkamp
- 37 't Hooistukje
- 38 bij 't Jochems
- 39 Grote Land
- 40 Gravemansland

- 41 Gravemnasland
- 42 Zwiersland
- 43 Roonsland
- 44 't oesker
- 45 Jan Veltien
- 46 Harrebrink
- 47 De Harrebrink
- 48 De Vetkamp
- 49 Weverije
- 50 Sloosland
- 51 Punte van Harrebrink
- 52 Marienbergerland
- 53 Zwiersland
- 54 Hazelhorstland
- 55 Insehaarweide
- 56 Hofstee 2x
- 57 De Kamp
- 58 Sanderskamp
- 59 De bos
- 60 Bolderbos 2x

- 61 IJsselstede
- 62 De Goor
- 63 De Belt
- 64 De Vinne
- 65 De Borghoek 2x
- 66 Reutekolk
- 67 Het Mastenbroek
- 68 Davenschotter Mastenbroek
- 69 Saayen groenland Kappert
- 70 Groenland Davenschot

Waternamen

- N Steenwetering 2x
O Nieuwe Kolkwetering 3x
P vroegere Bolderbug
R Bolderbrug

Wegnamen

- A Moersteeg 3x
B Hatieweg
C Zandsteeg
D 4 Alleen de Gunne
E Allee naar Davenschot
F Lentherschoolpad
G Oude weg
H Grote weg van Kampen naar Osnabrueck
I Hagenseweg
K Weg naar 't Meulemans
L Weg naar 't Vonder
M Rijksweg 4x
S Voorster Mastenbroekeralee
T Achterste Mastenboekeralee

De grondsoort was hier natter dan de grond er omheen, dus waren er veel sloten nodig. De naam de Gunne, een variatie op goor, (gore moerassige grond) geeft aan dat het in die omgeving moerassig geweest is. Op deze moerassige grond lag aanvankelijk een laagje veen. Dit verschilde plaatselijk van dikte. Door de afwatering en het steken van schadden (losse turfachtige bovenlaag van het veen) voor de kachel was dit al vrij snel verdwenen. Deze veenlaag was nergens erg dik omdat de ondergrond redelijk waterdoorlatend was naar het grondwater. Dit gebied werd later in blokvormige percelen ontgonnen met veel greppels daarin, na doortrekking van de Kolkwetering. Eerst werd dat Mastenbroek *67 genoemd. Dat was broekgrond dat alleen in de zomer geschikt was voor enige beweiding en vooral als hooiland.

Gansepan

Hoewel er al honderden jaren boerderijen in de lerte (in 874 genoemd) en in de Buishoek (omgeving van de huidige Hagenweg) zijn geweest, is de grond er grotendeels na 1800 ontgonnen. In de omgeving van de huidige Ganzepan was het ook moerassig. In de zomer kon het in natte periodes erg drassig zijn. Vandaar dat het lage deel in die omgeving De Goors *62 genoemd werd. Ontginningen vond men minder wenselijk om voldoende veldgronden voor de schapen te behouden. In de zomerperiode waren de gronden daar meestal voldoende droog voor. Werd het te nat dan werden de schapen bij het schot (de kooi) gehouden. In de winter vormde er zich een stroomgeul van water uit Dalmscholte. Om dat water meer te reguleren, is vermoedelijk in de 15e eeuw de Steenwetering [N] gegraven door het toen al ontgonnen gebied van de Grote Hagen (ten zuiden van de Hagenweg) en door het niet ontgonnen gedeelte in de Buishoek langs de huidige Ganzepan. Daardoor kon ook de verderop gelegen Kluinhaarsmaat ontgonnen worden. Door de betere afwatering via de Steenwetering kon de Twentseweg omgelegd worden, waardoor er een kortere verbinding ontstond. Die weg liep voordien over de Slendebroekerweg, de Tibbensteeg en via het Klooster (Twentseweg 22, vermeld in Oud boerenland deel 1). Over de Steenwetering werd een houten brug, de Bolderbrug, gelegd waar de zompen (kleine schepen met platte bodems) onderdoor konden. In de weg van 't Meulemans (Slendebroekerweg) naar de Kruzebrink *1 Twentseweg 1 kwam een voorde (doorrijdbare waterpassage). In 1850 (tot 1853) is het Overijssels kanaal op de plaats van de Steenwetering gegraven. Bij de Ganzepan werd een nieuwe brug gelegd voor de in 1830 aangelegde Rijksstraatweg. De houten Bolderbrug (P) in de Twentseweg werd verwijderd en er werd een nieuwe brug (R) gelegd op de plek van de voorde, die aansloot op de weg naar de Slendebroekerweg. Dit was de weg naar 't Meulemans [K]. Deze nieuwe brug lag ongeveer 300 meter oostelijker dan de oude. Doordat het kanaal een hogere waterstand kreeg voor de scheepvaart, werden aan weerszijden van het kanaal afwateringssloten gegraven ter vervanging van de Steenwetering. Door de verlegging van de Bolderbrug protesteerden de boeren omdat zij daardoor een eind moesten omrijden om op hun landerijen te komen. Er werd in de noordelijke afvoersloot een duiker gelegd zodat men over de kanaaldijk bij de Bolderbrug kon komen (vanaf het beginpunt van de Hagenweg)

Ontwikkeling van de boerderijen

Door de ontginningen konden in de loop der eeuwen de grote boeren hun akkerbouwkampen uitbreiden. Er was meer mest voor hun akkers beschikbaar door de uitbreiding van de veestapels. Er konden meer katersteden (kleine boerderijen) gesticht worden. Deze kregen dan ieder een klein deel

van de oude landbouw-kampen ter beschikking. Op een strook, wat hogere grond, zuidelijk van de bouw-kamp van de Davenschot (Zwolsesweg 70) zijn eerst enkele katersteden gesticht zoals de Harrebrink *22 (Zwolsesweg 79A) en de Altinkhorst *20 (Zwolsesweg 62). Deze zijn later weer gesplitst in meerdere boerderijtjes. De oudste naamsvermelding van Harrebrink was Hertebriek. Dit duidt op een verzamelplaats van wild (hier herten) op een oude horst (een hoger stuk land). De katersteden aan de kant van de Zuthemerweg zijn blijkbaar afgesplitst van de gronden van de erven (Groot-) Alerdinck (Zuthemerweg 10-12) en het erf Delmdijk (Zuthemerweg 1) dat tot de Bredendorst (Molenweg 10) behoorde. De gronden van de katersteden het Veldje *13 (Zuthemerweg 4) en de Slootman *99 (Zwolsesweg 56) zijn blijkbaar van Den Alerdinck afkomstig. De grond van 't Weegjes *6 (afgebroken) was afkomstig van Delmdijk en dat van de Gunne *8 (Zwolsesweg 48 t/m 52) mogelijk ook. De families Potkamp en later van Sonsbeeck uit Zwolle hebben geleidelijk deze katersteden gekocht. Bij of aan de Gunne werd mogelijk al in 1650 een jachthuis of jachtkamer zonder vuursteede (schoorsteen) gebouwd. Dat is later verbouwd tot een groter buitenverblijf en werd dan als 'spieker' aangeduid. In 1730-1731 werd het oude bouwland van de Gunne gedeeltelijk ingeplant voor de aanleg van een sterrenbos (t.b.v. de jacht). Op wat lagere grond werden tuinen aangelegd en het gehele bezit werd voorzien van landgoedlanen, alles in Franse stijl. Rond 1825 werd een groot deel van het overgebleven oude bouwland, het sterrenbos en de tuin omgevormd tot een groot landschapspark in de Engelse landschapsstijl. Het geheel van park met parkbos en inliggend bouwland bleek in 1832 totaal 10,5 ha groot. Helaas, in 1828 werd dit park doorsneden door de aanleg van de Rijksstraatweg. Het karakter van het park is daardoor grotendeels verloren gegaan en daarna niet meer als zodanig onderhouden. In 1832 was het grondbezit van de Gunne 100 ha. Dit is inclusief de erven Bosman, kleine Bosman, 't Hoekje aan de Oude Dalfserweg en de Knolle aan de Dalfserweg. In 1842 werd erf Kruzebrink *1 (Twentsesweg 1) met circa 33 ha grond er bij gekocht. Door vererving aan familieleden van van Sonsbeeck, zijn de eerstgenoemde erven met zo'n 37 ha er weer afgegaan. Vanaf de 19e eeuw tot 1971 werd het erf Davenschot *25 (Zwolsesweg 70) met 50 ha door de Gunne beheerd. Een gedeelte van de akkerbouwkamp, de Sanderskamp *58, werd door Alexander van Sonsbeeck van de Gunne aangekocht. Het hele lage gebied van de Hagen en de Gunne is verschillende keren overstroomd geweest. Vooral in 1825 was dit heel erg. Door een hoge waterstand op de Zuiderzee (nu IJsselmeer) en een noordwester storm werd het water opgestuwd terwijl daardoor ook het IJsselwater niet weg kon. Veel mensen en vee zijn toen verdronken. B.J. van Sonsbeeck van Den Alerdinck was de overstromingen beu. Omstreeks 1830 heeft hij daarom een zeedijk rond het grootste deel van zijn gronden laten aanleggen. Deze dijk liep ook langs de Steenwetering [N], nu de Hogesweg. Na 1850 werd hierlangs het Overijssels kanaal gegraven. In 1830 werd het tracé van de Rijksstraatweg (Zwolsesweg) daarom verhoogd aangelegd om ook als zeedijk te dienen. De door het Hagengebied lopende Kolkwetering werd daardoor onderbroken. Deze werd ten noorden van de Rijksstraatweg omgeleid vanaf Slootman *9 (Zwolsesweg 56) naar de Steenwetering op kosten van van Sonsbeeck. Het gedeelte langs Den Alerdinck hield de naam Kolkwetering. Het nieuwe deel langs de straatweg werd de Nieuwe Kolkwetering (O). De Rijksstraatweg was veel beter te berijden dan de Twentsesweg (een zandweg). Een aantal boeren verzocht daarom de bestaande weg langs Kruzebrink verder gaand door de Allee [E] richting Davenschot, daar langs naar de Rijksweg [M] te verbeteren. Deze weg werd door de Nieuwe Kolkwetering onderbroken. Er werd gevraagd daarover een brug aan te leggen. Dit werd echter afgewezen.

De wegen rond en in de Kleine Hagen en de Ganzepan.

Aan de oostzijde liep de Moersteeg [A]. Dit is nu de Moerweg overgaand in de Blankenfoortsweg. Tussen de Bankenfoortsweg en de Zwolseweg liep de Hayeweg [B] die aansloot bij de huidige Dalfserweg. De Zwolseweg, overgaand in de Zuthemerweg, was de Zandsteeg [C]. Deze liep vanaf Harculo bij de IJssel tot op de Strenkhaar. Dan zijn er de Alleen van de Gunne [D] aangelegd als landgoedlanen in 1730. Een der lanen had toen al de naam Voorste Mastenbroekeralee [S] en een andere laan was de Achterste Mastenbroekeralee [T]. Deze werd na 1798 verwijderd. Ook was er een Allee langs Davenschot [E]. Deze liep vanaf Kruzebrink naar erve de Davenschot en verving een kromme weg langs de akkerbouwkamp waarmee ook de erven rond de Altinkhorst te bereiken waren. Vanaf de Kruzebrink liep het Lenthal schoolpad [F] voor de schoolkinderen uit het Hagengebied naar de voormalige Lentherschool aan de Twentseweg. Aan de noordkant van het gebied liep de Twentseweg. Deze heeft daar niet altijd gelegen. In 1276 is de Twentseweg al vanuit Zwolle door de marke Lenthe verbeterd. Het tracé via de Slendebroekerweg, Tibbensteeg en het Klooster (Twentseweg) zal toen nog niet verlegd zijn omdat er moeilijk door de laagte (zonder Steenwetering) bij de huidige Bolderbrug te komen was. Door het graven van de Steenwetering kon door de betere afwatering de Twentseweg verlegd worden. Deze weg werd de Grote weg van Kampen naar Osnabrück [H] genoemd. Een vervallen gedeelte bij de Bolderbrug werd Oude weg [G] genoemd. Het gedeelte ten noorden van het Overijssels kanaal is nu het verlengde deel van de Hagenweg tot de Molenhoekweg. De Hagenweg was vroeger de Hagensteeg [I]. De weg tussen de Kruzebrink en het Overijssels kanaal was de weg naar 't Meulemans [K]. Vanaf de Davenschot was er een weg naar 't Vonder [L] aan de Hogeweg. Deze kruiste daar de Steenwetering en liep vandaar naar de Hagensteeg, nu Hagenweg. Door de aanleg van de Rijkstraatweg [M], de Nieuwe Kolkwetering [O] en de Hogeweg als zeedijk is rond 1800, deze weg vervallen.

De boerderijen van de Kleine Hagen en omgeving Ganzepan

Boerderij nr. *1 Kruzebrink (1397) Twentseweg 1 voorheen familie Hilgenkamp.

De Kruzebrink was oorspronkelijk een oude katerstede (kleine boerderij) van de Hof de lerte (Ganzepanweg) die al voor het jaar 874 ontstaan was. In 1397 werd 'die Cruse' vermeld. Deze boerderij kan al wel veel ouder zijn. Bij een ruiling van gronden in 1408 werd de grond 'Crusebring' genoemd. Er werd geruild ten behoeve van de in 1416 gestichte dependance van het klooster Bethlehem te Zwolle op het erf Ekenkate (Twentseweg 22). De naam Crusebring kan wijzen op een landkruis dat bij een brink, omheind terrein, heeft gestaan. Er kan ook een kruising van wegen bedoeld zijn. Er kwam namelijk een weg vanaf de Slendebroekerweg richting de Gunne. Een andere weg kwam vanaf de kruising Moerweg, Twentseweg langs de Kruzebrink en de Davenschot *24 (Zwolseweg 70) als doorgaande weg naar 't Vonder (bij Hogeweg 7) en over de Steenwetering naar de Hagenweg. De Steenwetering bestond toen overigens nog niet. Dat de Kruzebrink aanvankelijk een katerstede was, kunnen we zien aan de latere omvang van de bouwkamp. Deze was in 1832 2,8 ha maar zal daarvoor wel kleiner geweest zijn. Geleidelijk is de Kruzebrink vergroot. In het Lierderbroek bij Ravenshorst werd het Fraterland er bij gepacht. De Kruzebrink behoorde altijd tot de lerte. Het is later een leengoed (feitelijk eigendom) geworden van een bemiddelde Zwollenaar. In 1444 behoorde het tot een erfenis van Jacob van den Water. Het was toen nog wel tiendplichtig

(10% van de opbrengst) aan het klooster Stift Essen waartoe de lerte behoorde. In 1588 werd het volgende vermeld: "een kotterste tiendplichtig aan het Stift Essen, tussen Oosterkamp en de Davenschot in leen aan de Stad Zwolle". De Oosterkamp was vermoedelijk Ekenkate (Twentseweg 22) en Davenschot was van de stad Zwolle. De Stad Zwolle had met de reformatie alle kerkelijke en kloosterbezittingen overgenomen. Daarbij behoorden ook de Buishoeke tienden waar de Kruzebrink onder viel. Er zijn meerdere eigenaren van het leengoed bekend. In 1520 was dat Albert ter Lijnthorst (eigenaar buitengoed de Linthorst Hagenweg 21). Na 1520 Johan van Camphuizen (voor de helft), daarna Egbert Geersen tot 1587. Dan Henrick Jansen Cruisebrink, 1610 Jacob Egbertsen. Een kleinere boerderij, Klein Kruzebrink, werd in 1602 afgesplitst. Dit boerderijtje, westelijk van het erf, is later weer verdwenen. In 1675 lag de Kleine Kruzebrink van Janbot Len woest. Vermoedelijk verwoest door oorlogshandelingen. De andere Klein Kruzebrink *19 (Zwolsseweg 60) is veel later na 1920 als nieuwe boerderij gebouwd op een perceel van erf Davenschot (1832). De grond was in 1857 aangekocht door van Sonsbeeck van de Gunne. Terug naar de Kruzebrink. In 1675 had de Kruzebrink 1 vuurstede en 1 bakoven. In 1682 was de Geestelijkheid van de Stad Zwolle eigenaar (de Bethlehemkerk). In 1795 was er 12½ mudde gezaai (ruim 6 ha bouwland) en 6 koebeesten. Zoals we hiervoor zien is de Kruzebrink geleidelijk vergroot. In 1821 trachtte de Stad Zwolle alle bezittingen in deze omgeving te verkopen. Dat ging niet door omdat de geschatte opbrengst van de Kruzebrink 5625 gulden niet werd gehaald. In 1832 was de Kruzebrink zo'n 40 ha groot. Hiervan was 6,3 ha bouwland waarvan 2,8 ha op de hoge oude bouwkamp. Er was 20 ha weiland waarvan circa 7 ha in het Lierderbroek. Vervolgens nog 7 ha heide en 8 ha bos. De boerderijwaarde was vrij hoog (klas 5). In 1842 is de Kruzebrink met 33 ha grond verkocht voor 8005 gulden aan Alexander van Sonsbeeck te Zwolle, eigenaar van het buitengoed de Gunne *8 (Zwolsseweg 50). Het land in het Lierderbroek is door andere boeren gekocht. De Kruzebrink is omschreven in 'Omheining' 2006 nrs.3 en 4 door Jan Tijhuis.

Veldnamen: de Kruzebrinkstukken *2 zijn de 2 grote weidepercelen ten zuiden van de Kruzebrink. De hoge bouwkamp draagt de naam Kruzebrinkskamp *1. Westelijk van de boerderij is de naam Klein Kruzebrink *3 genoemd naar het boerderijtje dat daar voor 1675 gestaan heeft. Noordelijk daarvan de Korte Akkers *4, ook 't kleine Kampie *5 genoemd. Deze namen spreken voor zich. Hier westelijk van lag 't Breukie *6. Dit verwijst naar een laag (broek)perceel. Er is een hele lijst van pachters: 1520 Ulrich opten Crysbrink, 1587 Henrich Jansen Cruisebrink, 1610 Jacob Egbertsen, 1675-1694 Henrick Crucebrinc, 1695-1722 Jan Cruysebrink, 1703 + Gerrit Jansen (1731-1767), 1724 Rutger Jansen Kruysebrink, 1778-1795 Jan Willem Gerrits, 1800 Lucas Jansen Kruisebrink, 1840 LB 237 H. Kruisbrink, 1843 G.J. Sloodman. 1860 LB 288, 1862 H. Ruiter, 1890 H 342, 1894-1897 onbekend, 1897 G.W. Niens, 1910 H 381, 1917 F. Boelens, 1917 A.M. van Mullem, 1920 H 427, 1924 Groteboer, 1925 C 388, 1930 C 395 J. Hartkamp, 1933 C 395A H. Nijboer, 1935 C395 A. Geerts, 1946 J. Hilgenkamp, 1948 Twentseweg 1, 1964 Wed. J. Hilgenkamp-Kolkman, 1985 verlaten, 1993 bewoond.

Boerderij nr. *2 De Tip (1879) Twentseweg 3 zomerhuis, voorheen familie Nijboer.

Dit boerderijtje bevindt zich op een perceel dat in 1832 nog heide was in eigendom van de Stad Zwolle. Het hoorde bij de Kruzebrink *11 (Twentseweg 1) en werd in 1861 ontgonnen nadat het door van Sonsbeeck van de Gunne was gekocht. Op dit tipvormig perceel is een daglonersboerderijtje gezet waar, westelijk daarvan richting de Bolderbrug, een perceeltje bouwland bij hoorde. In de 20e

Tweemaal boerderij Grote Kappe, Moerweg 5. Deze werd in brand geschoten tijdens de Tweede Wereldoorlog
Rechts als wederopbouwboerderij, familie Melenhorst.

Twentseweg 3, De Tip

eeuw was voor de bewoners werk in de kwekerij aan de overzijde van de weg (Twentseweg 8-10). De veldnaam van het bouwland was de Tip of Tipje *7. Richting de Bolderbrug was de veldnaam De Hofstee *8. Kennelijk is dat in gebruik geweest bij boerderij de Hofstee *17 (afgebroken bij Zwolseweg 58). Langs boerderij De Tip liep een pad naar de oude Lentherschool [F]. Bewoners: 1879 LB 288A J. Kleinmeulman, 1890 H 343 J.Hulleman, H.J.Schuurman, G. Wijnhout, 1905 H.Bijsterbosch, H. Hulsebosch, 1910 H 382 Eilander, D.M.Wolfkamp jachtopziener, 1920 H 428 G.Eilert, Wed. A. Oud Ammerveld-Maatlammers, 1925 C 387, 1930 C 394 G. Groteboer, M.G. Groteboer, 1948 Twentseweg 3 H.M.Nijboer, 1985 zomerhuis.

Boerderij nr. *3 Grote Kappe (1601) of erve 't Sant Moerweg 5 familie Melenhorst

Boerderij de Grote Kappe is van oorsprong een katerstede geweest, behorende bij het buitengoed Het Moer (bij Moerweg 2). In 1601 moest de pacht op de garve aan Geert van Armelo betaald worden. Dit was meestal $\frac{1}{3}$ van de oogst. Hier was dit gesteld op 6 schepel of 3 mud rogge van ongeveer 1,5 ha land. Verder was er 'wilt land' (ongebruikt braakliggend land). In 1675 werd de Grote Kappe evenals Klein Kruzebrink (bij Twentseweg 1) als woest aangemerkt. De verwoesting zou veroorzaakt kunnen zijn door de oorlogshandelingen omstreeks 1665 en 1672 van Bommen Berend. In 1682 en 1730 was de Grote Kappe van secretaris Vriezen van landgoed Den Aalshorst (Heinoseweg, Dalfsen). De belastingheffing, de tienden, was soms in bezit van een andere eigenaar. In die tijd was het ook een herberg aan de Twentseweg. In 1716 kreeg de waard van 'de Kappe' een boete omdat hij onderdak verleend had aan iemand die uit Overijssel verbannen was. In 1726 koopt Egbert van Marle te Zwolle, eigenaar van het Moer, de tienden van de Kappe van de Heer van de Leemkuil (bij Dalfsen) voor 575 gulden. De boerderij komt nogal eens in andere handen. In 1763 is Juffrouw v.d. Beecke de eigenaar. In 1800 had Willem Jansen in de Kappe 10 koeien en 6 stuks jongvee. Dat was voor die tijd een vrij groot aantal op zandgronden. Het is niet duidelijk wanneer de bewoner eigenaar van deze boerderij is geworden. In 1829 was de boerderij 14,7 ha groot waarvan 7,3 ha aan de noordkant van de Twentseweg lag, toen gemeente Dalfsen. Er was ook een perceel hooiland in het Lierderbroek ' $\frac{1}{2}$ de Kooi'. De veestapel bestond uit 10 koeien, 5 pinken, 5 kalveren, 2 paarden en 1 varken. De schapen waren al vervangen door rundvee. 3 Jaar later, in 1832, was de boerderij al weer groter. Er was 18,7 ha grond met nu 11 ha aan de noordkant van de Twentseweg. Dan 6 ha bouwland waarvan 3 ha op de oude kamp bij huis en 3 ha aan de overzijde van de weg. Van het weiland van in totaal 12 ha, lag 8,5 ha richting de Steenwetering [N]. Om de bouwkampen lag 0,7 ha hakhout. Eigenaar van de boerderij met een vrij hoge waardering (klas 5) was de Wed. Maria Kappert van Hendrik Brinkhof. Op de grond van deze boerderij is in 1905 aan de overzijde van de weg een nieuwe boerderij gebouwd (Twentseweg 12). Daardoor is het bedrijf toen gesplitst. Op 12 april 1945 is de boerderij door oorlogshandelingen verwoest. Nadien is er een wederopbouwboerderij gebouwd. Een veldnaam bij de boerderij was 't Kamp *9 en 't Melenhorst *10. Bewoners: 1601 Derck in de Cappe, dan Steven in de Cappe, 1675-1730 Tonis (Teunis) Derk(sen) in de Cappe, 1732-1749 Jan Jansen in de Cappe, 1773-1801 Willem Jansen, 1799 Gerrit Harms of Nijboer, 1811 Gerrit Jansen Bosch, 1814 Hendrik Brinkhof, 1819-1832 Wed. Maria Kappert van Brinkhof, 1840 LB 238 H. Bosch, 1860 LB 289 + L.J. Bosch, 1890 H 344 Wed. J.Bosch-Westerbeek, 1905 + H.J.Bosch, 1910 H 383 H.J. Bosch, 1920 I 429, 1925 C 386, 1930 C 393, 1948 Moerweg 5 G. W. Melenhorst, 1970 E.G.W. Melenhorst, 1985 + Moerweg 5A A. J. F. Melenhorst.

Woningen nr. *4 Blankenfoortsweg 1 en 3

Het perceel grond waarop nu Blankenfoortsweg 3 staat, was in 1832 heide van Hendrikus Smit op boerderij Oude Seysveld (Zwolsesweg 69). Hier werd vroeger veel wit zand gehaald om de plavuizen in de haardkamer van de boerderijen te bestrooien. Met het zand werden soms mooie figuren gemaakt. Een veldnaam was Het Hazenland *12. Kennelijk waren hier nogal wat hazen. Bewoners: 1945 C 398A A.M.van de Akker, 1948 Hayesweg 1, 1970 Blankenfoorts-weg 3 T. Hulsebosch, 1985 J.H.Hulsebosch-Bendijk + B.A. Rikkert. Het perceel waarop Blankenfoortsweg 1 stond, was in 1832 eveneens heide, eigendom van Berend Wolters. Hij was ook eigenaar van boerderij Moezewinkel (Kleinjansweg 2). Bij de aanleg van de Rondweg om Heino is, na hevig protest en procederen door de bewoners, de woning afgebroken. Verderop is een nieuwe woning gebouwd, Moerweg 4A. Veldnamen: Oeleskamp *13. Vermoedelijk vernoemd naar de vroegere eigenaar of bewerker van deze kamp of vanwege daar aanwezige uilen. Bosgedeelte *14, Grote Boschkamp *15. De laatste 3 namen zijn van een akkerbouwkamp die een afsplitsing is van de kamp van boerderij Delmdijk (Zuthemerweg 1).

Bewoners: Blankenfoortsweg 1, 1920 B 182 J.W.Haye, 1925 B 293, 1930 C 398, 1948 Blankenfoortsweg 1, 1970 Wed. N.Haye - Bergwerf + D.Wandosa + 1A – C. Smits, 1984 afgebroken.

Woningen nr. *5 Zwolsesweg 42 – 44 en 46

Het perceel waarop de woning Zwolsesweg 42-44 is gebouwd, was in 1832 heide van de Stad Zwolle en mogelijk in gebruik bij boerderij Nieuwe Seijsveld (Zwolsesweg 67).

Bewoners: Zwolsesweg 42, 1930 C 401 G.J. v.d. Worp + E. v.d. Worp, 1948 Zwolsesweg 42 D. Slotman, 1970 G.H. van Dorth, 1985 H. van Dorth. Zwolsesweg 44 1940 C 401A, 1948 A.W. Kreulen, 1970 ontbreekt, 1985 H.G.Roesink Het perceel waarop de woning Zwolsesweg 46 is gebouwd was in 1832 bouwland van Hendrikus Smit op boerderij het Oude Seijsveld (Zwolsesweg 69). Bewoners: onder voorbehoud opgemaakt volgens lijstvolgorde. 1890 G 299 G.Rozendal, 1910 G 335 Wed. H.Rozendal-Hobert, 1920 G 380 G.Nijland, 1925 C 395, 1930 C 402 G.Nijland, 1948 + 1970 Zwolsesweg 46 H.J. van der Kolk, 1985 H.G.M. Koenjer.

Boerderijen nr. *6 't Weegies (1672) en IJsselstede bij de Gunne Zwolsesweg 52

Boerderij 't Weegies heeft naast een noord-zuid lopende laan gestaan die te vinden was zuidoostelijk van het buitenhuis de Gunne. In 1672 woonde Harmen Derksen op 'Weegies' en in 1675 werd ook vermeld: Harmen. Eigenaresse was Juffrouw Knoppert. Dit boerderijtje was in 1652 door Jan Gerrit Potkamp van de Gunne aangekocht van Herman Claesen. In 1715 en 1719 was Gerrit Jansen op de Gunne pachter. Volgens het verpondingsregister uit ± 1730 moest de pachter van D. Sonsbeeck van de Gunne f 6,60 per jaar betalen. Deze boerderij raakte in verval, is afgebroken en in 1749 van de lijst afgevoerd. Boerderijtje de IJsselstede plaatst ons voor een raadsel. Het verpondingsregister van Dalfsen uit 1730 vermeldt als eigenaresse Juffrouw ten Velden. De pachter, Egbert op de Gunne, moest in 1730 f 3,30 betalen, voor de Gunne f 3,73 en met erven en opstallen samen f 7,95. Dit lijkt een merkwaardige vermelding daar de Gunne vanaf eind 17e eeuw van Potkamp was en vanaf 1725 van G. van Sonsbeeck. In 1726 was Wolter op de Gunne al pachter van IJsselstede. Het kon wel gebeuren dat wijzigingen in een boerderijbezit pas veel later in de boeken werden vermeld. Door vervangingen waren er vaak meerdere eigenaren. Daardoor zaten eigendomsrechten soms

ingewikkeld in elkaar door de onverdeelde boedels. De gegevens wijzen er op dat boerderij IJsselstede in de buurt van de Gunne stond. De bouwlanden van 't Weegies, de Gunne en IJsselstede hebben blijkbaar tot de oude bouwlanden behoord waar deze katersteden naast stonden. Deze bouwlanden zijn waarschijnlijk de basis geweest voor de aanspraken op het gebruik van de markegronden na de samenvoeging van deze bedrijven. Er was blijkbaar ook weidegrond in gebruik ten noorden van de Kolkwetering en bij de Bolderbrug ten noorden van de Twentseweg. Hier was de veldnaam IJsselstede *61. Van andere bewoners van 't Weegies en de IJsselstede zijn geen gegevens bekend.

Buitenhuis nr. *7 de Gunne (1583) Zwolseweg 48-50 familie Van Sonsbeeck.

Het landgoed de Gunne is ontstaan doordat de familie Potkamp in de 17e eeuw een 3-tal katersteden (kleine boerderijen) verwierf met de daarbij gevoegde gronden. Deze 3 katersteden waren de Gunne, 't Weegies en vermoedelijk de IJssel-stede. Bij deze boerderijtjes behoorde de grond van de oude bouwlanden. Hier bevinden zich nu de bossen en de parkgedeelten van de Gunne. De naam de Gunne verwijst naar moeras. In eerste instantie eindigde de Kolkwetering bij boerderij Sloomans *9 (Zwolseweg 54 -56). De verwachting is dat hier rond 1100 een sloot liep aan het eind van de ontginning van de Kleine Hagen. Daarachter lag dan een wal, die in 1730 verhoogde huidigeallee, die het water vooral afkomstig uit het Moergebied tegenhield. De Steenwetering bestond toen nog niet voor afwatering. Daardoor was achter het dijkje een moeras. Na de doortrekking van de Kolkwetering werden de lage gronden ten noorden van de Gunne en het Moergebied bruikbaar voor beweiding met vee, aanvankelijk meest voor de schapen en als hooiland. In 1583 werd de Gunne voor het eerst genoemd. De eigenaar was Thijman Goyer, schout van Zwolle van 1558 tot 1601. In 1562 was hij bovendien dijkgraaf van Salland. De latere eigendomsverhoudingen zijn niet erg duidelijk omdat verschillende personen aandelen in meerdere boerderijen gehad hebben, door verkoop en vererving. In 1613 verkopen Mr. Derck van Leuven en zijn vrouw Johanna *'een katterstede genoemd die Gunne, met huis, berch ende sijnen olden ende nyen, hoogen ende leegen toebehoren'* aan Jan Arents en zijn vrouw Fennegien. Door vererving komt de Gunne aan Thijs Thijssen, zijn vrouw Elsie en Anneken Derksen. In 1638 koopt Jan Gerrits Potkamp (uit Zwolle) het aandeel van Anneken. Dan koopt in 1639 Isaac van Uiterwijk (van havezathe Den Alerdinck) het halve aandeel van de Gunne van Derck van Sonsbeeck. Daarna, tussen 1649 en 1663 verwerft Jan Gerrits Potkamp vrijwel alle aandelen van de Gunne. In 1652 koopt hij ook 't Weegies *6 er bij. Later was hij ook eigenaar van de IJsselstede (zie *6). Hoewel in de verponding (belasting) in 1681 Juffrouw ten Velde nog als eigenaar daarvan vermeld was, was de pachter de Gunne. Er zal wel enig eigendom van Potkamp geweest zijn. Mogelijk werd er tussen 1649 en 1663 een jachthuis of jachtkamer aan de boerderij gebouwd. Waarschijnlijk was er nog geen schoorsteen. In 1707 was er de eerste vermelding als spijker. In 1716 blijkt een verbouwing klaar gekomen te zijn waardoor het spijker (spieker genoemd) beter bewoonbaar werd. De Gunne was in 1722 nog van Jan Potkamp. Na zijn overlijden huwt zijn weduwe C..A. van Grootveld in 1727 met dr. G.A. van Sonsbeeck. Hiermede komt de Gunne weer geheel in het bezit van de fam. Van Sonsbeeck. Tot op heden is dat hun familiebezit gebleven. Wel is er nogal wat veranderd. Bij het huis werden in 1730-1731 naar Franse stijl lanen, een park en tuinen aangelegd. Op het oude bouwland richting de Zuthemerweg kwam een sterrenbos en enkele bossen met een laan. Ter vergroting werden of waren

Zwolseweg 50 huis de Gunne

Laan achter de Gunne

Park de Gunne Tienschepelland

al meer boerderijen en bossen bijgekocht. In 1734 werd er weer 3 morgen (3,7 ha) weidegrond bijgekocht van boerderij Davenschot en in 1798 werd nog eens 2½ morgen (3,1 ha) van deze boerderij gekocht. De er naast lopende Achterste Davenschotterallee (T) werd daarna verwijderd. In 1801 werd ook boerderij Sloodman *9 (Zwolseweg 54-56) aangekocht, gevolgd door de koop in 1806 van 1,5 morgen (1,8 ha) weide en akkerland van boerderij Grote Kappe *3. Rond de Gunne werd in 1820 een prachtig park in Engelse landschapsstijl, ontworpen door de landschapsarchitect G.A. Blom, aangelegd. Hiervoor werden ook de oude bouwlandgronden voor het huis benut. Helaas, in 1828 werd dit park diagonaal doorsneden als gevolg van de aanleg van de Rijksweg. Deze verhoogde weg deed tevens dienst als zeedijk voor de gronden van het landgoed Den Alerdinck. Deze was van het familielid B.J. van Sonsbeeck. In 1832 omvatte het grondbezit van de Gunne tezamen ruim 100 ha. Verdeeld waren dit de parken, de bossen en de boerderijen van Sloodman tezamen 64 ha.; Bosman 19 ha, Kleine Bosman 8,5 ha, 't Hoekje 1,5 ha aan de Oude Dalfserweg en de Knolle 7,5 ha aan de Dalfserweg. In deze oppervlaktes lag met elkaar zo'n 30 ha bos. In 1842 werd de boerderij Kruzebrink *1 Twentseweg 1 met 33 ha grond er bij gekocht. De boerderijen aan de Oude Dalfserweg en de Dalfserweg kwamen door vererving in bezit van familieleden. De grond van het landgoed werd zodoende een aaneensluitend geheel. Het beheer van de boerderij Davenschot *25 Zwolseweg 70 dat naast de gronden lag en tot Den Alerdinck behoorde, werd vanaf omstreeks 1868 gedaan door de Gunne. Een deel van de bouwland van Davenschot werd door Alexander van Sonsbeeck van de Gunne gekocht. Dit was de Sanderskamp *58. De familie van Sonsbeeck heeft voor Heino veel betekend. Hendrikus H.J. van Sonsbeeck werd in 1877 raadslid, in 1885 wethouder en in 1886 burgemeester van Heino. Hij zou dit blijven tot zijn overlijden in 1913. Daarna volgde Alexander van Sonsbeeck zijn vader op. Hij woonde niet meer op de Gunne maar aan de Stationsweg. Hij oefende zijn ambt uit tot 1945. (Zie Omheining 1981 nr. 4 H. van Bommel en de Canon van Heino pag. 64-65). Bewoners: Eerst wonend in Zwolle. 1722 Jan Potkamp, Wed. C.A. Potkamp- Grootveld, 1727 G.A. van Sonsbeeck, 1736 Wed. van Sonsbeeck, 1795 Alexander van Sonsbeeck, 1799 Wed. C.A. van Sonsbeeck van der Veen, 1832 Wed. W.A. van Sonsbeeck-Cremers, 1840 LB 238, 1855 Wed. A.M.E. van Sonsbeeck-Cremers, 1860 LB 284 H.A.J. van Sonsbeeck, 1890 H 326, 1910 H 367 + A. van Sonsbeeck, 1913 + T.F.M.C. van Sonsbeeck-Mahie, 1918 H 413 + Wed. A. van Sonsbeeck- van Rijkevorsel van Hassel, 1920 Wed. T.F.M.C. van Sonsbeeck-Mahie, 1925 C 397 + J.M. van Sonsbeeck, 1930 C 404 J.M. van Sonsbeeck, 1948 Zwolseweg 50 Wed. H.E.A.M. van Sonsbeeck-Helmich, 1970 + J.T.M. van Sonsbeeck, 1985 J.T.M. van Sonsbeeck.

Boerderij nr. *8 (1583) de Gunne Zwolseweg 52

Boerderij de Gunne is eerst een katerstede geweest met wat bouwland richting de Zandsteeg (Zwolseweg-Zuthemerweg). De Kolkwetering die noordelijk van de Gunne loopt, zal rond 1200 hierlangs gegraven zijn richting het Moergebied. In die tijd zullen de gronden achter die wetering in gebruik genomen zijn als weidegrond. In 1583 wordt de Gunne voor het eerst genoemd met als eigenaar Thymen Goijer te Zwolle. Daarna zijn er verschillende eigenaren geweest. Zie daarvoor buitenhuis de Gunne *7 (Zwolseweg 48-50). Het erf is een samenvoeging van 3 katersteden. De zuidoostelijk van de Gunne gelegen boerderij 't Weegies *6 (afgebroken) en IJsselstede zijn er bij gekocht. Vermoedelijk tussen 1649 en 1663 is er een jachthuis bijgebouwd of een jachtkamer aan de

boerderij. In 1730-1731 is er een landschapspark in Franse stijl aangelegd met rechte lanen en tuinen met bospercelen, waaronder een sterrenbos. Tegen 1822-1825 werd dat weer omgevormd tot een landschapspark in Engelse stijl. Hier werden ook de goede oude akkergronden voor bestemd. Er bleef zodoende maar 3 ha bouwland over voor de 2 boerderijen van de Gunne. Die andere boerderij was Slootman *9 (Zwolseweg 54-56). Deze was in 1801 er bij gekocht. Er was op deze boerderijen al meer overgeschakeld op melkkoeien. In 1800 waren er op de Gunne 10 hoornbeesten en bij Slootman was dit 5, plus jongvee. Dit lijkt niet zo veel maar de meeste grote akkerbouwboerderijen hadden ongeveer 5 à 6 melkkoeien. In de 19e eeuw werd de houtopbrengst een belangrijke bron van inkomsten voor het landgoed (30 ha in 1832). Dit bracht tezamen met het inscharen van vee geld in het laadje. Inscharen is onder toezicht weiden van vee, meest pinken van anderen. Daardoor was er in 1870 geen pachter meer op de boerderij maar een werkbaas. Ook de tuinen moesten verzorgd worden. Tot ongeveer 1930 is de boerderij niet meer verpacht. In het begin van de 20e eeuw werd de houtexploitatie minder lonend en bracht een boerderij wat meer op. Er werd in 1925 een nieuwe boerderij gebouwd die eerst in eigen landgoedbeheer werd gerund. In de 30er jaren werd P. J. de Vries, die al op de boerderij werkte, pachter. In 1970 werd de boerderij door de fam. Van Sonsbeek weer in eigen beheer genomen. Na 1985 werd dit eigen beheer en de boerderij beëindigd en de cultuurgronden verpacht aan boeren buiten het landgoed. Dit betrof zowel de gronden als de boerderij Kruzebrink.

Bij de Gunne waren nogal wat veldnamen: Moerstegeland *11. Dit land lag langs de Moersteeg [A] nu Moerweg. Saay en groenland Kappert *69. Dat land was in 1806 door de Gunne van boerderij Grote Kappe *3 (Moerweg 5) gekocht. Davenschotter Mastenbroek *68. Het oostelijk deel daarvan werd in 1798 van Boerderij Davenschot *25 (Zwolseweg 68 -70) gekocht. Het westelijk deel was al in 1734-1736 gekocht. Mastenbroek *67. Dat behoorde in 1730 al tot de Gunne. Stuk naast Eilard *26. Dit stuk land lag naast dat wat door Eilard in gebruik geweest was. Achter het ijzeren hek *27. Naast de Allee *28, Paardewei *23, Kalverland *24. Dit lag altijd vlak bij de boerderij om de kalveren bij te voeren. Stuk voor de Singel *25. Dit stuk land lag voor een houtsingel. Het Hazenland *12. In dit gedeelte vlak bij de Moersteeg kwamen veel hazen voor. Bos bij de Gunne *16, De Potkamp *17 was de akkerbouwkamp van eigenaar Potkamp van de Gunne. Bakovenbosch *18. Hier heeft vroeger blijkbaar een bakoven gestaan of het hout was daarvoor bestemd. Tien schepelland *19. Dit was vroeger 10 x 1 schepel van 0,246 ha = 2,46 ha bouwland. Engelse werk *20. De tuin die was ingericht naar Engelse stijl. Bosch tot vermaak *21. De benaming in 1832 voor 't parkbos. Sterrebosch *22, in de 18e eeuw vooral aangelegd voor jachtdoeleinden.

Pachters en bewoners de Gunne: 1583 Hessel op die Gunne, 1639 Egbert op de Gunne, 1663 Mathias Thijssen (vermoedelijk), 1683 Willems op de Gunne, 1688- 1694 Egbert op de Gunne, 1694 Rotger en Roelof Egberts op de Gunne, 1709 Gerrit Jansen, 1722-1731 Gerrit op de Gunne, 1726 -1732 + Wolther Gunneman, 1767 Gerrijt Gunneman, 1791 Evert Meuleman, 1795 Hendrik Kamphof, 1800 Evert Gunneman, 1802 Evert Arendzen (daarna ontbrekend tot) 1840, LB 239 G.J. Jansen, na 1850 H.Schutte, 1860 LB 285 H.Schutte, L. Agterik, H.Beumer (werkbaas), 1890 H 327, 1910 H 366 J.G. Hofstede, A. J. Broekhof, 1920 H 412, dan nieuwe boerderij P.J. de Vries, 1925 C 396, 1930 C 403, 1948 Zwolseweg 52 P.de Vries, 1970 G.J. Groteboer, C. Rijkhoek, 1985 verlaten.

Boerderij nr* 9 Sloodman (± 1200) Zwolseweg 54-56 voorheen familie Kok. Boerderij Sloodman blijkt al zeer oud te zijn. Er zijn daar scherven aangetroffen uit de 12e eeuw alsmede paalsporen van fundering. Dit komt overeen met de gegevens over het graven van de Kolkwetering in de 12e eeuw. Het hier tegenoverliggende gebiedje de Kleine Hagen is ontgonnen volgens het slagen systeem (zie voorgaande beschrijving van de Kleine Hagen). De ontginning van dat moerassige veengebied is beëindigd bij een sloot waaraan de naam Sloodman van is afgeleid. Het ten oosten hiervan liggende moerassige (gunne)gebied en het Moergebied zijn daarna ontgonnen door de Kolkwetering verder te verlengen. Het was daar aanvankelijk nog moerassiger aangezien een wal als dijkje naast de laatste sloot van de Kleine Hagen het water tegenhield. Dit kwam voornamelijk voor in de winterperiode. In een akte uit 1670 blijkt dat erve Sloodt behoorde bij de havezathe Den Alerdinck van Peter Uterwijck. Later is erven 'Sloodt' overgegaan in eigendom van de fam. Knoppert. In 1749 was dit H.J. Knoppert uit Zwolle en in 1787 was $\frac{3}{4}$ deel van W.J. Knoppert van de Wezenberg (achter Broekland). In 1800 werd 'Caterstede de Sloodt' gekocht door G.A.S. van Sonsbeeck van de Gunne. Hij was een broer van B.J. van Sonsbeeck van Den Alerdinck. De laan van de Gunne werd meteen in westelijke richting verlengd langs Sloodman. Op de boerderij waren toen 5 stuks hoornvee (koeien) en 3 stuks jongvee. In 1829 werd het tracé van de Rijksweg (nu Zwolseweg) dicht langs het erf van Sloodman aangelegd. Er was in 1832 circa 2,3 ha bouwland in gebruik. Hiervan lag 1,4 ha oud bouwland zuidelijk van de Rijksweg en 0,9 ha helemaal richting de Kruzebrink. Het perceel weiland noordelijk van boerderij Sloodman in de Kleine Hagen was 4,3 ha groot. In het totaal kwam dit op zo'n 6,6 ha grond. Door de aankoop van het erf Veldje II of Veltien *18 is er 5,7 ha weiland en bouwland 2,7 ha aan de Zuthemerweg aan dit bedrijf toegevoegd. Het oude bouwland is ingeplant en een bosperceel geworden. In 1887 is de boerderij verbouwd tot hovenierswoning. De herkomst van de familienaam Sloodman, die in de omgeving voorkomt, zal van deze boerderij afkomstig zijn evenals de familienaam Slotman. De veldnamen Sloosland *29 (2x) ten noorden van deze boerderij zijn een verbastering van Sloodmansland. Groenland Davenschot *70. Een strook naast de allée van de Gunne [D] behoorde aanvankelijk bij boerderij Davenschot. Bewoners: 1682 Jan Derksen op Den Sloodt, 1694 + 1701 Jan op den Sloodt, 1722-1723 Gerrit Slotman, 1731 Gerrit op den Sloodt, 1765 Lammert Slotman, 1795 Hendrik Bloemert (timmerman), 1800 Hendrik Sloodman, 1802 Gerrit Colhaar, 1840 LB 226 Wed. G.Seine + J.Sloodman + G.J.Sloodman, 1850 J.Sloodman, 1856 H.Winkelman, 1860 LB 283, 1880 + LB 283A Wed. G.Winkelman-Klumper, E Hulsebosch, 1890 H 328 J.Langenkamp, H. Bovenmars, 1910 H 368, 1912 G.J.Holterman, 1917 + E. Nijmeyer, 1920 H 414 (splitsing) leeg, H 415 G.J.Holterman, 1925 C 398 leeg, C 399 G.J.Holterman, 1930 C 405 H.J. van Os, C 406 G.J. Holterman, 1935 op C 405 H.J.Winkelman, 1948 Zwolseweg 54 J.Huis in 't Veld, 1970 + 1985 G.M.M. Kok, 1948 Zwolseweg 56 G.J.Holterman, 1970+ 1985 leeg.

Boerderij nr.*10 Ronsasse (1803) of Klein Gruwel (1675) Zwolseweg 73 familie Morrenhof.

Boerderij de Ronsasse is al een oude katerstede die in 1675 Kleine Gruwel werd genoemd. De Grote Gruwel ligt een heel eind hier vandaan, aan de Oude Dalfserweg 5. De Kleine Gruwel is geen afsplitsing van de Grote Gruwel. Het is meer voor de hand liggend dat een familielid vanaf dat erf op de Kleine Gruwel is gaan boeren of omgekeerd. De naam Ronsasse is afgeleid van de

oorspronkelijke naam Roons. Hier woonde in 1800 Assien Klein Gruwel die Roons Asse genoemd werd. Dit werd samengevoegd tot Ronsasse. Door Wim Grootenhuis is de boerderij beschreven in Omheining 1985 nr. 3, pag. 313.

Bewoners: 1675 Jan Alberts, 1682 Jacob Albers op de Gruwel, 1776 +1800 Hendrikus Jansen Klein Gruwel, 1790 + Assien Klein Gruwel, 1803 Assien Hendrikus, 1823 Hendrikus Klein Gruwel, 1832 Hendrikus Gruwel, 1840 + 1850 LB 230 H.Gruwel, 1860 +1880 LB 282 G.Gruwel, 1883 + A. Slendebroek, 1890 H 333 A.Slendebroek, 1910 H 370, 1920 G 416, 1925 D 460, 1930 D 468 + J.W. Slende-broek, 1948 Zwolseweg 73 J.Slendebroek, 1954 + 1970 + 1985 F.J.Morrenhof.

Woning nr. *11 (1930) Zuthemerweg 2 familie Kamphuis

Na 1930 is door een schoonzoon van de bewoners van de boerderij Ronsasse * 10 (Zwolseweg 73) een woning gebouwd in de hoek van de voormalige bouwkamp van deze boerderij aan de Zuthemerweg. Bewoners: 1930 C 475A P.Peetsma, 1948 Zuthemerweg 2 A.Snel, 1970 + 1985 Wed. H.J.Stappenbelt-Slendebroek.

Boerderij *12 (1853) Zwolseweg 75 familie Nijmeijer

Dit boerderijtje is gezet op een perceel land dat in 1832 een perceeltje heide was van 0,4 ha, omgeven door hakhout. Het was eigendom van Berend Vonderman van de naast gelegen boerderij Veldje *13 (Zuthemerweg 4). Nadien is dit boerderijtje door H.J.Willemsen gekocht die daar vanaf 1870 woonde. Vervolgens is het verkocht in 1912 aan H.Klompjan. De fam. Klompjan werd blijkbaar Veltien genoemd. Deze familie heeft van ongeveer 1860 tot 1895 gewoond op een boerderijtje ten noorden van de Rijksstraatweg dat Veldje II *18 of Veltien werd genoemd (Zwolseweg 58 afgebroken) en gebouwd was op grond van, in 1832, boerderij Veldje van B. Von-derman. De veldnaam hier was Eulderink, verdeeld in Hoge Eulderink *31 en Lage Eulderink *30. Dit geeft aan dat dit percelen geweest waren van Den Alerdinck. Boerderij Veldje was eerst Veld-Alerdinck.

Bewoners: 1853 LB 222A fam. Hulsebosch, 1859 H.v.d.Kolk, 1860 LB 280 A. Rechterschot, 1870 H. J.Willemsen, 1880 H 331, 1910 H 370 A, 1913 H.Klompjan, 1920 H 417, 1925 D 459, 1930 D 467, 1940 Wed. J.Klompjan-Kappert, 1948 +1970 J.H.Klompjan, 1985 H.J.Nijmeyer.

Boerderij nr. *13 Veldje I (1663) of Veld-Alerdinck Zuthemerweg 4 familie Freriks

Het Veltien zal omstreeks 1663 gesticht zijn. In het vuurstedenregister (belasting op schoorstenen) van 1763, werd vermeld dat het huisje van Berend op 't Veltien er 100 jaar stond. In andere registers komen we in 1682 Berent Hutteman tegen die daar woonde. Dit was zeker eerst een hut op het veld. Het was het veld dat door de boerderijen van Den Alerdinck, 't Jochems en Zwiersboer (Zuthemerweg 8-10 +14), werd gebruikt. Veltien stond op de grens van het lage land bij de Kolkwetering, waar er ten noorden van in de 12e eeuw de weidegronden ontgonnen waren. In de 18e eeuw is de boerderij vergroot door er een deel bouwland op de ontginningsgrond en oud bouwland bij te voegen. De grond behoort dan aan Den Alerdinck. In 1770 verkoopt Reint Wolter van Echten de katerstede het Veldjen aan G. Ten Cate. Er volgt binnen die familie in 1796 een overschrijving van de boerderij aan de kinderen van wijlen E.J. van Hoboken. In 1803 is de boerderij gekocht door de bewoner Jan Kiezebos. In 1832 was Berend Vonderman eigenaar en bewoner van het Veltien. Toen een redelijk grote boerderij met goede gebouwen. Er lag 14 ha grond bij. Hiervan was 2,5 ha hoog gelegen

Veldje I of Veld Alerdinck, Zuthemerweg 4, fam.Vonderman. Rechts dezelfde boerderij in 2015, fam. Freriks

Zwolseweg 54, boerderij Sloodman

Boerderij de Gunne, Zwolseweg 52

bouwland aan de Zandsteeg [C]. Thans is dit een bosperceel. Er was bijna 8 ha weiland. 4 Ha hiervan lag in verschillende percelen bij de boerderij. De andere 4 ha lag over de Kolkwetering aan de noordzijde daarvan. Een perceel is in 1828 doorsneden door de Rijksstraatweg (Zwolsesweg). Op het noordelijk perceeldeel daarvan is rond 1860 een boerderij Veldje II *18 gebouwd (afgebroken). In 1832 behoorde bij het Veltien 3 ha hakhout en ½ ha heide. Veldnamen: Veltieskamp *32 de voormalige akkerbouwkamp, Hoge Eulderink *31 en Lage Eulderink *30. Eulderink verwijst naar Alerdinck. Het was een hoog en laag perceel. Westelijk van de boerderij, tegen de Kolkwetering, was 't Hooistukje *37. Daar zuidelijk van de Plaggenkamp *36. Hier werden plaggen gestoken die voor de mestvorming in de potstallen nodig waren. Daar westelijk van 't Jochems *38. Dit was in gebruik bij 't Jochems Zuthemerweg 8-12.

Bewoners: 1682 Berent Hutteman, 1708 Jan Arents, 1714 Willem Arents, 1715 + 1717 Antonie Berents Veltien, 1722-1757 Berent Antonissen, 1763 op 't Veltien, 1795 + 1800 Hendrik Derks, 1803 Hendrik Jan Kiezebos, 1832 Berent Vonderman, 1840 LB 222 J.Roelofs, 1850 + D. Dullink, G. Haverkamp, 1860 LB 279 Wed. Haverkamp-Willemsen + J.Willemsen + LB 279A A.Francis, 1880 LB 279 A.Francis, 1880 LB 279a A.Francis, 1890 H 332, 1899 H.Vonderman 1910 H 371, 1920 H 418, 1925 D 457, 1930 D 465, 1936 G.Volkerink, 1940 E.J.Vonderman, 1948 + 1970 Zuthemerweg 4, 1985 C.H.Pandelaar.

Boerderij nr. *14 (1861) Zwolsesweg 79 familie Smeenk

Deze boerderij ten noorden van de Kolkwetering is gebouwd op de grens van 2 percelen. Het westelijke perceel behoorde in 1832 bij de boerderij Ronsasse *10 en het oostelijke bij de boerderij Veltien *13. Het westelijke perceel had de naam Roonsland *43 naar de oorspronkelijke naam van de boerderij Ronsasse. Het oostelijke deel had de veldnaam 't Roesker *44, genoemd naar de bewoners, de fam. Roescher, die daar tot na de oorlog gewoond hebben. Westelijk daarvan was 't Zwiersland *42. Dit was weiland van boerderij Zwiersboer Zuthemerweg 14. Bewoners: 1861 + 1880 J.W. Klompjan, 1890 H 331, 1895 E. Klompjan, 1895 H.Winkelman, 1909 H 372 J.Roescher, 1920 H 419, 1925 D 458, 1930 D 466, 1946 + H.Kieftenbeld, 1948 + 1970 + 1985 Zwolsesweg 79 A.W.Smeenk.

Boerderij nr. *15 (1880) Zwolsesweg 77 familie Grootenhuis

Dicht tegen de Zwolsesweg is omstreeks 1880 op een strookje grond, dat in 1832 van Levert Altinkhorst van boerderij Groot Altinkhorst *20 was, een boerderijtje gebouwd door timmerman W. Winkelman. Door de aanleg van de Rijksstraatweg in 1830 was die grond aan de overzijde van de weg gekomen. De veldnaam van de grond tegen de Kolkwetering was Jan Veltien *45. Afgeleid van de naam van de familie Klompjan die van 1895 t/m 1913 op een boerderijtje woonde, genoemd Veldje *18 (afgebroken) aan de overzijde van de Zwolsesweg en Veltien werd genoemd. Die boerderij was gebouwd op grond van boerderij Veltien *13 (Zuthemerweg 4).

Bewoners: 1880 W.Winkelman, 1890 H 335 E.Klompjan + J.W. Besselink, J.W.Klompjan + H. Klompjan, 1910 H 373 H.Klompjan, 1913 G.Beltsnijder, 1916 D.Bloemers, 1920 H 420, 1924 A.J. van Gelder, 1926 H 461 G.H.Grootenhuis, 1930 D 469, 1948 + 1970 + 1985 Zwolsesweg 77 G.H. Grootenhuis.

Boerderij nr. *16 (1699) Klein Altinkhorst of Bonepoter (1694) Zwolseweg 58 vh.Nijman

Boerderij Klein Altinkhorst, ook Bonepoter genoemd, is een afsplitsing van Groot Altinkhorst *20 (Zwolseweg 62). Beide boerderijtjes liggen tegen een oud slagenontginningsgebied uit ongeveer 1200. De Altinkhorst lag op een oude horst (hoogte) in een laag gebied. Het was een katerstede behorende bij het erf Klein Stocket of het Diepmansgoed (Ganzepanweg Dalfsen). Dat erf behoorde tot de Hof te lerte van het Stift Essen (Dld). In 1779 werd Derk Beukelaar beleend (leenbezit) met de Altinghorst, vermoedelijk met beide boerderijtjes. In 1792 werd dat als vrij bezit door Asjen Berends aangekocht van de erven Quessen te Zwolle voor 2405 gulden. Hiervoor nam hij een hypotheek op van 1400 gulden. Waarschijnlijk heeft hij daarbij de Kleine Altinkhorst meteen weer doorverkocht aan Jacob Vrielink en echtgenote Berendina Beukelaar. In 1801 woonde dit echtpaar op deze boerderij. Direct ten zuiden daarvan is door Vrielink een boerderijtje gezet bewoond door de fam. Hofstee *17 (afgebroken). In 1832 was boerderij Bonepoter 2,25ha groot waarvan 1,5ha bouwland op ontginningsgrond ten noorden van de boerderij. Eigenaar was toen Jacob Vrielink, dagloner. De boerderij werd gewaardeerd als klas 8 (normaal). De naam Bonepoter uit 1694 wijst er op dat er toen veel bonen werden verbouwd. In het gebruik van groente was vroeger het aandeel bonen en kool vrij groot. Bonen zijn een belangrijke eiwitbron en kon als vervanger van vlees dienen wat op kleine boerderijtjes maar beperkt beschikbaar was.

Bewoners: 1694 Berent Bonepoter, 1709 Jan Schutte, 1714 Jannes op de Bonepoter, 1739 en 1774 Jan Jansen, 1779 Derk Beukelaar, 1792 -1795 Jacob Vrielink + Antoni Kok, 1832 Jacob Vrielink, 1840 LB 233 Wed. Vrielink- Beulelaar + D.Vrielink, 1850 D.Vrielink, 1860 LB 286 Wed J.Vrielink-Harms, 1885 G.Lindeboom, 1890 H 337, 1891 + J.Lindeboom, 1910 H 375 G.Lindeboom, 1913 B.J. Nijman, 1920 H 422, 1925 C 401, 1930 C 408, 1948 +1970 + 1985 Zwolseweg 58 LJ.Nijman.

Boerderij nr. *17 Hofstee (1832) (afgebroken bij Zwolseweg 58)

Al ruim voor 1800 is er een 2e boerderijtje gebouwd op grond van de Kleine Altinkhorst of de Bonepoter *16. Hier woonde Antoni Kok. In 1795 werd zijn weduwe vermeld als keuterse, boerin van een (heel) kleine boerderij. In 1832 woonde er Hermannes Hofstede, van beroep timmerman. De boerderij had weinig waarde (klas 9). In de omgeving was een 3-tal percelen met de veldnaam Hofstee. Dat was een perceel weiland aan de Twentseweg *8 en 2 percelen *56 hakhout en opgaande bomen aan de huidige Den Alerdincweg. Mogelijk had hij de bospercelen gepacht voor zijn beroep als timmerman. Het boerderijtje is voor 1860 afgebroken.

Bewoners: voor 1771 fam. Harms, 1771 Johannes Hendrikus = Antoni Kok, 1795 Wed. J.Kok ten Hove, 1832 Hermannes Hofstede, 1840 LB 232 H.Hofstede, H.Eshuis, 1850 H.Eshuis.

Boerderij nr. *18 Veldje II (1860) of Veltien,afgebroken (bij Zwolseweg 58)

Op een perceel weiland dat in 1832 behoorde bij boerderij Veldje *13 (Zuthemerweg 4) is rond 1860 een boerderij gebouwd door E. Klompjan. Deze familie werd Veltien genoemd naar de grond waarop men woonde. Hier hebben enkele families geboerd. De boerderij werd aangekocht door van Sonsbeeck van de Gunne. In 1914 is dit boerderijtje afgebroken. Het weiland is nadien in gebruik geweest bij boerderij de Sloodman *9 (Zwolseweg 54-56). De veldnaam werd daardoor Sloosland *29. Bewoners: 1860 + 1880 LB 286A E.Klompjan, 1890 H 336, 1895 G.Frederiks, 1902 A. van der Kolk,

1908 G.Beltsnyder, 1910 H 374, 1914 H.Frederiks, afgebroken.

Boerderij nr. *19 (1915) Klein Kruzebrink Zwolseweg 60 familie Borger

Deze boerderij moet niet verward worden met de oude Kleine Kruzebrink die al in 1675 verdwenen was. In 1915 heeft de familie Boelens de boerderij Kruzebrink *1 (Twentseweg 1) verlaten en een nieuwe boerderij gebouwd op grond die voorheen bij boerderij de Davenschot *25 (Zwolseweg 70) hoorde en in 1857 door Alexander van Sonsbeeck van de Gunne was aangekocht. In 1832 was die grond een hakhout- perceel van de Stad Zwolle en in 1883 was dit een bosperceel. Het middendeel, waarop deze boerderij gebouwd is, was herontgonnen tot bouwland.

Bewoners: 1915 H 375 adres van de afgebroken boerderij Veldje II *18 fam. F.W.Boelens, 1920 H 421 Wed. E.E.Boelens-Haverink, 1925 C 400 fam. Boelens, 1930 C 407, 1948 Zwolseweg 60 B. Mollink, 1970 + 1985 G.J.Borger.

Boerderij nr. *20 Groot Altinkhorst (1699) Zwolseweg 62 familie Groteboer

De naam van deze katerstede zal afgeleid zijn van de oude horst, een wat hoger liggend stuk grond te midden van lage gronden. Deze lage grond is omstreeks 1200 beter ontwaterd en ontgonnen tot weiland. Zodoende kon de horst al vroeg als bouwland in gebruik genomen worden. De Altinkhorstboerderijen behoorden tot het erf Stocket ressorterende onder de Hof de Ierte van het Stift Essen (Dld) (Ganzezanweg Dalfsen). In 1699 is dat erf gesplitst in Groot Stocket (Major) en Klein (Lutteke) Stocket of Diepmansgoed waar de Altinkhorst bij ging behoren. Ook Altinkhorst werd gesplitst in Groot Altinkhorst en Klein Altinkhorst-Bonepoter *16 (Zwolseweg 58). In 1799 werd Derk Beukelaar beleend met de Altinkhorst, blijkbaar met beide boerderijtjes. Vermoedelijk alleen voor de inning van de Thijs (de tienden belasting) en af te dragen aan de ambtenaren van het Stift Essen, wonend te Zwolle. In 1792 werden de Altinkhorsten (Groot en Klein) aangekocht door Asjen Berens van de erven Quessen te Zwolle voor 2405 gulden. Hij nam hiervoor een hypotheek op van 1400 gulden. Dit gold blijkbaar voor het Groot Altinkhorst want Klein Altinkhorst werd doorverkocht aan Jacob Vrielink. In 1798 werd Groot Altinkhorst ook Thijshuis genoemd doordat G. Groteboer, die gehuwd was met een dochter van Altinkhorst (Assien Berends) hier boerde, Thijs werd genoemd. In 1830 is door de aanleg van de Rijksstraatweg een deel van het weiland ten zuidoosten van deze boerderij (1,5ha) aan de overzijde van die weg komen te liggen. Dat is later verkocht aan de nieuwe boerderijtjes *14 Zwolseweg 79 en *15 Zwolseweg 77. Bij de boerderij hoorde in 1832 5 ha grond. Hiervan was 1,4 ha goed oud bouwland (de oude horst) ten noorden van de boerderij, de rest was weiland ten zuiden en noorden van de boerderij. De waardering van het gebouw was klas 8 (normaal). Eigenaar was Levert Altinkhorst. Ten zuidwesten van de boerderij plus noordelijk daarvan troffen we de naam Harrebrink *46. Dit was land van boerderij Harrebrink *22 nabij ZwolseBewoners: 1741 t/m 1754 Jan Jansen, 1763 Jannes Willems, 1792 + 1795 Assien Berents, 1798 G.Groteboer, 1832 Levert Altinkhorst, 1840 LB 234 G.Groteboer, 1850 Wed. F. Groteboer-Altinkhorst, 1860 LB 287 + J.Groteboer, 1880 J.Groteboer + G.H.Groteboer, 1890 H 338, 1906 G.H.Groteboer + G.J. Groteboer, 1910 H 376 G.J.Groteboer, 1920 H 423, 1925 C 402, 1930 C 409 + M.H.Groteboer, 1945 M.H.Groteboer, 1948 + 1970 + 1985 Zwolseweg 62, Zwolseweg 62A , 1970 G.J.Groteboer, 1985 Salonwagen G.J.Groteboer.

Boerderij nr. *21 't Wevers (1769) of Klein Hertebrink (1699) afgebroken (bij Zwolseweg 62)

Boerderij 't Wevers was een afsplitsing van de boerderij Harrebrink of Hertebrink *22 (naast Zwolseweg 79A). Daardoor werd de naam Klein Hertebrink aanvankelijk gebruikt. De wever die er woonde, zorgde er voor dat de naam later 't Wevers werd. Het boerderijtje, keuterplaatsje, behoorde tot het landgoed Den Alerdinck. In 1725 werd dit erfje door 'vrouwe van Alerdinck' gelegateerd (vererfd) aan de Herv. Kerk te Heino. De pachter Willem Gerrits betaalde daarna 8 gulden per jaar aan de Herv. Kerk. Verschillende bewoners zijn hierna pachters geweest. In 1832 behoorde er 0,5 ha grond bij, voor de helft bouwland. Het gebouwde viel onder klas 9 (in slechte staat). Eigenaar was de Ned. Herv. Kerk te Heino met recht van opstal van Antonie (Tone) Koers. Hij werd overigens Bloeme genoemd. In 1843 werd het boerderijtje verkocht aan B.J. van Sonsbeeck van Den Alerdinck voor 420 gulden. De pachtopbrengst was toen 15 gulden per jaar. In 1855 is het huis afgebroken en de grond is bij de boerderij Davenschot *25 (Zwolseweg 70) gevoegd, die in beheer was van de Gunne. Veldnamen: de Weverieë *49 rond de plek van de afgebroken boerderij. Daar ten noorden van Sloosland *50. Hier was blijkbaar een perceel bouwland afkomstig van Davenschot in gebruik bij de boerderij Sloodman *9 (Zwolseweg 54-56). Ten zuiden van de Weverieë lag de Vetkamp *48. De hier wat hoger liggende grond bleef in de zomer droog. Het vee bestemd voor de slacht kon er de hele zomer blijven in de vetweide. Westelijk daarvan lag de Punte van Harrebrink *51. Dit perceel was een driehoek en in gebruik geweest bij boerderij de Grote Harrebrink *22. Deze vorm was ontstaan doordat de Rijksstraatweg er in 1830 schuin doorheen was gelegd.

Bewoners: 1725 + 1742 Willem Gerrits, 1747 Willem Jansen, 1762 Jannes Grijshof, 1763 Assien Berents, 1764 Gerrit Wijchen, 1765 – 1777 Jan Jansen, 1778 – 1795 Jan Hendriks, 1798 – 1800 Jan Wever, 1812 Hendrik Hulsebosch, 1816 – 1850 Antonie Koers (Bloeme), 1840 + 1850 LB 236 A. Koers, 1855 verlaten.

Boerderij nr. *22 Grote Harrebrink (1800) of Hertebrink (1675) afgebroken bij Zwolseweg 79A.

De oudste naam van die boerderij geeft aan dat daar vroeger een brink was, een omsloten terrein waar herten zich verzamelden. Een andere mogelijkheid, die evenwel minder waarschijnlijk is, dat er een brink is geweest waar herders hun schapen bijeen dreven. Dit was wel een wat hogere plek in het lage land dat vooral voor de ontginning in de 12e eeuw moerassig was. Het land dat er naast ligt, droeg de naam Altinkhorst, dat oude horst (hoogte) in laag land betekent. Op deze strook grond hebben zich verschillende kleine boeren en keuters gevestigd. In 1699 waren dit: Klein Hertebrink of Wevers *21 (bij Zwolseweg 62), Groot Altinkhorst *20 (Zwolseweg 62) en Klein Altinkhorst *16 (Zwolseweg 58). In 1675 werd ook Jan Harms of het Sniders *23 (Zwolseweg 81) vermeld. Men kon zich hier blijkbaar op deze strook bewerkbare grond vrij vestigen. Het gevolg was wel dat deze grond versnipperd werd over 4 en later 5 boerderijtjes.

De boerderij, toen genoemd Hertenbrink, behoorde in 1682 bij Den Alerdinck. In de 18e eeuw is deze door vererving of verkoop bij de Heerenbrink (Herenbrinkweg 3) gekomen. In 1805 verkoopt Knoppert van de Heerenbrink de Harrebrink aan B.J. van Sonsbeeck van Den Alerdinck. Er is veel grond aan deze boerderij toegevoegd. In 1832 behoorde er naar schatting 18 ha grond bij. Hiervan was 3 ha

Zwolseseweg 62, Groot Altinkhorst, familie Groteboer

Zwolseseweg 73, Ronsasse of Klein Gruwel, familie Morrenhof

Zwolseseweg 76, Borgman, familie Braakman

Zwolseseweg 75, familie Nijmeijer

Zwolseseweg 81, Jan Harms of Het Sniders, familie van Meerveld

Zwolseseweg 68-70, Davenschot, familie Neppelenbroek

Zwolseseweg 58, Klein Altinkhorst of Bonepoter, familie Nijman

Zwolseseweg 60, Klein Kruzebink, familie Borger

bouwland, 13 ha weiland, 2 ha heide en 1 ha hakhout. De boerderij was klas 8, dus niet in beste staat. Zo'n 27 jaar later, in 1859, is de boerderij afgebroken. Een perceel grond bij de oude boerderijplaats is in 1915 verkocht aan Th. Blom en in 1931 aan A. Eilander. Hier is destijds motel Salaborg verzezen. Dit gebouw is een aantal malen van eigenaar veranderd waardoor er al een casino, een garagebedrijf en een schnitzelrestaurant gevestigd is geweest. Nu is het een pannenkoekenrestaurant.

Veldnamen: Mariënbergerland *52, mogelijk afgeleid van een eigenaar uit Mariën-berg. Westelijk daarvan Zwiersland *53 en *42. Die grond was in gebruik bij Zwiersboer (Zuthemerweg 14). Direct ten noorden van de boerderij, aan de overzijde van de Rijksstraatweg, was de veldnaam Hartebrink *46 en daar noordelijk van De Harrebrink *47.

Bewoners: 1675 Gerrit Jansen Hartbrink, 1702 Jan Hartbrink, 1730 Gerrit op Hartbrink, 1734 Berent Willems op den Hartbrink, 1739 t/m 1747 Jan Everts, 1795 Hermen Gerrits, 1800 Hermen Hartbrink, 1819 LB 101 Harm Keizer, 1825 Hermen Herbrink, 1840 LB 235, 1842 Antonij Harms Harbrink (Keizer) 1859 afgebroken. 1970 Zwolseweg 79A J.Scheffer, 1985 restaurant.

Boerderij nr. *23 Jan Harms (1675) of het Sniders (1682) Zwolseweg 81-81A fam. Van Meerveld.

De oude vestigingsplaats Jan Harms was een boerderijtje van een snijder, een kleermaker. Hij had een klein deel van een strook wat hoger gelegen land in gebruik. Dit hogere land lag richting de Harrebrink *22 (Zwolseweg 79A) en de oude horst (Altinkhorst *20 Zwolseweg 61). Daaromheen lagen veldgronden. Ook in 1730 werd Jan Herms nog snijder genoemd. Of hij het beroep nog uitoefende omdat de boerderij als het Sniders werd aangeduid, is niet bekend. In 1832 was de boerderij ruim 5 ha groot met 1,75 ha bouwland, 3 ha weiland en 0,4 ha hakhout. Dit is een voorbeeld van een kleine boerderij waar bijverdiensten nodig waren. Om een goed bestaan te verwerven was wel 8 ha nodig.

Veldnamen in de buurt: Hazelhorstland *54. De familie Hazelhorst boerde er van 1750 tot ongeveer 1880. Westelijk van de boerderij was de naam in het midden van de bospercelen 2x Hofstee *56. Dit land met hakhout en bos Hermannes Hofstede *17. Hij was timmerman en had het gepacht voor de uitoefening van zijn beroep. Ten zuiden van de boerderij was 2x de veldnaam Gravemansland *40 + *41. Dat weiland behoorde bij boerderij 't Jochems (Zuthemerweg 10-22) waar vanaf 1792 de fam. Gravemans boerde. Daarnaast lag het Grote Land *39, weiland van boerderij Zwiersboer of Groot Alerdinck (Zuthemerweg 14).

Bewoners: 1675 + 1682 + 1730 Jan Harms, snijder, 1754 + 1779 Willen Jansen Hazelhorst, 1795 + 1800 Hermannes Willems, 1809 + Jan Alberts, 1832 Wed. van Hermannes Hazelhorst, 1840 + 1850 LB 223 G.W.Hazelhorst, 1860 LB 278 + J.Hazelhorst, 1871 + 1880 J.Hartkamp, 1890 H 339 J. Hulsebosch, 1901 + R.Bendijk, 1910 H 378 G.J.Hartkamp + H 377 Wed. H.Hartkamp-Bannink, 1920 H 424 G.J.Hartkamp, 1925 D 450, 1930 D 458 G.J.Hartkamp + K.Melenboer, 1948 Zwolseweg 81 K. Melenboer, 1970 + Wed. J.Hartkamp-Gruwel, 1970 + Zwolseweg 81A J.Melenboer, 1985 Zwolseweg 81 J.Melenboer.

Boerderij-woning nr. *24 Zwolseweg 83 familie Zomerdijk

Op de grond van boerderij Jan Harms *23 (Zwolseweg 81) is door de bewoner van die boerderij tegen de Rijksstraatweg rond 1880 een nieuw boerderijtje gezet. Zijn schoonzoon Hartkamp kwam toen op

de oude boerderij. Later is de andere schoonzoon Eshuis op het boerderijtje gekomen. Deze was brugwachter van de Ganzepanbrug.

Bewoners: 1880 LB 277B J.Hazelhorst, 1890 H 340 + J.Hazelhorst jr., 1909 J.Hazelhorst + G.J. Eshuis. 1910 H 379 Wed. B.Hazelhorst - Bruggeman, 1920 H 425, 1925 H 449, 1930 D 457 G.J. Eshuis, 1938 + H.Eshuis, 1945 J.Hazelhorst, 1948 Zwolseweg 83 A.Roesink, 1970 A. Roesink, G. Zomerdijk, 1985 G. Zomerdijk.

Boerderij nr. *25 Davenschot (1353) Zwolseweg 68-70 familie Neppelenbroek

Boerderij Davenschot is een zeer oud erf in het gebied van de Kleine Hagen en 't Goors dat al in 1353 genoemd werd. Het achtervoegsel schot in de naam geeft aan dat de oorsprong van het erf gelegen zal hebben in een schaapskooi, die hier stee-vast schaapsschot werd genoemd. De boerderij behoorde tot de Hof de lerte (Ganzepanweg) eigendom van de kloosterabdij Stift Essen (Dld). Door de beheerder, de ambtsman, werden de boerderijen in de 14e eeuw in leenbezit uitgegeven aan een leenman. Deze nam de pachten van de boeren in ontvangst. Aan de ambtsman moesten nog wel de tienden (belasting) afgedragen worden. Deze werden soms geïnd door weer een andere leenman. Hierdoor is het soms niet duidelijk wie de werkelijke eigenaar van een erf was. De basis van deze boerderij vormde de bouwkamp die oostelijk van de boerderij was gelegen. Aan de westzijde lag een lange smalle bouwkamp. De oostelijke akkerbouwkamp is, zoals vrijwel alle bouwkampen, in de loop der eeuwen steeds breder en daardoor groter geworden. In de tijd dat Davenschot nog een schaapskooi was, zullen de bouwkampen bij een of ander erf van de lerte gehoord hebben. Vermoedelijk was dat ter Haar of Borgman *32 (Zwolseweg 76-78). In 1520 was de akkerbouwkamp al zeer groot. Er moest als pacht 25 mud rogge geleverd worden. Dit was meestal $\frac{1}{3}$ van de opbrengst. Van het lage land moest toen 7 mud haver en 7 herenpond (geld) afgedragen worden. In de loop der eeuwen zijn blijkbaar delen van de boerderij afgesplitst. Dit konden de boerderij Ganzepan *27 (Den Alerdinckweg 10) en de katerstede de Eiken (Hogeweg 5 in de Grote Hagen) zijn. De invloed van de oorlogshandelingen van de Spaanse en staatse troepen rond 1580 was merkbaar in 1601. De pachtafdracht was aanzienlijk minder, namelijk 8 mud rogge en 2 mud boekweit. In 1678 ging het al wat beter en moest er toen 10 mud rogge en zo'n 2 mud boekweit geleverd worden. Van het lage (wei)land moest 20 Goudgulden of 28 Carolusgulden betaald worden. Het lage land was voor boerderij Davenschot belangrijker geworden. Er is een lange lijst bekend van bezitters van het erf en de tienden daarvan. De eerst bekende belening is uit 1353 'erve tho Davenschate, dat in het kerspel tho Dalves gelegen is'. Deze was geschied aan Clawes Woltine, burger van Kampen. Vervolgens werd dit in 1364 Hadewich en haar man. In 1391 werd de belening van 'Den smalen (smalle) tiende to Davescode' aan Jacob van Schuttorp geweigerd. Onder smalle tienden vielen andere producten en dieren zoals graan, hoenders, ganzen, bijenwas, soms eieren of boter. De bezitters van de pacht en van de tienden zijn soms niet goed uit elkaar te houden. In 1400 verkoopt Johan Mouyerssone een deel van de tienden aan Mille Loffers. In 1401 gaat $\frac{1}{20}$ deel van de tienden over aan Uutte, dochter van Johan Gijzen, naar Willem en de wed. van Peter Buffer. Het leenbezit van Davenschot werd in 1426 door Goesen Ketel verkocht aan Aernt van den Rutenberge. In 1427 komt dat, door zijn overlijden, aan de kinderen van de Rutenberg. De beleningen geschieden steeds door de ambtsman van het Stift Essen. Dat was toen Frederic Post. In 1441 werd Arent Brande van de Rutenberge met het erf beleend. Dan komt in 1486 het leengoed in handen van

het St Ceciliaklooster te Zwolle. In 1520 en 1583 worden de zusters van 't Kinderhuis te Zwolle vermeld. Na de reformatie hier in 1580 werden de tienden van alle boerderijen van het Stift Essen nog wel als een geheel geïnd. Het leenbezit bleef bij 't Kinderhuis te Zwolle maar werd beheerd door de Geestelijkheid van de Stad Zwolle of afgekort de Stad Zwolle. Het Kinderhuis werd het Hervormde Weeshuis. Een vermelding van de tienden is nog bekend. In 1794 heeft Jan David van Vossen de tienden aangekocht van onder andere de hoeve Davenschot van H.W. van der Capellen tot Rijssel. In 1832 omvatte de boerderij 54 ha grond. Hiervan was 11 ha bouwland. Een 6 ha daarvan lag op de grote hoge bouwkamp, 3 ha westelijk van de boerderij en 2 ha verspreid op lagere grond. Er was 16 ha weiland. Hiervan was 4½ ha bij huis, 3 ha bij Sloodman *9 (Zwolsesweg 54-56) in de oudste ontginning, 6 ha aan de overzijde van de Rijksweg en 2 ha was van medepachter Berent Davenschot. Dit land was gelegen in het Lierderbroek (Broeklanden). Er was in 1832 nog 21 ha heide waarvan ruim 13 ha richting de Steenwetering (nu Overijssels kanaal) en bijna 8 ha richting boerderij Jan Harms * 23 (Zwolsesweg 81). De schapen hadden op dit bedrijf blijkbaar nog niet afgedaan. Dan nog 8 ha hakhout. Daar was ten noorden van de bouwkamp een perceel van 4 ha. Ruim 1 ha lag aan de zuidkant en rond de overige akkers. Er lag ook 2 ha hakhout aansluitend aan het weiland van Sloodman. Hakhout was een financieel lucratief gewas vanwege de opbrengst van het eekhout voor de leerlooierijen. De boerderij, bestaande uit huis, schuur, 2 hooibergen, varkensschot en 53 ha grond, is in 1842 door de Stad Zwolle verkocht aan B.J. van Sonsbeeck van landgoed Den Alerdinck voor f 12648,-. Doordat de familieleden van van Sonsbeeck in 1868 Den Alerdinck en de grond direct daaromheen verkocht hebben, kwamen deze niet zoveel meer in deze omgeving. Daarom werd de boerderij Davenschot beheerd door J.M. van Sonsbeeck van landgoed de Gunne. Een deel van de akkerbouwkamp is daarna aan de Gunne verkocht. Deze werd later de Sanderskamp genoemd *58 naar Alexander van Sonsbeeck. In 1945 heeft de boerderij oorlogsschade opgelopen. Dit werd met wederopbouwgeld pas in 1958 hersteld. In 1969 is de boerderij verkocht aan de gebroeders Gait en Bats Neppelenbroek. De 8 ha aan de westzijde van de rijksweg behoorden er niet meer bij. Vermoedelijk was in 1868 deze grond er al afgegaan doordat er geen schapen meer waren.

Veldnamen: De Kamp *57, dit was het voorste deel van de hoge akkerbouwkamp. Sanderskamp *58 het achterste deel van die kamp. De Bos *59, dit lag tussen de vroegere Allee [E] en deze bouwkamp richting de Kruzebrink. 't Breukie *6, een perceel lage broekgrond. Bolderbos *60 2x. Richting de Bolderbrug in de Twentseweg zijn 2 percelen langs het kanaal eind 19e eeuw bospercelen geweest. Tegenover de boerderij *30 (Hagenweg 1), veldnaam De Vinne *64. Dit is nog niet verklaarbaar. In 1832 was dat een perceel weiland met aan beide zijden heidegrond. Westelijk van Davenschot was De Belt *63. Die naam was vermoedelijk gegeven aan de bouwkamp die daar lag. Om De Vinne heen lag De Goor *62 2x.; dit was het gehele lage gebied tussen boerderij Davenschot en de Steenwetering. Dit was slechte gore grond. In natte periodes nog slechter bruikbaar dan de broekgronden. Aan de noordkant van de Twentseweg was de veldnaam IJsselstede *61. Dit was grond geweest van een boerderij van de Gunne *6. Later was dit ook Bolderbos.

Bewoners: eerst mogelijk eigenaars; voor 1353 Johan van Davenschote, 1353 Gerlach van Essen, 1427 Odewijn toe Davenschoten, 1430 Deric toe Davenschoten, ± 1435 Aelbert toe Davenschoten, ± 1460 Egbert de Davenschotte, 1474-1490 Lambert de Davenschotte, 1520 Willem op Davenschaeten, 1583 Esken ten Davenschaete, 1601 Esken Davenschot, 1675 Albert Henric

Davenschot, 1682 Albert Hendriks Davenschot, 1694 + 1701 Albert Davenschot, 1719 t/m 1753 Hendrik Davenschot, 1752 t/m 1795 Albert Hendrix Davenschot, 1800 Albert Davenschot, 1828 + Rutger Jonker, 1832 Berend Davenschot, 1840 LB 224 H. Zünneberg, 1843 B.Mollink, 1860 + 1880 LB 277, 1878 LB 277A + A.Mollink, 1890 H 341 A.Mollink, 1910 H 380 Wed. H.A. Mollink-Groot Beumer, 1920 H 426, 1925 C 403, 1930 + 1945 C 410 B.Mollink + familie, 1948 + 1968 Zwolseweg 70 P.de Jong, 1969 G. en B Neppelenbroek, 1985 G.B.J.Neppelenbroek.

Woning nr. *26 Zuthemerweg 6 familie Volkerink

Tegen 1930 is er een woning gebouwd op een perceel grond dat in 1832 bestond uit hakhout van boerderij Jochems, ook IJssels genoemd (Zuthemerweg 10-12). Eigenaar was toen Hermannes Graveman die tegen dit hakhoutperceel een akkerbouwkamp had dat doorliep in oostelijke richting waar nu bos is.

Veldnamen: Bouwkamp *48, Reutegat of Reutekolk *67. Met de aanleg van de verharding op de Zuthemerweg is een deel van de Reutekolk gedempt. Het overgebleven deel is er nog bij de uitrit naar Zuthemerweg 10 t/m 14. De Zandsteeg [C] heeft heel vroeger om de Reutekolk heen gelopen. In deze kolk werd vroeger het vlas te reuten gelegd. Voordat de harde buitenkant van de vlasstengel verwijderd kon worden, moest deze eerst inrotten door deze in het water te leggen. Bosakker *35. Een akker tegen het bos. Het Brinkje *34. Dit wijst op bouwland omgeven door bos. Geleidelijk is daar steeds meer bos ingeplant.

Bewoners: ± 1930 D 464A G.Groteboer, 1948 Zuthemerweg 6 J.W.Groteboer, 1970 G.Groteboer + J. W.Groteboer, Zuthemerweg 6A G.Meyer, 1985 Zuthemerweg 6 G.Groteboer + J.W.Groteboer.

Boerderij nr. *27 Ganzepan (1583) of (1520) Den Alerdinckweg 10, familie Heeger

De naam Ganzepan doet ons denken aan de ligging bij een waterrijk gebied in de vorm van een kom waar veel ganzen voorkomen. Deze situatie hier kwam daar wel mee overeen. Het was een laag gebied waar eerst een stroomgeul lag die het water in de winterperiode uit Dalmsholte afvoerde. Ongeveer in de 15e eeuw is de Steenwetering [N] er doorheen gegraven op de plek van het in 1850 gegraven Overijssels kanaal. Boerderij Ganzepan is denkkelijk ontstaan als afsplitsing van boerderij Davenschot *25 (Zwolseweg 70). Deze boerderij was oorspronkelijk ook weer een afsplitsing als katerstede (kleine boerderij) van boerderij Ter Haar, later Borgman *32 genoemd (Zwolseweg 76-78) Al deze boerderijen vielen onder de Hof de lerte (Ganzepanweg Dalfsen) van het Stift Essen. Er lag een langgerekte strook wat hoger gelegen oud bouwland vanaf boerderij Kruzebrink *1 (Twentseweg 1) langs Davenschot en Ganzepan tot boerderij Koetze (Hogeweg 7). Hiervan heeft Ganzepan het westelijk gedeelte als bouwland in gebruik gehad. Het is niet geheel duidelijk maar wel zeer waarschijnlijk dat de volgende gegevens op de Ganzepan betrekking hebben. In 1520 woonde er Lambert in den Hagen met als eigenaar Henrick van Doirnick. De pacht was 10 mud rogge en 30 mud haver. Dit komt overeen met 5 ha hoog bouwland en 4,5 ha wat lagere akkerbouwgrond. Dit klopt aardig met de omvang van het bouwland bij deze boerderij. De Ganzepan was in 1583 een gewaard erf dat daardoor rechten had op het gebruik van markegronden. In het register van Koningsvijanden van 1583 werd de Ganzepan voor het eerst duidelijk genoemd. Dit erf was, evenals Davenschot, een leengoed (feitelijk eigen-dom) van 't Kinderhuis te Zwolle. Het voor die tijd al aanzienlijk vergrote erf Davenschot was waarschijnlijk verwaarloosd door oorlogsomstandigheden. De gronden konden dan

beter door 2 boerderijen bewerkt worden. Door de reformatie werden deze leengoederen beheerd door de zogenoemde Geestelijkheid van de Stad Zwolle. De boerderijen bleven wel een bezit van het Stift Essen aan wie formeel de tienden (10% van de opbrengst) toevielen. Deze werden geïnd door een leenman die dit weer als een afzonderlijke leen in eigendom had. In 1601 moest er aan pacht 5 mud rogge aan de Stad Zwolle geleverd worden. Er was bij de boerderij 2 morgen, ongeveer 2,5 ha, 'wilt land' (verwaarloosd weiland). Er waren 4 paarden en 3 varkens. Rond 1600 waren er verwaarloosde weilanden omdat door de oorlogshandelingen veel vee was weggeroofd. Er lag nogal wat bouwland braak door gebrek aan arbeidskrachten. Door de veldslagen, in 1579 de slag bij Raalte, waren veel boerenmensen omgekomen. De boerderij is in de daarop volgende twee eeuwen aanzienlijk vergroot. In 1818 werd de boerderij Ganzepan met ± 50 ha grond verkocht aan B.J. van Sonsbeeck van landgoed Den Alerdinck voor 15645 gulden. Voordien was in 1800 van Sonsbeeck al als vertegenwoordiger van de Stad Zwolle als leenheer opgetreden. De boerderij is nadien bij het landgoed gebleven. Wel werd er nogal wat grond bij het landgoed gevoegd en ingeplant met hakhout en bos. Een deel werd inschaarweide waar in de zomer vee (meest pinken) van meerdere boeren geweid werden. In 1832 was de boerderij circa 19 ha groot. Hiervan was 6,5 ha bouwland waarvan weer 5 ha behoorde tot het oude bouwland ter weerszijden van de boerderij in 2 percelen. Er was 1 ha lager bouwland in een paar percelen langs de Steenwetering [N]. Van het 11,5 ha weiland lag 9,5 ha ten zuiden van de bouwkampen. Er was 1 ha hakhout, voornamelijk singels rond de bouwkampen. Hiervan kwam het boerengeriefhout. Dit was gebruikshout op de boerderij voor het stoken in de kachel, onder de kokkepot, voor gereedschapsstelen en bouw materiaal. In 1868 bij de verkoop van havezathe Den Alerdinck is de boerderij niet verkocht en bleef in eigendom van de fam. Van Sonsbeeck. Daarna werd dit de familie baron van Voorst tot Voorst (nu Den Alerdinck II). Op de naastliggende Rijksstraatweg werd tol geheven. Er liep een weg daar naar toe. De bewoners van de Ganzepan hadden daarbij de zorg over de tolboom op de Den Alerdinckweg. In de 20e eeuw was de bewoner B.J. Herbrink tevens boswachter en jachtopziener. In de oorlogsjaren van de tweede wereldoorlog heeft de familie veel gedaan voor de ondergrondse (verzetsbeweging) en ook voor de familie van Voorst tot Voorst. Op 9 april 1945 is de Ganzepanbrug in de Rijksstraatweg opgeblazen. De boerderij is daardoor afgebrand. In 1954 is er weer een nieuwe boerderij gebouwd. In de tussenliggende 9 jaren was het behelpen met de huisvesting en de boerderij moest inkrimpen. De boerderij is beschreven in Omheining 1982 nr. 4 pag. 68-69 door Wim Grootenhuis. Veldnamen bij de boerderij zijn: Inschaarweide *55 2x rond de boerderij. Dit land zal hier na de oorlog voor gebruikt zijn. Dan westelijk van de boerderij Koeland en de Kamp. (beschrijving volgt bij de Grote Hagen). Bewoners: 1520 mogelijk Lambert in den Hagen, 1583 Esken in de Gansepanne, 1601 Henric Klasen, 1675 Gerrit Jansen Gansepanne, 1685 Lambert Jansen Gansepanne, 1694 Gerrit Bos op de Gansepanne, 1707-1716 Hendrik Gansepanne, 1722-1730 Frederik Ernst op de Gansepan, 1730 Hendrik Willemsz Ganzepan, 1759-1763 Berent Hendrix, 1795 Wed. Hermina Tenthof van Berent Hendrix, 1799 Hendrik Jan Berents Gansepanne, 1800 Wed. Ganzepanne, 1840 + 1850 LB 221 E. Kleinlangeveldsloo, 1860 + 1880 LB 273 + A. Kleinlangeveldsloo 1890 G 303 A. Kleinlangeveldsloo, 1910 G 341, 1920 G 386 + B.J. Herbrink, 1925 D 448, 1930 D 454 B.J. Herbrink, 1948 Hogeweg 1, 1975 Alerdinckweg 10, 1985 B.J. Herbrink + A.A. Herbrink. In het kanaal bij de Ganzepanbrug woonboten: 1935 J. van Os, S. Kranenburg (bouw nieuwe brug).

Firma Fakkert

Hagenweg 1, familie Hoogveen

Boerderij Ganzepan, Den Alerdinckweg 10, familie Heeger

Boerderij, café Ganzepan nr. *28 Zwolseweg 85, veevoederhandel firma Fakkert

Na de aanleg van het Overijssels kanaal in 1850 is er een brugwachterswoning gebouwd bij de Ganzepanbrug aan de noordzijde van het kanaal. De grond was in 1832 weiland van boerderij Borgman *32 (Zwolseweg 76-78). Met de aanleg van de nieuwe Ganzepanbrug in 1933 is de brugwachterswoning/boerderij afgebroken. Er is een nieuwe woning en café gebouwd met daarnaast een veevoederhandel. Veldnaam: De Borghoek *65 2x. Vrijwel alle gronden ten noorden van het kanaal tot de Hagenweg en de Linthorst waren van boerderij Borgman.

Bewoners: 1854 LB 225A A.v.d.Heide (brugwachter), 1860 LB276, 1864 + H.Mulder, 1878 D. Eshuis, 1890 G 302 D.J.Eshuis, 1909 Wed. G.Eshuis – Deusjen + fam. Eshuis, 1920 G 385 + H.Eshuis, 1925 C 406, 1930 C 412 H.Eshuis + B.J.Schipper + C413 loods, 1940 D.J.Eshuis, 1948 + 1970 + 1985 Zwolseweg 85 D.J.Eshuis, 1970 Zwolseweg 87 H.Eshuis, 1970 +1985 Zwolseweg 89 loods, 1985 Zwolseweg 85 D.J.Eshuis.

Boerderij nr. *29 Zwolseweg 74, familie v.d.Kolk Op een perceel bouwland van boerderij Cingel *31 (Hagenweg 3) is door een schoonzoon van de bewoner Brunnenberg omstreeks 1910 een nieuwe woning gebouwd. Eerst woonde hij bij de ouderlijke boerderij in. Het bouwland lag vlak tegen de Rijksstraatweg. Deze schoonzoon G.J. van der Kolk was timmerman en werd de Bille genoemd. Die naam was afkomstig van boerderij de Bilt (Lierderholthuisweg 69 - 71) in het Lierderbroek. Daar woonde deze familie omstreeks 1840.

Bewoners: ± 1910 G 336 G.J. v.d. Kolk, 1920 G 381, 1925 C 410, 1930 C 417, 1948 + 1970 Zwolseweg 74, 1985 G.J. van der Kolk + mej. A.C. van der Kolk.

Boerderij nr. *30 Hagenweg 1, familie Hoogeveen

Omstreeks 1890 is op een smalle strook grond tussen de kanaaldijk en de Hagenweg (de voormalige Twentseweg [H]) een boerderij gezet. In 1832 was daar een heideperceel van 4,5 ha behorend bij boerderij Diekshuis (Slendebroekerweg Dalfsen) aan de overzijde van de Hagenweg. Die grond was toen eigendom van de Stad Zwolle. In de 60-er jaren, na de oorlog, is het een redelijk grote boerderij geweest met 16 stuks melkvee.

Bewoners: 1888 G 301A A.J.Roesink, H.Roesink, 1902 G.Kampjes, 1910 G 339, 1916 J.Schroten, 1917 W.Dekker + E.J.Dekker, 1920 G 384, 1925 C 407, 1930 C 414, 1948 + 1970 W.Dekker, 1971 + 1985 R.Hoogeveen.

Boerderij nr. *31 de Cingel (1728) of Kleine School (1805) Hagenweg 3 familie Ten Broeke De Cingel is al een oude boerderijplaats. In 1728 was de naam de Cingel of de Cingelwaert. Het woord waert geeft aan dat dit een herberg was. De andere naam Kleine School (1805) wijst er op dat hier op beperkte schaal onderwijs is gegeven. Deze herberg c.q. school lag op een kruising van de vroegere Twentseweg [H] waarvan nu de namen Molenhoekweg en Hagenweg zijn en de Hagensteeg [I]. De bijbehorende boerderij was maar klein. In 1832 amper 1 ha. Door de bijzondere bebouwing was de klassering voor een boerderij zeer hoog (klas 5). Eigenaar was toen Dirk Cingel, daghuurder. Er was 0,45 ha bouwland bij. In 1830 werd dat perceel middendoor gedeeld door de

Rijksstraatweg [M]. Op het perceel noordoostelijk van die weg is door een schoonzoon van de bewoners een nieuw boerderijtje gezet *29 (Zwolseweg 74). Deze schoonzoon G.J. van der Kolk boerde eerst op de Cingel van de fam. Brunnenberg. Daarna hebben verschillende families op die boerderij gewoond.

Bewoners: 1728 – 1741 Arent Claesen, 1771 Hendrik Jansen, 1795 Jan van Dam, 1800 Jan Cingel, 1832 Dirk Cingel, 1840 LB 231 J.Brunnenberg + G.Eshuis, 1850 Wed. J.Brunnenberg-Singel, 1860 LB 275 + G.J.Brunnenberg, 1880 G.J.Brunnenberg, 1890 G 301 Wed. J Brunnenberg- Bannink + G.J. van der Kolk, 1899 + G 301A A.T.Lindeboom, 1905 G 301 B C.Bosch, 1910 G 338 Wed. J. Brunnenberg-Bannink, G.J.Holterman, 1913 D.Bloemers, 1914 H.Onderdijk, 1919 G.J.Eshuis, 1920 G 383, 1925 C 408, 1930 C 415 G.J.Eshuis + H.Eshuis, 1938 A. Buitenkamp, 1948 Hagenweg 3 A. Buitenkamp, 1958 R.Roesink, 1970 G.J. ten Broeke, 1985 Wed. G. ten Broeke – van der Kolk.

Boerderij nr. *32 Borgman (1583) of ter Haere (1379), Zwolseweg 76-78 familie Braakman

Boerderij de Borgman kan tot de alleroudste boerenerven van de voormalige gemeente Heino gerekend worden. Dit erf behoorde tot de Hof de lerte van het klooster Stift Essen (Dld). De Hof de lerte werd al in het jaar 874 genoemd. We kunnen aannemen dat de meeste erven die er toen bijhoorden in die tijd al bestonden en al wat eerder gesticht waren. De oude naam ter Haar (op hoge grond) duidt op een hoge ligging. Dat was in die tijd wel nodig voor akkerbouwgronden. Doordat de Steenwetering [N] nog niet bestond, kon het water moeilijk weg. Er waren dan ook rondom veel moerassen. Hier en daar waren enkele hogere delen. Deze waren in de zomer bruikbaar voor het vee, vooral schapen, dat voor de mest moest zorgen. Bij ter Haere behoorden verschillende langgerekte akkerbouwkampen. Zo'n type bouwkamp van bijna 700 meter langs de Hagenweg heeft er het langst bij gehoord. Ook de strook hogere grond vanaf de Krusebrink *1 (Twentseweg 1) langs Davenschot *25 (Zwolseweg 70) en Ganzepan *27 (Den Alerdinckweg 10) tot aan Bruggeman (Hogeweg 2 in de Grote Hagen) heeft er bij gehoord. Door de ontginningen in het Hagengebied van de 11e t/m 14e eeuw en het graven van de Steenwetering omstreeks de 15e eeuw, kwamen er veel meer bruikbare cultuurgronden bij. De boerderijen Davenschot en Ganzepan met enkele katersteden werden van dat erf afgesplitst. Het erf Borgman, zoals ter Haere toen werd genoemd, kreeg een groot deel van het Grote Hagengebied in gebruik. De Borgmans Hagen leeft als veldnaam daar nog voort. Door de afsplitsingen werd de Borgman in 1601 als een half erf aangemerkt met als eigenaar Berent Bus. Hoewel de boerderij tot in de 18e eeuw aan de Hof de lerte behoorde wat betreft de tienden belasting, werd het eigendom (geen bezit) van leenmannen. Vanaf 1379 was dat de fam. Ter Bruggen. In 1583 was dat Muylert, schout te Hasselt. Dan wordt ook de naam Borgmans gebruikt. Dit geeft een aanwijzing dat er een herenkamer aan of een spijker bij deze boerderij was. Honderd jaar later werd dit duidelijker vermeld in het vuurstedenregister: 1683 'Egbert Assies Borchman 1 vuurstede (schoorsteen) en 1 oven, het Spieker 1 vuurstede'. In 1685 bleek in het spieker de schoorsteen afgebroken. De eigenaar was Wijntjes en later de kinderen van Wijntjes. De ontginningen in dit gebied gingen steeds verder. Daardoor werd Borgman wel weer een grote boerderij. Een katerstede de Mars Alberts (Marsweg Dalfsen) behoorde in 1797 eveneens bij het erf Borgman. Steeds waren er andere families (gedeeltelijk) eigenaar van dit leengoed. In 1717 was dat mevr. M.L.Schouten van Suchtelen, vanaf 1749 N.Schouten en in 1794 Jannes van Rijssen. Voor 1797 koopt bewoner Jan Lamberts Neppelenbroek het erf met katerstede de Mans Alberts voor

11000 gulden. Hiervoor werd 7000 gulden geleend van de Geestelijkheid van de Stad Zwolle. De tienden van dit erf waren in 1818 eigendom van W.J. van Dedem te Ancum (Dalfsen). In hetzelfde jaar werd deze verkocht aan Hulsebosch (van Mars Alberts) voor 1065 gulden. Bij de boerderij Borgman behoorde in 1832 52 ha grond, 38,5 ha in de gemeente Heino en 13,5 ha in de gemeente Dalfsen. Eigenaar was op dat moment Jan Middelwijk te Zwolle. De gebouwen waren geklasseerd klas 4. Dit was voor een boerderij een zeer hoge waardering. Van de 11 ha bouwland was 9 ha oud bouwland in een lange strook gelegen langs de Hagensteeg [I] (nu Hagenweg) en 2 ha lag op verspreide percelen in de gemeente Dalfsen. Bij dit erf was 28,5 ha weiland, 13 ha lag tegen de Steenwetering (nu Overijssels kanaal), ruim 11 ha in de Grote Hagen en 5 ha tussen de Marswetering en de Hagenweg gem. Dalfsen. Daarnaast was er nog 12 ha hakhout waarvan 5 ha bestond uit singels rond de bouwlanden en 7 ha bevond zich ten noorden van de boerderij Stocket (Ganzeplanweg Dalfsen). De houtverkoop van vooral eekhout was in die tijd een belangrijke inkomstenbron, meestal voor de eigenaar. In het verleden was er blijkbaar veel weiland naar andere boerderijen gegaan, want in de Grote Hagen had bijna 11 ha de veldnaam Bormans Hagen. Stukken land die toen bij andere boerderijen hoorden. In 1854 verkoopt de wed. A.Middelwijk-Bouwhuis de boerderij aan Janna Bouwhuis, wed. van L.J.Weterman Rond 1900 komt de fam. Klink op de boerderij en tegen 1930 de fam. Braakman. Na de oorlog is er veel zand onder de oude hoge bouwkampen weggegraven en naar Zwolle vervoerd voor ophoging van bouwterreinen. Veldnamen om de boerderij: Borghoek *65 2x.

Bewoners: 1601 Henrick Borgman, 1625 Herman Borgman, 1675 Egbert Assies Borgman, 1685 Berent Borgman, 1730 + 1736 Zeijne Borchman, 1736 Gerrit Jansen Borgman, 1740 Jan Goessens, 1795 + 1801 Jan Lamberts Neppelenbroek, ± 1835 Alb. Weterman, 1840 LB 225 Wed. J.Weterman - Bouwhuis, 1850 + A.Weterman, 1860 + 1880 LB 274 Wed. J.Weterman - Bouwhuis + Wed. Z. Weterman- Melenhorst, 1890 Wed. Z.Weterman – Melenhorst, J.W.Klink, 1910 G 337 J.W.Klink, 1920 G 382, 1925 C 409 J.W.Klink, H.Braakman, 1930 C 416 H.Braakman, 1948 Zwolseweg 76 H. Braakman, 1948 + Zwolseweg 78 B.H.Braakman, 1970 + 1985 H.Braakman. Om de boerderij: Borghoek *65 2x.

Bewoners: 1601 Henrick Borgman, 1625 Herman Borgman, 1675 Egbert Assies Borgman, 1685 Berent Borgman, 1730 + 1736 Zeijne Borchman, 1736 Gerrit Jansen Borgman, 1740 Jan Goessens, 1795 + 1801 Jan Lamberts Neppelenbroek, ± 1835 Alb. Weterman, 1840 LB 225 Wed. J.Weterman - Bouwhuis, 1850 + A.Weterman, 1860 + 1880 LB 274 Wed. J.Weterman - Bouwhuis + Wed. Z. Weterman- Melenhorst, 1890 Wed. Z.Weterman – Melenhorst, J.W.Klink, 1910 G 337 J.W.Klink, 1920 G 382, 1925 C 409 J.W.Klink, H.Braakman, 1930 C 416 H.Braakman, 1948 Zwolseweg 76 H. Braakman, 1948 + Zwolseweg 78 B.H.Braakman, 1970 + 1985 H.Braakman.

De Grote Hagen met de Linthorst

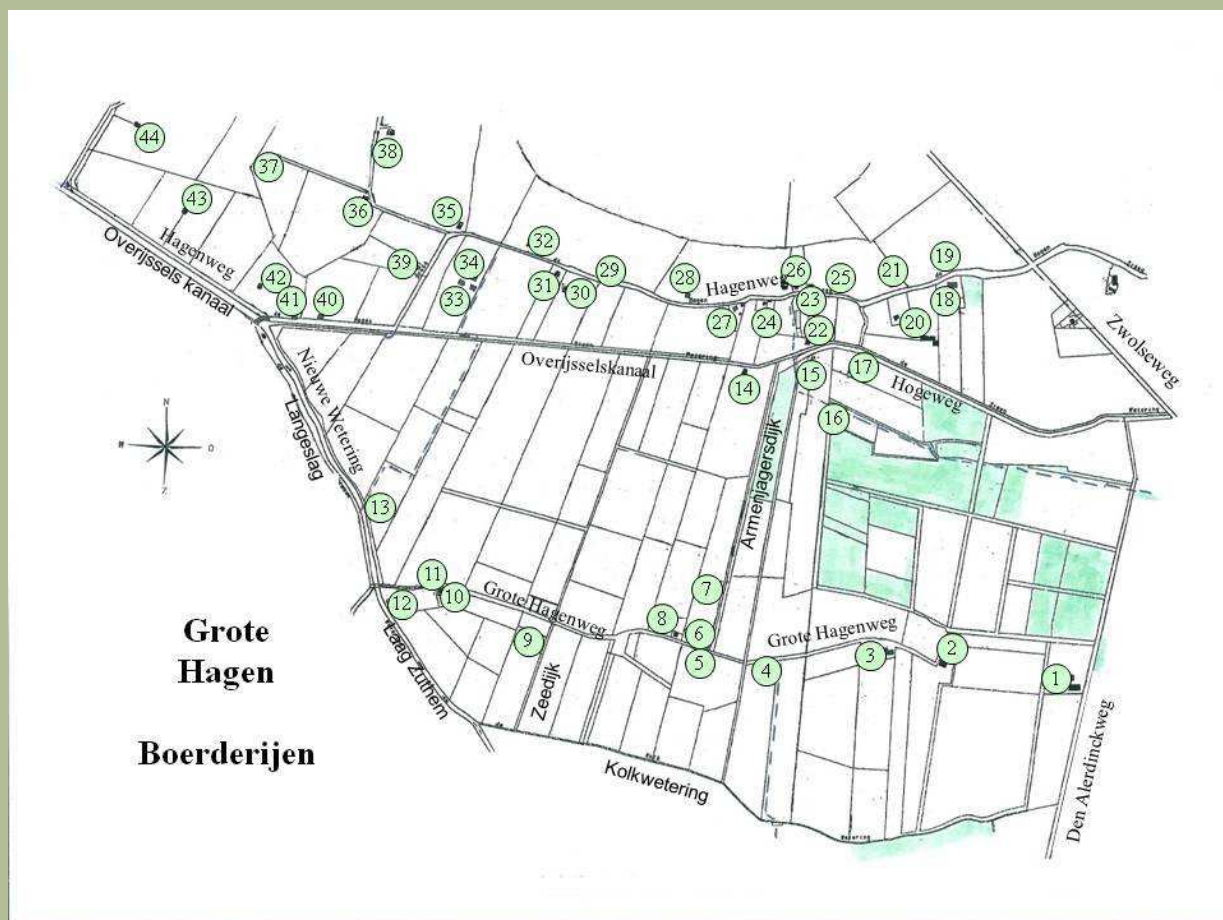
De Grote Hagen is gelegen tussen de Den Alerdinckweg aan de oostzijde en het Langeslag ten noorden van Laag Zuthem aan de westzijde. Aan de zuidzijde is de Kolkwetering de grens en aan de noordzijde de Hagenweg. Tegen de Hagenweg lag aan de westzijde de Linthorst. De gronden van dit verdwenen landgoed met bijbehorende lanen, grachten, bossen en parken lag aan beide zijden van de Hagenweg. De gronden en boerderijen aan de noordzijde liggen in de gemeente Dalfsen. Voor 1818 viel het hele gebied onder kerspel Dalfsen. In dat jaar is de marke Lenthe door midden gedeeld. Ten zuiden van de Hagenweg en de Twentseweg werd het gemeente Heino en ten noorden daarvan bleef het gemeente Dalfsen. Het Hagengebied, dat in de marke Lenthe lag kwam zodoende bij de gemeente Heino. Omdat alle boerderijen aan de noordzijde van de Hagenweg vanuit het verleden een nauwe relatie hebben met die aan de zuidzijde worden deze ook in dit deel behandeld.

De Grote Hagen en de lerte

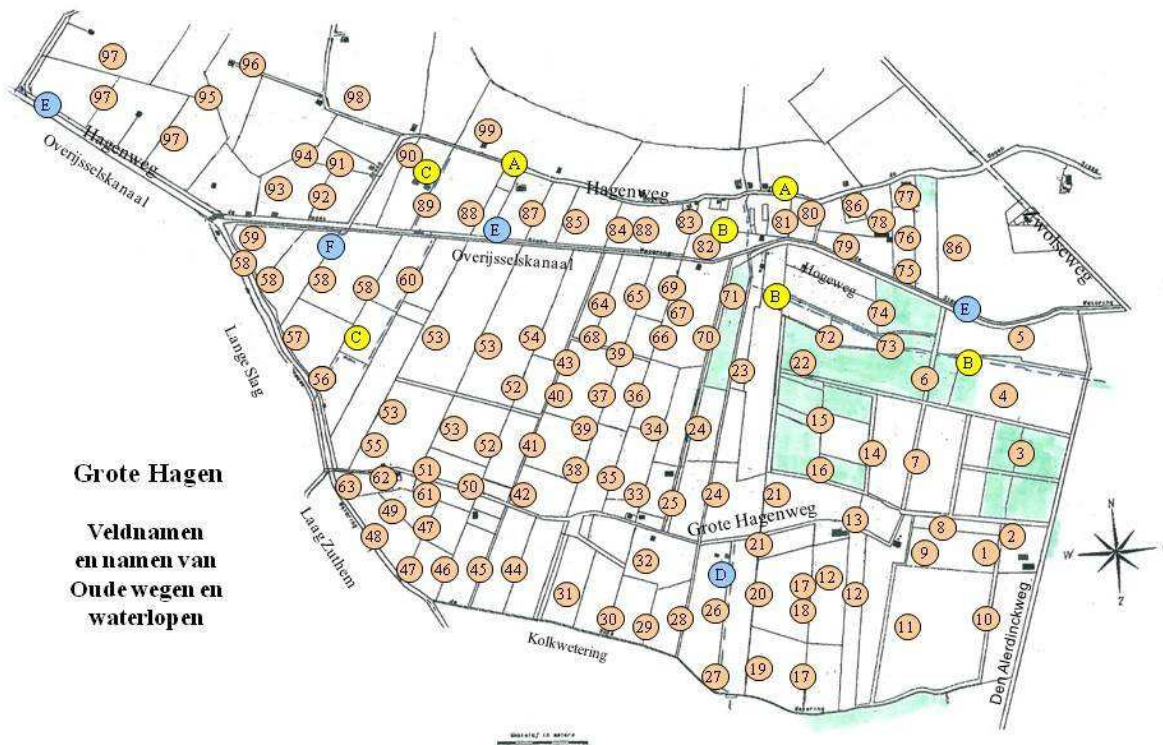
De Grote Hagen is een vrij oud ontginningsgebied. Het is ontgonnen door de bewoners van de boerderijen van de Hof de lerte (Grote lerte, Ganzepanweg 4 Dalfsen). In het jaar 874 is de lerte door koning Lodewijk de Duitser geschonken aan het adellijke vrouwenklooster Stift Essen in Duitsland. De pachtopbrengsten gingen aanvankelijk naar dit Stift. De lerte was een hofhorig goed dat bestuurd werd door een Ambtsman. Deze had hier een 3-tal hoven onder beheer; naast de lerte één te Olst, de lerte en één te Archem (Ommen). Elk hof had een hofmeier die de hoofdpachter was. De bewoners waren hofhorigen. Ze waren met hun gezin geheel verbonden aan het hof. Zij werden hier 'hillige luden' (heilige lieden) genoemd omdat de lerte bij een klooster hoorde. Het systeem van horigheid werd later vervangen door een leenstelsel met leenmannen en pachters. De leenmannen fungeerden als tussenpersonen. Deze waren geen eigenaar maar beschouwden de leengoederen wel als hun bezit. De Ambtsman moest echter alle veranderingen in onroerend goed wel goedkeuren. Hij resideerde in de Hof te Archem, na de reformatie te Zwolle en in andere plaatsen. Tot de lerte behoorde een aantal boerderijen waar vooral in latere tijd ook weer katersteden (kleinere boerderijen) aan verbonden waren. De grote boerderijen waren de lerte, de Stocket (nu de Stökke) en de Hare (Borgman, Zwolseweg 76). Door de ontginningen van de lagere gronden konden die boerderijen steeds groter worden. Er kwam meer weidegrond beschikbaar waardoor er meer vee gehouden kon worden. Meer vee betekende ook meer mest voor de akkers die uitgebreid konden worden. Op lagere grond kon er daardoor meer haver verbouwd worden. Na verloop van tijd werden de akkergronden gesplitst en konden er nieuwe boerderijen bijkomen. Sommige daarvan werden verkocht waardoor er meer eigenaren bij kwamen die de boerderijen meestal weer verpachten.

De ontginningen in het Hagengebied

De hof de lerte heeft een groot aandeel gehad in de ontginning van een groot omliggend gebied, waarin ook de Grote en de Kleine Hagen liggen. Hoe alles precies is gegaan is niet na te gaan. We zullen het moeten doen met wat inschattingen. Daarnaast zijn er onderzoeksresultaten van Ir.D.M. van der Schrier en Ir.J.P. van den Berg van het waterschap Salland beschikbaar.

1 De Alerdinckweg 9	21 Hagenweg 8	41 Hagenweg 34 't Bruggehuis
of het Schippers
2 Grote Hagenweg 1 Grote Hagen	22 Hagenweg afgebr. 't Vonder	42 Hagenweg 36
3 Grote Hagenweg 1a Joan's Hoeve	23 Hagenweg 9	43 Hagenweg 38
4 Grote Hagenweg 3 Rientjes	24 Hagenweg 11-13 Stobbink	44 Hagenweg 40
5 Grote Hagenweg 5 Kleine Hagen	25 Hagenweg 10 Op 't Hoge	
6 Grote Hagenweg 2	26 Hagenweg stal Bouwmeester	
7 Grote Hagenweg 2a	27 Hagenweg 15 't Hogen	
8 Grote hagenweg 4 Neppelenbroek	28 Hagenweg 12 Op de Belt	
9 Grote Hagenweg 7	29 Hagenweg 14	
10 Grote Hagenweg 9	30 Hagenweg 17	
11 Grote Hagenweg 6 Pomphuis	31 Hagenweg 19	
12 Grote Hagenweg 11	32 Hagenweg 16 Holtink	
13 Grote Hagenweg afgebr. Schuttenhuis	33 Hagenweg 21-23 De Linthorst	
14 Hogeweg 2 Bruggeman	34 Hagenweg 21 Linthorst + Hovenier	
15 Hogeweg 7 Koetze	35 Hagenweg 22 Kleine Jerte	
16 Hogeweg 5 De Eiker	36 Hagenweg 24 Kleine Linthorst	
17 hogeweg 3 Kijk in de Hagen	37 Hagenweg 26	
18 Hagenweg 5	38 Hagenweg 20	
19 Hagenweg 6a	39 Hagenweg 28 Tolhekke	
20 Hagenweg 7 en 7a	40 Hagenweg 32	

Grote Hagen

Veldnamen
en namen van
Oude wegen en
waterlopen

1 Klinkhorst	21 Koeland (2x)	42 De Hagen	64 't Kanaal Stuk	86 De Borghoek 2x
2 Kalverland	22 Lange Bos	43 Otto Hagen	65 Hagen	87 Bij Volkerink
3 Bouwhuisbos	23 Koeland	44 Poyers Hagen	66 Koe en Hooiland	88 Buishoek 2x
4 Koeland	24 Armjagersland (2x)	45 Diepmansland	67 Lentherhaar	89 Koeland
5 De Kamp	25 Pinkenland	46 Schokkerhagen	68 Drulmers Hagen	90 De Tuin
6 Vakensbos	26 Langeland	47 De Morgen	69 Lentherhaar	91 Visvijver
7 Hagemansland	27 Langelandbrug	48 't Hooiland	70 Armjagersbos	92 Paardenkamp
8 't Broekje	28 Koeland	49 't Stukje	71 Land achter het huis	93 Vetweide
9 Hoge Kamp	29 Hooiland	50 't Hoge Stukje	72 Bouwland	94 Het Groote Bosch
10 Kleinland	30 Dijselhof Landje	51 Onder de Wilgen	73 Boombos	95 De Kotte Kampen
11 Doornslag	31 Stegemansland	52 De Goedkoop	74 Pieriks Bos	96 'n Achterkamp
12 Smalslag 2x	32 De Bouwkamp	53 Borgmans Hagen 4x	75 Hooiland a/h kanaal	97 Korte Kampen 3x
13 Kaampie	33 Koopmansland	54 Schrijversland	76 Hooiland a/h bos	98 e Es
14 Guste Beestenland	34 Huisman	55 Pinkenhagen	77 De Bos	99 De Raaknj of Rake
15 't Plantsoen	35 Land van Kievitsbos	56 't Laantie	78 Vakensbrink	Weg- en waternamen
16 Kaalslag	36 Schoon Landje	57 Buitenland	79 De Bongerd	A Hagensteeg
17 Roebersland 2x	37 Land van Nieboer	58 De Linthorst 4x	80 Koeland	B Weg naar 't Vonder 3x
18 Pinkenland	38 Land van Logterman	59 De Drietip	81 't Kamp	C Wegje Linthorst-
19 Voorste (lage)	39 Hesmans Hagen (2x)	60 Tenthof Landje	82 't Hooilandje	Langeslag
20 Achterste (hoge)	40 Land van Valk	61 Holtrust	83 van Dortland	D Kerkpad
Kurkenslag	41 Gait zien Hagen	62 Holtmaat	84 Diepmansland	E Steenwetering 3x
		63 De Kattenbelt	85 Nijboersland	F Zwaaiakom

We denken, dat de bestaande stroomgeul, die alleen in de winter water uit Dalmsholte afvoerde, verbeterd is tot een vloedgraven, de Iertegraven. Deze liep ten noorden van de Hagenweg. Dit zal zo rond 900 geschied zijn. Al voor of omstreeks 1100 zal deze verder verbeterd zijn tot de Iertewetering die het water vrijuit loosde op het nog niet ontgonnen Sekdoorn. Eveneens rond die tijd zal het gebied van de Grote Hagen ontgonnen zijn middels het slagensysteem. Er werd een afvoersloot, de Kolkwetering, gegraven en haaks hierop werden evenwijdig aan elkaar sloten en greppels gegraven. Ook dit water werd aanvankelijk geloosd op Sekdoorn. Vermoedelijk zuidelijk langs boerderij Wechele (Langeslag 39). Het water vanuit Sekdoorn liep uiteindelijk naar de Westerveldse Aa door Berkum, maar niet door Zwolle naar het Zwarte Water. De ontginningen van de Grote Hagen eindigde ongeveer bij de huidige Den Alerdinckweg. De Kolkwetering, ook Kleine Wetering genoemd, werd daarna doorgetrokken tot bij Sloomans (Zwolsesweg 54) bij de Gunne. Hier werd in de 12e eeuw een wat kleiner gebied ontgonnen, de Kleine Hagen. Daarna werd de Kolkwetering verbonden met de Iertewetering, de Marswetering en meerdere weteringen. Dit was het gevolg van de grotere hoeveelheid water, dat toen afgevoerd moest worden. Vermoedelijk rond 1276, met de verbetering van de Twentsesweg door Lenthe, werd de verbinding van die wetering – toen nog Oude Wetering genoemd – met de Westerveldse Aa verbroken. Er werd een verbinding (Verbindings A, nu Overijsselskanaal) gegraven naar Zwolle om de stadsgrachten van water te voorzien. Als gevolg van de ontwatering van de gronden stonden in de zomer de sloten vaak droog. Bovendien bestond de bodem in het Hagengebied het meest uit zandgrond. Om het vee in het land te houden heeft men daarom langs de perceelgrenzen doornen hagen (meest met meidoorn) aangeplant. Hier dankt dus dit gebied haar naam aan. Na het graven van de Verbindings Aa kon ook het noordwestelijk deel van Sekdoorn ontgonnen worden. Dat werd toen de Wechelerhagen in den Langeslage genoemd. De ontginningen gingen steeds verder. Naar het oosten werd het gebied ten noorden van de Gunne en het Moergebied ontgonnen. Dit waren moeras- en veengebieden. Ook het gebied tussen de Den Alerdinckweg en de Kleine Hagen werd gedeeltelijk in gebruik genomen. Hier werd een meer blokvormige verkaveling toegepast. (Zie beschrijving Kleine Hagen). In de eerste helft van de 13e eeuw werd de Oude Wetering door de hogere gronden bij Laag Zuthem gegraven. Midden 13e eeuw werd daar de Nieuwe Wetering aan gekoppeld. En rond 1400 volgde ook de Soestwetering. De naam van de Kolkwetering was aanvankelijk Kleine Wetering. Vanaf Laag Zuthem veranderde deze via Oude Wetering in Nieuwe Wetering. Om het vele water in de weteringen beter te kunnen reguleren, werden op enkele plaatsen schutten, zijlen of souwen gemaakt (uitwateringssluizen of stuwen). Dit werd ook gedaan halverwege het huidige Langeslag. Door houten schotten te plaatsen kon in de winter water tegengehouden worden. De landerijen liepen dan onder een dunne sliblaag die hierdoor achterbleef, zorgde voor enige bemesting. Door het verlengen van weteringen en vloedgraven kwam er later steeds meer ijzerhoudend water uit de zandgebieden zodat bevoeding geen zin meer had. Wel waren schutten nodig om in de zomer het waterpeil voor de zompshippers enigszins op peil te houden. Naar schatting is in het begin van de 15e eeuw werd de Steenwetering, nu Overijssels kanaal, door het Hagengebied gegraven naar de omgeving van de Kluinhaar. Daar werd bij boerderij Ekenkale (Twentsesweg 22) een dependance van het Zwolse klooster Bethlehem (Belheem) gesticht waar in 1416 een kapel werd ingewijd. De kloosterlingen zullen wel een aandeel gehad hebben in de ontginningen in die omgeving en de inrichting van de Kluinhaarsmaat. Bij de Ganzepan werd de Steenwetering niet aangesloten op de Iertewetering. Door het bochtige tracé

daarvan zou deze te veel water te verwerken gekregen hebben. Door aan de noordzijde de verkaveling van het Hagengebied te doorgraven, konden daar de gronden beter benut worden. Vooral ook bij het vroegere buitenhuis de Linthorst. Dit is uitvoeriger beschreven in het boerderijengedeelte nr. 34.

Ontwikkeling van de boerderijen

Door de ontginningen kwamen er steeds nieuwe boerderijen bij. De lerte aan de noordzijde gelegen, werd al vrij snel gesplitst in de Grote en Kleine lerte. De grote noordelijke akkerbouwkamp bleef bij de Grote lerte (Ganzezanweg 4 Dalfsen) in gebruik. De Kleine lerte *35 (Hagenweg 22 Dalfsen) werd gesticht op de lange zuidelijke bouwkamp aan de noordzijde van de Hagenweg. Dit was mogelijk al in de 12e eeuw of eerder. De Kleine lerte werd vervolgens weer gesplitst. Het meest westelijk deel van de akkerbouwkamp kwam bij de Linthorst *34 (Hagenweg 21). Deze werd al genoemd in 1281 en lag in het lagere gebied ten zuiden van de Hagenweg. Het zal oorspronkelijk een spijker (korenopslagplaats) geweest zijn, die al vrij snel tot buitenplaats werd bestemd. Hier werd veel weidegrond, vooral in het Grote Hagengebied, bijgevoegd. De boerderij de Linthorst werd daarna weer gesplitst in de Grote Linthorst * 34 (Hagenweg 21) en Kleine Linthorst *36 (Hagenweg 24 Dalfsen). De Kleine Linthorst -genoemd in 1364- werd gebouwd aan het westelijk einde van de akkerbouwkamp van de Linthorst, vandaar de latere naam 't Einde. Bij deze boerderij werd de oorspronkelijke akkerbouwkamp van de Linthorst gevoegd. Bij de boerderij Grote Linthorst bleven hoofdzakelijk weidegronden over. Ook andere boerderijen werden gesplitst. Bij de Kleine lerte *35 (Hagenweg 22) hoorde een katerstede. Deze werd later een groter erf: Holtink *32 (Hagenweg 16 Dalfsen). Dit lag blijkbaar op de plek waar in de middeleeuwen de markevergaderingen, de holtings onder het hout (in 't bos) werden gehouden. Een zelfde soort splitsing van boerderijen speelde bij de Haere, die later Borgman (Zwolseweg 76) werd genoemd. Bij deze boerderij behoorde aanvankelijk een strook akkerbouwkampen ten zuiden van de Hagenweg plus een strook, liggend zuidelijk van het Overijssels kanaal (vroeger de Steenwetering *[E]). Al voor het graven van die wetering is boerderij Davenschot (Zwolseweg 70) daarvan afgesplitst. Na de ontginningen in het lage gebied van de Hagen is boerderij Ganzezan (Den Alerdinckweg 10) afgesplitst. Aan de westzijde zijn bij de smalle strook akkers zuidelijk van de Steenwetering enkele katersteden ontstaan n.l.: de Eiker *16 (Hogeweg 5), Koetze *15 (Hogeweg 7), Kijk in de Hagen *17 (Hogeweg 3) en Bruggeman *14 (Hogeweg 2). Langs de Hagenweg hebben zich aan de westzijde van de akkerbouwkampen van Borgman ook enkele katersteden gevestigd n.l.: Stobbink *24 (Hagenweg 11-13), Op 't Hoge *25 (Hagenweg 10) en 't Hogen *27 (Hagenweg 15). Na 1832 zijn bij de bouwkampen van Borgman een 3-tal boerderijen (Hagenweg 5, 7 en 9) gebouwd die gronden van deze boerderij hebben gekocht. De gronden van alle hiervoor vermelde boerderijen aan de noordzijde van de Grote Hagen behoorden aanvankelijk allemaal bij de lerte. Naarmate er meer boerderijen bij kwamen, werden deze aan kapitaal krachtige burgers, veelal uit Zwolle of omgeving, in leen uitgegeven (in feite verkocht). De boerderijen bleven wel pachtbedrijven. De tienden (belasting) bleef aanvankelijk wel bij de landheer, heer van de lerte. Deze tienden werden later ook in een aparte leen uitgegeven van een aantal boerderijen tezamen. Hier werden die de "Buishoeker tienden" genoemd. Een deel van het Hagengebied dat niet bij de lerte hoorde, was van boerderijen aan de zuidkant van het Hagengebied langs de Zuthemerweg. In het midden van de Grote en Kleine Hagen lag een strook wat hogere grond. Hier zijn ook boerderijen

ontstaan. Aan de oostzijde waren dit Altinkhorst (Zwolseseweg 62) en Harrebrink (Zwolseseweg 79A). Ook deze zijn gesplitst in een aantal kleine boerderijen. Zie hiervoor het deel Kleine Hagen. Aan de westzijde zijn eveneens boerderijen ontstaan. Als eerste de Grote Hagen *2 (Grote Hagenweg 1) en de Kleine Hagen *5 (Grote Hagenweg 5). De Grote Hagen behoorde in het begin aan de familie Ten Busche uit Zwolle en is later bij de eigenaren van het landgoed Den Alerdinck gekomen. Vanuit dit landgoed is een nieuwe boerderij: Rientjes *4 (Grote Hagenweg 3). De Kleine Hagen was van Zwolse families, respectievelijk ter Bruggen en Meeuwssen. Ook deze werd bij het landgoed Den Alerdinck gevoegd. In de loop der tijden ontstonden meerdere kleine boerderijen in deze omgeving. Het Hagengebied had veel last van overstromingen, vooral die van 1825, waarbij elders mensen en vee verdronken. Voor de landbouwgronden was dat ook ongunstig. De eigenaar van Den Alerdinck, B.J. van Sonsbeek, was dat zo beu dat hij op eigen kosten een zeedijk rond zijn landgoed liet aanleggen. Dit geschiedde langs de Zuthemerweg en op de plekken waar nu de Zeedijk en Armenjagersdijk liggen. Verder werden de Hogeweg langs de Steenwetering [E] en de nieuwe Rijksstraatweg (Zwolseseweg) rond 1830 opgehoogd. De Kolkwetering werd afgedamd en de loop omgelegd langs de Rijksstraatweg naar de Steenwetering bij de Ganzepan. Na de afsluiting van de Zuiderzee begin 20e eeuw herkreëde de Kolkwetering de oude loop.

De boerderijen van het Grote Hagengebied.

Boerderij nr.*1 Den Alerdinckweg 9 (1868), familie Klink

Bij de verkoop van de gronden van het landgoed Den Alerdinck in 1868 kocht Ant. Klink percelen grond waarop hij een boerderij liet bouwen. Hij was in 1865 gehuwd en woonde toen op het bouwhuis van het landgoed waar hij sinds 1856 werkte. Hij zag de kans om voor zichzelf te beginnen. De boerderij werd gebouwd op een perceel waar in 1832 nog hakhout stond in eigendom van B.J. van Sonsbeek van Den Alerdinck (Alerdinckweg 7). Dit perceel lag iets hoger dan de ernaast liggende gronden. Oorspronkelijk was daar het eindpunt van een langgerekte strook hoog bouwland langs de huidige Grote Hagenweg. Daar was toen hakhout omdat in die tijd dat relatief veel geld opbracht als eekhout voor de leerlooierijen en als brandhout. In de vooroorlogse periode was het een zeer grote boerderij geworden van J.A. Klink met 24 ha eigen grond en 12 ha pachtgrond van Voorst tot Voorst. In totaal 36 ha. Nogal wat grond lag verder van huis zoals in Sekdoorn, bij Zwiersboer (Zuthemerweg 14), de Plantsoenenhoek *15 en bij de Armenjagersdijk. Dit was een van de weinige bedrijven waar voor de oorlog en ook daarna zwakstroom werd gebruikt, afkomstig van een Amerikaanse windcharger (molen). Later werden de accu's opgeladen door een dieselmotor. Na 1980 zijn de melkkoeien afgeschaft vanwege moeilijkheden met het melkquotum.

Veldnamen: Klinkhorst *1, genoemd naar de stichter van de boerderij op een horst (hoogte).

Kalverland *2. Dat lag altijd dicht bij de boerderij. Kleinland *10, een klein perceel, Bouwhuisbos *3 Dat behoorde bij het bouwhuis (boerderij) van Den Alerdinck (Den Alerdinckweg 3). Daar noordelijk van lag het Koeland *4 van boerderij Ganzepan (Den Alerdinckweg 10) en tegen de Steenwetering [E] De Kamp *5. Dat was bouwland van dat erf. Bewoners: 1869 +1880 LB 272 A.Klink, 1890 G 304, 1910 G 342, 1917 weduwe Klink-Melenhorst + J.A.Klink, 1920 G 387 J.A.Klink, 1925 D 447, 1930 D 456, 1948 + 1970 Den Alerdinckweg 8 J.B.G.Klink, 1985 Den Alerdinckweg 9.

Boerderij Lavoorde, Liederholthuisweg 59-61, familie Mulder

Boerderij Klink, Den Alerdinckweg 9

Boerderij Grote Hagenweg 1a

Boerderij Grote Hagen, Grote Hagenweg 1

Boerderij nr.*2 Grote Hagen (1520) / Pauline's hoeve Grote Hagenweg 1, fam.Voorst tot Voorst

Boerderij de Grote Hagen ligt op een oude erfplaats. Of deze al bestond vanaf de ontginning van het Hagengebied, die omstreeks 1100 plaats vond, is niet bekend. In 1520 woonde Lubbert in de Hagen er. Eigenaar van het erf was Herman ten Bussche Schult (schout) van Zwolle. Naast de tienden belasting moest er een pacht van 12 mud rogge, 20 mud haver en 12 herenpond (geld) betaald worden. Deze getallen geven een indicatie over de omvang van het erf weer van circa 6 ha hoog bouwland, een grotere oppervlakte van plus minus 8 ha iets lager gelegen haverland en 2,5 ha goede weidegrond. Haverland en weideland hadden niet altijd vaste maten. Men rekende de kwaliteit van de grond mee. De naam Hagen is ontleend aan de hagen rond de weilanden. In dit gebied stonden in de zomer de sloten soms droog. Dan konden deze niet als veekering dienen zoals bijvoorbeeld in het Lierderbroek. Hier was het te nat om blokvormige ontginning toe te passen zoals ten noorden van de Gunne en bij t Moer (Zie boek 1). Er waren dus niet voldoende sloten. Tot 1675 zijn er weinig gegevens te vinden. In 1675 werd als bewoner Derk Hendrik Hageman vermeld, vermoedelijk gevolgd door Gerrit Hendriks Stegeman in 1730. Het is niet geheel duidelijk of hij dan eigenaar of bewoner is. Daarna zijn er vermeldingen van een half erf van Hendrik Stegeman in 1737 en Gerrit Gosen in 1741. Wel wordt aangegeven dat in 1737 Evert Hageman en in 1795 Jan Engbertus op de Groote Hagen boeren. In 1780 komt eveneens vanaf boerderij Koetze *15 (Hogeweg 7) Seine Koetse op het bedrijf. In 1798 is dit de zoon van Koetse, Jan Hageman, en in 1812 neemt Seine de naam Hageman officieel aan. Ook is in 1812 Hendrik Hageman op het bedrijf. In 1813 ontvangt Hendrik Hageman (Koetze) een vergoeding van de gemeente voor de schade die hij heeft geleden als gevolg van het verblijf van Kozakken, die Nederland mede van de Fransen bevrijd hebben. In 1817 komt er weer een zoon, Jan Hageman, op het bedrijf en in 1835 diens zoon Hendrik Hageman. In 1813 was de boerderij aangekocht door B.J. van Sonsbeeck van Den Alerdinck voor 11.160 gulden. In 1832 was er 2,7 ha bouwland bij. Dat was aanzienlijk minder dan in 1520 doordat er vermoedelijk boerderij Kleine Hagen *5 (Grote Hagenweg 5) en katerstede Rientjes *4 (Grote Hagenweg 3) vanaf gegaan waren. Ook een deel er van was beplant met hakhout. Voor een landgoed was het hakhout een belangrijke bron van inkomsten. Eekhout voor het leerlooien en brandhout voor de kachel, voor de kookpot en voor de oven van de bakker. De Grote Hagen was meer een weidebedrijf geworden 16 ha weiland (taxatie 6.900 gulden). De boerderij was groot en in goede staat (klas 5). Rond 1850 is de fam. Hageman naar Bergeik (N.Br.) vertrokken, (zie Omheining 1994 nr. 4). Op de Grote Hagen kwam toen de familie Norp. Deze is daar gebleven totdat in 1868 de gronden van Den Alerdinck verkocht werden. De boerderij is toen gekocht door Gerrit Jan van der Klippe voor 12.400 gulden. Tot in de 90er jaren van de 20e eeuw heeft deze familie daar geboerd. Na 1930 of 1948 is deze boerderij in delen gesplitst. Er kwam een nieuwe boerderij bij, Grote Hagenweg 1A *3, nu genaamd Joan's hoeve en eerst bewoond door A. van der Klippe. In 2000 heeft de familie Baron van Voorst tot Voorst (van de Stationsweg) de Grote Hagen gekocht. De boerderij werd tot woning verbouwd. De naam werd Pauline's hoeve, afkomstig van Pauline E.F.M. van Sonsbeeck, echtgenote van Joan M. Baron van Voorst tot Voorst. Zij had de landgoedboerderijen verworven uit de erfenis van haar vader B.J.B. van Sonsbeeck (een zoon van Mr. H. van Sonsbeeck). Dit valt nu onder landgoed Den Alerdinck II.

Veldnamen: Hoge Kamp *9, dit was de oude akkerbouwkamp. Doornslag *11, een groot weilandperceel, samengesteld uit samengevoegde percelen en omgeven door een doornen haag om het vee daar in te houden. Smalslag *12 2 x . Een tweetal smalle percelen. Het oostelijk perceel behoorde vroeger bij boerderij Maats, ook genoemd "In het bos" (Zuthemerweg 22 – afgebroken). Tot 1967 was dat de gemeente Zwollerkerspel. Het Smalle slag viel daardoor onder die gemeente. 't Broekje *8, dat was een perceeltje lage grond direct ten noorden van de hogere bouw kamp, waar snel wateroverlast was. Hagemansland *7, land van Hageman van de boerderij Grote Hagen. Daarachter lag het Varkensbos *8, dat was een perceel op de oude hoge akkerbouwkamp van erf Ganzepan (Den Alerdinckweg 10). Een eikenbos waar vroeger in de herfst de varkens ingedreven werden die de eikels opvraten. Bewoners: 1520 Lubbert in den Hagen, 1675 Derk Hendrik Hageman, 1722 Evert in de Hagen, 1730 Gerrit Hendrik Stegeman, 1737 – 1741 Gerrit Gosen, 1737 +Evert Hageman, 1742 -1750 Jan Engelbertus, 1751 Hendrik Stegeman, 1780 Hendrik Seine Koetze, 1795 + Jan Engelbertus, 1812 + 1817 Hendrik Hageman + Jan Hageman, 1835 Hendrik Hagemans, 1840 LB 215 J.Hagemans, 1850 L.Norp, 1860 LB 261 J.Norp, 1868 +1880 G.J. van der Klippe, 1890 G 305, 1910 G 343, 1920 G 388 D. van der Klippe + F. van der Klippe, 1925 D 446, 1930 D 455, 1948 Grote Hagenweg 1 F. van der Klippe, 1970 + M.A. van der Klippe, 1985 G.J. van der Klippe.

Boerderij nr. *3 Joan's Hoeve Grote Hagenweg 1A familie Van Voorst tot Voorst

Na 1948 of iets eerder is de grote boerderij Grote Hagen *2 gesplitst door er een nieuwe boerderij bij te bouwen. Een deel van de oude akkerbouwkamp, evenals gedeelten van het weiland van de oude boerderij, is daar toen bijgevoegd. In 1999 is de boerderij aangekocht door de familie e van Voorst tot Voorst en bij hun landgoed gevoegd. De naam Joan's Hoeve is afkomstig van Joan Marie Baron van Voorst tot Voorst, echtgenoot van P.E.F.M. van Sonsbeeck. Zij erfde het landgoed (nu Den Alerdinck II) van haar ouders.

Veldnamen: Koeland *21 2x. Het zuidelijk deel was oud bouwland en het noordelijk deel was voldoende hoog voor de beweiding met melkkoeien. Achterste (hoge) Kurkenslag *20 en Voorste (Lage) Kurkenslag *19 gelegen tegen de Kolkwetering. De betekenis van kurken in deze slagenontginning is niet bekend, maar het zou te maken kunnen hebben met met de aard van de bodem, die mogelijk kurkdroog was in regenarme perioden of het vroegere gebruik als droogveld voor turf of scharren. Pinkenland *18, was een vrij lage pinkenweide. Roebertsland *17 2x, land in gebruik door Roebertsen op de landgoedboerderij van Den Alerdinck. Kaampie *13, was in 1832 een kleine akkerbouwkamp bij de Grote Hagen. Guste Beestenland *14, hier liepen de guste koeien, die geen melk meer gaven en bestemd waren voor de slacht. Er was daar weinig toezicht nodig, want dat land was omgeven door een dichte houtsingel op een wal. Kaalslag *16, kan de betekenis van houtkap hebben. 't Plantsoen *15. Hier werden jonge boompjes en vaste planten gekweekt voor de landgoedtuinen. Lange bos *22 was een groot bosperceel van bijna 5 ha. In 1832 was daar hakhout. Bewoners: 1970 +1985 Grote Hagenweg 1A A.van der Klippe.

Boerderij nr. *4 Rientjes (1663) of Het Bouwhuis, Grote Hagenweg 3 voorheen fam. Bouwhuis

Boerderij Rientjes is als katerstede ontstaan bij een klein stukje bouwland in een lang smal perceel van boerderij Grote Hagen *2 (Grote Hagenweg 1). Na zo'n 130 jaar werd dit boerderijtje omschreven als "Caterstede den Hagen of Kijk in de Hagen", bemeyert (gepacht) door de weduwe van Jan Rijntjes. In 1763 werd Jan Rientjes al genoemd. Hij overleed in 1773. In 1792 werd de katerstede aangekocht door de familie Van Haersolte. Het was verbonden met het IJsselt dat hofhorig was aan de Hof te Colmschate (de feitelijke bezitter). De naam Kijk in de Hagen, die voor deze boerderij toepasselijk was, is later meegenomen naar een bewoner die ging wonen aan de Steenwetering (nu Ov. Kanaal) op boerderij nr. *17 (Hogeweg 3). Het IJsselt (Zuthemerweg 8 -10) werd verkocht in 1792 aan Frederik Graveman. Het Rientjes werd in 1815 aangekocht door B.J. van Sonsbeeck van Den Alerdinck voor 4.260 gulden. In 1832 hoorde bij Rientjes naar schatting 6 ha land. Hiervan was 0,6 ha slecht bouwland, waarvan 0,3 ha van het oude bouwland bij de boerderij en 0,3 ha tegen de Armenjagersdijk. Het weiland lag richting de Kolkwetering. Oostelijk van de boerderij liep een weg, later kerkpad [C] naar de Langelandsbrug *27 over de wetering. Dit was een verbinding voor de bewoners vanaf de Hagenweg naar de Zuthemerweg. De boerderij was geklasseerd klas 8, in niet bijzondere staat. Mogelijk is na 1832 de boerderij afgebroken. In 1890 vinden we boerderij Rientjes terug in de gegevens. Door de eigenaren is er de naam Het Bouwhuis aan gegeven. Rond 2000 is de boerderij opgeheven. Veldnamen: Lange Land *26 waar de weg naar de Langelandsbrug *27 naar toe liep. Koeland *28, dit was een perceel vanaf de boerderij tot de Kolkwetering. Noordelijk van de boerderij lag het Armjagersland *24 2x. Dit was blijkbaar in gebruik bij de Armenjager. Zie beschrijving boerderij nr. 7. Bewoners: 1763 Jan Rientjes, 1773 + 1800 Wed. Gerritdiene Rientjes Jansen, 1805 + 1811 Jan Rientjes, 1832 ? – 1890 G 312A D. van Dieren, F.Kampjes, H.Bouwhuis, 1910 G 349, 1920 G 394 Wed. A.Bouwhuis – Bruggeman + J.Bouwhuis, 1925 D 440, 1930 D 448, 1948 Grote Hagenweg 3 J.Bouwhuis, 1970 + F.J.Bouwhuis, 1985 F.J.Bouwhuis.

Boerderij nr.*5 Kleine Hagen (1601) Grote Hagenweg 5, familie Keizer

De Kleine Hagen was al voor 1601 als katerstede afgesplitst van boerderij Grote Hagen *2 (Grote Hagenweg 1). In 1601 was dit al vergroot tot een half erf. En de pacht bedroeg 5 mud rogge. De weidegrond bestond uit 'wilt' (verwaarloosd) land. De pacht was toen weinig voor een half erf. In die tijd was er veel verwaarloosd weiland. Veel vee was jaren daarvoor door rondtrekkende troepen soldaten uit de weilanden geroofd. Nadien is deze boerderij nooit meer groter geworden. In 1685 behoort de Kleine Hagen aan de fam. Ter Bruggen. Vervolgens koopt Hopman Meeuwsen dit erfje als katerstede voor 650 gulden. In 1830 is B.J. van Sonsbeeck van landgoed Den Alerdinck eigenaar van dit boerderijtje. In dat jaar is in opdracht van van Sonsbeeck een zeedijk aangelegd om zijn gehele landgoed. Omdat verschillende malen het land onder water had gestaan door opstuwing vanuit de Zuiderzee (nu IJsselmeer) nam hij maatregelen. In 1825 was het zo erg geweest dat veel vee en ook mensen omgekomen waren. Deze zeedijk loopt langs een deel van de Zuthemerweg. Dan gaat de dijk richting het Hagengebied en kruist de Kolkwetering die afgesloten kon worden, om uit te komen westelijk van boerderij de Kleine Hagen. Daarnaast werd een stukje van de grote Hagenweg opgehoogd. Vervolgens werd een dijk tot de Steenwetering en erlangs aangelegd, nu de Armenjagersdijk en de Hogeweg. De nieuwe Rijksstraatweg fungeerde toen als dijk. Boerderij Kleine Hagen zal omstreeks 1832 ongeveer 10 ha groot geweest zijn. Er was maar 1,3 ha bouwland op de

De doornen hagen in het Hagengebied

Grote Hagenweg 2a, familie Koopman

oude akkerbouwkamp. Van de rest was 8,5 ha weiland. De boerderij was klas 7 (normaal). In 1868 is deze boerderij bij de verkoop van het landgoed Den Alerdinck verkocht als perceel 27 aan G.

Dijsselhof voor 4.015 gulden.

Veldnamen: De Bouwkamp *32, het bouwland dat er in 1832 bij hoorde. Hooiland *29, een perceel richting de Kolkwetering. Daarnaast Dijsselhof Landje *30. De familieleden van Dijsselhof woonden vanaf 1868 tot ± 1930 op de Kleine Hagen. Stegemans land *31. Twee percelen zijn van Stegeman geweest.

Bewoners: 1601 Esken in den Hagen, Gerrit Kreijenschot, 1675 + 1685 Hendrik Gerrits, 1749 – 1751 Zwierr Gerrits, 1754 Hendrik Teunis, 1756 Gerrit Jansen, 1795 Willem Eikenaar, 1820 LB 118, 1840 LB 211 J.Keizer, 1850 Wed. G.W. Keizer-Holterman + A. Keizer, 1860 LB262 A. Herberink, 1868+1880 G. Dijsselhof, 1890 G 312 Weduwe A. Dijsselhof – Koezen, 1910 G 350 D. van Dieren, A.M. Peters, G.W. Keizer, 1920 G 395 G.W. Keizer, 1925 D 349 + G.Keizer, 1930 G 447 G.Keizer, 1948 Grote Hagenweg 5 G.Keizer, 1970 + 1985 J.Keizer. Dubbele woning: 1890 G 312B –H.J.Dijsselhof, 1910 G 351, 1920 G 396, 1925 D 438, 1930 D 446, 1940 verlaten.

Boerderij nr.*6 Grote Hagenweg 2 (1850) familie Verbaan

Dit boerderijtje is gebouwd rond 1850 door H.Willems, dagloner. Dit was een perceel dat in 1832 hooiland was ter grootte van 3,5 ha en in eigendom van Willem Stokkert op boerderij Stokkert (Ganzeplanweg; wordt nu de Stökke genoemd). Zo'n 10 jaar later is op dat perceel nog een boerderij bij gebouwd Grote Hagenweg 2A *7. Bij de Grote Hagenweg 2 was vermoedelijk na de afsplitsing meer land in gebruik dan bij het eerst genoemde perceel. In 1935 is dit boerderijtje dubbel bewoond geweest toen daar K.Mulder, een handelaar kwam wonen. Veldnamen: Koopmansland *33, dit land was bij boerderij Grote Hagenweg 2A gekomen met de bewoners fam. Koopman. Aan de overzijde van de Armenjagersdijk was Pinkenland *25. Hier werden vaak pinken geweid van verschillende boeren. Bewoners: 1850 LB 210 H.Willems, 1852 E.Willems, 1860 LB 263, 1880 W.Everts, E. Neppelenbroek, 1890 G 313, 1894 G.J.Klomp, G. van der Beek, 1910 G 352 G. van der Beek, 1916 G.Nijland, 1920 G 397, 1925 D 437 H.Juente, 1930 D 445 + G.Reuvekamp, 1935 K. Mulder, 1935 D 445A. H.Juente, vertrek 1940, 1938 D 445 H.Bruggeman, 1948 Grote Hagenweg 2 J.Bruggeman, 1970 H.J.Bruggeman, 1971 + 1985 J.Verbaan.

Boerderij nr. *7 Grote Hagenweg 2A (1860) familie Koopman

Rond 1860 is er een boerderijtje gebouwd achter Grote Hagenweg 2 *6. In 1832 was dat een perceel van 3,5 ha hooiland van Willem Stokkert van boerderij Stokkert aan de Ganzeplanweg. Er werd wel een perceel van 0,7 ha bijgevoegd dat in 1832 van boerderij Bruggeman *14 (Hogeweg 2) was. In 1892 zijn de bewoners van Grote Hagenweg 2A, de fam. Koopman, naar Crefeld - Pruisen-vertrokken maar in 1895 teruggekomen. De boerderij is toen door hen gekocht.

Veldnamen: Huisman Koopmansland *34, de fam. Huisman was de eerste bewoner. Koopmansland *33. Bewoners: 1860 + 1880 LB 266 G.W.Huisman, 1887 J.van het Rot, 1891 T.Koopman, 1892 G. W.Huisman, 1895 + T.Koopman jr., 1910 G 348 T.Koopman + T.Koopman jr., 1920 G 393, 1925 D 441, 1930 D 449, 1948 Hogeweg 4 T.Koopman, 1970 + 1985 Grote Hagenweg 2A G.Koopman + T. W.Koopman.

Boerderij nr. *8 Neppelenbroek (1796) Grote Hagenweg 4 nu zomerhuis

Deze boerderij is als katerstede (kleine boerderij) gesproten uit het erve Teusink, een boerderij elders in de marke Lenthe. Gesproten wil zeggen dat de grond van dat erf afgesplitst (afkomstig) was. Als eerste bewoners zijn bekend Roelof Willems Neppelenbroek en Aaltien Jans Mikkers. Zij waren in 1796 gehuwd. Ouders van hen waren inwonend. Dit waren Jan Cornelissen van de Mikke en Aaltien Reinders. Neppelenbroek was afkomstig uit Averlo en van de Mikke uit Windesheim. Nadat in 1820 Roelof Willems Neppelenbroek overleden was, heeft zijn weduwe in 1821 het boerderijtje verkocht aan Gerrit Laanbroek (Zwollerkerspel) en Jan Hulsebos te Heino. In 1826 hebben deze het weer verkocht met 3 ha grond aan Joseph Kleinheerenbrink. Het is goed mogelijk dat de Wed. Neppelenbroek er nog tot 1826 gewoond heeft. In 1832 hoorde bij dit boerderijtje nog maar 1,8 ha grond. Hiervan was 0,4 ha bouwland tegen de Hagenweg en bijna 1,4 ha weiland. De boerderij was in slechte staat en eigenaar was Joseph Kleinheerenbrink. Hij stond vermeld als landbouwer. Dit is een indicatie dat hij er meer grond bij gepacht zal hebben.

Veldnamen in de omgeving zijn: Land van Kivitsbos * 35. Een latere eigenaar van deze boerderij die meer grond bezat, was Kievitsbosch (1919 – 1940). Schoonlandje *36. In welk opzicht deze benaming gold, is niet bekend. Het gehele perceel westelijk van de boerderij tussen de Grote Hagenweg en het kanaal werd bij verhuur rond 1900 Hermans Hagen *39 genoemd. Deze gehele slag was ooit van Hesman geweest. Later was dit verdeeld in 4 delen met drie veldnamen: Land van Logterman *38 (boerderij Logterman Slendebroekweg), Land van Nieboer * 37 en Haagn *65. De bredere strook land (samenvoeging van 2 slagen) westelijk daarvan had de namen de Hagen *42, Gait zien Hagen *41, welke Gait is niet bekend. Land van Valk *40, ook genoemd Otto Hagen *43 omstreeks 1900 en 't Kanaal stuk *64, ook genoemd Drulmers Hagen *68.

Bewoners: 1796 LB 123 Roelof Willems Neppelenbroek en Jan Cornelissen van de Mikke, 1820 Wed. Aaltien Jans Mikkers van Neppelenbroek, 1826 + 1832 Joseph Kleinheerenbrink, 1840 + 1850 LB 209, 1860 LB 264 J.E.Kleinheerenbrink, 1865 + H.Kleinheerenbrink, 1890 G 314, 1910 G 353, 1919 + Th. Kievitsbosch, 1920 G. 398, 1925 D 436, 1930 D 444 Th. Kievitsbosch, 1940 A. van Pijkeren + A. Dijk, ± 1946 + Kuiterman, 1948 Grote Hagenweg 4 G.A.Jansen, 1970 + 1985 zomerhuis J.v.d. Hoeven.

Boerderij nr. *9 Grote Hagenweg 7 (1910) familie Ulderink

Op het land dat vroeger bij boerderij Pomphuis *11 (Grote Hagenweg 6) hoorde, is in 1910 een nieuwe boerderij gebouwd voor de familie Bloemers. De grond was in 1832 van Albert van den Berg op Pomphuis tot ± 1850. Daarna woonde tot ongeveer 1900 de fam. Keizer op Pomphuis.

Veldnamen: bij de boerderij Schokkers Hagen *46; dit land zal ooit gebruikt zijn door Schokker. Daar westelijk van waren twee percelen. De Morgen *47 2x. dit waren 2 percelen van ieder groot 1 morgen, één morgen is 1,23 ha. Oostelijk van de boerderij was Diepmans land *45. Daar westelijk van lag Royers Hagen *44. Royers was een elders wonende landeigenaar. Beide percelen *44 en *45, samen 5,24 ha, waren in 1805 door Jan Diepman van boerderij Kleine Stokte (Ganzeplanweg)

Katerstede Neppelenbroek, Grote
Hagenweg 4 Laag Zuthem
Foto's uit respectievelijk 1986 en 2014

gekocht. Ook de percelen oostelijk daarvan, Stegemansland *31 zijn van Diepman geweest. Oorspronkelijk hebben al deze percelen bij de Borgmans Hagen *53 gehoord (boerderij Borgman Zwolseweg 76 – 78). Bewoners: 1910 G 353A D.Bloemers, 1920 G 399, 1925 D 435, 1930 D 443, 1948 Grote Hagenweg 6 P.Bloemers, 1970 Grote Hagenweg 7 Wed. D.Bloemers-Stegeman, 1985 J. Ulderink.

Boerderij nr. *10 Grote Hagenweg 9 (1861) voorheen familie Holtrust

Op een perceel langs de Grote Hagenweg dat in 1832 bouwland was van boerderij Kampjes *12 (Grote Hagenweg 11) is tegen 1860 een nieuwe boerderij gebouwd. Op een van elders gekomen gebint in de boerderij stond een ander jaartal. In de boerderij bevond zich een zogeheten potstalgrup. Hier kon de mest van de koeien vermengd met plaggen van een week in, voordat die uitgemest hoefde te worden. Veldnamen bij de boerderij zijn : Holtmaat *62 en Holtrust *61. Bewoners: 1861 LB 206A G.Kampjes, 1880 LB 267 G.Kampjes, 1890 G 315 G.Kampjes, G.Klomp, J.Kampjes, J.Meulink, 1910 G354 J.Meulink, 1920 G 400, 1925 D 434, 1930 D 442, 1948 Langeslag 6 J.Meulink, 1970 + 1985 Grote Hagenweg 9 J.Holtrust.

Boerderij nr.*11 Pomphuis (1832), Pomp Schutten (1727) of Pinkenhagen Grote Hagenweg 6 fam.Valk

Boerderij Pomp Schutte heeft verschillende namen gehad. Omstreeks 1727 was dit het Jan Schutten doordat Jan Jansen Schutte er zich vestigde. Hij was afkomstig van boerderij Schuttenhuis *13 (afgebroken) een eindje noordwaarts aan de Nieuwe Wetering. Zoon Hermannes Schutte, die er van 1757 t/m 1771 woonde, was schipper van beroep. In 1771 was de naam Pomp Schutten en in 1832 Pomphuis. Hier zijn blijkbaar pompen geweest om het water vanuit het Hagengebied beter naar de Nieuwe Wetering af te voeren. Later is aan het huis en omgeving de naam Pinkenhagen gegeven. De weilanden hier zullen als inscharingsweide gebruikt zijn voor pinken van verschillende boeren. De grond bij dit boerderijtje was in 1832 van de Stad Zwolle en behoorde aanvankelijk bij boerderij Borgman (Zwolseweg 76 – 78) tezamen met een groot gebied daar omheen. Recht van opstal had Albert van den Berg, dagloner. De boerderij, klas 8, was niet in bijzondere staat. Er hoorde totaal 3,9 ha grond bij. Hiervan was 0,9 ha bouwland en 3 ha weiland. Van die grond was 3,1 ha in eigendom van Albert. Op dat gedeelte is later een boerderij gebouwd (Grote Hagenweg 7 *9). De eigen grond was blijkbaar in 1808 aangekocht want Albert van den Berg nam toen een hypotheek van 700 gulden op het Schuttenplaatje. Tussen 1890 en 1912 hebben op deze boerderij huurders gewoond. Omdat die geruime tijd geen huur hadden betaald en kozijsen hadden gesloopt, moesten deze in 1912 vertrekken. Veldnamen in de omgeving: Pinkenhagen *55, Borgmans Hagen *53, 4x Onder de Wilgen *51, 't Hoge Stukje *50, Schrijvers land *54 en De Goedkoop *52. Voor deze laatste naam is geen verklaring. Bewoners: 1727 Jan Jansen Schutten, 1758 t/m ± 1795 Hermannes Jansen, 1795 Wed. Janna Jansen Pots, 1796 + Herm Hubers, 1800 Jan Asjes Schutte, 1802 Albert van den Berg, 1820 LB 124, 1832 Albert van den Berg, 1840 LB 208 A. van den Berg + H.Keizer, 1850 H.Keizer, 1860 LB 265 + J.Keizer, 1880 J.Keizer, 1890 G 316 J.Keizer, J.J.M.Wichers, 1910 G 356, 1912 D.Hulsebosch, 1920 G 401, 1925 D 433, 1930 D 441, 1948 Langeslag 4 D. Valk, 1970 + 1985 Grote Hagenweg 6 D. Valk.

Boerderij nr. *12 Kampjes (1819) of Nieuw Wechele (1800) Grote Hagenweg 11 familie

Dijk Boerderij Kampjes werd aanvankelijk Nieuw Wechele genoemd. Het was een afsplitsing van boerderij Wechele (Langeslag 39). Kampjes is al voor 1800 ontstaan. In 1832 was de boerderij van de Wed. van Gerrit Kampjes. De boerderij was klas 7, normale waarde. De oppervlakte grond was 9,5 ha. Hiervan was 1,25 ha bouwland langs de Grote Hagenweg. Het weiland lag zuidelijk van de boerderij tegen de Nieuwe Wetering aan. Een perceel achter het bouwland waar de Grote Hagenweg overheen liep behoorde eveneens tot de boerderij. Na 1832 is deze boerderij weer gesplitst. Er is toen een nieuwe boerderij *10 (Grote Hagenweg 9) gebouwd door een zoon van de Wed. Kampjes. De grond rond de Grote Hagenweg werd daar bijgevoegd. Boerderij Kampjes zal daarna wel andere gronden er bij in gebruik genomen hebben. De boerderij is na 1965 flink uitgebreid. Rond 2000 is de cultuurgrond rond de boerderij door de gemeente aangekocht voor uitbreiding van de woningbouw van Laag Zuthem. Hiervoor is een nieuwe boerderij nog zonder woning gebouwd in het Lierderbroek (Horstweg). Dit is ook mogelijk gemaakt door grondruil in de Landinrichting (ruilverkaveling) Salland-West. Veldnamen: tegen de Nieuwe Wetering was 't Hooiland *48, de boerderij werd ook De Kattenbelt *63 genoemd, tegen het bouwland lag 't Stukje *49. Achter deze percelen was De Morgen *47 2x (ieder perceel 1,23 ha). Bewoners: 1795 Jan Hofman, 1798 Gerrit Kamphuis, 1819 + 1828 LB 126 Gerrit Hendriks Tenthof (Kampjes), 1832 Wed. van Gerrit Kampjes, 1835 Jan Kampjes, 1840 LB 206 J.Kampjes, 1850 + G.Kampjes, 1860 + 1880 LB 268 W.Kampjes, 1890 G 317 + D.J.Dijk, 1910 G 357, 1915 D.J.Dijk, 1920 G 402, 1925 D 432, 1930 D 440, 1948 Langeslag 2 D.J.Dijk, 1970 + 1985 Grote Hagenweg 11 A. Dijk, 1988 Gebr. Dijk.

Boerderij nr. *13 Schuttenhuis (1702) Grote Hagenweg-Langeslag (afgebroken)

Over het Schuttenhuis is nog maar weinig bekend. Er is alleen de vermelding van de doop van Jan Schutte, zoon van Jan Schutte in 1702. Deze zoon was het die vermoedelijk boerderij Pomp Schutte *11 (Grote Hagenweg) gesticht heeft in 1727. Het Schuttenhuis lag aan een verbindingsweggetje over een dijkje tussen de Hagenweg en de Grote Hagenweg. In die weg lag een brug, een vonder of eerst alleen een voorde door de Steenwetering. Een soortgelijke situatie als in de Grote Hagenweg waar deze de Nieuwe Wetering passeerde. Na 1770 werd er aan het eind van de Hagenweg een brug over de Nieuwe Wetering gelegd met tolheffing tegenover de Linthorst * 34 (Hagenweg 21). De verbinding over het terrein van buitenhuis de Linthorst *33 verviel daarmee. De naam Schuttenhuis kan twee betekenissen hebben. De bewoner van dat boerderijtje was ook schipper. Daar kon een schuitenhuis staan. Bij de boerderij kan in de Nieuwe Wetering een "schut" gezeten hebben. Dit was dan om het waterpeil te regelen door middel van een schutsluis. In 1832 was er bij dit boerderijtje 1,7 ha grond waarvan 10 are bouwland. De rest was weiland. De eigenaresse was de Wed. E.Klopman-Hubert van de Linthorst, die eveneens alle omliggende gronden bezat. In 1833 is dit boerderijtje verkocht, waarbij de hooiberg aan de mejer (pachter) toebehoorde. Kopers waren Hendrik Stokkert (gedeeltelijk) voor f 960,- en Jan Polman Schipper (ged.) voor f 650,-. Deze schipper van het Bruggenhuis *39 (Hagenweg 34 Dalfsen) heeft dit blijkbaar uit concurrentie overweging gekocht. Dit boerderijtje is later afgebroken. In het bevolkings-register van 1840 zijn er geen bewoners meer van te vinden.

Boerderij Kampjes of Kattenbelt, Grote Hagenweg 11, familie Dijk (foto's gemaakt in 1985 en 2014)

Veldnamen in de omgeving: 't Laantie *56, het perceel dat bij Schuttenhuis hoorde De Linthorst *58 , 4x 4percelen die bij de Linthorst hoorden: Buitenland *57. Vanuit de Linthorst gezien was dit het buitenste, verst afliggende perceel, de Drietip *59 , een driehoekig stuk land, Tenthof landje *60. Dit perceel is van de fam. Tenthof op boerderij 't Hogen *27 (Hagenweg 15) geweest. Zwaai kom *99. Hier heeft vroeger een keerpunt met mogelijk een loswal voor de schepen in de Steenwetering gelegen.

Bewoners: 1702 Jan Schutte, 1800 Gerrit Schutte.

Boerderij nr. *14 Bruggeman (1805) of Strokap (1832) Hogeweg 2 familie Kleinlangeveldsloo

De naam van boerderij Bruggeman zal afgeleid zijn van de nabij gelegen brug over de Steenwetering. Deze werd ook aangeduid als een vlonder, een brugdek dat uitneembaar was ten behoeve van de doorvaart van de schuiten over de wetering. In 1805 is de Lenterhaar *67 , zijnde 3½ morgen (4,3 ha) hooiland gekocht door Theunis Hermesen (daarna Bruggeman genoemd) van boerderij de Ierte (Ganzepanweg). Dit land lag iets hoger dan het land er omheen. Het was het einde van een lange strook hogere grond die helemaal doorliep langs de Twentseweg (bij de Kluinhaar). In 1821 werd Theunis Bruggeman als landbouwer en schipper in de Hagen vermeld bij het bieden op een perceel weiland in Mastenbroek. Het werd hem echter niet gegund. In 1827 nam zijn neef Jan de Ruiter de boerderij over. In 1832 werd de boerderij ook Strokap genoemd. Bij deze boerderij was toen 8 ha land. Hiervan was 1,5 ha bouwland en 6,5 ha weiland. De helft van het bouwland lag bij huis. De andere helft lag halverwege de Zeedijk (Armenjagersdijk). De boerderij van Jan de Ruiter had een hoge waardeklassering (klas 6). Het was kennelijk een groot huis. Vanaf 1884 tot circa 1900 is deze dubbel bewoond geweest. "In de kamer van Mol" werd altijd gezegd. Rond 1840 – 1850 werd de boerderij bewoond door de familie Mol. Daarna door de familie Kleinlangeveldsloo. Mensen in de buurt spraken over 'Mols Evert' zijn zoon, want dit was een kortere naam. In de kamer woonde 'Meujen Hendrik'. (tante – Weduwe van Hendrik Dijk). Bij hoog water, wat nog al eens voorkwam buiten de Zeedijk, ging zij met de stoel op de tafel zitten. Naast de boerderij werd door de schippers in het Overijssels kanaal turf gelost dat door de mensen in de omgeving werd opgehaald. Meestal lag hier schipper Schoenmaker. De boerderij is later verkocht aan de familie Van Voorst tot Voorst van landgoed Den Alerdinck II. Een veldnaam achter het huis was Lenterhaar *67 en *69. Dat was hoge grond in de marke Lenthe. Daarachter was het Koe- en hooiland *66. Westelijk daarvan lag Haagn *65 een onderdeel van Hermans Hagen *39 en daar weer westelijk van: Kanaalstuk *64 onderdeel van Drulmers Hagen *68. Bewoners: 1805 + 1821 Teunis Bruggeman, 1827 + 1832 Jan de Ruiter, 1840 + 1850 LB 214 W. Mol, 1860 LB 256 + A. Kleinlangeveldsloo, 1880 A. Kleinlangeveldsloo + E. Pothof, 1890 G 309 A. Kleinlangeveldsloo + E.W. Kleinlangeveldsloo, 1910 G 347, 1920 G 392 E.W. Kleinlangeveldsloo, 1925 D 442, 1930 D 450, 1948 + 1970 + 1985 Hogeweg 2 W.E. Kleinlangeveldsloo.

Boerderij *15 Koetze (1690) Hogeweg 7 familie Beltsnijder

Het boerderijtje van Koetze dateert uit 1690. De eerste bewoner was ook schipper op de wetering. De naam Koetze kan er mee te maken hebben dat hij een koets bezat waarmee hij opvarenden van zijn schip per koets naar een verdere bestemming kon brengen. Voor de aanleg van de Rijksweg

Zwolle Almelo eindigde bij zijn huis de weg komende vanaf Davenschot (Zwolseweg 70) die bij de Moerweg op de Twentseweg uitkwam. De brug, een vlonder over de Steenwetering, lag tegen het weggetje naar de Hagenweg tegenover zijn huis. Door het Hagengebied liepen een paar wegen om op de Zandsteeg (Zuthemerweg) te komen. De eerst bekende bewoner in 1690 was Hendrik Koetze. Daarna was er 1720 zijn zoon Teunis Hendriks Koetze, die Koetsen Teune werd genoemd. Volgens het vuurstedenregister (belasting op schoorstenen) heeft Koetze in 1729 nieuw gebouwd. In 1735 werd Hendrik Teunis alias Koetze vermeld. In 1756 was Zeine Jansen hier boer en schipper. Er woonden blijkbaar 2 families op de boerderij want ook de familienaam Teunis(sen) komt daar steeds terug. In 1763 Gerrit Teunis en 1778 Hendrik Teunis. In 1799 timmert Hermannus Seine Koetsen weer een nieuwe boerderij op de Lenther Hagen waar zijn zoon Jan Koetsen en Teuntje Hageman gaan wonen. Zijn schoonvader, Hendrik Hageman (van boerderij Grote Hagen *1- Grote Hagenweg 1) koopt voor hen en Seine Koetze in 1802 het recht van opstal op boerderij Koetze voor 3,70 gulden van de Wed. van Rhijn. Ook 3 morgen land, ruim 3,5 ha, dat was afgesplitst van erf Teusink elders in Lenthe, werd gekocht. In 1805 koopt hij voor hen het boerderijtje in erfpacht met gronden afkomstig van het erve Corbelt ook elders in Lenthe. Het is 1813 als Hendrik Seine Koetze (een broer) een vergoeding in ontvangst neemt voor leveranties aan de troepen van de Kozakken. De Kozakken uit Rusland hadden meegedaan aan de bevrijding van ons land van de Fransen. Op Koetze woonde ook de armenjager. Deze moest de armen buiten de marke (later gemeente) houden en de zwervers en landlopers in de gaten houden. De armen, veelal afkomstig uit Zwolle, bedreigden de bewoners nogal eens als zij niet kregen wat zij vroegen. In 1832 is Jan Koetze, schipper, eigenaar van de boerderij in goede staat, klas 7. Er is dan nog maar 1,3 ha grond aanwezig. Dit was een heel smalle strook. Daarvan is 0,7 ha bouwland, 0,5 ha weiland en 8 are tuin. De grote tuin geeft aan dat men behalve voor graan, veelal zelfvoorzienend was. Het beroep van zompschipper is nog tot na 1860 door een zoon van Jan Koetze voortgezet op het hier in 1850 gegraven Overijssels kanaal. Later is de fam. Eilander op dit boerderijtje gekomen, tegen 1920 gevolgd door de fam. Beltsnijder. Zij leefden van de 4 à 5 melkkoeien en wat verder het land opbracht. In de 50er jaren is de boerderij enige tijd verhuurd aan W.Seine. Daarna is een kleinzoon van Beltsnijder op de boerderij gekomen en heeft er een varkensbedrijf gesticht. Veldnamen: Land achter het huis *71, Armenjagersbos *70 gelegen tegen de Armenjagersdijk dat altijd eigendom is gebleven van Den Alerdinck (nu II). Zuidelijk lag het Armenjagersland *24 2 keer.

Bewoners: 1690 Hendrik Koetze, 1720 + 1726 Teunis Hendriks Koetze, 1735 Hendrik Teunis (Koetze), 1754 Gerrit Teunissen, 1756 + 1762 Zeine Jansen, 1763 Gerrit Tonnis, 1778 Hendrik Teunis, 1788 + 1792 Jan Derks, 1795 + 1805 Seine Jansen + Jan Koetze, 1813 + 1832 Jan Koetze, 1840 LB 205 J.Koetzen, 1856 H.Fedders, 1860 LB 259 Wed. H.Koetsen – Poelakke, 1880 K.Eilander, 1890 G 308, 1910 G 346, 1920 G 391 G.Beltsnijder, 1925 D 443, 1930 D 451, 1948 Hogeweg 7 W. Seine, 1970 + 1985 G.Beltsnijder.

Boerderij nr. *16 De Eiker (1735) of Het Arend (1698) Hogeweg 5 familie van de Klippe

Boerderij de Eiker ligt op een smalle strook heel oude akkerbouwgrond die bij de Twentseweg-Moerweg begint en eindigt bij boerderij Bruggeman *14 (Hogeweg 2). Het lijkt een katerstede geweest te zijn van boerderij Ganzepan (Den Alerdinckweg 10) waar Arent in de Hagen woonde in 1700 op

Boerderij Bruggeman, Hogeweg 2

Boerderij Koetze, Hogeweg 7

Boerderij Eiker, Hogeweg 5

Boerderij Kijk in de Hagen, Hogeweg 3

het Arend. De naam is daarna veranderd in de Eker. Dit is afgeleid van het eken, het afkloppen van de bast van eikenhout waaruit looizuur werd gewonnen voor het leerlooien. Dit werd in de maand mei gedaan door mensen die daar gespecialiseerd in waren. De naam van de boerderij werd later verbogen tot de Eiker. Rond 1735 woonde er Zwier Jansen, gehuwd met Willempje Arents. Tot ongeveer 1848 heeft deze familie die Eikenaar werd genoemd, op deze boerderij gewoond. In 1832 was de boerderij 9 ha groot. Hiervan was 1,3 ha bouwland en 7,6 ha weiland. Bij de boerderij lag 1 ha bouwland en 3 ha weiland lag daar zuidelijk van. Aan de Grote Hagenweg voorbij Kleine Hagen *5 (Grote Hagenweg 5) lag 4,5 ha weiland. Eigenaar van de boerderij die in goede staat was, klas 7, was de weduwe van Willem Eikenaar. In 1848 werd de boerderij met 5 ha grond bij huis verkocht aan de fam. Overmars. Omstreeks 1920 werd de familie van de Klippe eigenaar en was dat in 1985 nog steeds. Tussentijds was schoonzoon Pekkeriet eigenaar.

Veldnamen: Koeland *23, het weiland bij de boerderij, Bouwland *72. Een gedeelte van het oude bouwland Boombos *73, het was ook een deel van het oude bouwland bestemd voor de houtproductie. Lange bos *22. Dit was in 1832 al een groot perceel hakhout van B.J. van Sonsbeeck van landgoed Den Alerdinck.

Bewoners: 1698 Arent Coenders in de Hagen, 1735 Zwier Jansen, 1749 Willem Zwiers, dan Zwier Willems, 1800 Willem Zwiers, 1832 Wed. van Willem Zwiers Eikenaar, 1840 LB 212 Wed. J. Eikenaar ten Brinke (van Willem Eikenaar) + D.J. Bannink, 1848 J. Overmars, 1860 LB 257 + 1880 Wed. M. Overmars – Ramaker, 1890 G 306 + G.J. Overmars, 1910 G 344 G.J. Overmars, H. Rientjes, 1920 G 389 H.J. Rientjes, G.J. van de Klippe, 1925 D 445, 1930 D 452, 1948 Hogeweg 5 G.J. van de Klippe, 1970 H. Pekkeriet, 1985 G.J. van de Klippe + H. Pekkeriet.

Boerderij nr. *17 Kijk in de Hagen (1709) nu Roderic Hoeve Hogeweg 3 voorheen familie Klink

Boerderij Kijk in de Hagen lag tussen de Steenwetering * [E] en een smalle akkerbouwkamp die oorspronkelijk bij Borgman (Zwolseweg 76 – 78) en later bij boerderij Ganzepan hoorde. De naam Kijk in de Hagen is gekozen doordat de bewoner in 1709 van boerderij Kijk in de Hagen of Rientjes *4 (Grote Hagenweg 3) kwam. Het boerderijtje stamt uit circa 1700 en in 1709 woonde er Berend Jansen Kijk in de Hagen. Hij werd opgevolgd van 1717 t/m 1725 door Hendrik en Jan Kijk in de Hagen. De grond van deze boerderij heeft ooit behoord bij boerderij Nanink elders in Lenthe en was leenroerig (leenbelasting) aan het Stift Essen met leenman (leenbezit) Baron van Haersolte. In 1792 werd Frederik Graveman leenman die toen op boerderij 't IJssels (Zuthemerweg 8 – 10) kwam wonen. Zijn zoon heeft de boerderij Kijk in de Hagen waarschijnlijk doorverkocht want in 1832 was B. J. van Sonsbeeck van Den Alerdinck eigenaar. Na 1868 werd dit de familie Baron van Voort tot Voorst van nu landgoed Den Alerdinck II. Aanvankelijk behoorde er begin 18e eeuw bij de boerderij naar schatting 10 ha grond. Hiervan was 3,5 ha bouwland en 6,5 ha weiland, van het bouwland lag 1,8 ha op de oude bouwkamp van de Eiker *16 (Hogeweg 5) en 1,7 ha aan de Steenwetering * [E] bij huis. Daartussen lag 2,2 ha weiland. Het overige weiland lag vermoedelijk elders in de Hagen. Door de vele gronden van Den Alerdinck is dit moeilijk na te gaan. In 1832 was de boerderij in goede staat, klas 7. Doordat een volgende bewoner in 1840 dagloner en in 1850 zompkipper op de wetting was, is de boerderij verkleind tot 4 ha. In 1860 was de bewoner J.H. Schuurman er nog steeds zompkipper, nu op het Overijssels kanaal. Nadien werd er grond bijgekocht, het Tenthoflaantie *60

tegenover de Linthorst *33 (Hagenweg 21). Dit land was in 1832 van G.J.Tenthof, timmerman, wonend op 't Hogen *27 (Hagenweg 15). In 1945 is dit verkocht aan de familie Valk, Hubertsallee 4. De vanaf 1840 tot in de oorlog op Kijk in de Hagen wonende familie Schuurman, werd altijd Loman genoemd. Dit kwam doordat er in 1850 een Loman en de Wed. Schuurman woonde. Deze familie was nogal bemiddeld. Sommige grote boeren gingen bij "Loman" tijdelijk of voor langere tijd geld lenen. De boerenleenbanken bestonden toen nog niet. De laatste bewoner Schuurman had geen opvolger en het geld was opgebraakt. Bij zijn begrafenis (begin jaren '50) moest de diaconie voor ondersteuning zorgen. Na de oorlog is de boerderij verhuurd aan de fam. Klink. Nadat deze na 1985 weer vertrokken was, is de boerderij in gebruik genomen als kantoor van de fam. Van Voorst tot Voorst van Den Alerdinck II. Een veldnaam oostelijk van de boerderij verderop langs het Overijssels kanaal was Pieriks Bos *74. Vermoedelijk genoemd naar een vroegere eigenaar.

Bewoners: 1709 Berend Jansen Kijk in de Hagen, 1717 t/m 1725 Hendrik Kijk in de Hagen, + 1721 – 1725 Jan Kijk in de Hagen, 1739 – 1754 Teunis Jansen, 1795 + 1800 Egbert Kijk in de Hagen, 1840 LB 213 H. Huisman, 1850 Wed. H.J. Schuurman + H. Loman, 1860 LB 258 J.H. Schuurman, 1880 + G. J. Schuurman, 1890 G 307, 1910 G 345 G.J. Schuurman, 1890 G 307, 1910 G 345 G.J. Schuurman + D.J. Schuurman, 1920 G 390 J.H. Schuurman, 1925 D 445 wordt D445, 1930 D 453, 1948 Hogeweg 3 A.J.W. Klink, 1970 + 1985 A.J.W. Klink.

Boerderij nr. 18 Hagenweg 5 (1850) familie Noordman. De grond waarop deze boerderij gebouwd is, was in 1832 een onderdeel van de zeer oude akkerbouwkamp van boerderij Borgman (Zwolseweg 76 – 78). Die boerderij hoorde bij het complex van Ierter boerderijen aan de Ganzepanweg. De boerderij Hagenweg 5 zal omstreeks 1850 gebouwd zijn. Dit was aanvankelijk geen grote boerderij maar na 1960 – 1965 is die flink uitgebreid. Er waren in 1959 8 melkkoeien, in 1965 19 stuks, in 1975 30 stuks en 55 koeien in 1981. Het melkvee bedrijf is eind 20e eeuw verplaatst naar de noordzijde van de Hagenweg, boerderij nr. *19.

Veldnamen: Naast de boerderij lag De Bos *77. Dit is heden nog een bosperceel op de oude kamp. Daarachter lag het hooiland aan het bos *76, dit was lager gelegen. Daar weer achter was het hooiland aan het kanaal *75. Vlakbij de boerderij twee percelen, de Varkensbrink *78. Er werden blijkbaar nogal wat varkens gehouden want één perceel daarvan was vrij groot. Het gehele bedrijfsterrein met het naastliggende land was De Borghoek *86, oorspronkelijk van Borgman.

Bewoners: 1850 L 205a L.J. Weterman + G. Rozendal, 1860 LB 255 1880 G. Rozendal, 1890 G 299, 1910 G 335 Wed. H. Rozendal – Hobert, 1916 D.J. Rozendal, G. Nijland, 1920 G 380, 1922 J. Nijenstein, 1925 D 410, 1930 D 418, 1948 Hagenweg 5 J. Nijenstein, 1959 Wed. Nijenstein, 1965 + 1970 B.H. Noordman, 1985 C.J.T. Noordman – Nijenstein.

Boerderij nr. *19 Hagenweg 6A Dalfsen familie Noordman

Hier is omstreeks 1975 een nieuwe boerderij gebouwd door de zoon van Noordman bij de tegenover liggende boerderij nr. *18 aan de Hagenweg. In 1832 was dit het weiland van Jan Diepman aan de noordoostzijde van de Ganzepanweg Dalfsen. Deze weidegronden zijn aan boerderij nr. 18 toegevoegd. Doordat het lastig was het melkvee steeds over een verbindingsweg te moeten drijven, is door Herman Noordman de nieuwe boerderij aan de andere zijde van de weg gezet.

Boerderij nr., *20 Hagenweg 7 (+7A) (1860) familie Veldman

De huidige boerderij is gebouwd achter het achterste deel van de oude akkerbouwkamp van boerderij Borgman (Zwolseseweg 76-78). In 1832 was dit het weiland van die boerderij. De oude boerderij heeft dicht bij het kanaal gestaan. Rond 1915 woonde er H. van Oosten die schipper was op het Overijssels kanaal. Later woonde er G. ten Katen die spoorarbeider was. Dan G. Bruins die koopman was en kippenslachter aan huis. De familie Veldman heeft de boerderij later uitgebreid tot een grotere boerderij. In 1928 is deze afgebroken. Er is dicht bij de Hagenweg later nog een bungalow bijgebouwd op een perceel dat in 1832 een apart akkerbouwkampje was van boerderij Borgman. Bewoners: 1860 LB 254 G. Eikenaar, 1880 A. Grotenhuis, 1890 G 298 + A. Grotenhuis jr., G. J. van Lenthe, 1905 A. Hulsebosch, 1910 G 334, 1915 H. van Oosten, 1917 A. Rozendal (eigenaar) G. A. ten Katen, G. Bruins, 1920 G 379, 1923 J. Lauwers, 1924 G. Nijland, 1925 C 411, 1928 sloop+herbouw J. Veldman, 1930 D 419, 1948 Hagenweg 7, 1970 + A. J. Veldman, 1985 J. M. Veldman + Hagenweg 7A J. Veldman.

Boerderij nr. *21 Hagenweg 8 Dalfsen, familie Eshuis

Dit boerderijtje tegenover Veldman nr. *20 was er in 1911 nog niet. In 1832 was dit bouwland met een singel er langs van Willem Stokkert op boerderij Stokkert aan de Ganzepanweg Dalfsen. De fam. Nijenstein was later eigenaar. Ongeveer in 1965 is dit gekocht door Gerard Eshuis, een zoon van Eshuis op de maalderij aan de Ganzepan (Zwolseseweg 85).

Boerderij nr. *22 't Vonder (1780) Hagenweg afgebroken

In 1832 stond in een bocht van de Steenwetering [E] een boerderijtje van Teunis Eikenaar, dagloner. De naam van het boerderijtje geeft aan dat hier een vonder (opneembare brug) over de Steenwetering lag. Bij 't Vonder eindigde heel lang geleden een weg die over een zandrug liep. Deze kwam vanaf de Twentseweg bij de Grote Kappe (Moerweg 5) en liep langs Kruzebrink (Twentseweg 1), Davenschot (Zwolseseweg 70), Ganzepan (Den Alerdinckweg 10) en de Eiker *16 (Hogeweg 5). Via deze Vonder kon men op de Hagenweg komen. Hoelang er hier al een huis gestaan heeft is niet duidelijk. In 1780 woonde er Hendrik Seine, die later Hageman werd genoemd. Vanwege de aanleg van het Overijssels kanaal werd in 1852 300 gulden betaald voor ruiling van gronden van de Wed. T. Eikenaar door de Canalisatie Maatschappij en aan G. Eikenaar 160 gulden voor het afbreken. Rond 1860 woonde er J. Eilander, een zompschipper. Hieruit blijkt dat niet alle opstallen waren afgebroken. Een zomp waar zo'n schipper mee voer, was een klein scheepje met een vrij platte bodem waarmee door de ondiepe weteringen gevaren kon worden. Een veldnaam westelijk van het huis was 't hooilandje *82. Dit land kwam later aan de fam. Nin, in 1893 aan de Wed. A. Nijenstein –Koekoek.

Bewoners: 1780 H. Seine (Hageman), 1795 Hendrik Eikenaar, 1805 + 1809 Teunis Hendriks (Eikenaar), 1832 T. Eikenaar, 1840 L 204 + G. Eikenaar, 1850 + J. H. Westenberg + L 204A Mevr. G. Hageman + mevr. Eikenaar, 1860 F. Fedders + J. Eilander, 1866 A. Grootenhuis.

Kleine Linthorst, Hagenweg 24,
fam. Flaar

Kleine Ierte, Hagenweg 22,
fam. Meefout

Hagenweg 16, Holtink, fam.
Verduin

Hagenweg 5, fam. Noordman

Hagenweg 17, fam. van de Werf

Op 't Hoge, Hagenweg 10, fam.
Nijenstein

Hagenweg 7, fam. Veldman

Hagenweg 9, fam. Borst

't Hogen, Hagenweg 15, voorheen
fam. Butink

Boerderij nr. *23 Hagenweg 9 (1915) familie Borst Rond 1915 heeft een zoon van de fam.

Rozendal *18 (Hagenweg 5) een boerderij gebouwd op een perceel dat in 1832 een afzonderlijke bouwkamp van boerderij Borgman (Zwolseseweg 76-78) was. Deze zoon van deze familie vertrok in 1916 al weer naar het ouderlijk huis. Door de familie Borst zijn aan de overzijde van de weg tegenover Stobbink *24 veestallen gezet. Een veldnaam naast het huis was 't Kamp *81 (bouwkamp). Bewoners: 1915 G 33a D.J.Rozendal, 1916 R.Borst, 1920 G 378, 1925 C 413, 1930 D 420, 1939 + R. Borst jr., 1948 + 1970 Hagenweg 9 R.Borst, 1975 + 1985 + R.Borst jr.

Boerderij nr. *24 Hagenweg 11 en 13 (1832) Stobbink families Bosch en Herbrink

Op de plek van het huis Hagenweg 11 stond in 1832 een boerderijtje van Willem Stobbink, dagloner. Hij had hier recht van opstal. De grond was van Hermannes Graveman. Het was een boerderijtje van weinig waarde, klas 9. Er was 1,63 ha grond bij; 0,6 ha bouwland en 1 ha weiland. Er hebben verschillende families met diverse beroepen gewoond die daarnaast het boerderijtje bewerkten. Van 1853 tot 1866 woonde er A. Poelakker, zompkipper. Vanaf 1898 G.Kutterik, schoenmaker, en daarna G.J. van Dorth dagloner. In 1939 is door de bewoner H.Bijsterbos er een huis bijgebouwd (Hagenweg 13) Een veldnaam was van Dortland *83.

Bewoners: 1832 W.Stobbink, 1840 LB 203, 1853 + A.Poelakker, 1860 LB 251 A.Poelakker, 1866 + 1880 B.J.Fakkert, 1890 G 297, 1898 G.Kutterik (eig. H.J.Meijerman), G.J.van Dorth, 1906 H. Bijsterbosch, 1920 G 377, 1925 C 414, 1930 D 421, 1938 J.Bosch, 1948 Hagenweg 11 J.Kuiterman, 1970 J.Bosch + G.J.Bosch, 1985 J.H.Bosch.

Bewoners Hagenweg 13: 1939 D 421a H.Bijsterbosch, 1948 Hagenweg 13 J.Bosch, 1970 G.J.Bosch, 1985 B.Bosch – van der Kolk + G.J.Bosch.

Boerderij nr. *25 Hagenweg 10 Dalfsen Op 't Hoge (1708) familie Nijenstein

Boerderij op 't Hoge is als erf al een oud erf en zal omstreeks 1700 gesticht zijn. In 1708 werd Gerrit Lubbers op 't Hoge vermeld. In 1752 werd dat gekocht van Jan Jansen en Bertha Lubbers door Willem Jochems, kleermaker. De eerdere vermeldingen zijn in 1733 Willem Gosens, In 1739 en 1748 Hendrik Gerrits (Lubbers. Na de genoemde Willem Jochems in 1752 werd in 1777 en 1795 Jan Hendriks, gehuwd met Maria Harms op 't Hooge, als keuter vermeld. Vervolgens Albert Bouwmeester, gehuwd met Maria Harms. In 1800 is dat Albert Snieder (kleermaker), waarschijnlijk dezelfde als Albert Bouwmeester. In 1811 is het Albert Jans (snieder) en in 1817 Albert Snijder. Dezelfde naam werd steeds anders vermeld. In 1832 blijkt de boerderij eigendom te zijn van Zwier Overmars, dagloner te Lenthe. De boerderij was geklasseerd met 8 (normaal). Er was 1,8 ha bouwland bij met een singel er omheen. Hieraan kunnen we zien dat de eigenaar, mits hij een nevenberoep uitoefende, van de opbrengst van dit boerderijtje voldoende kon leven. Dat vooral door de producten van eigen land. Daarnaast stond nog een boerderij die er blijkbaar van afgesplitst was: boerderij *26 Bouwmeester (afgebroken). Op boerderij Op 't Hoge woonde er in 1835 de fam. Rechterschot en daarna de fam. Bosch. Vervolgens is de fam. Nijenstein op deze boerderij gekomen. De boerderij is later nieuw gebouwd, oostelijk naast de oude. De bewoners (op B 248) waren in 1918 Johannes en Antony Nijenstein. In de 30er jaren was dat nog steeds het gezin van

Antony en in 1940 ook van Jan Nijenstein. 1950 en 1959 was dat de Wed. Nijenstein en in 1965 en 1981 H.A.M. Nijenstein. De boerderij was inmiddels flink uitgebreid tot 36 melkkoeien.

Boerderij nr. *26 Hagenweg bij nr. 10 Bouwmeester (1832 afgebroken)

Deze boerderij Bouwmeester lijkt een afsplitsing te zijn van boerderij Op 't Hoge *25. In 1795 werd Lucas Hermens op het Hoogen als keuter vermeld, evenals op een lijst van 1805. In 1832 is Albert Bouwmeester, dagloner, eigenaar van deze boerderij met 0,8 ha bouwland, vermoedelijk was hij een zoon van Albert Bouwmeester die in 1798 op de naastgelegen boerderij Op 't Hoge woonde. De boerderijklassering 8 was normaal. De boerderij wordt afgebroken en is in 1911 niet meer aanwezig. Op een perceel er naast, dat in 1832 van Willem Stokkert was, zijn door de familie Borst (Boerderij *23 Hagenweg 9) veestallen gebouwd. Aan de overzijde was blijkbaar onvoldoende ruimte daarvoor te vinden.

Boerderij nr. *27 Hagenweg 15, 't Hogen (1520) familie Butink

't Hogen was aanvankelijk een katerstede (kleine boerderij) aan de Hagensteeg (Hagenweg). Deze moet niet verward worden met Op 't Hoge *25 (Hagenweg 10) aan de overzijde van de weg. Het is al een zeer oud erfje want in 1520 werd Willelm Tijmerman genoemd omdat hij 1 schepel (0,25 ha) wilt land had ontgonnen. Hij moest toen 3 goudgulden aan pacht voor zijn bedrijf betalen aan eigenaar Roebert Barke. Daarna in 1675, 1685 en 1730 worden er steeds bewoners op 't Hoge vermeld. Het is niet altijd duidelijk of dan deze boerderij of die aan de andere kant van de weg werd bedoeld. In 1685 is Hendrik Kleine lerte eigenaar van de katerstede. Dit geeft aan dat deze boerderij oorspronkelijk in relatie stond met boerderij Kleine lerte *35 (Hagenweg 22 Dalfsen). Op dit boerderijtje woonde een timmerman, terwijl Op 't Hoge steeds snieders (kleermakers) woonden. In 1748 was dit Hendrik Lubbers. In 1763 woonde op 't Hogen *27 Gerrit Lubbers met toen als eigenaar Hendrik Tenthof. Hendrik is later ook de bewoner want in 1776 heeft hij, timmerman, een watermolentje bij zijn grond gebouwd. Van de marke Lenthe moest hij die verwijderen. Hij mocht wel een duiker leggen naar de Steenwetering [E]. Hij moest afwateren, gelijk alle gronden, naar de Steenwetering. Met de watermolen bezorgde hij blijkbaar bij de burens wateroverlast. In 1795 woonde Hendrik Tentman nog op 't Hogen. In 1832 is de boerderij 4,8 ha groot, verdeeld over 0,7 ha bouwland, een grote tuin naast het huis en 4 ha weiland. Hiervan lag 2 ha bij huis en 2 ha in de Hagen tegenover de Linthorst *33 (Hagenweg 21) aan de Steenwetering. Eigenaar was Gerrit Jan Tenthof, timmerman. De boerderij was klas 6, voor een kleine boerderij een hoge waardering. een paar veldnamen hierbij waren: Diepmansland *84 naast de boerderij. Genoemd naar de eigenaar van na de oorlog. Al het land in de omgeving van de Linthorst had de naam Buishoek *88 2x. Genoemd naar de tienden (belasting), die vroeger deze erven moesten opbrengen. Dit was een overblijfsel van de tiendenbetaling aan de Hof de lerte voor het klooster Stift Essen. Het weiland in de Hagen had de naam Tenthof landje
*6Bewoners: 1520 Willelm Tijmerman, 1675 Hendrik op 't Hoge, 1685 Teunis op 't Hoge, 1724 Jan op 't Hoge, 1730 Jan Gerrits (eigenaar), 1763 Gerrit Lubbers, 1795 Hendrik Tenthof, 1800 + 1832 Gerrit Jan Tenthof, 1840 LB 202 G.J. Tenthof, 1842 G.J. Hemels, 1850 Wed. G. Hemels-Linthorst, 1851 H. Bremmers, 1860 LB250, 1866 H. Segbers + F. Fedders, 1880 + H. Segbers + W. Nijenstein, 1890 G

296 W.Nijensteen, 1910 G 332 + H.Veneboer, 1920 G 376 W.Nijensteen + J.Nijensteen, 1925 C 415, 1930 D 442 + H.Diepman, 1948 Hagenweg 15 W. Diepman, 1950+1959 H.W. Diepman, 1966 + 1985 H.J.J.Melenhorst.

Boerderij nr. *28 Hagenweg 12 Dalfsen Op de Belt (±1863) familie Nijensteen

Deze boerderij, nu een woning, is gebouwd op een perceel dat in 1832 bouwland was van Jan Middelwijk, eigenaar van boerderij Borgman (Zwolseweg 76-78). Dit bouwland was wat hoger gelegen, op een belt. Dit land werd toegevoegd aan boerderij Holtink *32 (Hagenweg 16). In 1862 is dat verkocht door de Wed. H.G.Hultink-Klumper (en kinderen) aan Hendrik Nijboer voor 3.055 gulden met weidegrond er bij. De totale oppervlakte was 4,7 ha. Hiervan was 1,4 ha oud bouwland met een bosje dat met tienden belast was. Dit werd afgekocht. De rest was weiland. De familie Nijboer heeft hier een boerderij laten bouwen. In ieder geval boerde hier vanaf 1918 op B 249 Derk Nijboer tot in de 40er jaren van de vorige eeuw. Er staat een verslag van mevr. M van der Gees-Smit in Omheining 2006 nr.1 over deze familie. Zij was als kind vanaf 1942 hier vanwege de oorlog ondergebracht. Zij staken 2x per dag in een bootje het kanaal over met melkammers en bussen om de koeien te gaan melken. Om de koeien daar naar de weide te brengen, moesten deze helemaal via de Ganzepanbrug het kanaal over. Een van de gezinsleden, Anton Nijboer, was melkrijder. Op die manier kon men goed in het levensonderhoud voorzien. In 1950 en 1974 woonde de fam. A. G. Nijboer op de boerderij en in 2000 W. Nijensteen. Veldnaam aan de zuidzijde van de Hagenweg was Nijboersland *85.

Boerderij nr. *29 Hagenweg 14 Dalfsen, familie Smook

Tegen de bouwkamp van in 1832 boerderij Holtink *32 van toen Willem Holtink, is deze boerderij gebouwd. De grond is in 1862 door de Wed. H.G Holtink-Klumper verkocht aan D. van der Bend en A. Westemeijer te Zwolle. De grond ernaast was in 1832 van Gerrit Diepman, landbouwer te Lenthe. De boerderij is na 1914 gezet. In 1918 woonde daar op B 249a Albert en Jan Hulzebosch. Na ± 1930 was het boerderijtje van G.W.Zomerdijk en na 1960 had Albert van de Brink daar nog een paar koeien.

Boerderij nr. *30 Hagenweg 17 familie Van de Werf

Op een perceel grond dat in 1832 bouwland in eigendom van de Stad Zwolle was, is deze boerderij omstreeks 1880 gebouwd. De grond was vermoedelijk in gebruik bij boerderij Diekshuis (Hagenweg 2 Dalfsen). Die boerderij was een afsplitsing van Boerderij Borgman. Aan de overzijde van de Steenwetering [E] (nu Ov. Kanaal) waren die gronden oorspronkelijk eveneens van die boerderij en daarom de Borgmans Hagen *53 genoemd. Het perceel oostelijk van de boerderij was laag gelegen, daardoor was het weiland. Daarbij hoorde de veldnaam: Bij Volkerink *87.

Bewoners: 1880 LB 249a H.J.Segbers, 1906 H.Klein, 1910 G 331, 1913 afgebroken en herbouwd H. Klein, 1920 G 375 werd G 376B H.Klein, 1930 D 423, 1948 + 1970 + 1985 G.Volkerink.

Boerderij nr. *31 Hagenweg 19 familie Visscher

Deze boerderij is gebouwd rond 1936 op grond van de boerderij Hagenweg 17 *30. In 1910 stond hier al een bijgebouw van die boerderij. De veldnaam van de landen tussen het Overijssels kanaal en de Hagenweg was De Buishoek *88. Dit was afgeleid van de naam van de tiendenbelasting die over

voornamelijk de bouwlandgronden betaald moest worden. Bewoners: 1936 D 423a G.Volkerink, 1940 W. van der Wal, 1948 + 1950 + 1959 Hagenweg 19 W. van der Wal.

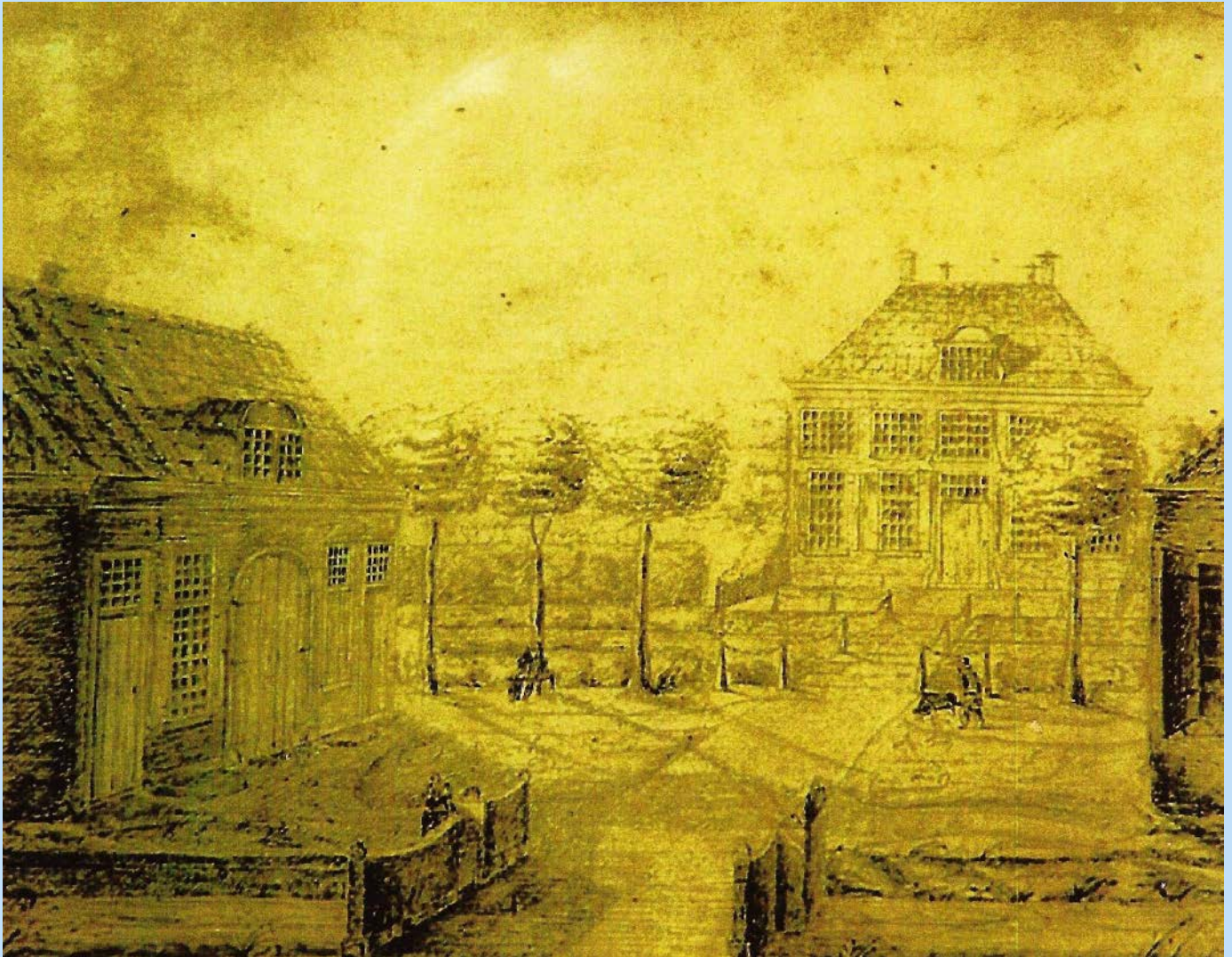
Boerderij nr. *32 Hagenweg 16 Holtink (1703) familie Verduin

De naam Holtink refereert aan de bijeenkomsten van de marke afgevaardigden onder het hout of grote boom, zoals die in de middeleeuwen plaatsvonden. In Twente kennen we nog de Kroezeboom te Fleringen waar dat gebeurde. Het eerst bevolkte deel van de marke Lenthe was het gebied rond de Hof de lerte. Boerderij de lerte (Ganzeplanweg 4 Dalfsen) had twee grote akkerbouwkampen. Op de ene was lerteboer (in 1832 vermeld) gevestigd en op de andere kwam later Kleine lerte of Pothof (1832) *35 (Hagenweg 22). Daar tussenin lag in de middeleeuwen de lertegraven, die later werd aangesloten op de lertewetering. Het oostelijk deel van de bouwkampen van de Kleine lerte is mogelijk een bosperceel geweest waar deze holtings hebben plaats gevonden. (hout + ding, benaming voor rechtsgeding). Later stond daar een katerstede, waar mogelijk deze holtingsbijeenkomsten zijn gehouden. Voor de eigenaren van de boerderijen, van wie er velen rond Zwolle woonden, was de Hagenweg beter bereikbaar dan boerderij de lerte. Schriftelijke gegevens zijn hierover niet bekend. Door de vestiging van de Linthorst *33 (Hagenweg 21) als buitenhuis genoemd in 1350, was de locatie Holtink in ieder geval overbodig geworden. Van de latere eigenaren is bekend dat de tienden van Holtink bij 'Moer (Moerweg 2) hoorden. Deze waren blijkbaar daaraan verkocht. Dit was in afwijking van de omliggende boerderijen die onder de Buishoeker tienden van de lerte vielen. Over de bewoners is bekend dat in 1703 Gerrit op het Holtink woonde. In 1800 koopt Jannes Klumper den Esch deze boerderij en 1 koeland. In 1832 was de boerderij van Willem Holtink, met de klassering 7 (normaal) genoteerd. Er hoorde toen 5,25 ha grond bij waarvan 1,7 ha bouwland op de oude akkerbouwkamp. Achter deze kamp was de veldnaam: Raakn *99 of Rake. Hier liep een recht deel van de verder erg bochtige lertegraven achterlangs. Een overblijfsel van de lerteloop in de vroegere stroomgeul.

Bewoners, voor zover bekend: 1703 + 1709 Gerrit op Holtink, 1736 + 1742 Hendrik Derks, 1749 – 1750 Willem Hendriks, 1800 Jannes Klumper (eigen.), 1809 Cornelis Tijhaar, 1811 Gerrit Hendriks Klumper, 1828 Willem Jansen Holtink, 1832 Willem Holtink, 1860 Evert van Zanten, 1918 B 250 Hendrik Dijsselhof, voor 1940 fam. Stoel, dan F. van Lenthe, 1948 Hagenweg 16, 2000 J.T.Verduin.

Buitenhuis *33 bij Hagenweg 21, de Linthorst (1281)

Er is in 1281 een eerste vermelding van de Linthorst en in 1381 als huis te Linthorst. De naam geeft aan dat er een horst (hoogte) in een laag gebied was. Het lint-deel in de naam zou slaan op de bouwlanden aan de overzijde van de Hagenweg die oorspronkelijk veel smaller geweest zijn en als een lint werden aangeduid. De bouwlanden behoorden eerst bij de Hof de lerte met boerderij (Ganzeplanweg 4). Op deze bouwlanden is kennelijk al enige tijd voor 1281 een boerderij Kleine lerte *35 (Hagenweg 22 Dalfsen) gebouwd terwijl op de horst naast het lint (bouwland) mogelijk eerst een spijker (korenopslagplaats) is gebouwd. Of die stond er al. Daarna is daar een zomerverblijf onder gemaakt of bijgebouwd door de eigenaren uit Zwolle. Uiteindelijk is er een buitenhuis met grachten gekomen. Bij de Linthorst hoorde ook een boerderij waarvan de bouw kamp afgesplitst was van Kleine lerte. Deze boerderij werd later Kleine Linthorst of 't Ende *36 (Hagenweg 24 Dalfsen) genoemd. Nadat ruw geschat begin 15e eeuw de Steenwetering was gegraven, kon door de betere

De Linthorst, Hagenweg 21

afwatering bij het buitenhuis een aparte boerderij gesticht worden met hoofdzakelijk weilanden. Het buitenhuis is gebouwd naar het voorbeeld van vele havezathes met 2 bouwhuizen er naast. Dit alles omgeven door grachten. Er zijn daarbij ook tuinen, verschillende vijvers, lanen en bossen aangelegd. Er liep een weg langs het buiten, komende vanaf de Hagenweg naar de Steenwetering. Deze werd gepasseerd door een voorde of vonder. Bij het gesloten hek bij de Linthorst moest vanaf 1700 voor het openen daarvan een stuiver betaald worden. De weg liep verder over een dijkje door het Hagengebied naar het Schuttenhuis *13 aan de Nieuwe Wetering. Vandaar kon de Grote Hagenweg – Langeslag bereikt worden. In 1770 werd er een overeenkomst gesloten door de eigenaar Hubert van de Linthorst met de erfgenamen van de marke Lenthe. Hubert zou dan op eigen kosten een nieuwe brug over de wetering leggen op een andere plek. Dat is ongeveer de huidige plek van de brug over het Overijssels kanaal. De erfgenamen betaalden hiervoor 42 gulden per jaar en hij mocht op de weg tol heffen. Het tolhekke werd geplaatst bij nu een huis van die naam *37 (Hagenweg 28 Dalfsen). Het tarief voor de postwagen was 10 cent. Over de eigenaren het volgende, zij waren soms (leen)eigenaar of soms alleen van de Buishoeker tienden van de boerderijen van de lerte (met de Linthorst). Van 1350 tot 1364 was dat Roderic ter Linthorst. In 1364 Herman ter Kuilen. Aan hem werd in 1386 door de abdis van het Stift Essen de Grote Linthorst in leen uitgegeven. Van 1394 tot 1469 Pelgrim ter Bruggen, 1469 Hendrik ter Bruggen, in 1520 Megentes, 1600 Thijmen de Goyer, 1608 Johan Coenders, 1624 + 1635 Johan van Hemert met in 1624 + 1663 Albert van Hemert, 1641 Johan Mulert (tienden), 1677 Johan Blankvoort, 1680 + 1700 Joan Lowijs de Buissonet, 1715 Jan Jacob Burger voor A.T. Knoppert Buissonet, 1721 Johannes Nauta Burger, 1750 weduwe B.H.Nauta, 1751 + juffer Sluizeman, 1755 Hendrik Hubert, 1756 + Peter Hubert, 1778 Gerhart Hubert, 1779 + 1805 Willem Klopman en Eva Hubert (ook bewoners), 1795 mr. Cornelis Pannekoek, 1798 Jan Everwijn Hubert en Barbara Klopman (bewoners), 1806 + J.E.Hubert, 1832 Wed. E. Hubert – Klopman (eigenaar), 1840 L 201 J. de Famars + zus (bewoner).

De meeste eigenaren waren burgemeester van Zwolle, sommigen hebben er permanent gewoond. Anderen soms tijdelijk of het alleen gebruikt als buitenhuis. Soms werd het huis verhuurd en het stond wel eens leeg. De bijbehorende boerderij nr. 34 werd wel permanent bewoond en er woonde soms wel een hovenier in het bouwhuis. In 1831 werd er ingebroken toen de Linthorst niet bewoond werd. Het proces verbaal vermeldt dat *de daders door eene gracht te waden, die het huis insluit, zich den toegang naar hetzelfde hadden gemaakt*. Er was een tralieraam voor een kelderluik weggebroken en *zich also den toegang tot den kelder verschaft, waarna zij zich in de vijf beneden en vijf bovenvertrekken hadden begeven*. Men miste veel linnengoed, tafellakens, servetten enz. Een geleegde wijnfles en een kom met abrikozen dreef in de gracht. Een verslag staat in Omheining 1985 nr. 3. In 1832 omvatte het landgoed van de Wed. Huberts – Klopman in het totaal 47 ha. De boerderij met park en bossen omvatte 30,5 ha. Bij erf Kleine lerte (Pothof 1832) *35 hoorde 14 ha, bij Schuttenhuis *13 0,5 ha en bij Bruggehuis *41 2 ha. In 1833 is het buitenhuis in percelen verkocht. Het huis en één bouwhuis werd afgebroken. In het andere bouwhuis met jaartal 1817 bleef een boerderij gevestigd. De grachten en vijvers werden gedempt en de bomen gekapt. Er bleef alleen een boerderij over nr. *34. In de 20e eeuw is aan de overzijde van de weg en in de gehele lerte veel zand onder de oude bouwkampen weggegraven en afgevoerd naar Zwolle voor ophoging van bouwterreinen enz.

Boerderij nr. *34 Hagenweg 21 Grote Linthorst (1281) familie Aalbers en de Hovenier , afgebr.

De gronden van de Grote Linthorst zullen een afsplitsing zijn van de boerderij de Kleine lerte of Pothof *35 (Hagenweg 22 Dalfsen). Deze gronden waren lagere ontginningsgronden in de Hagen en een akkerbouwkamp aan het eind van de gronden langs de Hagenweg. Van deze boerderij is al voor 1364 de boerderij Luttike (kleine) Linthorst afgesplitst die later 't Ende *36 (Hagenweg 24 Dalfsen) werd genoemd. Door het graven van de Steenwetering [E] begin 15e eeuw, zal de grond rond de Linthorst beter ontwaterd zijn. Die was daardoor beter geschikt voor beweiding. In 1520 woonde Jacob Boys op de "Groete Lijnthorst". De pacht van 3 morgen land (ca. 3½ ha koeweide) was 17 Goudgulden. Alleen voor goede weidegrond moest betaald worden. Op de overige weidegrond was blijkaar alleen gebruiksrecht zoals dat ook voor de heidevelden gold. Bij boerderij Grote Linthorst hoorde in 1832 circa 16 ha weiland waarvan 10 ha in het Hagengebied ter weerszijden van de Steenwetering en 6 ha in de Korte Kampen *97 lag. Het was aangekocht van boerderij 't Ende. De tuin en boomgaard (0,8 ha) zal wel door de hovenier verzorgd zijn evenals het park, de vijvers, lanen en bossen met een oppervlakte van 13,5 ha. Bij de verkoop van de Linthorst, in of na 1833, is de boerderij in bezit gekomen van de fam. Pothof. Het er bij gelegen spijker (buitenhuis) is afgebroken. De grachten en vijvers zijn gedempt en het houtgewas werd gekapt. In 1903 is de boerderij door de familie Pothof publiekelijk verkocht aan D.Z.Maats en sindsdien steeds in die familie gebleven. In 1903 is het adres en de vermelding bouwhuis vervallen. Er zal toen verbouwd of nieuw gebouwd zijn. Met de bevrijding in 1945 vlogen de granaten om het huis. De zijmuur werd flink beschadigd. Een veldnaam aan de westzijde van de boerderij was Koeland *89 en aan de noordzijde de Tuin *90. Bewoners: 1520 Jacob Boys, 1675 + 1685 Assien Jansen, 1706 t/m 1717 Gerrit Assies (Linthorst), 1730 Jan Assies, 1751 Rutger Gerrits Assies, 1760 Rutger Assies (Linthorst), 1764 Hendrik Bruinink, 1795 + 1800 Seine Bruinink, 1806 – 1811 Egbert Jansen Pothof, 1840 + 1850 LB 200 A. Hellink-Ramaker, 1860 LB 249, 1879 B.H.Pothof, 1890 G 294, 1903 adres vervallen, 1903 G 292 D.Z.Maats + H.Maats, 1910 G 329 H.Maats, 1920 G 374, 1925 D 417 J.T.Maats – Graveman, 1927 + D.Z.Maats, 1930 D 424, 1948 + 1970 Hagenweg 21 D.Z.Maats, 1972 + 1985 E.J.Aalbers. Hoveniershuis: 1730 Harm op de Linthorst, 1744 Derk Jansen aan Linthorst schure, 1793 + 1795 Gerrit Jan Rutgers (Linthorst), 1798 Roelof op de Linthorst, t/m 1886 fam. Linthorst.

Boerderij nr. *35 Kleine lerte (1364) of Pothof (1832) Hagenweg 22 Dalfsen familie Meefout

Als erf zal Kleine lerte een zeer hoge ouderdom hebben. Het is een afsplitsing van erf de lerte (Ganzepanweg 4 Dalfsen). De lerte werd het eerst genoemd in 874 en dit erf had 2 langgerekte akkerbouwkampen ter weerszijden van een stroomgeul. Dit was de lerteloop die in de winter water uit Dalmsholte afvoerde. Dit werd daarna de lertegraven al voor het jaar 1000. Op de noordelijke bouwkamp lag de (Grote) lerte en op de zuidelijke zal al vrij vroeg, mogelijk al voor 1000, een boerderij de Kleine lerte gebouwd zijn naast de samenkomstplaats Holting *32 (Hagenweg 16). De Kleine lerte werd in het register van de Hof de lerte vermeld in 1364. Vervolgens is het westelijk gedeelte van deze zuidelijke bouwkamp afgesplitst voor de (Grote) Linthorst *34 (Hagenweg 22). De Linthorst werd al in 1281 genoemd. Met de ontginningen in het Hagengebied kwam er meer weidegrond beschikbaar. Er werd dan weer van die boerderij grond afgesplitst voor de Kleine Linthorst *36 of 't Ende (Hagenweg 24 Dalfsen). De Grote Linthorst werd toen een weidebedrijf. Over

de ontwikkelingen van het erf de Kleine lerte zijn tot 1665 maar weinig gegevens beschikbaar. In 1770 werd deze boerderij beleend door Jan Bruinink. Hij werd dan leeneigenaar. In 1796 koopt Jan Bruinink de leen en tyns (tiendenbelasting) af voor 252,10 gulden. Hij is dan geheel eigenaar. In 1800 verkoopt hij de boerderij met bouwkamp de Es *98 voor 3625 gulden en het koeland met bos voor 1505 gulden aan Jannes Klumper. Andere percelen worden gekocht door Jacob Hendriks, Gerrit Dijksboer en Arent Diepman. In 1832 is de boerderij van Wed. E.Klopman – Hubert van het buitenhuis de Linthorst. De klassering was 6, een redelijk hoge waardering. Er was ongeveer 14 ha grond bij waarvan 5,8 ha op de es ten noorden van de boerderij. Het erf met tuin en boomgaard was zo'n 0,35 ha. De weilanden lagen ter weerszijden van de es, ruim 6,5 ha en langs de es was er 1 ha hakhout. Bij de verkoop van het landgoed de Linthorst koopt Bernardus Overmars de boerderij de Kleine lerte waar toen de fam. Pothof boerde voor 5010 gulden. In 1853 werd de boerderij in familieverband door Overmars verkocht aan de schoonzoon Jan van der Vegte. Zo'n 20 jaar later, in 1873, werd de boerderij verkocht aan Berend Hendrik Dijsselhof. De Wed. J.Dijsselhof – de Graaf draagt de boerderij over aan de Wed. B.Slendeboek – Dijsselhof. Na haar overlijden in 1910 komt P. Brouwer, echtgenoot van H.J.Slendeboek, op de boerderij. Met de bevrijding in 1945 vlogen ook hier de granaten om het huis en door het rieten dak dat gelukkig geen vlam vatte. Bewoners: 1675+1685 Hendrik op Kleine lert, 1730 Gerrit op kleine lert, 1770-1800 Jan bruinink, 1833 familie Pothof, 1834 B. Overmars, 1853 J. van der Vegte, dan weduwe A. van der Vegte-van de Linde, voor 1873 G.J. Blom, 1873 B.H. Dijsselhof, 1887 weduwe J. Dijsselhof-de Graaf, 1897 weduwe B. Slendeboek-Dijsselhof, 1910 P. Brouwer, 1948 Hagenweg 22 ca 1990 familie Meefout.

Boerderij nr. *36 Kleine Linthorst (1364) of 't Ende (Endeman) Hagenweg 24 Dalfsen fam. Flaar

De akkergrond op de hoge bouw kamp zal eerst de basis gevormd hebben van de Linthorst voordat deze gesplitst werd in de erven Grote Linthorst *34 (Hagenweg 21) en Kleine Linthorst. Deze grond was al voor 1281 afgesplitst van Kleine lerte *35 (Hagenweg 22 Dalfsen). De splitsingen konden plaats vinden omdat door ontginningen steeds meer gronden bruikbaar werden. Al in 1364 werd Lutlike (Kleine) Linthorst tho Lenthe genoemd als vrijgut – een vrij eigen bezit – waarvan de thijs (tiendenbelasting) “1 swaren gulden” bedroeg. Wie steeds de eigenaren waren, is niet goed te volgen. Het erf viel wel onder de Hof de lerte van het Stift Essen. Wat eveneens bekend is, is dat Albert ter Lijnthorst en Ludeken van Ruthenbergh een veldslag (perceel veldgrond) verpacht hadden. In 1520 bezat Gherijt ter Lijnthorst dat erf. De pacht was 6 mud rogge, 12 herenpond (geld) en 30 mudde haver, op te brengen door Wicher Wiltinck. Dit geeft enigszins de omvang van het bedrijf weer van 3 ha hoog bouwland, 2,5 ha koeweide en circa 10 ha wat lager gelegen bouwland. De Grote Linthorst was kleiner want die moest 17 Goudgulden betalen voor ruw geschat 4 ha koeweide en er was geen bouwland. Naderhand zou dit anders worden door de vele aankopen voor de Grote Linthorst door de eigenaren van dat buitenhuis. De Kleine Linthorst was in 1707 half eigendom van Alperius Vevinovius Stuurman en in 1726 is $\frac{3}{4}$ part van de erfgenamen van freule Stuurman. In 1730 heeft Jan Jansen op de Horst (te Laag Zuthem) de boerderij van deze eigenaren gekocht. Wel moesten de tienden nog aan Stift Essen (van de lerte) betaald worden. In 1746 werd het erf beleend aan Hermanus Jansen op de Crone (Bremmelerstraat Wijhe) en in 1779 aan Jan Croneman (de tienden). Van 1754 tot 1791 was Hendrik Egbert aan het Ende eigenaar van de boerderij. Tussentijds werd er in 1766 nieuw gebouwd. De muurankers bevinden zich nu nog op de voorgevel. In 1795 en 1806 werd Gerrit van

Berkum, gehuwd met Janna Hendriks, vermeld als bewoner met nu als eigenaar Jannes Croneman. In 1808 werd de "thins" afgekocht van 10 morgen ($\pm$ 12,5 ha grond) voor 217 gulden. Jannes Croneman verkoopt dan de boerderij met meerdere gronden voor 8975 gulden. De nieuwe eigenaar werd Cornelis Tijhaar, kastelijn en landbouwer te Herxen. In 1810 wonen Jan Dijsselhof en Maria Gerrits op deze boerderij. Tijhaar verkoopt in 1813 de boerderij met minder gronden voor 6400 gulden aan Jan Willem Hofman die er gaat wonen. Dan komt in 1823 schoonzoon Antony Slendebroek mede op de boerderij. In 1831 is Jan Willem Hofman nog wel eigenaar van ruim 28 ha. Voor de aanleg van een visvijver en bos was voor de Linthorst *33 ruim 6 ha bestemd vanaf 1818 het werd verkocht aan de Wed. Klopman – Hubert. In 1832 was de boerderij nog 22 ha groot. Hiervan was 5 ha bouwland met 0,25 ha week (jong) hakhout. De rest, 16,5 ha was weiland. Ongeveer 10 ha hiervan behoorde tot de hoogst geklasseerde gronden. Deze gronden waren zeer vruchtbaar. De boerderij werd in 1864 gesplitst. Jan Slendebroek, gehuwd met Willemine Hofman, kwam op de oude boerderij. Egberts Willem van de Kolk, gehuwd met Janna Slendebroek, liet een nieuwe boerderij bouwen op het noordwestelijk deel van de grond (Hagenweg 26 Dalfsen) *37. Veldnamen: 'n Achterkamp *96, de Kötte Kaampen * 95 (de korte kampen). Dit land was als korte akkers wisselend in gebruik als haverland en weiland. Bewoners: 1520 Wicher Wiltinck, 1730 Jan Jansen (bewoner?), 1754 t/m 1791 Hendrik Egberts aan 't Ende, voor 1806 Gerrit van Berkum, 1807 Cornelis Tijhaar, 1810 Jan Dijsselhof, 1813 B 133 Jan Willem Hofman, 1823 + A.Slendebroek, 1850 J.W.Hofman, 1864 J. Slendebroek, 1918 + H.Slendebroek, 1930 Wed. G.Slendebroek, 1940 H.J.Kappert, $\pm$ 1950 Hagenweg 24 fam. Kappert, 1958 + 1965 G.J.Kappert, dan H.Kappert, 2000 A. Flaar

Boerderij nr. *37 Hagenweg 26 Dalfsen familie Ganseij.

Deze boerderij is in 1864 afgesplitst van boerderij Kleine Linthorst of 't Ende *36 (Hagenweg 24 Dalfsen) door verdeling van de akkerbouwkamp en de weidegronden. Hierop werd door Egbert Willem van der Kolk, gehuwd met Janna Slendebroek, een nieuwe boerderij gebouwd. Zij boerden op het westelijk gedeelte van de hoge akkerbouwkamp en de weidegronden tot het Overijssels kanaal. Hun boerderij stond nu feitelijk aan het einde van de bouwkamp. Bewoners: 1864 E.W. van der Kolk, 1918 B 257 E.W. van der Kolk jr. (?) + Gerrit en Roelof van der Kolk, $\pm$ 1935 + G.J.Ganseij, 1940 Wed. van E. van der Kolk + G.J.Ganseij, 1948 Hagenweg 26 G.J. Ganseij, 2000 G.A.J.Ganseij.

Boerderij nr. *38 Hagenweg 20 Dalfsen familie Van Vliet

Van boerderij Kleine lerte of Pothof *35 (Hagenweg 22 Dalfsen) is na 1914 een boerderij afgesplitst. De boerderij is gebouwd achter de bouw kamp van Kleine Linthorst *36 en thans alleen van die zijde te bereiken. Vroeger liep de verbinding vanaf de Hagenweg voor de Kleine lerte langs. In 1918 boerde W. Dijsselhof op B 251 en tot omstreeks 1990 B. Dijsselhof. Hij heeft daarna de boerderij van H.Maas Langeslag 43 gekocht en is daar naar toe verhuisd. In 2000 woonde W.A. J. van Vliet op de boerderij.

Boerderij nr. *39 Hagenweg 28 Dalfsen, Tolhekke, familie Uit den Bosch In 1770 kreeg de heer Hubert, eigenaar van het buitenhuis de Linthorst *33, van de erfgenamen van de marke Lenthe toestemming om tol te heffen op de Hagensteeg [A] omdat hij op zijn kosten een brug zou leggen over de Steenwetering [E] ter vervanging van het vonder daarover of de voorde daardoor. De marke betaalde ook nog eens een vergoeding daarbij van 42 gulden per jaar. Het tarief dat werd geheven was bijvoorbeeld voor de postwagen 10 cent. Tussen 1818 en 1832 werd door de fam. Klopman Hubert van de Linthorst 6 ha grond aan de westzijde van het tolhekke aangekocht van J.W.Hofman van de Kleine Linthorst *36. Hierop was in 1832 een visvijver van 12 are *91 en een bosperceel Het Groote Bosch *94 van 1,4 ha met de aanwezigheid van een laan. Dit was tegenover het tolhek. De rest was weiland. Het weiland tegen de Steenwetering had de naam Paardenkamp *92. Met de verkoop van de gehele Linthorst in 1833 werden ook deze percelen verkocht aan de koper van het erf de Grote Linthorst, Johannes Camper te Zwolle. In 1840 koopt de pachter Antonij Hellink-Ramaker dat erf. Daarna werd bij het tolhek een boerderij gebouwd. In 1878 werd deze weer verkocht aan Jan van der Vegte voor 5000 gulden. Er hoorde toen ruim 3 ha grond bij en het recht om tol te heffen op de Hagenweg. Het grote bos en de visvijver achter de boerderij bestaan dan nog en horen er nog bij. Verder hoort daar een strook land aan de oostzijde van de Hagenweg bij waarin ook een vijver ligt. Na deze aankoop worden de vijvers gedempt en het bos herontgonnen. Er ontstaat dan een kleine boerderij met na de oorlog 6 melkkoeien.

Bewoners: 1878 J. van der Vegte, 1918 B 252 vermoedelijk D. van Dieren, 1940 E. van der Vegte, 1948 Hagenweg 28 E. van der Vegte, 1959 W. van der Vegte, na 1970 H. uit den Bosch.

Boerderij nr. *40 Hagenweg 32 Dalfsen familie Meijer

Op een weiland aan het Overijssels kanaal oostelijk naast Bruggehuis *41 is een boerderijtje gebouwd nadat dit in 1834 van het landgoed de Linthorst was gekocht. Koper van dat perceel 12 was toen Gerrit Wolthaar, boer te Dalfsen voor 605 gulden. De oppervlakte was 1,5 ha. Wanneer de boerderij is gebouwd, is nog niet bekend. De bebouwing stond er al in 1911. De veldnaam was Vetweide *93. Dit geeft aan dat dit een goede kwaliteit grond was. Het perceel in de hoek van de Hagenweg was de Paardenkamp *92. Dat land behoorde ook bij de Grote Linthorst en was in 1834 verkocht aan Bernardus Overmars op boerderij Kleine lerte *35. In de oorlog was er een herberg in deze boerderij. De bewoner Jan Meijer was toen brugwachter. Met de bevrijding in 1945 waren hier Duitse soldaten gehuisvest. Deze hebben het kanaal verder naar het oosten leeg laten lopen door de sluis tegenover de boerderij open te zetten. Er is erg geschoten met een dode tot gevolg.

Bewoners: Hagenweg 32, 1918 B 253 G.Bruggeman + K.Kragt, voor 1940 J.Meijer, 2000 G.J.Meijer.

Boerderij nr. *41 Hagenweg 34 Dalfsen Bruggehuis (1770) of het Schippers (1795) vroeger Jan Salms (1720) familie Platje

Dit boerderijtje is gesticht in 1720 door Jan Salms of Jan Willems genoemd. Hij voer op de Ka, zo werd vermeld. Hij voer dus op de wetering en woonde bij de kade (aanlegplaats). Daarna woonde in 1757 Teunis Jansen op de ka bij de Linthorst. Hendrikus Hubert van landgoed de Linthorst koop in 1763 1½ morgen (1,9 ha) grond aan de wetering, zoals door Jan Salms in erfpacht in gebruik is. Verkoper is Gollenus Veen. In 1770 werd een brug gelegd over de wetering dicht bij dat boerderijtje.

Sluis bij Langeslag 2 aan het Overijssels kanaal

't Bruggehuis of het Schippers, Hagenweg 34

Hagenweg 36, familie van Dorth

Tolhekke, Hagenweg 28, familie Uit den Bosch

Daarbij zal de naam Bruggehuis ontstaan zijn en de bewoner werd brugwachter. In 1783 werd de naam Jan Salms nog wel gebruikt en er woonden toen Willem Oldenhof en Teuntje Jansen. Bij de volkstelling in 1795 woonde er Teunis Hermannes an de Brugge, schipper. Hij werd in 1800 Teunis Bruggeman genoemd en had toen 3 koeien en 3 stuks jongvee. Bij de brug had hij een havenbekken gemaakt. Vervolgens kwam er in 1801 en 1814 Harm Jan Lucas Kluinhaar, schipper. De Wed. E. Klopman – Hubert van de Linthorst was in 1832 eigenaar. Er behoorde toen 2,25 ha grond bij. Hiervan was 0,3 ha bouwland en de rest weiland. De bebouwing was klas 7 (normaal). Bij de verkoop van landgoed de Linthorst in 1834 werd katerstede het Schipper verkocht aan Jan Polman, schipper en Hendrik Stokkert voor 1510 gulden en gelijk weer doorverkocht. In 1841 werd het Schippers verkocht door Jennigje Drolmer aan mr. W.H.Royer te Zwolle voor 1525 gulden. Hij verkoopt 17 jaar later, in 1858, het Schipper aan Evert van Santen, kastelijn aan het Langeslag of Bethlehem (Langeslag 29) en later wonend op de Grote Linthorst *34. In 1874 werd het Bruggehuis gekocht door B.H.Dijsselhof van erf Kleine lerte *35 en overgenomen door G.J.Dijsselhof. Bewoners: 1720 Jan Willems Salm, 1757 Teunis Jansen, 1763 Jan Salm, 1783 Willem Oldenhof, 1795 Teunis Hermannes, 1800 Teunis Bruggeman, 1811 + 1814 Harm Jan Lucas Kluinhaar, 1833 Jan Polman, 1841 Jennigje Drolmer, 1850 +1860 H. v.d Berg, 1918 B 254 Ch. Peters, 1940 C. Peters, daarna H. Peters, 1950 Wed .Peters, 2000 P. Platje.

Boerderij nr. *42 Hagenweg 36 Dalfsen familie Van Dorth

Tegenover de huidige brug over het Overijssels kanaal aan het eind van Langeslag is na 1920 een boerderij, een eindje het land in, gebouwd. In 1832 was deze plek de grens tussen 2 percelen. Aan de oostzijde was dit van de Wed. E.J. Klopman – Hubert van de Linthorst *33. Dit behoorde bij boerderij Bruggehuis *41. Aan de westzijde was de grond van Jan Willem Hofman van boerderij Kleine Linthorst *36. In 1834 is de Linthorst verkocht. Het Bruggehuis werd verkocht aan Jan Polman schipper. Later werd dat verkocht aan fam. Drolmer, daarna in 1841 aan mr. W.H.Royer, in 1858 aan E. van Santen en in 1874 aan B.H.Dijsselhof. De meeste grond van boerderij Hagenweg 36 is afkomstig van boerderij Kleine Linthorst. In de 50er jaren van de 20e eeuw is de boerderij afgebrand. Bewoners: Frederik van Dorth, 1963 Theunis van Dorth, 2000 J. van Dorth.

Boerderij nr. *43 Hagenweg 38 Dalfsen familie Van der Vegte

Deze boerderij is gebouwd op een groot perceel weiland van bijna 9 ha dat in 1832 eigendom was van Egbert Dijsselhof, landbouwer te Heino op boerderij Disselhof Langeslag 41. Volgens oude gegevens heeft in 1726 Jan Jansen “Hopman Ridder tot Swol” dit als 2 kampen groenland van ± 6 morgen (7,5 ha) genaamd +de Korte Kampen *97 gelegen aan de wetering gekocht van Lambert Craayenschot. In 1753 heeft de volgende eigenaar Schriverius dat weer verkocht aan Asjen Lindeboom. In 1914 stond er nog geen boerderij. De grond was vrij laag maar de kwaliteit van de grond was zeer goed (klas 1 – 2). Aan het westeinde van het land lag het Lenthertzijl. Nu is dit een gemaal van de Marswetering. De veldnaam Korte Kampen * 97, driemaal genoemd, zal afgeleid zijn van het weiland waarin afwisselend korte akkers (kampen) haverland voorkwamen. Bewoners: ±1920 +1930 + 1950 L. van der Vegte, 1959 + 1981 S. van der Vegte, 2000 H. van der Vegte.

Boerderij nr. *44 Hagenweg 40 Dalfsen familie Van Pijkeren

Helemaal achter de vroegere bouwkamp van boerderij Kleine Linthorst *36 is na 1914 een boerderij gebouwd op een perceel weiland van 6,3 ha. Deze boerderij is alleen te bereiken vanaf de weg langs het Overijssels kanaal en daarna langs de Marswetering. In 1832 was dit weiland van Hermannes lerte van boerderij lerte (Ganzepanweg 4 Dalfsen).

Bewoners : voor 1940 J.Borst, 1945 A.B.van Pijkeren, 2000 H.van Pijkeren.

Hagenweg 40

Sekdoorn en Laag Zuthem.

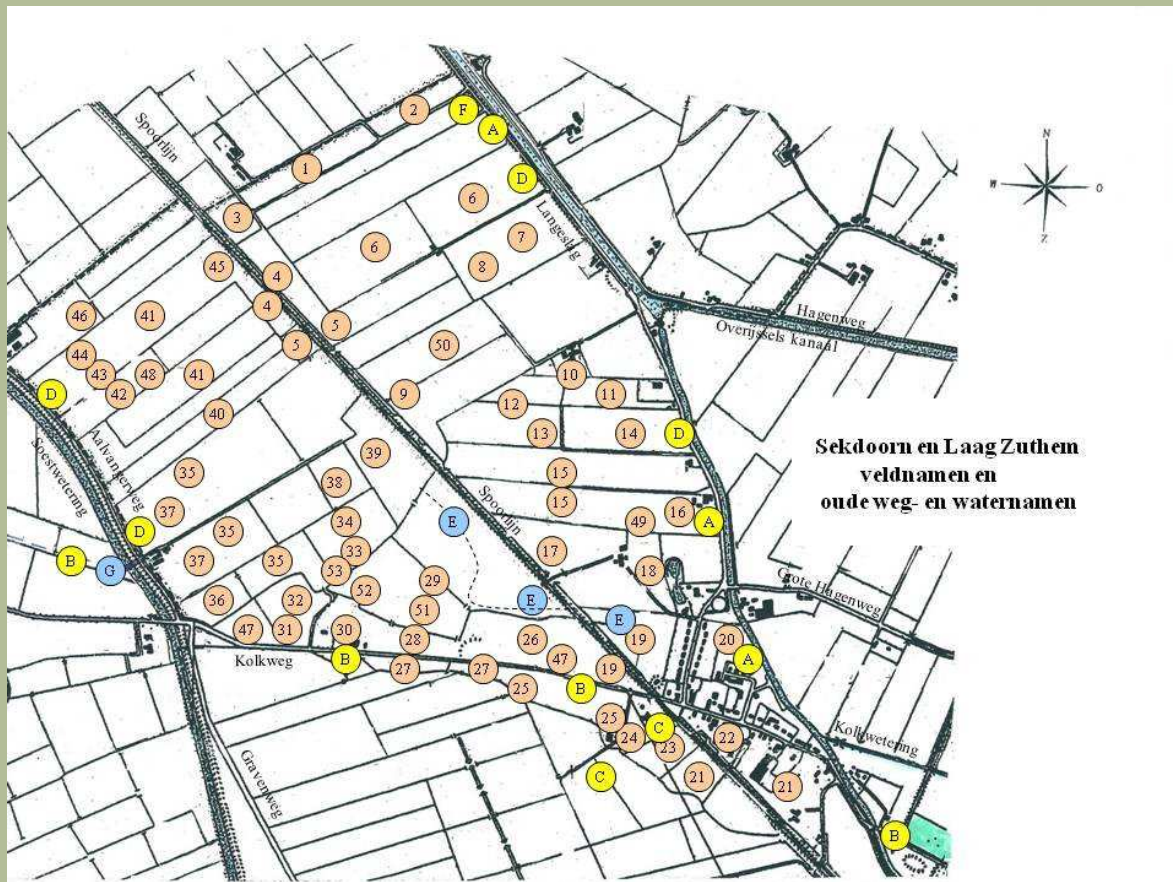
Weteringen en ontginningen.

De polder Sekdoorn bevindt zich tussen de Soestwetering, het Overijssel kanaal, de Nieuwe Wetering, de weg Langeslag en de Kolkweg te Laag Zuthem. De spoorlijn Zwolle – Almelo loopt er middendoor. Het noordwestelijk deel van deze polder ligt in de gemeente Zwolle. Vroeger lag een deel van Sekdoorn ten zuiden van de spoorlijn in de gemeente Zwollerkerspel. In 1967 is het zuidoostelijk deel van de polder bij de gemeente Heino gekomen. De naam Sekdoorn kan afgeleid zijn van de grasachtige begroeiing “zegge”, die voorkomt op de lage gronden. Volgens van der Schier is het afgeleid van “segge” wat een scheidsrechterlijke beslissing is. Dit duidt dan op problemen bij de verdeling van de gronden. Het achtervoegsel ‘doorn’ in de naam duidt op de doornenhagen tussen de percelen die in het oudste noordoostelijke deel, de Wechelerhagen, waren aangeplant om het vee binnen de percelen te houden. Dit deel is het eerst ontgonnen. We moeten het met veel aannames doen, omdat er geen schriftelijke bronnen van voor 1200 bekend zijn. En daarna zijn deze ook nog schaars. De naam Zuthem kan afgeleid zijn van zuid-heim (een huis zuidelijk gelegen van Zwolle). Onder invloed van de Hof de Ierte (Ganzeplanweg Dalfsen, zie deel Grote Hagen) is al rond of voor het jaar 1100 het Grote Hagengebied ontgonnen, gelegen ten oosten van Sekdoorn en noordelijk van de Kolkwetering. Het water van deze wetering werd niet geloosd op de Nieuwe Wetering, want die bestond toen nog niet. Het water stroomde vrijuit naar Sekdoorn dat toen nog niet ontgonnen was. Ook het water van de Iertegraven en de Marswetering stroomde vrijuit over het land van Sekdoorn. De Kolkwetering liep vermoedelijk ten zuiden van Wechele * 8 (Langeslag 39) en daarna langs de markegrens van Lenthe, de latere gemeentegrens van Heino met Zwollerkerspel. In de 12e eeuw is de Kleine Hagen in de buurt van de Gunne (Zwolseseweg 50) ontgonnen. Het gevolg was dat de Kolkwetering meer water afvoerde. Datzelfde zal met de Ierteloop en de Marswetering gebeurd zijn. Het water uit Sekdoorn stroomde uiteindelijk via een stroomgeul uit op de Westerveldse Aa die door het dorp Berkum (Zwolle) loopt. Om Sekdoorn te kunnen ontginnen heeft men de Kolkwetering verbonden met de Iertegraven, de Marswetering, de Baarlerwetering en de Herfterwetering naar de Westerveldse Aa. Deze wetering werd de Oude Wetering genoemd en later, na 1350 de Nieuwe Wetering. De ontginning is begonnen ten noorden van boerderij Wechele (8*) die tot de Hof de Ierte behoorde. Deze kleine slagenverkaveling werd de Wechelerhagen genoemd en het water werd op de Oude Wetering geloosd. In 1276 is deze wetering afgekoppeld van de Westerveldse Aa en door een nieuw gegraven wetering geleid die toen nog Oude Wetering werd genoemd. Dit gebeurde om de stadsgrachten van Zwolle beter van water te voorzien en om de Twentseseweg te kunnen verbeteren. In Sekdoorn zijn daarna de ontginningen geleidelijk verder gegaan. Er werd weer een kleine slagenverkaveling gerealiseerd, genaamd Langeslag. Zo rond 1325 is bij het huidige Laag Zuthem de Oude Wetering door de hogere gronden langs de Zandsteeg [B] gegraven. Deze werd toen gekoppeld aan de Kolkwetering en het al bestaande deel van de Oude Wetering. In 1354 heeft het Bethlehemsklooster te Zwolle twaalf morgen land (ca. 14 ha) in Sekdoorn gekocht tussen land van ‘Marchorius van Oeldenneelde en Aelf van Zuthem, ridder in Wechelerhagen in de Leenter Marke’. Dit zal de grond geweest zijn die behoorde bij de toen gestichte boerderij ‘t Klooster * 4 (Langeslag 47-49).

Boerderijen (en woningen)

1 Langeslag 51 't Kleine Langeslag of Bethlehem	10 Kolkweg 44 de Horst of Zielman
2 Langeslag (afgebroken) Groote Langeslag of Pikkamp	11 Aalvangersweg 2-4
3 Langeslag 38 (woning afgebroken)	12 Aalvangersweg 6
4 Langeslag 47-49 't Klooster	13 Langeslag, woningen + kerk
5 Langeslag 45 (woning)	14 Kolkweg Laag Zuthem (dorp)
6 Langeslag 43 Dijsselhof	15 Kolkweg 1 Schipper Hendrik of de Ocker
7 Langeslag 41 Disselhof of Lindeboom	16 Zuthemerweg 30 Schipper Willem
8 Langeslag 39 Wechele	17 Zuthemerweg 28
9 Langeslag 37 De Heuvel of Schuttenheuvel	18 Kolkweg 3
	19 Kolkweg 5

Veldnamen

- 1 Voor Ter Moolen
2. Achter Ter Moolen
- 3 Twiegweerd-Twijgbouw
- 4 De Hoeven 2x
- 5 De Hout 2x
- 6 De Wilgenkamp of De Roijers stukken 2x
- 7 Nieuwe Langeslag
- 8 Bethlehem
- 9 Pinkenland
- 10 Tippe
- 11 Land aan de weg
- 12 Tijpert
- 13 't Kampje
- 14 't Weegel
- 15 Disselhof 2x
- 16 Dieselhof

- 17 't Lege Stuk
- 18 de Heuvel
- 19 Osseweide 2x
- 20 Kerkenhoek
- 21 Ossenbossen 2x
- 22 Heuvelbos
- 23 Biesterbos
- 24 Van Beek
- 25 Het Bussie 2x
- 26 Middelste Brink
- 27 De Hoge Stukken 2x
- 28 Het Koeland
- 29 Van Dene
- 30 De Horst
- 31 Bongers Kampie
- 32 Booms Kampe

- 33 Alleman
- 34 Gebr. Dijk
- 35 Blankfoort 3x
- 36 Hofmeijer
- 37 Kikkerweide 2x
- 38 Braakman
- 39 Van Dam
- 40 G. Koopman
- 41 Gemeente Zwolle 2x
- 42 Logterman
- 43 Lindeboomsland
- 44 Meestersland
- 45 Achterste Stuk
- 46 Knippenberg
- 47 De Plaete 2x
- 48 Russenkamp
- 49 Boonskamp

- 50 De Haarsche Kamp
- 51 Bestevaarsland
- 52 Bestemoersland
- 53 Vosland

Oude weg- en waternamen

- A Weg van Zwolle naar Raalte 3x
 B Zandsteeg 4 x met Stegemansbrug
 C Kerkpad Laag Zuthem 2x
 D Zeegaven 4x
 E Stroomgeul (Kolkwetering) 3x
 F Jaagpad
 G Aalvangersbrug (vroeger)

Sekdoorn in de marke Zuthem

Aan de zuidoostzijde van Sekdoorn werden tegen het midden van de 14e eeuw de hogere gronden langs de Zandsteeg eveneens doorgegraven voor de afwatering. Dit geschiedde in het verlengde van de Velikengraven (langs de Gravenweg) bij de huidige Aalvangersbrug [G] in de Soestwetering. De waterafvoer ging richting de IJssel door het Windesheimer zijkanaal. Dat was in de omgekeerde richting als de latere afvoer door de Soestwetering. Door de marke Zuthem kon het zuidoostelijk deel van Sekdoorn ontgonnen worden. Het zuidelijk middendeel werd echter niet ontgonnen. Men kon het blijkbaar niet eens worden over het eigendomsrecht tussen de marken Lenthe en Zuthem. Bij ontginning van dat middengebied zou het water uit het wat hoger gelegen Lenther deel naar het Zuthemer deel stromen, met als gevolg wateroverlast aldaar. Rond 1400 werd de Soestwetering gegraven. Deze volgde het tracé van de Velikengraven langs Sekdoorn en werd aan de noordwestzijde bij de Geeren (richting Zwolse Mars) gekoppeld aan de Nieuwe Wetering (tot ca. 1350 Oude Wetering genoemd). Bij de Aalvangersbrug * [G] werd een zijl (afvoersluis) in de dijk langs de wetering gelegd voor de afwatering van het zuidoostelijk deel van Sekdoorn. Naast de dijk van de Nieuwe Wetering werd een zijgraven aangelegd, Zeegraven [D] genoemd, voor afwatering van het noordelijk en noordoostelijk deel van Sekdoorn. Bij de Geeren geschiedde de afwatering door middel van een zijl aan het eind van deze Zeegraven. De dijken langs de weteringen werden kaden genoemd. Dit waren zomerkaden. In de winter mocht men de kaden openen wanneer 'het noedich is dat water uth den lander, unde van der vloet wedderumb int lant tho lopenne'. Het vloedwater was welkom vanwege de bemestende werking. Volgens het dijkgravenboek (Waterschap Salland) heeft het Bergklooster op de Agnietenberg bij Zwolle – gesticht in 1386 – een deel van de kaden gelegd. In de 20e eeuw zijn de kaden verhoogd tot winterdijken. Door de komst van de kunstmest was bevoeiing niet meer nodig. Een deel van de bevoeiing van Sekdoorn geschiedde eveneens doordat het water uit het Lierderbroek in de winter over de Plaete * 47 liep. Die Plaete was de hogere grond van de Zandsteeg [B] (nu de Horstweg). Die overloop was er al voor dat de weteringen waren gegraven. De overlopen lagen ter weerszijden van boerderij de Horst * 10 (Kolkweg 44).

De vestiging van boerderijen en stichting van Laag Zuthem.

Doordat Sekdoorn toen nog erg drassig was, zijn daar maar weinig boerderijen gesticht. In de winter stond het land nogal eens onder water. Langs de rand van Sekdoorn, op een paar hogere delen, zijn enkele boerderijen gebouwd. De oudste daarvan is Wechele * 8 (Lange- slag 39). Deze plek op een heuveltje was aanvankelijk gelegen naast een stroomgeul. In de oudheid is daar al bewoning geweest getuige de vondst van een stenen bijl (2013) en vuurstenen werktuigen. Daarna is na 1354 boerderij 't Klooster * 4 (Langeslag 47-49) gesticht. De dijk langs de Nieuwe Wetering was een verbindingsweg tussen Zwolle, Raalte en Deventer [A]. De weteringen fungeerden in die tijd als vaarwater. Het vervoer van vracht was gemakkelijker en voor personenvervoer comfortabeler dan met paard en wagen over vaak slechte en hobbelige zandwegen. Langs de weteringen vestigden zich dan ook een aantal schippers, die allen ook een boerderijtje hadden. Ook voor het vestigen van herbergen waren dat de uitgelezen plekken. Langs de wetering vestigden zich herberg Bethlehem * 1 (Langeslag 51) of 't Kleine Langeslag genoemd, gevolgd door herberg Grote Langeslag * 2 (Langeslag, afgebroken),

beide met een boerenbedrijf. Ook naast Wechele kwam een boerderij met herberg, tapperij Lindeboom, later Disselhof genoemd * 7 (Langeslag 41). Op het hoogste punt van de Plaete * 47 werd een boerderij, de Horst * 10 (Kolkweg 44), gesticht.

Een aantal jaren later kwamen er nog een paar boerderijen bij. Doordat de bewoners van boerderij 't Klooster en van enkele omliggende boerderijen in 1848 zich aansloten bij de Christelijk Gereformeerde kerk, moesten zij in Zwolle naar de kerk. Omdat men de afstand te ver vond, werd in 1862 op de deel van boerderij Wechele de Christelijk afgescheiden gemeente Langeslag opgericht. Gerrit Helmus Van der Vegte, eigenaar van boerderij 't Klooster en van Wechele, werd de eerste voorganger. Een functie die hij vervulde tot 1878. In 1863 werd op grond van boerderij Wechele een nieuwe kerk gebouwd. Naast deze kerk werd in 1878 op kosten van Van der Vegte een pastorie gebouwd waar Ds. Wolsink als eerste predikant werd beroepen. In de omgeving van de kerk vestigden zich enkele ambachtelijke bedrijven en er kwam een winkel met tapperij (herberg). In 1880 werd de spoorlijn Zwolle – Almelo langs het dorp aangelegd en een station gebouwd. Er kwamen nog enkele woningen bij en zo ontstond na de stichting van de kerk in 1863 het dorp Laag Zuthem. In 1920 kwam er ook een lagere school (Kolkweg 41). Na de 2e wereldoorlog werd er een nieuwe Gereformeerde kerk (synodaal) gebouwd (Kolkweg 29). De oude Christelijk Gereformeerde kerk bleef. Langs het Langeslag en de Kolkweg werden nieuwe woningen gebouwd. Er kwam een kleuterschool (Kolkweg 31) en een verenigingsgebouw het Trefpunt, eerst Kolkweg 22, nu 't Weegel 1. Daar worden ook kerkdiensten van de Nederlands Gereformeerde gemeente gehouden. Met de opheffing van de gemeente Zwollerkerkspels in 1967 kwam het gehele dorp onder de gemeente Heino. Eind 20e eeuw werd er een nieuw woonwijkje bij het Trefpunt aangelegd met de straten 't Weegel, 't Solen en Zunnebelt.

De wegen en waterlopen van Sekdoorn en Laag Zuthem

De weg Langeslag langs de Nieuwe Wetering was vroeger de weg van Zwolle naar Raalte [A]. Ter plekke van het huidige Laag Zuthem liep deze langs de wetering. Deze belangrijke doorgaande weg was na de aanleg van de wetering in 1325 de kortste verbinding van Zwolle naar Raalte en Deventer. Door de aanleg van de Rijksstraatweg in 1830 (nu de N35) van Zwolle via Heino/Raalte naar Almelo, was de belangrijkste functie van de weg langs de weteringen verloren gegaan. Deze weg had na de verbetering van de weg Zwolle – Deventer via Wijhe slechts een lokale functie. Na de aanleg van het Overijsselskanaal in 1850 fungeerde het gedeelte van die weg daar langs als Jaagpad [F] voor het trekken van schepen door een paard of door de scheepsbemanning. Dat gebeurde als er niet gezeild kon worden door tegenwind of windstille. Aan de polderzijde van het Langeslag en de Aalvangersweg lagen de Zeegravens [D]. De naam van deze sloten is afgeleid van Zijggraven. Dat was een gegraven sloot om het doorsijpelende (zijgende) water van de wetering, dat door de dijk kwam, op te vangen en af te voeren. Hier ging dat naar het lozingspunt de Geeren bij Zwolle. De Nieuwe Wetering was aanvankelijk een afbuiging van de Kolkwetering die deze met de verderop gelegen Iertegraven verbond en zo het water afvoerde naar de Westerveldse Aa langs Berkum (Zwolle). Deze situatie was er omstreeks 1100. Tegen 1325 werd de Oude Wetering langs Lierderholthuis aan deze wetering gekoppeld door de wat hogere zandrug bij het huidige Laag Zuthem door te graven. De gehele wetering kreeg toen de naam Oude Wetering. Met het aantakken van de Nieuwe Wetering rond 1350

kreeg de benedenloop (langs de Langeslag) de naam Nieuwe Wetering. De huidige Hagenweg sloot eerst niet aan op de weg Langeslag. Deze ging eerst langs buitenhuis de Linthorst (Hagenweg 21) richting de Grote Hagenweg. De brug over de Nieuwe Wetering, nu Overijsselskanaal, is in 1770 aangelegd. Voor ca. 1100 stroomde de Kolkwetering vrij uit over het land van Sekdoorn via een stroomgeul [E] langs boerderij Wegele * 8 (Langeslag 39). Deze stroomgeul vormde vermoedelijk de grens tussen de marken Lenthe en Zuthem en was later de gemeentegrens tussen Heino en Zwollerkerspel. Het gedeelte van de Soestwetering tegen de Aalvangersweg was eerst een onderdeel van de Velikengraven door het Lierderbroek (genoemd in 1368) met de afwatering richting het Windesheimerzijk. De Soestwetering is omstreeks 1400 gegraven richting Zwolle. De Aalvangersweg is genoemd naar boerderij de Aalvanger (palingvanger) aan de zuidzijde van de brug in de Kolkweg over de Soestwetering. De oude Aalvangersbrug [G] heeft vroeger wat noordelijker gelegen. De weg liep toen over wat hogere gronden dan thans, richting Harculo. De huidige Kolkweg was vroeger de Zandsteeg [B]. Dit was een oude verbindingsweg over een langgerekte zandrug die lag van Harculo, langs Heino, tot aan de Strenkhaar (zie boek 2). Dan was er nog een kerkpad [C] naar Laag Zuthem. Vanaf de Gravenweg liep deze langs boerderij Klein Meiberg (Gravenweg 20) in het Molenbroek naar de kerk in Laag Zuthem. Deze zal ontstaan zijn nadat vanaf 1862 daar kerkdiensten zijn gehouden.

De boerderijen en woningen van Laag Zuthem

nr. * 1 Kleine Langeslag (1520) of herberg Bethlehem Langeslag 51 fam. ten Wolde + van Oene

In 1520 is er al een vermelding van het Langeslag in eigendom van Reijnders, burgers van Zwolle. Volgens de gegevens uit het vuurstedenregister (belasting op schoorstenen) is de Kleine Langeslag van Hendrik van der Kolk in 1734 'getimmerd'. Gezien de benaming van de naastliggende boerderij Nieuwe Langeslag * 2 (afgebroken) zal dat een herbouw van deze boerderij/herberg geweest zijn. Deze lag aan de Nieuwe Wetering waarop de schippers met hun zompen voeren. De weg van Zwolle naar Raalte liep er langs. Daardoor stonden er verschillende herbergen aan deze route. In 1751 was de eigenaar van de Bethlehemkerk te Zwolle die onder de Geestelijkheid van de Stad Zwolle viel, met hier de cameraar (stadsbestuurder) Vriezen (de Wed. Selbach – Vriezen). De naam herberg Bethlehem vindt hier zijn oorsprong. Van 1734 tot 1800 werd de familie van der Kolk als bewoner van het Kleine Langeslag en herbergier van de herberg Bethlehem vermeld. In 1804 koopt Gerrit Hulleman Bethlehem met 2½ morgen (=3 ha) land van Mevr. de Famars-Vriezen voor 2629 gulden. Hij blijft hier tot 1826. In dat jaar is er boelhuis (openbare verkoop). Daarna werd Albert van der Kolk eigenaar en kastelein. In 1832 brandt de herberg af. De met het huis verbonden schuur en muren waren grotendeels behouden gebleven. Omdat hij wel verzekerd was, is de boerderij herbouwd. In 1832 is hij eigenaar van een kleine boerderij met bijna 3 ha grond. Hiervan was 0,34 ha bouwland achter het huis. De gebouwen met de doorrijdbare (herberg)schuur die er thans nog staat, werden vrij hoog in waarde geklasseerd klas 4. Of dit al de herbouw betreft is niet duidelijk. Er was een klein boerenbedrijfje bij dat nodig was voor het gebruik van eigen producten vanwege de herberg. De opbrengst van de herberg zal daarna wel minder geworden zijn vanwege de aanleg van de Rijksstraatweg Zwolle – Almelo (nu N35). De scheepvaart bleef evenwel doorgaan. Na het overlijden van Van der Kolk in 1837, koopt in 1839 Hendrikus van de Hoogte deze herberg. Hij is schipper van beroep. Daarna koopt in 1854 Evert van Zanten de herberg en werd er kastelein tot 1866. In dat jaar

werd Bethlehem verkocht aan Jan van der Vegt. De familie van der Vegt heeft hier meer dan een eeuw gewoond.

Bewoners: 1734 Hendrik van der Kolk, 1776 en 1788 Willem Hendrik van der Kolk, 1795-1800 Jan Willem van der Kolk, 1801 Gerrit Hendrik Hulleman, 1804 tot 1826 Gerrit Hulleman, 1826-1837 LB 130 Albert van der Kolk, 1839 LB 199 Hendrikus v.d. Hoogte + H. Blom + A. Zunnebeld, 1850 G. Poul, 1854 E. van Zanten, 1860 LB 247, 1866 J. van der Vegt, 1880 + A. van der Vegt, 1890 G293 Wed. D. J. van der Vegt-Zonnenberg + A. van der Vegt, 1910 G 328 A. van der Vegt, 1920 G 373 G.J. van der Vegt, 1925 D 418, 1930 D 425, 1948 Langeslag 15, C.H.W. van der Vegt, 1970 Langeslag 29, A. van der Vegt + G.J. van der Vegt, 1985 J. ten Wolde.

Boerderij nr. * 2 Groote Langeslag (1520) of Nieuwe Langeslag of Pikkamp (1721) (afgebroken)

De boerderij Groote Langeslag kan een afsplitsing zijn van de Kleine Langeslag * 1. Het omgekeerde kan ook het geval zijn. In 1520 woonde "Gherryt in het Langheslag, toebehoirende Johan van Ytterssum Jacobssoen, wesende 10½ morgen". Er was dus ca. 13 ha grond bij. In 1675 woonde Jan Jansen er met 2 personen. Er was 1 vuurstede en 1 bakoven en de eigenaar was Christiaan Reijners. De boerderij werd in 1721 de Nieuwe Langeslag of Pikkamp genoemd en was in dat jaar nieuw getimmerd. Vermoedelijk als vervanging van de oude boerderij. In 1730 was Hendrik Hendriks de eigenaar aangezien hem een hypotheek op de boerderij werd verstrekt. In 1753 en 1763 woonde Assien Gerrits op de boerderij. Daarna de fam. Beukelaar en Willem Meulenstege. Er behoorde in 1804 negen morgen (11 ha) grond bij, dicht achter de boerderij gelegen. In 1806 hebben de erfgenamen Beukelaar de boerderij met nog meerdere gronden verkocht aan Evert Lindeboom, de molenaar aan de Bredenhorstweg voor 11.160 gulden. De verkoop vermeldde 9 morgen hooi en weideland, 2 paarden en 26 stuks rundvee. Lindeboom bezat al 9 morgen van de naast liggende grond, de Wilgenkamp *6, zodat de boerderij flink vergroot werd. De familie Beukelaar bleef wel als pachter op de boerderij annex herberg want in 1811 was Gerrit Beukelaar er de kastelein. In 1832 was de boerderij nog van Evert Lindeboom en 21 ha groot. Er lag 0,4 ha bouwland achter het huis naast het bouwland van de Kleine Langeslag *1. De rest was weiland. De boerderij had een hoge waarde, klas 4. De boerderij is later afgebroken. Wanneer en waarom is niet duidelijk. Mogelijk het gevolg van minder renderen door de aanleg van de Rijksweg rond 1830. Er kwam minder verkeer langs terwijl er naast nog de herberg Bethlehem stond.

Veldnamen: Bethlehem *8, naar de vroegere grondeigenaar genoemd. De Wilgenkamp of de Royers Stukken *6. De Wilgenkamp geeft aan dat er (knot)wilgen groeiden langs de percelen. Voor ter Moolen *1 en Achter ter Moolen *2. Misschien heeft daar een watermolen gestaan. In 1832 was Gerrit Maat te Heino eigenaar van *1 en de Wed. van Albert Kluinhaar van *2. Het midden tegen de spoorlijn was Zwollerkerspel. Twijgweerd *3. De Hoeven *4 2x is nog niet herleidbaar. De Horst * 5 ook 2x, lag blijkbaar iets hoger evenals de Haerschekamp * 50. Deze wat hogere middendelen zijn zeer laat ontgonnen om te voorkomen dat het zuidelijk deel van Sekdoorn, dat wat lager lag, wateroverlast zou krijgen. Pinkenland * 9.

Bewoners: 1675 Jan Jansen, 1730 Hendrik Hendriks Langeslag, 1745 en 1763 Assien Gerrits Langeslag, 1753 + Hendrik Meijer, 1779 Willem Meulenstege, 1797 + 1804 Wed. Janna Alberts Beukelaar van Willem Meulenstege, 1798 + Gerrit Beukelaar, 1811 Gerrit Beukelaar, 1817 geen vermelding.

Machinistenwoning * 3 Langeslag (afgebroken)

Bij het huidige gemaal van het Waterschap Groot Salland heeft vroeger een noodwoning gestaan. Deze was voor de machinist van het gemaal. Deze woning is later vervangen door een betere. Rond 1970 woonde daar H. uit den Bosch op het toenmalig adres Langeslag 38. Daarna kwamen nieuwe gebouwen bij het gemaal. De woning is toen afgebroken en de bewoners zijn verhuisd naar het huis bij het vroegere tolhekke Hagenweg 28 Dalfsen. Door het waterschap zijn er ook opslaggebouwen met een werkplaats aan de overzijde van de weg Langeslag gebouwd op land dat in 1832 bouwland was van boerderij 't Klooster *4 Langeslag 47-49 en later verkocht aan de fam. Maat op boerderij *6 Langeslag 43.

Boerderij nr. *4 't Klooster (1729) Langeslag 47-49 fam. Nijhoff Boerderij 't Klooster is ontstaan op grond van het klooster Bethlehem te Zwolle en dankt daar haar naam aan. Aanvankelijk werd deze boerderij ook Langeslag genoemd. Dit is verwarrend omdat boerderij Groote Langeslag * 2 (afgebroken) er vlakbij stond. Het is mogelijk dat 't Klooster de oorspronkelijke in 1520 genoemde boerderij Langeslag was. Deze had echter een andere eigenaar. In 1729 werd het erve Langeslag aangekocht door Albert Kloosterman, wonende op het andere erf van het Klooster genaamd Ekenkate (Twentseweg 22). Het Langeslag werd gekocht van de Geestelijkheid van de Stad Zwolle, die beheerder was van de kloostergoederen. In 1734 koopt Albert Kloosterman een schuur en berg van Jan Langeslag voor 100 gulden. Albert deed meerdere aankopen van onroerend goed in 1744 en daarvoor reeds in 1722. Omstreeks 1736 boerde zijn zoon Jan Alberts Kloosterman op 't Klooster. Hij overleed in 1751. In 1766 werd de Wed. Asselina Warners Kloosterman van der Vegt nog vermeld. In 1768 boerde zoon Albertus op de boerderij. Zijn moeder was vertrokken naar het huis van zoon Everwijn aan de Lenther school (Twentseweg 4). Albert Kloosterman trouwde in 1780 met Geesien Dijk. Dit echtpaar verhuisde in 1823 naar het dorp Heino naar het pand van het huidige Kerkhuus aan de Canadastraat. De familie Kloosterman was een zeer kapitaalkrachtige familie en bezat meerdere boerderijen. De gronden in de omgeving van 't Klooster ter weerszijden van de Steenwetering, waren wel laag gelegen maar zeer vruchtbaar. De afzet van boter in de stad Zwolle leverde veel verdiensten op. In 1823 komt neef Gerrit Helmus van der Vegte, gehuwd met Tonia Nijenberg, op deze boerderij. In 1832 was de boerderij 21 ha groot. Hiervan was 1,5 ha bouwland. De rest was wei- en hooiland. De grond behoorde tot de vruchtbaarste van Heino, klas 1. De gebouwen waren hoog gewaardeerd (klas 3). De boerderij was van het T-huis type met een dwars voorhuis. In die tijd kwam dat rond Heino nog weinig voor. Boerderij Wechele * 8 (Langeslag 39) werd er in 1855 ook bijgekocht en werd tot 1865 verhuurd. In 1848 verlaat Gerrit Helmus van der Vegte de Ned. Herv. kerk te Heino om zich bij de afgescheidenen te Dalfsen en Zwolle te voegen. Voor kerkbezoek ging men met paard en wagen naar Zwolle waar hij ouderling was. Vanwege de afstand sticht hij samen met enkele anderen in 1862 op zijn erf te Wechele de Christelijk afgescheiden Gereformeerde Kerk te Langeslag. Tot 1877 is hij hier voorganger en leidsman. Op grond van Wechele werd een kerk gebouwd, die in 1863 werd ingewijd. Zie hoofdstuk over de stichting van Laag Zuthem. Hij was ook jarenlang raadslid en gemeenteontvanger van Heino. Van zijn ouders erfde hij de gebouwen en grond van de kapitale boerderij Slurink aan de Gravenweg in het Lierderbroek. Hier was 39 ha grond bij, voor die tijd een

Boerderij Disselhof Langeslag 41, familie van der Vegte

Doorrijschuur, Langeslag 51, herberg Bethlehem

(Nieuw) Dijsselhof, Langeslag 43 (Dijsselhof-Keizer)

Boerderij 't Klooster, Langeslag 47, familie nijhoff

enorme oppervlakte. Hij bezat toen drie boerderijen. In 1878 liet hij op zijn kosten een pastorie bij de kerk in het Langeslag bouwen. De boerderij 't Klooster werd inmiddels beheerd door zijn zoon Gerrit Helms en na zijn vaders overlijden in 1878 overgenomen. In 1903 komt vervolgens diens zoon op deze boerderij. In de 30er jaren pacht J.Kistjes de boerderij en woont er dan naast. Na de oorlog in 1953 koopt G. Hekman de boerderij van van der Vegte en gaat er boeren. Later komt schoonzoon J. Nijhoff op de boerderij.

Veldnamen: Tippe * 10. Het perceel achter de boerderij had de vorm van een tip. Land aan de weg * 11, dat land lag aan de weg Langeslag. Na het bouwen van de opstallen van het waterschap en woning nr. *5, was dat niet meer het geval. Tjipert * 12, dit liep op een tip uit. Bewoners: 1729 Jan in 't Klooster, 1730 Albert Kloosterman, 1735 – 1736 + Jan Alberts Kloosterman, 1766 Wed. Asselina Warners Kloosterman-van der Vegt, 1768 Albert Kloosterman, 1823 + 1832 Gerrit Helmus van der Vegte, 1840 + 1850 G.H. van der Vegte, 1860 LB 246 + G.H. van der Vegte (jr.), 1880 Wed. J.H.Maats van der Vegte + D.J.Maats, 1890 G 291 G.H. van der Vegte, 1903 G.H.W. van der Vegte, 1910 G 327, 1920 G 372, 1925 D 419, 1930 D 426 + D 426a J.Kistjes, 1948 Langeslag 15 G.H.W. van der Vegte, Langeslag 13 J.Kistjes, 1970 Langeslag 27 J.Nijhoff, Langeslag 25 G.Hekman, 1985 Langeslag 49 J. Nijhoff, Langeslag 47 Weduwe B. Hekman-Jalink.

Woning nr. * 5 Langeslag 45 fam. van Emmen

In een hoek van een perceel weiland dat in 1832 bij boerderij 't Klooster *4 (Langeslag 47-49) hoorde, is na 1948 een woning van de fam. Lubbers gebouwd. B.J.Lubbers was werkzaam op de boerderij van de fam. Maats. Het gehele perceel weiland en ook het deel waarop nu de gebouwen van het waterschap Groot Salland staan, was toen blijkbaar van de fam. Maats * 6.

Bewoners: 1970 Langeslag 43A B.J.Lubbers, 1985 Langeslag 45.

Boerderij nr *6 Disselhof Langeslag 43 fam. Disselhof – Keizer

Deze boerderij is een afsplitsing van boerderij Disselhof * 7 (Langeslag 41). Deze is omstreeks 1881 gesticht door de fam. Maats – Kooijker. Boerderij Disselhof kon gemakkelijk gesplitst worden omdat deze in 1832 met 33 ha voor die tijd zeer groot was. De grond was redelijk vruchtbaar. Rond 1900 kwam een zoon van de fam. Maats op de boerderij Disselhof. Veldnamen: 't Kampje * 13, daar heeft blijkbaar een akkerbouwkampje gelegen. Voor eigen gebruik had iedere boerderij ca. 1 ha akkerland nodig. 't Weegel * 14, geeft aan dat deze grond oorspronkelijk bij boerderij Wechele * 8 (Langeslag 39) behoort heeft. Disselhof *15 was de naam van de bewoners van de boerderij waar deze grond bij hoorde.

Bewoners: 1881 G 245A H.Maats, 1890 G 290 + D.J.Maats, 1903 D.J.Maats, 1910 G 326, 1917 D.Z. Maats, 1920 G 371, 1925 D 420, 1930 D 427, 1947 + H.Maats, 1948 Langeslag 11 Wed. H. Maats van der Wal + H.Maats, 1970 Langeslag 23, 1985 Langeslag 43 H.Maats + D.Z.Maats, 1988 fam. Disselhof – Keizer.

Boerderij nr. * 7 Disselhof (1817), Schuttenheuvel (1582) of tapperij Lindeboom (1700) Langeslag 41 fam. van der Vegte

Deze boerderij zal in het verre verleden een afsplitsing geweest zijn van boerderij Wechele *8 (Langeslag 39). Al in 1582 werd Schuttenheuvel bij Wechele vermeld met als eigenaar "Burgers toe

Swol". Dit was de fam. Reinders te Zwolle. De boerderijnaam verwijst naar een wat hoger gelegen land tegenover een schut (sluis) in de wetering. Deze schut lage bij de latere boerderij Schutte (afgebroken). In 1716 was boerderij Schuttenheuvel 10 morgen (12,3 ha) groot en van de gezusters Meeuwsen en L. van der Vegt. Al omstreeks 1700 was daar een herberg die tot het midden van de 19e eeuw bestaan heeft. Dat was toen tapperij Lindeboom. De bewoner Assies Lindeboom heeft in 1719 deze boerderij gekocht en nam een hypotheek op de halve (Linde-)Boonskamp. Bouwland werd in die tijd als het meest waardevol beschouwd. Veel grasland stond nogal eens onder water. In de loop der jaren werd door de fam. Lindeboom nogal wat grond bijgekocht zodat het een grote boerderij werd. Deze werd in 1817 overgenomen door een familielid, Egbert Disselhof. Later was de officiële naam Dijsselhof. Hij was afkomstig van boerderij Disselhof te Wijhe (Bremmelerstraat). In 1832 was deze boerderij 33 ha groot. Hiervan was 3 ha bouwland en er was een boomgaard bij. De rest was wei- en hooiland. De gebouwen van Egbert waren klas 3. Voor een boerderij was dat een zeer hoge waardering, mogelijk vanwege de aanwezige herberg. Omstreeks 1866 is de boerderij verkocht aan een familielid D.Z.Maats. die kwam van boerderij Mannesmaat (Zuthemerweg 22). De boerderij is in 1881 gesplitst in 2 boerderijen doordat zoon H.Maats een nieuwe boerderij er naast heeft gebouwd * 6 (Langeslag 43). Veldnamen: Dieselhof * 16, een verbastering van Disselhof. Dijsselhof * 15, de bewoners-naam. Boonskamp * 49, de in 1719 vermelde akkerbouwkamp.

Bewoners: ± 1700 fam. Claessen, voor 1719 Assies Lindeboom, na 1719 Jan Assies Lindeboom, 1722 Asjen in de Lindeboom (Assien), 1730 Hermanus Berent in de Lindeboom, 1733 Arentien Berent, 1736 Assien Lindeboom, 1751 Wed. van Jan Assien Lindeboom, 1764 Jannes Lindeboom, 1795 Wed. Jennegien Lindeboom-Pothoven, 1797 + 1799 Hermannes Lindeboom, 1817 + 1832 Egbert Disselhof, 1835 Wed. J.Disselhof – van 't Ende, 1840 LB 198 A. Lindeboom + fam. Dijsselhof, 1845 + 1850 W.Hofman, 1860 LB 245 Wed. H.Hofman-Dijsselhof, 1866 + D.Z.Maats, 1880 D.Z.Maats, 1890 G 289 + H.Maats, G.H. van der Vegte, 1910 G 325 + D.Z. van der Vegte + L.van der Vegte, 1920 G 370 D.Z. van der Vegte, 1925 D 421, 1930 D 428, 1948 Langeslag 9 G.H. van der Vegte, 1970 Langeslag 21, 1985 Langeslag 41.

Boerderij nr. * 8 Wechele Langeslag 39 fam. Kattenberg

Boerderij Wechele is een der oudst bewoonde plekken bij Sekdoorn, Langeslag en het Hagengebied. Er zijn vondsten gedaan van prehistorische vuurstenen werktuigen en in 2013 een stenen bijl. Voordat de weteringen bestonden liep langs de plek van deze wat hoger gelegen boerderij een stroomgeul vanaf de huidige Kolkwetering richting Sekdoorn. Deze stroomgeul baande zich een weg langs de latere markegrenzen, daarna gemeentegrenzen tussen Heino en Zwollerkerspel. De naam Wechele kan de betekenis hebben van een weg banen voor deze stroomgeul. Er is een vermelding uit 1401 van "den tienden toe Wercherloe (belasting)" door William den Roeden Evertssoen. Vervolgens een vermelding van de Weechgelerhagen, voor weilanden omgeven door hagen om het vee in de weides te houden. Eigenaar was in 1410 en 1434 van de 8,5 morgen land (10,5 ha) Fie upten Heest, vrouw van William Lansing. De tienden werden in 1434 geïnd door Herman ten Bussche; "den tienden over Weghele, geheiten Weghelertiende". In het verpondingsregister van 1520 werd vermeld Gherrijt toe Wechele met als eigenaar Herman ten Bussche Schult (schout te Zwolle). Er moest 8 mud rogge geleverd worden, over ca. 4 ha bouwland, 11½ Goud Gulden, 16½ herenpond

(ook geld) en de tienden. Dit geeft de indicatie van een aanzienlijke oppervlakte –lagere- grond. Het erf werd in 1582 als Wesselshuis ten Wechele vermeld met eigenaar Jan Voerst op Grimbergen. Er was in 1601 blijkbaar een erf afgesplitst, want de pacht was 4 mud rogge (van 2 ha). Wel moest er 22 Goud Gulden betaald worden. De boerderij was in 1682 van de bewoner Zeyger op Wechele. Dat er grond van deze boerderij naar een andere eigenaar gegaan was, werd vermeld in 1716. Er werd toen 10 morgen – 12,3 ha land uit Wechele door Meeuwsen uit Zwolle verkocht aan Jan van Muiden te Zwolle. In 1789 koopt Jan Munnikhuis boerderij Wechele met 9 morgen land (11 ha). Op de rest van de grond, met toevoeging van meerdere percelen, werd een boerderij Nieuw Wechele of Kampjes (Grote Hagenweg 11) gebouwd. In 1832 is 't Wechele toch weer een grote boerderij met 15,5 ha land waarvan 5 ha bouwland was. De helft daarvan, 2½ ha oud bouwland lag vlak bij de boerderij. Van de 10 ha weiland lag 5 ha in het Lierderbroek. De boerderij van Jan Wechele had een hoge waarde (klas 5). In 1840 komt A.Vogel op de boerderij en daarna A.Lindeboom. In 1850 vertrekt deze familie naar boerderij Topvoorts (Lemelerveldseweg 20). Tot 1859 boert er dan de fam. Zonnenberg. Intussen was de boerderij in 1855 verkocht aan G.H. van der Vegte van boerderij 't Klooster * 4 (Langeslag 47-49). Van 1859 tot 1865 boert de fam. Dunnewind op 't Wechele. Op 25-5-1862 werd op de deel van de boerderij de Christelijk Afscheiden Gemeente Langeslag gesticht. Zie hoofdstuk over de stichting van Laag Zuthem. Een zoon van G.H. van der Vegte komt in 1865 op 't Wechele, dit was D.J. van der Vegte. Tussen 1867 en 1870 werd op de zandweg de Zandsteeg [B] een kunstweg (grintweg) aangelegd. Deze liep over de gronden van 't Wechele. Er kwam daar ook een tolhuis. Gerrit Helmus van der Vegte bedong dat de kerkgangers geen tolgelden hoefden te betalen. Omstreeks 1880 werd het bedrijf enigszins doorsneden door de spoorlijn Zwolle – Almelo. Er kwam ook een stationsgebouw met woning. Na 1890 komt zoon S.A. van der Vegte op de boerderij. Hij zal daar blijven boeren tot 1939. Omstreeks 1920 werd er een school met den bijbel en een meestershuis aan de Kolkweg gebouwd. Op grond van Wechele komen meerdere bedrijven: een café, smederij, bakkerij, winkel en een garagebedrijf/sloperij. Ook werden er enkele woningen gebouwd die meest onder de gemeente Zwollerkerspel vielen. In 1926 werd er weer een deel voor een nieuwe boerderij afgesplitst vlak achter 't Wechele op de Heuvel * 18 (veldnaam). In 1939 kwam G. Biesterbos op Wechele. Bij de bevrijding in 1945 is een dochter van Biesterbos in huis dodelijk door granaatscherven getroffen. Na de oorlog zijn er steeds meer woningen op de grond van 't Wechele gezet en het boerderijgebouw heeft verschillende bewoners gekend.

Veldnamen: Osseweide * 19 (2x). op wat hogere – afgewisseld door lagere – gronden van wisselende kwaliteit, werden vaak ossen geweid bestemd voor de slacht. En de Ossenbossen * 21 op wat hogere grond gaven wat beschutting bij slechte weersomstandigheden. Vroeger werden de ossen in Scandinavië aangekocht of handelaren dreven deze dieren naar Nederland. Onderweg werden deze in weides gedaan om verder vet te mesten. Hierna gingen deze naar Holland om als slachtvee verkocht te worden.

Bewoners: 1520 Gherrijt Lubbersen toe Wechele, 1582 Wessels(-huis) ten Wechele, 1601 Roetger toe Wechele, 1675 + 1682 Zeyger op Wechele, 1696 t/m 1712 Essien op Wechele, 1698 + Hendrik Assies, 1699 + 1710 Willem Essien op Wechele, 1701 + Jan Essien, 1703 + Gerrit, 1705 + Feerik, 1722+1730 Assien op Wechele, 1732 t/m 1741 Hendrik Assien, 1734 t/m 1743 Gerrit Assien, 1748 Jannes op Wechele, 1751 Jan Gerrits Wechele, 1768 + 1773 Jan Wechele, 1789 Jan Hendrik Munnikhuis, 1795 Gerrit Pannevis, 1798 Wed. Pannevis + Hendrik Gerrits, 1800 Arent Wechele +

Winkel Eshuis, Kolkweg 39

Langeslag, de vroegere stroomgeul van de Kolkwetering

Boerderij de Horst, Kolkweg 44

Boerderij Disselhof of Lindeboom Langeslag 41

Boerderij Wechele, Langeslag 39 J. Doornweer 1982

Willem Hendriks, 1806 Jan op Wechele, 1811 + 1817 nr. 126 Jan Hendriks, 1832 Jan Wechele, 1835 Hendrik Wechele, 1840 LB 196 A.Vogel + nr. LB 196 A Hendrik Wechele, 1845 LB 196 + A. Lindeboom, 1850 H.Zonnenberg + G. v. Lies (schipper) + W.Hulsebosch, 1859 M.Dunnewind, 1860 LB 243 + LB 243A H.Wechele, 1865 DJ. Van der Vegte, 1880 + LB 243 A Wed. T. Unink, 1890 G 288 D.J. van der Vegte + S.A. van der Vegte, 1910 G 323 S.A. van der Vegte, 1920 G 368, 1925 D 424, 1930 D 431, 1939 G.Biesterbos, 1948 Langeslag 5 J.Borst, 1964 v. Rossum, 1965 M.E. Somer, 1967 P.Zevenboom, 1970 Langeslag 19, 1971 J. v.d. Wal, 1973 T.Kouwen, 1974 J.Doorwerd, 1985 Langeslag 39.

Boerderij nr. * 9 de Heuvel of Schuttenheuvel (1926) fam. Ensink en Tichelaar

Deze boerderij is rond 1926 gebouwd op hoge oude bouwlandgrond die oorspronkelijk behoorde bij boerderij Wechele * 8 (Langeslag 39). In 1716 bezaten Martha en Geertruid Meeuwssen uit Zwolle 10 morgen (12,3 ha) land uit Wechele. In 1789 kocht Jan van Muiden uit Zwolle deze grond. In 1832 was de grond, nu 13,5 ha Van A.H. van Muiden uit Streukel. Hij was eveneens eigenaar van boerderij Dennendijk (Zuthemerweg 1). Ten opzichte van de omliggende gronden was daar op een heuvel 2,5 ha oud bouwland. De zuidelijke grens van deze percelen vormde de grens tussen de marken Zuthem en Lenthe en daarna de gemeentegrens tussen Zwollerkerspel en Heino. Deze grens is de vermoedelijke stroomgeul [E] geweest die het water uit het Hagengebied afvoerde naar Sekdoorn. Dat was voordat de Kolkwetering naar het noordwesten werd afgebogen. Nu Nieuwe Wetering genoemd langs het Langeslag. De naam Schuttenheuvel kan afgeleid zijn van een uitzichtpunt waar de schutters (toezichthouders) van de marke toezicht hielden op het omliggende gebied. Ook vernoeming naar de eerste bewoners Schutte is mogelijk. Bij de aanleg van de spoorlijn Zwolle – Almelo kwam een deel van de gronden van deze boerderij ten zuiden daarvan te liggen. Veldnamen: de Heuvel * 18, Osseweide * 19, Zie boerderij nr. * 8, 't Lege Stuk * 17. Bewoners: 1926 G 368 A H.Schutte, werd D425, 1930 D 432, 1933 D. Slendebroek, 1937 B.v.d.Brink, 1939 + D 432A S.A. van der Vegte, 1948 Langeslag 7 J.v.d.Brink, 1967 Langeslag 17 D.W. Lindeboom, 1985 Langeslag 37 M.A.v.d.Klippe + Langeslag 37 A H.Tichelaar.

Boerderij nr. * 10 de Horst (1520) of Zielman (1832) Kolkweg 44 vroeger fam. Kloosterziel

Deze boerderij ligt op een hoger punt, met rondom lagere gronden, dat een horst genoemd werd. Er was een oude zandrug vanaf Harculo doorlopend naar de Strenkhaar van ca.10 km waarop de weg de Zandsteeg [B] lag. Deze weg heeft thans verschillende namen en is hier en daar verlegd. Hier is de naam nu Kolkweg. De zandrug vormde vroeger een drempel voor het overstromingswater in het Lierderbroek. Dit kwam van de overstromingen van de IJssel. Vooral tussen 400 en 1300 is daardoor in het Lierderbroek een vrij dikke kleilaag afgezet op het al aanwezige veen. Het water stroomde vaak over de zandrug, hier de Plaete * 47 genoemd. In Sekdoorn werd een wat minder dikke kleilaag afgezet, vooral aan de zuidwest kant. Het water stroomde hier weer weg naar de Westerveldse Aa langs het dorp Berkum, (Zwolle). Doordat na 1300 steeds meer vloedgravens en weteringen werden gemaakt die het water moesten afvoeren, kwamen er daarna overstromingen van de Plaete voor. Bij de aanleg van de verharding van de Zandsteeg in 1867 – 1870, werd bepaald dat bij de Horst een verlaging van de weg moest komen voor een overloop van het water. De weg ter weerszijden van deze boerderij ligt nu nog steeds lager. Verderop in Sekdoorn moest ook bij de aanleg van de

spoorbaan in 1880 een voorziening komen. Het is moeilijk te achterhalen hoe oud boerderij de Horst is. Het was vroeger gemeente Zwollerkerspel en marke Zuthem. Bij de verponding (grondbelasting) van 1520 bezat Gherijt ten Krijtenbarch de helft van “die Plaete” met 12,5 morgen (15,4 ha). de andere helft was van Stellingma's kinderen. In 1832 was het een zeer grote boerderij voor die tijd met 27 ha land. Hiervan was 7 ha bouwland en ruim 19 ha weideland. Vlak bij de boerderij lag 2 ha bouwland. Ter weerszijde van de Zandsteeg lag verderop richting het huidige Laag Zuthem 5 ha bouwland. Van het weiland lag 14 ha in de polder Sekdoorn en 5 ha lag naast het huis. De boerderij met een hoge waarde (klas 5) was van de erven van Hendrik Zielman.

Veldnamen: De Plaete * 47 2x, Bongers Kampje * 31, een kampje land waar mogelijk een boomgaard heeft gestaan. Booms Kampe * 32, de Horst * 30, het hoge land waar de boerderij op staat. Het Koeland * 28, de Hoge Stukken * 27, Bestevaarsland * 51 en Bestemoersland * 52. Twee afzonderlijke percelen Grootvadersland en Grootmoedersland. Van Dene * 29, in 1832 was dat perceel van de kinderen van Jan de Blauw te Zwolle. Het Bussie * 25 2x, zuidelijk van het bouwland waren vroeger een paar bosjes, Middelste Brink * 26 het middelste perceel met aan de noordzijde de vermoedelijke stroom-geul [E] en aan de andere zijden sloten en/of heggen. Ossenweide * 19, daar werden de ossen geweid.

Bewoners: 1795 Jan Lubbers, 1830 Hendrik Zielman, 1832 fam. Zielman, 1832-1918 ontbreken gegevens, 1918 J.Kloosterziel, 1948 + 1950 Zuthemerweg 5 J.Kloosterziel, 1960 fam. Kloosterziel, 1967 Kolkweg 44 G.J.Kloosterziel.

Boerderij nr. * 11 Aalvangersweg 2 – 4 fam. Post

Hoe oud deze boerderij is, is niet bekend door het ontbreken van de gegevens uit de gemeente Zwollerkerspel. Wel is deze van voor 1940. De boerderij ligt in het zuidwestelijk deel van Sekdoorn dat in 1311 nog niet ontgonnen was. In 1368 is de Velikengraven langs de huidige Gravenweg aangelegd voor de afwatering. Deze is door de Plaete * 47 gegraven bij de boerderij Aalvanger aan de Kolkweg te Zwolle. Het zuidwestelijk deel van Sekdoorn kon afwateren richting het Windesheimerzijl op de IJssel. De Soestwetering was er nog niet. Deze is vlak na 1400 gegraven waardoor de afwatering toen andersom richting Zwolle ging. Het middendeel van Sekdoorn is eerst niet ontgonnen om te voorkomen dat het water uit het noordoostelijk deel (marke Lenthe) voor overlast kon zorgen. Aan de polder zijdes van Sekdoorn zijn achter de dijken van de weteringen Zeegravens [D] gegraven. Deze waren bedoeld om het doorzijgende (doorsijpelende) water samen met het water uit de polder af te voeren naar een lozingspunt in de uiterste noordoosthoek bij de Geeren (Zwolle). De brug over de Soestwetering, de oude Aalvangersbrug [G] lag vroeger vlak bij de plek waar deze boerderij gebouwd is. De Zandsteeg sloot hier op aan en liep aan de westzijde van de wetering over wat hogere gronden richting de Jan van Arkelweg en Harculo. De naam Aalvangersbrug en –weg is afkomstig van boerderij de Aalvangers (palingvanger) aan de westzijde van de wetering. In 1832 was de grond van boerderij nr. * 9 van Wichert Horstman, landbouwer te Wijhe.

Veldnamen: Blankvoort * 35 3x, genoemd naar de eigenaar van de boerderij. Kikkerweide * 37 2x geeft aan dat dit zeer lage natte grond was. Het noordwestelijke perceel was in 1832 van Berent Pothof van boerderij Kleine lerte (Hagenweg 22). Het noordoostelijk perceel was van P.W. Werff uit Zwolle. Hofmeijer * 36 was vroeger van Hofmeijer. Zo zijn er meerdere veldnamen vernoemd naar

vroegere eigenaren. Vosland * 53, land van Vos, Gebr. Dijk * 34 van de gebr. Dijk, Braakman * 38, van Dam * 39 en in 1832 van A. Van Muiden te Zwolle, Alleman * 33, dit land heeft blijkbaar veel eigenaars gehad.

Bewoners: ± 1940 H.G.Blankvoort, 1970 + H.E.Blankvoort, 1985 Aalvangersweg 2 + 4.

Boerderij nr. * 12, Aalvangersweg 6, familie van der Kolk

Deze boerderij tegen de gemeentegrens met Zwolle is na 1970 gebouwd. In 1832 was de grond een perceel van 4 ha van Wichert Hogeman uit Laag Zuthem. Veel historische gegevens zijn er niet. Wel enkele gegevens over grondeigenaren en gebruikers in dat deel van Sekdoorn. Gronden richting de spoorlijn waren in 1832 van H.Graveman (boerderij Jochems Zuthemerweg 8 – 10).

Veldnamen: Knippenberg * 46, ter plekke van de boerderijplaats. Mogelijk van de eigenaar op een hogere plek. De volgende percelen in zuidoostelijke richting waren in 1832 van E.G. ter Haar (Stationsweg 2 Heino). Meestersland * 44, Lindeboomsland * 43, Zwolle gemeente * 41, tegen de spoorlijn Achterste stuk * 45, dan een strook in 1832 van E.Dijsselhof (Langeslag 41) met de namen Logterman * 42 van boerderij * 18 (Kolkweg 3) en Russenkamp * 48. Dan de strook van B.J. van Sonsbeeck met Zwolle gemeente * 41. Daarna de veldnaam G..Koopman * 40.

Bewoners: na 1970 + 1985 Aalvangersweg 6 G. van der Kolk, daarna + L.J. van der Klok.

Woningen en kerk nr. *13 straat Langeslag

De boerderijen Wechele * 8 (Langeslag 39) en De Heuvel * 9 (Langeslag 37) zijn hiervoor al beschreven. Het hele gedeelte dat tot de gemeente Heino behoorde, was in 1832 van Jan Wechele van boerderij Wechele. Nadat in 1855 deze boerderij was aangekocht door Gerrit Helmus van der Vegte, wonend op boerderij 't Klooster * 4 (Langeslag 47-49) werd op 25 mei 1862 op de deel van Wechele de Christelijk Afgescheiden Gereformeerde Gemeente Langeslag opgericht. Daar werden ook de eerste tijd de kerkdiensten gehouden. Op de grond van deze boerderij werd in 1863 een nieuwe kerk gebouwd. Deze is nog steeds in gebruik en nu een gemeentelijk monument. Het heeft tot 1878 geduurd tot er een pastorie bij gebouwd werd. In de periode 1867 – 1870 werd over de Zandsteeg [B] een grindweg aangelegd. Daarbij bedong G.H. van der Vegte dat voor de kerkgangers vrijstelling van tolgeld zou gelden. Dat was vooral ten behoeve van de mensen die vanuit de richting Windesheim en die over het kerkpad [C] door het Lierderbroek kwamen. In 1880 werd door de gronden van boerderij Wechele een spoorlijn aangelegd (gereed 1881). Laag Zuthem kreeg daarbij een station. Er vestigden zich daarna enkele middenstanders, enkele burgerwoningen kwamen er en in 1920 de School met de Bijbel aan de Zandsteeg, nu Kolkweg. (Zie beschrijving nr. * 14). Aan de toen nog zandweg Langeslag in Laag Zuthem stonden tot zo'n 1960 nog geen huizen. Daar was zeer lage grond van de vermoedelijk voormalige stroomgeul vanaf de Kolkwetering voor het jaar 1100. Ter weerszijden van de straat Langeslag zijn in een korte periode nieuwe woningen gebouwd. Daarna kwam er een wijkje met de straten 't Weeghel, 't Solen en Zunnebelt. Hier kwam ook het verenigingsgebouw 't Trefpunt dat gebruikt werd als kerkzaal en dorpshuis.

Veldnamen: Kerkenhoek * 20 en Ossenweide * 19 (zie boerderij * 8).

Bewoners: Pastorie 1878 LB 196A W.Wolsink, 1880 LB 244, 1883 L.G.Goris, 1889 P.Veenhuizen, 1890 G 287, 1898 J.Meijer, 1900 R.H.Hummelen, 1905 J.Vonkers, 1910 G 324 + W.H.Graveman + Hilderink, 1918 + G.W. van der Linde, 1919 W. van Gelder, 1920 G 369 + S. Oegema, 1925 D 422 W.

Aalvangersweg 6, familie van de Kolk

Aalvangersweg 2, (Sekdoorn), voorheen familie Blankfoort

Boerderij De Horst, Kolkweg 44, voorheen familie Kloosterziel

van Gelder, 1930 D 429 S. Oegema, W. Vreugdenhil, 1948 Langeslag 1 J.B. Welners, 1967 Langeslag 24, 1985 Langeslag 40 G.A. Snip, 2012 W.E. Ensink.

Overige woningen 1985: Langeslag 1, G.Eikelboom, 1A D.Eekhoorn, 3 T.J.Knigge, 5 H.Slot, 7 D. Dalhuizen- van der Beek, 9 F.Dommerholt, 11 G.Stolte-Wienen, 13 F.W. Warner, 15 T. Mollinga, 17 J. M.P.Blauw, 19 F. van Dijck, 21 H.M. van Dijk, 23 K.R van Eijden, H.C.F. Baron van Lowick, 25 A.J. Visscher, 27 P van den Berg, 29 A. Klinkhamer, 31 G.Siebert, 33 G. Adema, 35 R.H. Bruininga 37 zie boerderij * 9, 37A H.Tichelaar, 39 zie boerderij * 8, Langeslag 2, H.Westerbeek, M.Westerbeek – Harsevoord, 4 J.G.Hendirks, 6 H.Dalhuizen, 8 F.H.Kiezebrink, 10 G.Rijnsburger, 12 J.W. ten Dam, 14 A.Visscher, 16 J.M.Swiers, 18 D.W. Lindeboom, J. van der Brink, 20 G.J.Brouwer, 22 G.J.Hilger, 24 H.G.J.Meijer, 26 Mevr. A.N. Huiberts, 28 J.Alberts, 30 A.M Hoekstra, 32 C.L.Buts, 34 H. van Dokkum – Dam, 36 H.J.Gerritsen, 38 Ger. Kerk Langeslag, 1970 nr. 22, Langeslag 40 zie boven (pastorie).

Woningen en boerderijen nr. * 14 Kolkweg Dorp Laag Zuthem

Over een wat hoger gelegen zandrug liep de zandsteeg [B]. Dat is nu de Kolkweg. In de periode 1867 - 1870 werd deze zandweg verbeterd door er een kunstweg (grintweg) van te maken. Omdat de financiën daarvoor niet toereikend waren, werd voor het gebruik daarvan tolgeden geheven. Te Laag Zuthem kwam er een tolhuisje, wachthuis genoemd, op de grond van G.H. van der Vegte, eigenaar van boerderij Wechele * 8 (Langeslag 39). Tegen 1880 werd de spoorlijn Zwolle – Almelo aangelegd. Deze kruiste deze weg. Er werd een stationsgebouw gebouwd en het wachthuisje werd tevens woning van machinist A. Stokking. Al vrij spoedig kwam er een herberg waar J.Westrik de taper was. Daarnaast was een timmerwerkplaats van J.Roesink en een boerderijtje. In 1910 werd Roesink vermeld als landbouwer. Daarna woonde er G.J.Eshuis, ook landbouwer. Vervolgens werd dit het huis van verzekeringsagent G.W. van der Linde. Aan de zuidzijde van het spoor werd rond 1890 een woning met boerderijtje van H.Hanekamp gezet. Dan komt er C. van Dort, opgevolgd door E. van der Kolk en dan G.W.Zomerdijk. Aan de noordkant van de weg kwam om die tijd ook een nieuwe boerderij van G.J.Denekamp. Deze familie ging al vrij spoedig naar een naastgelegen adres, want na 1910 kwam op het oude adres een bakker H.Hammer. Tegen 1930 werd hij opgevolgd door J.Westerbeek. In 1920 werd er ook een lagere school, de School met den Bijbel (nu de Linde) gebouwd. Daar naast was er de boerderij van de fam. Eshuis die hier ook een winkel had. In de 20-er jaren kwam er in het boerderijtje van G.J.Denekamp een bedrijf met een autovergunning (taxi) van W. van Munster. Het werd een garage met sloperij met in de 30-er jaren een rijwielherstelbedrijf. In de oorlog werd een auto gevorderd door de bezetter. Rond 1920 kwam er een smederij in het dorp van H. Schaapman. Later was er ruimte voor een rijwielwinkel, een galanterizaak en een benzinepomp. Na beëindiging van deze zaken werd er een cafetaria met een cafétje van de fam. Hellemans gevestigd. Al deze woningen, bedrijven enz. lagen meest in de gemeente Heino op grond van boerderij Wechele met in 1860 G.H.van der Vegte als eigenaar. Aan de oostzijde behoorden de gronden aan Zwollerkerspel. Er was nog een strook zuidelijk van de spoorlijn waarvan F.C Queijsen, rechter te Almelo, eigenaar was. Onder Zwollerkerspel stonden in 1832 een 2-tal boerderijen van schippers. Schipper Hendrik * 15 (Kolkweg 1) en schipper Willem * 16 (Zuthemerweg 30). Ook aan de oostkant van Laag Zuthem kwamen er geleidelijk een aantal woningen bij. Het station van Laag Zuthem werd in 1938 gesloten. In de oorlog woonde daarin de familie van Dam en het gebouw werd

nogal beschadigd. De zonen van deze familie waren bij de ondergrondse en hebben belangrijk werk voor het verzet verricht. Na de oorlog werd aan de Kolkweg een nieuwe Gereformeerde kerk gebouwd, nu behorend bij de P.K.N. Er kwamen een kleuterschool, het verenigingsgebouw het Trefpunt - ook in gebruik als kerkzaal - en meerdere woningen.

Veldnamen: het oostelijk deel van Laag Zuthem tot de wetering en een strook zuidelijk daarvan had de naam Ossenbossen *21. Op wat hogere gronden afgewisseld door lagere en van wisselende kwaliteit werden vaak ossen geweid, bestemd voor de slacht. Op de hogere gedeelten waren hier bossen die voor beschutting zorgden bij slechte weers-omstandigheden. Deze gronden werden meestal verhuurd aan veehandelaren. Vanaf het Langeslag liep een Kerkpad [C] richting Lierderbroek. Veldnamen zuidoostelijk van het dorp waren: Biesterbos * 23 en van Beek * 24. Genoemd naar de vroegere eigenaren van de grond. Bewoners: zie pagina 90.

Boerderij nr. * 15 Schipper Hendrik (1795) of de Ocker Kolkweg 1 fam. van Laar

Al voordat het dorp Laag Zuthem ontstaan is woonden er schippers aan de Nieuwe Wetering. Deze hadden er een boerderijtje bij voor eigen gebruik. Schipper Hendrik was een van hen. In 1832 was dat boerderijtje van Fr.C.Queijzen te Almelo. Er lag nog ca. 6 ha grond bij. Hiervan was 2,5 ha bouwland in 5 percelen en 4 ha weiland. De gronden van Queijzen die daar naast lagen, samen ongeveer 21 ha. Hiervan was 15,5 ha hakhout (voor de verkoop) en 5,5 ha weiland. 10 ha hakhout lag wat verder naar het zuidwesten in de Kolkhofslanden (zie volgend hoofdstuk). De overige gronden en die van Schipper Hendrik waren onderdeel van de Ossenbossen * 21 (zie woningen nr. * 14. De weg, de Zandsteeg [B] liep in tegenstelling tot de huidige Kolkweg aan de zuidzijde van de boerderij. Aan de noordkant liep de weg Zwolle – Raalte [A] vlak langs de wetering. De boerderij is in 1982 afgebrand. De naam de Ocker die in de voorgevel is ingemetseld, komt van een ockerboom met kleine walnoten die in de tuin staat.

Bewoners: 1795 + 1798 Hendrik Hendriks, 1832 Lambert Asjes (recht van opstal) 1967 Kolkweg 12, was nr. 1 – 12 J.A.Linthorst + Wed. van Ittersum-Netjes, 1985 R. de Groot.

Boerderij nr. * 16 Schipper Willem (1832) Zuthemerweg 30 fam. Stegeman

Aan de noordzijde van de Nieuwe Wetering stond in 1832 een boerderijtje van een schipper. Wie deze Willem was, is nog onbekend. De grond was van Fr. C. Queijzen te Almelo. Recht van opstal had Hendrik van der Kolk. Het huisje had, gezien de omvang, een redelijke waarde (klas 8). Aan het huidige boerderijtje kan men nog zien dat het achterste deel houten wanden had. Er was een perceel land bij van 0,86 ha, waarvan 0,4 ha bouwland. Mogelijk was er nog een perceeltje land in gebruik aan de overzijde van de wetering bij schipper Hendrik * 15. Over de Nieuwe Wetering lag er geen brug vanaf de Zandsteeg [B]. Dan zal er een voorde geweest zijn. Om via een brug te gaan, moest men eerst over de Bisschopsbrug (Robshoofdbrug) en de Tijlulenspiegelbrug om weer op de Zandsteeg (Kolkweg) te komen. Beschrijving hiervan staat in het deel Kolkhoflanden. De schippers op de weteringen voeren met zompen. Dat waren kleine schepen met een platte bodem omdat de weteringen erg ondiep waren. De brug in de Kolkweg is er rond 1870 gekomen. Van de vroegere bewoners is weinig bekend. Wel had Stegeman een lemenschuur (bijenstal). Omheining 1993 nr. 3. Bewoners: 1832 Hendrik van der Kolk, 1845 Berend Hendrik Stegeman, 1872 + 1938 Jan Stegeman, 1967 Zuthemerweg 30 J.Stegeman + A.Stegeman, 1985 fam. Stegeman.

Het erve Issels of Jochems, Zuthemerweg 8 (1985)

De Zunnebelt, Zuthemerweg 23, fam. v.d. Kolk (1993)

Boven en onder.
Heileuver, Zuthemerweg 31, Boven is Middelkamp
bezig met sneeuwruimen (zie ook omslag)

Boven en onder.
Schipper Willem, Zuthemerweg 30, fam. Stegeman

Boerderij nr. * 17 Zuthemerweg 28 fam. Verweij

Na 1948 is er een woning gebouwd op een perceel grond dat eerst bij boerderij Schipper Willem * 16 hoorde. In 1832 was daar nog hakhout van Fr. C. Queijsen. Daar tegenaan was er toen bos van B.J. van Sonsbeeck van landgoed Den Alerdinck. In die tijd is daar de zeedijk opgeworpen ter bescherming van diens gronden.

Bewoners: 1970 Zuthemerweg 28 R. en H. Stegeman + Zuthemerweg 28 A Mevr. G.Bakker. 1985 Zuthemerweg 28 R.Stegeman.

Boerderij nr. * 18 Kolkweg 3 fam. Eshuis

Dicht bij de spoorlijn aan de oostkant van het dorp Laag Zuthem is begin 20e eeuw een boerderij gebouwd voor de fam Logterman. In 1832 behoorde de grond tot de Ossenbossen * 21 (zie woningen *14) van FR.C. Queijsen. In 1918 had Logterman 3 melkkoeien. Deze boerderij is na de oorlog flink uitgebreid doordat men meer weidegrond in Sekdoorn in gebruik kreeg. Zo waren er in 1950 acht koeien, in 1974 achtentwintig koeien en in 1989 twintig koeien.

Tegen de Aalvangersweg was een veldnaam Logterman * 42.

Bewoners: 1918 + 1933 H.Logterman, 1941 E.J.Logterman, 1948 Kolkweg 20 1967 + 1985 Kolkweg 3 E.J.Logterman.

Woning nr. * 19 Kolkweg 5 fam. Platenkamp

Bij de aanleg van de spoorbaan in 1880 is een klein perceel van het Lierderbroek, dat gemeente Heino was, vlak bij Laag Zuthem aan de noordoostkant van de spoorlijn gekomen. Op dat driehoekig perceel aan een weg naar de Kolkhofslanden stond vroeger een grenspaal genaamd: Paal van de Geestelijkheid. Het noordwestelijk deel van dat perceel was in 1832 van de Bethlehemkerk te Zwolle, vertegenwoordigd door de Geestelijkheid. Het zuidoostelijk deel was van Berend Davenschot te Dalfsen. Daar is omstreeks 1930 voor D.J.Ulderink, die ploegbaas was aan het spoor, een woning gebouwd. In de oorlog werd door beschietingen van de spoorlijn deze woning beschadigd.

Bewoners: (na) 1930 D 439A D.J.Ulderink, 1948 Zuthemerweg 17, 1967 + 1985 Kolkweg 5 A. Platenkamp.

Bewoners Kolkweg (oneven)

1 zie boerderij nr. * 15,
 3 zie boerderij nr. *18,
 5 zie woning nr. *19,
13 – 15 nu loonbedrijf Kooijker – van Dieren, 1985 nr 15 Geref. Kleuterschool,
17 1967 nr 18 H.Kooyker, 1985 nr 17 H.Kooijker,
19 1967 + 1985 J. van Dieren,
21 1967 nr 14 W.H.H.Doosje 1985 nr 21 J.Doosje,
23 1967 nr 1-2 H.Jansen, 1985 H.Jansen,
25 1967 nr 10 Wed.G. J.Meiberg van der Kolk, 1985 nr 25 Mevr. E.E. van der Kolk,
27 1967 nr 8-5 W. van Galen, 1985 nr 27 ontbreekt,
29 1967 nr 8-2 Geref. Kerk Langeslag (synodaal), 1985 nr 29 + Geref. Kleuterschool, 1967 nr 8-3 werd r
31- 33, 1967 nr 8-4 L. van Munster, 1985 nr 33,
35, 1967 nr 8-1 G.W. van der Linde,, 1985 nr 35, \ nr ,
37, 1967 nr 8 G.van der Linde, 1985 nr 37,
39 ± 1920 fam. Eshuis, 1967 nr 6 D.J. Eshuis, 1985 nr 39 Mevr. H.J.Eshuis + E.W.D. Eshuis,
41 1967 nr 4 Byzondere lagere school, 1985 nr 41,
43 1967 nr 2 J.L.Struik, 1985 nr 43 J.H.Brink,
45 1967 nr 1A S.J.Dijkslag, 1985 nr 45
47 1880 LB 242 B J.A. Westrik + J.Roesink, 1890 G. 286, 1910 G322, H.J.Roesink, G.J.Eshuis ,G.W. van der Linde, 1920 G 364 + G.v.d. Linde + H. v. Beek, 1925 D 430, 1930 D 438 G.W. van der Linde + G. Fidder, 1948 D.Stegeman, 1967 Kolkweg 1 H.Valk, 1985 Kolkweg 47 C. van Lenthe
49 (halte) 1880 LB 243 A A.de Waal, A.A. Croes + LB 242A A.J.Bleumink + F.K.Kroes, wachtershuis LB 243B Ch. Stokking, 1890 (halte) G. 285 A.A.Croes, G. van Velzen, G.Disseldorp, J.S.Leugte, 1910 G 320 A. A.Croes, A. Quite, A.J.Vernout, 1918 P.B.Verhoeven, 1920 G 366, 1922 G.J. van de Norp, C.Beumer, 1925 D 427, 1930 D 435, 1932 L.J.Kappert, 1940 H.Dam, 1948 J. van der Kolk, 1967 Kolkweg 3 J.W.Stolte, 1985 Kolkweg 49 vervallen.
51, 1948 D 434 H.Eilander, 1967 Kolkweg 5 G. Dalhuizen, 1985 Kolkweg 51 vervallen
53, 1890 H.Hanekamp, C. van Dorth, E van der Kolk, 1910 G 319 E. van der Kolk, G.A. ten Katen, A. Vrugink, G.W. Zomerdijk, 1920 G 367 G.W. Zomerdijk, 1925 D 426, 1930 D 433, 1936 G.J.Toerse + D 433A D.Slendebroek, 1948 G.Biesterbos, 1967 Kolkweg 7 G.Biesterbos, 1985 Kolkweg 53 G. Biesterbos.
55 1985 A.L. Bruggemans,
57 1967 D.Biesterbos, H. van der Beek, 1985 D, Dalhuizen.

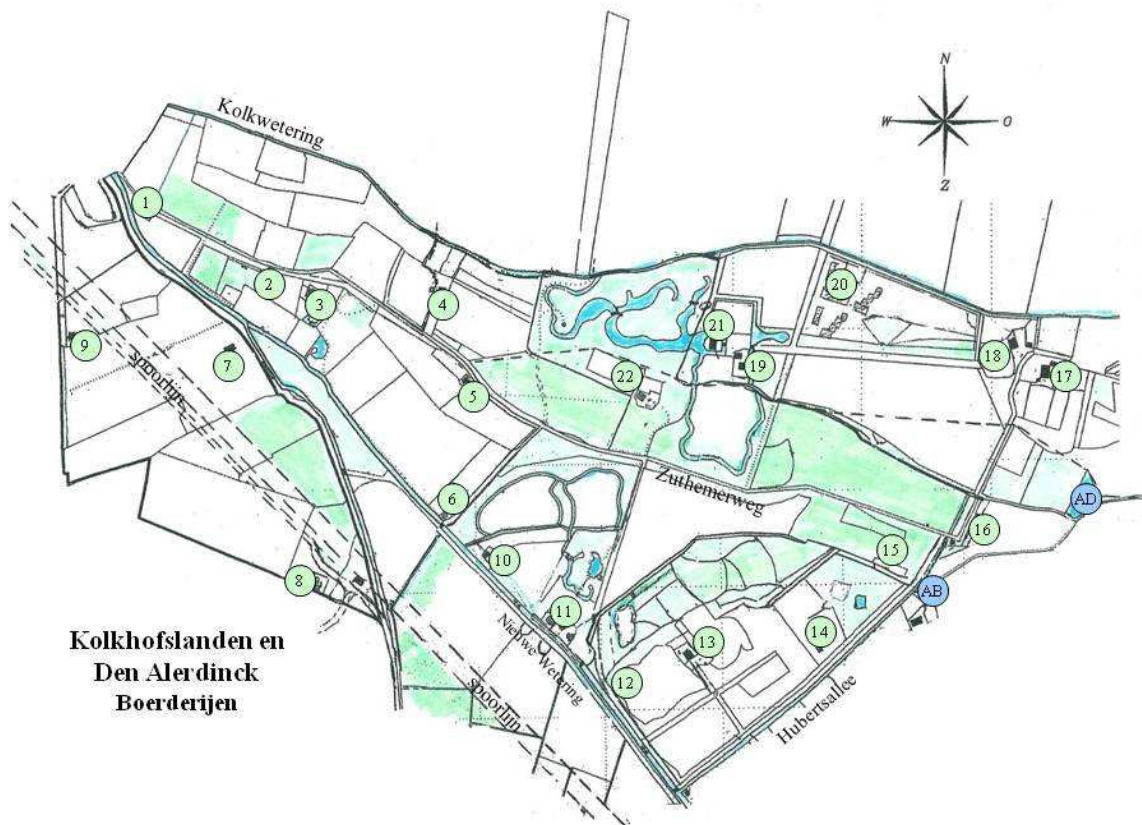
Bewoners Kolkweg (even):

2 t/m 8A na 1985 gebouwd.
10 1967 Kolkweg nr 1 – 9 J. van Dalfsen, 1985 Kolkweg 10 J.Schutte
12 1985 J.Hakkers
14 1967 nr 1 -7 J.Doosje, 1985 nr 14 F.J.M.Hulsebos
16 1967 nr 1 – 6 F.Dijkslag, 1985 nr 16 F.Dijkslag
18 1967 nr 1 – 5 B.Bredewold, 1985 nr 18 + W. Bredewold, nr 20 1967 nr 1 – 4 W van Enk, 1985 nr 20 G.Bekedam
22 (voorheen) 1967 nr 1 – 3 verenigingsgebouw Trefpunt, 1985 nr 22, nu 't Weeghel 1,
24 1967 + 1985 G.H. van der Linde
26 1967 Wed. van Dieren-v.d.Weerd, 1985 nr 26
28 1967 nr 1-1 W. van Munster, 1985 nr 28 T. van Dommelen
30 1920 G 365 A G.J.Denekamp,W. van Munster, 1925 D 431 W. van Munster, 1930 D 439, 1948 J. van Munster, 1967 Kolkweg 4 H. van Munster 1985 nr 30
32 werkplaats
34 1890 G 286 A G.J.Denekamp, 1910 G 321 G.J. Denekamp, H.Hammer 1925 D 429, 1930 D 437 H. Hammer, J.Westerbeek, 1948 Wed. J.Westerbeek, 1967 Kolkweg 6 Wed. M.Westerbeek- Harsevoord + H.Westerbeek, 1985 nr 34 winkel Westerbeek
36 1920 G 364 A H.Schaapman, 1925 D 428, 1930 D 436, 1948 Kolkweg 6, 1967 nr 6A G.Schaapman, 1985 nr 36 J.M. Hellemans
38 1967 nr 10, 1985 nr 38 W.Hummel + 38 A.
40 1967 + 1985 G.H. van der Vegte.

De Kolkhofslanden en Den Alerdinck

Tussen Heino en Laag Zuthem bevinden zich prachtige landgoederen. De Gunne, Den Alerdinck, Den Alerdinck II en de Colckhof. In de beschrijving van de Kleine Hagen is de Gunne al beschreven en voor Den Alerdinck II is dat gebeurd in het gebied Grote Hagen. Het landgoed Den Alerdinck II, is dat gedaan in het gebied, zoals dit vroeger was, bevond zich tussen de Zuthemerweg en de Kolkwetering vanaf de Reutekolk [AD] (een nog bestaande kolk zie boerderij * 17) tot een eindje voorbij boerderij Zuthemerweg 22. De Kolkhofslanden omvatten het landgoed de Colckhof, een gebied ten zuidwesten van de Nieuwe Wetering, de spoorlijn voor zover dat vroeger gemeente Zwollerkerspel was en een deel van het landgoed Den Alerdinck II. Hier ter weerszijde van de Zuthemerweg tot de brug over de Nieuwe Wetering. Landgoed de Colckhof bevindt zich tussen de Zuthemerweg, de Nieuwe Wetering, de Hubertsallee en de weg naar Colckhof 8 –10. Vroeger hoorde daar ook wat gronden aan de overzijde van de Nieuwe Wetering bij. Deze zijn tot de spoorlijn in dit deel beschreven en daarachter voor zover onder Heino worden deze bij het Lierder-broek beschreven. De naam Den Kolck dateert al vanaf de 12e eeuw of eerder. Bij de ontginningen van de ten noorden liggende gebieden van de Hagen werd de waterafvoer, de Kolkwetering, er naar genoemd. Ten zuiden van de Zandsteeg [A], nu Zuthemerweg, lag een kolk tegen de huidige Nieuwe Wetering met daarnaast een omgracht eilandje waarop vermoedelijk een spieker (korenopslagplaats) gestaan heeft (veldnaam 65). Een nadere beschrijving volgt bij buitenhuis nr. * 2 Het Solenspieker. Langs de Zandsteeg lagen wat hogere gronden waarop bouwland aangelegd kon worden. Daardoor zijn op die plek in de loop der eeuwen enkele boerderijen gebouwd. Na de aanleg van de Nieuwe Wetering ca. 1350 zijn er in het lage gebied meerdere bijgekomen. In 1394 werd ten Colcke vermeld in de leenregisters met als eigenaar of pachter William ten Colcke. Er was toen nog veel ruimte op de niet ontgonnen veldgronden. Zo'n 80 jaar later waren er al 2 erven ten Colcke, beide vallend onder de marke Zuthem (later behorend tot de gemeente Zwollerkerspel). Op de ene boerderij was een 'Meijer (pachter) op ten Colke' en op de andere 'Bijl op ten Colke'. Het ene erf zal gelegen hebben op de plek van boerderij de Sole * 3 (Zuthemerweg 25) en de andere ergens in de buurt van de Colckhof * 61 (Colckhof 6). Verder is er nog veel onduidelijk. In 1490 was er nog een vermelding van Oelrick op den Kolck. In 1520 was Wolter Wennink eigenaar van Opten Kolck waar pachter Henrick Willems ca. 3 ha roggeland en ca. 8,5 ha weiland gebruikte. Dit zal het latere de Sole * 3 (Zuthemerweg 25) geweest zijn. Daarnaast bezat Aleff van Rechteren ook Opten Kolck met ca. 38 ha lage weidegronden. Het lijkt er op dat deze gronden meer in het gebied van de huidige Colckhof lagen. De pachters waren hier Henrick Berntssen en Borchart op Schiphorst (Lierderholthuisweg 40) met 33 ha land en Tijman Janzen met ca. 5 ha land.

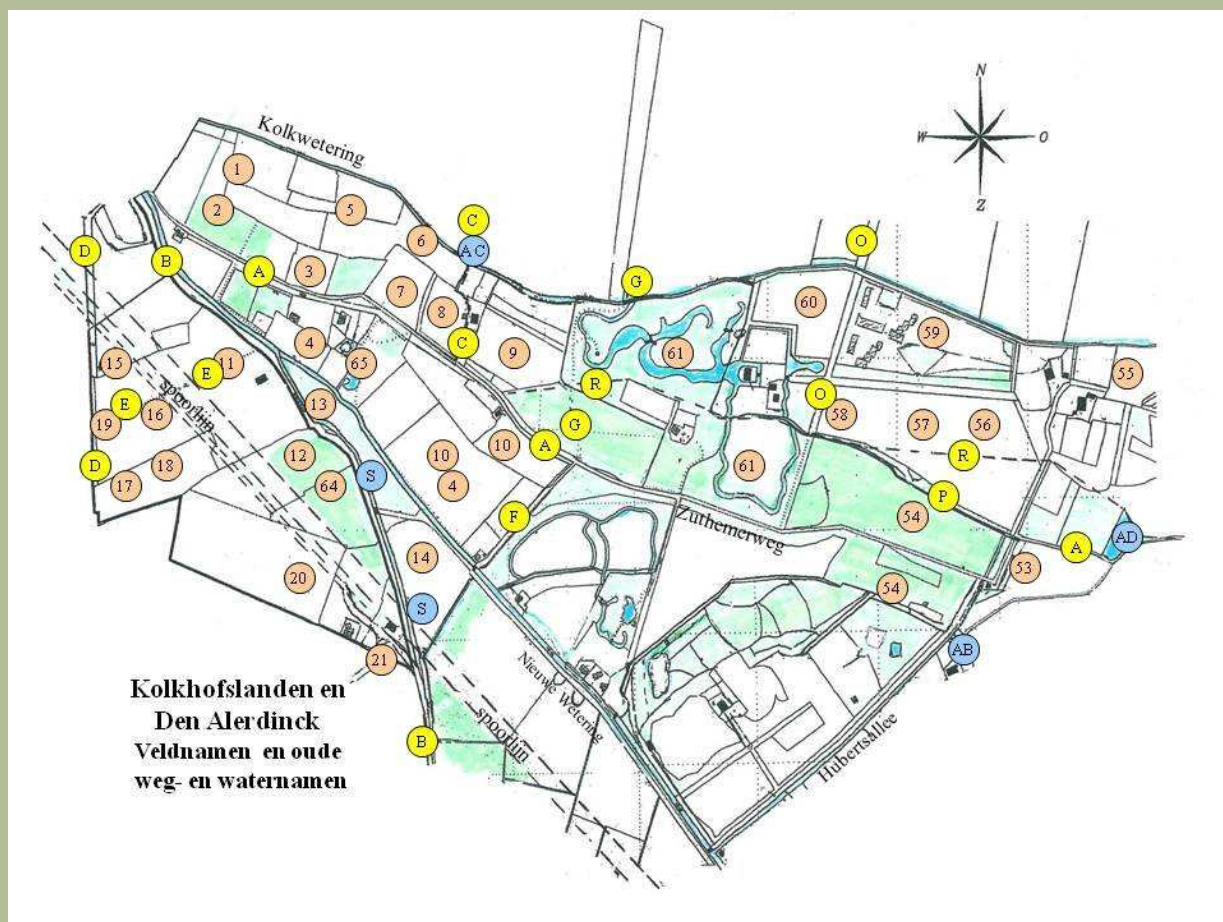
In 1602 werd er maar één erf vermeld van eigenaar Seino de Goyer met als pachter Albert Opten Kolck. Afgaande op eerdere gegevens zal dit daarvoor van Aleff van Rechteren geweest zijn. Wel was er in 1603 nog een katerstede (kleine boerderij) waar ene 'Pelle' woonde. In 1611 was dat erf van de Wed. Geertruid de Goyer-van Oldeneel. Het erf Opten Kolck, het latere de Sole * 3 (Zuthemerweg 25) werd toen niet vermeld. In die tijd waren er nogal wat erven verlaten onder andere als gevolg van de vele (700) slachtoffers in de slag bij Raalte (1580). De katersteden werden soms ook niet vermeld want deze betaalden weinig of soms geen belasting. In een vermelding uit 1621

Boerderijen

Nr. 1 Zuthemerweg 31 Heileuver
 Nr. 2 bij Zuthemerweg 27 't Solenspieker of de Kolkhof (afgebroken)
 Nr. 3 Zuthemerweg 25 de Sole
 Nr. 4 Zuthemerweg 22 Mannes Maat
 Nr. 5 Zuthemerweg 23 Sonnebelt
 Nr. 6 Colckhof 10 Robshoofd
 Nr. 7 Hoge Bosweg 2 + Lierderholthuisweg 46
 Nr. 8 Lierderholthuisweg 61 Lavoorde
 Nr. 9 Lierderholthuisweg 73 De Mars
 Nr. 10 Colckhof 8 Oud Evers

Nr. 11 Colckhof 6 de Colckhof, buitenhuis spieker
 Nr. 12 Hubertsallee 1-3 de Bagatelle
 Nr. 13 Hubertsallee 5 Klein Eisink
 Nr. 14 Hubertsallee 7
 Nr. 15 Hubertsallee Derkshuus of Raamshorst
 Nr. 16 Zuthemerweg 19 – 17 het Oude Tolhuis + woning
 Nr. 17 Zuthemerweg 8 't Jochems of IJssels
 Nr. 18 Zuthemerweg 14 Zwiersboer
 Nr. 19 Den Alerdinckweg 3 (1) Bouwhuis Den Alerdinck
 Nr. 20 Den Alerdinckweg 4 de Voorde (voorheen)
 Nr. 21 Den Alerdinckweg 7 Havezathe Den Alerdin
 Nr. 22 Zuthemerweg 20 Maats (afgebroken)

Veldnamen

- 1 Koeland
- 2 B omenbosje
- 3 Kampgras
- 4 Solenland 2x
- 5 Hoge Hietbrink
- 6 Lege Hietbrink
- 7 Kleine Kamp
- 8 Maats
- 9 Grote Kamp
- 10 Koeland 2x
- 11 Hoge Boslanden
- 12 Kolkhofslanden
- 13 Tippen
- 14 Het meuggie
- 15 De Mars
- 16 De Hoge bos
- 17 Grashoek
- 18 Pinkenland

- 19 Het Engelse werk
- 20 Hoge Kamp
- 21 Blokland
- 53 Landje van Tolhuis
- 54 Neurinksbos 2x
- 55 Bij 't Jochems
- 56 Zwiarskamp
- 57 bouwkamp
- 58't Kampje
- 59 Hoge Weide
- 60 Lage Weide
- 64 Tijn Uilenspiegelbos
- nieuw-
- 65 De Kolk -zuid- en de Kolkspijker
- noord-

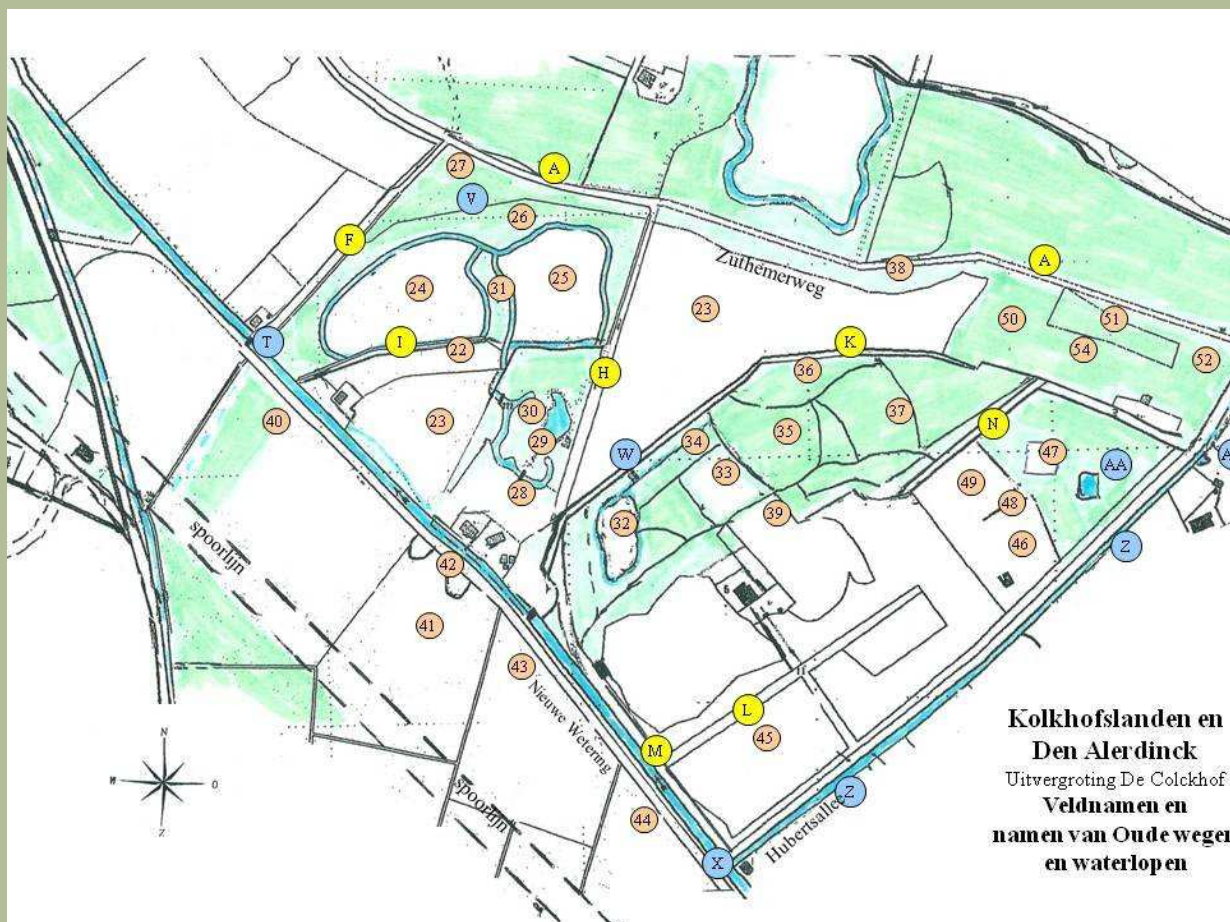
Voor de tussenliggende nummers en letters zie de uitvergroting van de Colckhof

Oude Wegnamen

- A Zandsteeg
- B Raalterweg (vanaf Zwolle) 2x
- C Kerkpad 2x
- D Weg langs paal van de Geestelijkheid
- E Weg naar de Belt door Hoge Bos 2x
- F Dedemsallee, Lomansallee, Robshoofdweg of Bisschopsweg
- G Weg naar Smalle Slag 2x
- O Gansepanallee 2x
- P Kromme Allee of Koopmanslaantje
- R Oude Zandsteeg 2x

Oude Waternamen

- S Oude Wetering (voormalige)
- U Tijn Uilenspiegelbrug
- AB Draaikolk
- AC Langelandbrug
- AD Reutekolk

Veldnamen

22 Everts Kaampie
23 Koeland 2x
24 Lege Sekmate
25 Hoge sekmate
26 De Lege Slinger
27 De Tippe
28 Keizershof
29 De Komme
30 Eendenhuisje
31 De Tonge
32 Voorste Hof - oude tuin -
33 Achterste Hof - nieuwe tuin-
34 Entie toe
35 Ronde bos
36 Theekoepel

37 Tipbos of akkermaalsbos
38 Hoge Slinger
39 Landje van Knuppe
40 De Riem
41 De Voorste Drol
42 Engelse Werk
43 Meimansklaantje
44 Voorste Windesheimerland
45 Ossemaat
46 Moestuyn - voormalig -
47 De Boskamp
48 Klaagmuur, tuinmuur
49 Boomgaard - voormalig -
50 Dassenbos
51 Paddengat
52 Marterbos
54 Neurinksbos

Oude wegnamen

A Zandsteeg
H Vosallee of Oprijlaan
I Dijkien
K Koelandallee
L Iepenallee
M Achterlaan
N Boskampallee
F Dedemsallee, Lomansallee,
Robshoofdweg of Bisschopsweg

Oude brug- en waternamen

T Bisschopsbug, Vlierhuisbrugje of
Robshoofdbrug
V Bisschopsgraven
W Ezelsbrugje
X Kreienbrugge of Hubertsbrug
Z Nieuwe Kanaal 2x
AA Vijver

blijkt dat toen Cecaer à Sola eigenaar van Opten Colck was. Mogelijk is er toen een nieuw spijker als buitenhuis en opslagplaats bij gebouwd. Deze werden later de Sole (boerderij) en het Solenspieker genoemd. Door verervingen kwamen deze goederen in 1667 in de familie de Swiersen. Hier vonden tijdens de reformatie in de periode tussen 1580 en 1685 de paters Jezuïeten onderdak. De katholieke erediensten moesten in het geheim plaatsvinden. In 1675 werd daarnaast ook een Jonker Lucas Bruins spieker vermeld met als pachter Gerrit Derks. Dat was de latere Kolkhof, nu ook Colckhof genoemd. Rond 1700 zijn er in de Kolkhofslanden nog al wat boerderijen bij gekomen. In het verpondingsregister (soort grondbelasting) van 1738 werden 4 grote boerderijen van Den Kolk of den Kolck vermeld. Dat waren: "Erve Den Kleinen Kolk van juffr. Bruyns" (de boerderij van de Colckhof), "het goet den Kolck of op Solen van juffr. De Swiersen" (boerderij de Sole), het "Erve Den Groten Kolk van Engelbert van Muyden, burgemeester" en het "Erve den Kolk van juffr. Aleida Greven", later vererfd aan burgemeester van Marle. Van de twee laatstgenoemde erven was er één een afsplitsing van boerderij Klein Alerdinck en werd Maats * 22 genoemd. De plek was Zuthemerweg 20, de boerderij in het bos, en is rond 1980 afgebroken. Deze boerderij was blijkbaar al in de 12e of 13e eeuw aangekocht. Het was toen in de marke Zuthem gesitueerd, (gemeente Zwollerkerspel). Er waren omstreeks 1700 ook enkele katersteden, namelijk: "de Kleijne Colk""", de latere Heileuver * 1 Zuthemerweg 31 van Swiersen, "Sonnebelt" (1675) * 5, Zuthemerweg 23 ook van Swiersen, "Oud Evers"* 10 (Cockhof 8) en "Lavoorde"(1603) * 8 Lierderholthuisweg 61. Samengevat waren er eind 17e eeuw in de Kolkhofslanden 4 erven en 4 katersteden plus 1 erf vallend onder Den Alerdinck. Verder waren er twee spijkers als buitenhuis, het Solenspieker en het Jonker Bruinsspieker (de Colckhof). In de 18e eeuw werden beide spijkerhuizen met soms de boerderijen verkocht. In 1742 werd het Jonker Bruinserve verkocht met spieker aan Derk Harmen Rietberg. Het kreeg toen de naam het Rietbergspieker. Het Swiersenspieker (voorheen Solenspieker) met erve de Sole kwam in 1777 in handen van baron van Teubern. Het werd in 1790 weer verkocht aan captein Pieter Paats. Daarna is het verkocht aan B.J. van Sonsbeeck van de Alerdinck. Hij werd in 1832 als eigenaar vermeld. Door verervingen zijn deze goederen in bezit gekomen van de familie van Voorst tot Voorst van landgoed Den Alerdinck II.

Het Rietbergspieker werd in 1807 verkocht aan J.S.Booghmans. Hij kocht er in 1812 ook het erf Klein Eisink * 13 (Hubertsallee 5) bij. Het buitenhuis, toen de Kolk geheten, werd 40 jaar later in 1847 weer publiekelijk verkocht en kwam in eigendom van H. baron de Vos van Steenwijk. Er werd een nieuw huis tegen het oude aangebouwd. De naam werd nu de Kolkhof. Het park werd in Engelse landschapsstijl omgevormd en een poortgebouw werd er bijgebouwd, de Bagatelle *12 (Hubertsallee 1-3). Vervolgens werd na 60 jaar, in 1907, de Kolkhof met boerderijen totaal 85 ha opnieuw verkocht. Het viel toen in delen uiteen. Het huis met een parkdeel werd gekocht door W.Geesink uit Wijhe. Enkele jaren later – in 1912 – kocht F.K. baron van Dedem het huis. Zijn vader, wonend op Den Alerdinck, had in 1907 al een deel van het landgoed verworven. De beide delen werden weer samengevoegd. Het huis werd tot 1920 aanzienlijk opgeknapt en de naam werd de Colckhof. In de jaren 30 kwam de zus Sophie van Dedem ook op de Colckhof wonen. Er was een aparte villa voor haar gepland. Door de crisis ging dat niet door. Wel kwam er een tuinmanswoning (Hubertsallee 7) * 14 en er werd een boomgaard, een tuinmuur en een vijver aangelegd. Rond 1960 werd het erf Klein Eisink * 13 (Hubertsallee 5) er weer bijgekocht. Het hoofdhuis met een tuin en park werd in 2008

Colckhof

Poortgebouw Bagatelle, Huberttsallee 1-3

ondergebracht in de stichting de Colckhof om deze buitenplaats te behouden. Het grootste deel van het landgoed werd verkocht aan de Vereniging Natuurmonumenten.

Den Alerdinck

Tot de gronden van Den Alerdinck hebben lange smalle stroken bouwlanden behoord. Deze begonnen tegenover boerderij de Sole * 3 (Zuthemerweg 25) en liepen helemaal door tot boerderij Sloodman (Zwolsesweg 54). Zoals een eerste vermelding uit 1421 aangeeft, waren er twee erven van Beernt Alerding en Egbert to Alerding. De ene boerderij was het toenmalig Groot Alerdinck, het Jochems * 17 (Zuthemerweg 10) en de ander Klein Alerdinck Maats * 21 (Zuthemerweg 20), afgebroken. Duidelijk is het niet want Klein Alerdinck kan ook Mannes Maat * 22 (Zuthemerweg 22) geweest zijn. En er was tenminste een katerstede (kleine boerderij) bij. Dat was erfje Sloodman, dat al dateert uit ± 1200 (zie gebied Kleine Hagen). Er stond ook een huis van Alert of Aaldert aan de oude Zandsteeg [R], zuidelijk van het huidige Den Alerdinck. Mogelijk was dat eerst een spijker met opslag van koren en oogstprodukten, waar later onderin een huis gemaakt was. De oude Zandsteeg liep daar overigens veel noordelijker dan de huidige Zuthemerweg. Door verbreding van de bouwlanden en daardoor vergroting van de oppervlakte daarvan, kwamen er meer boerderijen. De erven van Den Alerdinck waren in 1601 gesplitst. Groot Alerdinck kwam door vererving in een andere familie en bleef een leengoed van de Hof te Colmschate. Een nieuw Groot Alerdinck (later Zwiersboer * 18 (Zuthemerweg 14) kwam er bij als allodiaal (eigendom) erf. Boerderij Maats was gesplitst en behoorde bij de Kolk(hof) en Klein Alerdinck werd het latere Mannes Maat. Een van beide boerderijen was vermoedelijk nieuw. In 1618 probeerde Isaac van Uterwijck het huis Den Alerdinck als havezate aangemerkt te krijgen. Een havezate gaf het recht op verschrijving en toelating tot de Ridderschap van Overijssel. De Ridderschap en Steden van Overijssel waren het hoogste bestuursorgaan van de provincie. Hij was al toegelaten vanwege het huis Heemse bij Hardenberg. Daarmee probeerde hij te ruilen. Dat is hem niet gelukt, omdat niet voldaan werd aan de voorwaarde van een adellijk getimmerte met een waarde van 25.000 gulden. In 1663 kwam er een katerstede bij Veld Alerdinck (Veldje Zuthemerweg 4). Wat later werd Sloodman verkocht. In 1670 behoorde deze nog aan Den Alerdinck. In 1749 was het van de fam. Knopert. In 1648 lukte het de zoon Peter van Uterwijck wel om Den Alerdinck als havezate aangemerkt te krijgen. Het oude huis werd afgebroken en wat noordelijker werd een nieuw huis gebouwd dat meer de allure had van een adellijk huis. Rond 1700 werd er nog eens flink verbouwd. Er werden grachten gegraven en tuinen en lanen aangelegd in de Franse landschapsstijl. Door vererving en verkoop -vaak binnen de familie- kwam Den Alerdinck in de fam. van Raesfelt tot Heemse en vervolgens van Echten (van 't Relae) en van Voorst tot Bergentheim. Het blijkt dat in 1742 Klein Alerdinck (Mannes Maat * 22) door vererving niet meer tot het landgoed hoorde. In 1795 werd door de Franse bezetting de voordelen van verschrijving in de Ridderschap afgeschaft. De havezate werd in 1797 verkocht aan Bernardus Johannes van Sonsbeeck. Hij was zeer vermogend en bezat meerdere boerderijen en landerijen in het Hagengebied alsmede de Sole * 3 (Zuthemerweg 25) In 1807 koopt hij ook Maats * 21 weer bij Den Alerdinck en in 1843 de Harrebrink (Zwolsesweg 79a). Na 1807 werden alle parken omgevormd in Engelse landschaps-stijl en op de meeste gronden van Maats, ca. 10 ha, werden nieuwe parken aangelegd. Er werd ook een Nieuw Kanaal [Z] gegraven voor de aanvoer van stratenmest en de afvoer van hout. Veel van de gronden van Den Alerdinck hadden te lijden van overstromingen

waarvan die in 1825 de ergste was. Mr. H. van Sonsbeeck was toen de eigenaar en is minister geweest in het eerste kabinet Thorbecke (1849 – 1853). Hij liet in 1830 een zeedijk rond zijn landerijen aanleggen en daarbij ook de Kolkwetering omleggen. Door aankoop en ruiling werd boerderij Mannes Maat * 4 verkregen. Zijn grondgebied werd daardoor een aaneengesloten geheel. Helaas heeft hij er niet lang van genoten, aangezien hij in dat zelfde jaar overleed. Het landgoed werd verkocht. Het huis Den Alerdinck met een deel der omliggende gronden werd gekocht door Ir. C.W. baron van Dedem. Een aantal landerijen werd door boeren gekocht. De meeste daarvan bleven in familiebezit van Van Sonsbeeck. Deze zijn nu van het landgoed Den Alerdinck II van de fam. baron van Voorst tot Voorst. Door G.W.T. baron van Dedem, die in 1906 eigenaar van Den Alerdinck werd, is in 1948 het huis verhuurd aan de Stichting Ned. Herv. Kamp en Conferentieoord. Daardoor kwamen er veel bezoekers naar Den Alerdinck. Het landgoed werd omgezet in een Naamloze Vennootschap. Na overlijden van Van Dedem in 1949 werden delen van de landerijen verkocht. Van het huis en park bleef 25 ha over. Het vormingscentrum, zoals later de functie werd, kreeg ruimtegebrek. Er werd een loods bijgebouwd. In 1974 kwamen nieuwe gebouwen aan de overzijde van de Den Alerdinckweg gereed waar het vormingscentrum, nu de Voorde genaamd, naar verhuisde. Een kleinzoon van de laatste van Dedem ging weer in het huis wonen. Na diens overlijden in 1978 werd het huis met park en bossen verkocht aan F.M.J. Lurvink. Hij hield daar bijeenkomsten voor verbeteringen van de oost-west verhoudingen met opnamen voor de TV. In 1983 kocht J.W. Koning Den Alerdinck, die de havezate en bouwhuis (nu koetshuis genoemd) grondig restaureerde. Er worden nu evenementen, trouwerijen enz. op Den Alerdinck gehouden. In 2013 heeft hij mede daarvoor het gebouwencomplex van de Voorde geruild met natuurmonumenten tegen inlevering van grond en bossen.

De boerderijen van de Kolkhofslanden en Den Alerdinck

Boerderij nr. * 1 Heileuver (±1800) of Kleijne Kolk (1777) Zuthemerweg 25, fam. Middelkamp.

We komen dit boerderijtje het eerst tegen in 1777 als baron van Teubern het erve en goed Solen *2 en * 3 verkoopt (Zuthemerweg 25). De katerstede Kleyne Colck kwam toen voor 1200 gulden aan Everwijn Jansen. In 1795 woonde er het gezin van Hendrik Jacobs Stegeman. De kerk telling (N-H) van 1798 vermeldde van dat gezin 6 personen. De vermoedelijk latere naam van dat boerderijtje is Heileuver, wat ooievaar betekent. In 1832 was B.J. van Sonsbeeck de eigenaar van het landgoed Den Alerdinck. Hij had ook de naastliggende boerderij de Sole * 3 aangekocht. De huurder was toen Jacob Hendriks Stegeman. De woning was klas 8, voor een kleine boerderij een normale waarde. Er was 1 ha grond bij waarvan 0,9 ha bouwland. Dat zal net voldoende geweest zijn voor het eigen gebruik van het gezin. Vermoedelijk was er van het landgoed wat weiland bij gepacht om een koe of wat geiten te houden. De Zandsteeg [A] die langs de boerderij liep, sloot met een voorde (doorwaadbare plaats) aan op de Raalterweg [B]. In 1864 is er een brug in die weg over de Nieuwe Wetering gekomen. Bij de verkoop van landgoed Den Alerdinck in 1868 is de boerderij aan de bewoner Ant Kok verkocht maar waarschijnlijk niet gegund. Het is familiebezit van Van Sonsbeeck en later de fam. van Voorst tot Voorst. Thans behoort het nog tot het landgoed Den Alerdinck II van deze familie. In 1922 woonde er de fam. H.Middelkamp en in 1985 ook nog. Er werden een paar melkkoeien gehouden, in 1922 2 stuks, 1941 – 3, tussen 1960 en 1974 4 stuks, daarna 1986 -3 en

1989 -2. Dit boerderijtje is vervolgens in erfpacht een paar keer verkocht. Veldnamen: Koeland * 1 gelegen tegen de Kolkwetering, Bomenbosje * 2, een bos aan de noordzijde van de Zandsteeg.

Buitenhuis nr. * 2 Het Solenspieker (1635) of Swiersen Spieker (1667) afgebroken bij Zuthemerweg 27.

Het oorspronkelijk hierbij gelegen spijker was Den Kolck of Sesargoet (1635). Het spijker (korenopslagplaats) Den Kolck dateert mogelijk al vanaf de 12e eeuw. De er noordelijk langs lopende Kolkwetering aan de andere zijde van de Zandsteeg (Zuthemerweg) is er naar genoemd. Het oorspronkelijke spijker heeft zeer waarschijnlijk op het eilandje gestaan met een gracht er om heen, perceel I 179 -180 dat te zien is op de kaart van 1832, met daarnaast boerderij de Sole * 20. Volgens "Schonfeld, Veldnamen in Nederland" is een sole een natuurlijk gat of een natuurlijke kolk in de bodem, een drinkplaats voor vee. Bij het spijker zien we op die kaart een waterkolk die een verbinding heeft met de Nieuwe Wetering. Deze kolk zal de naamgever geweest zijn van Den Kolck en de later op een andere plaats gebouwde huidige Colckhof aan de Nieuwe Wetering * 26. De oorspronkelijke Den Kolck had de naam Opten Kolck en Wolter Wenninksgoed, later de naam Cesargoet en dan het Solenspieker. Een toenmalige eigenaar was nl. Caecar à Solar die ook van Soelen werd genoemd. Hij was gehuwd met Wobbelen Booms. In 1580 – 1581 voltrok zich in deze streek de reformatie. De katholieke erediensten werden verboden. Van die tijd af zorgde pastoor Heringe van Zwolle voor de in geheel Salland rondtrekkende paters Jezuïeten. De paters kregen ook op de Colckhof onderdak. Als toen de oude Den Kolck nog had bestaan voor dat het nieuwe Solen-spieker gebouwd was, dan zal de boerderij de Sole als plaats van samenkomst voor de katholieken dienst gedaan hebben. Door de geheimhouding is over die periode niet veel bekend. Van 1613 tot 1619 zorgde Arnoldus Cathues voor de zielszorg rondom Zwolle. Tussen 1613 en 1629 werden de Vrijhof (Lierderholthuisweg Wijhe) en havezate Herxen meer centrale plaatsen van waaruit Andreas van Balen onder de schuilnaam pater Kelderman werkte. Vanaf 1629 tot 1653 was pater Egbertus van Vilsteren met meerdere ordegenoten verantwoordelijk voor de zielzorg. Daarbij kwamen op meerdere plaatsen katholieken samen. In 1636 -1637 heerste hier een pestepidemie. Dat werd als straf van God gezien, waardoor verschillende mensen terugkeerden tot het oude katholieke geloof.

In 1635 droeg de Wed. Wobbelen Booms van Saesar à Solar, nu gehuwd met Edgar Jacobs Poppema, haar bezit Den Kolck of Caesarsgoet over aan Johannes de Solar. Dat bezit is later in 1667 weer overgedragen aan Arend Thomas Swiersen, die dat jaar weduwnaar werd van Maria de Solar. Daarna werd ook de naam Jonker Swiersen Spieker gebruikt naast het Solenspieker. De oude naam Den Kolck werd niet meer gebezigd.

Voor de katholieken was er tussen 1653 en 1672 vaak een wisseling van paters. De vrijheid van godsdienst veranderde ook enkele keren door de bezetting van Munsterse troepen in 1665 en 1673. Van 1672 tot 1674 woonde pater P. van Wissen (S.J.) op het Solenspieker. Hij werd in 1675 gevangen gezet en weer vrij gekocht voor 700 gulden uit een afkoopfonds, aan de Drost van Salland. Vanaf 1675 was de aanwezigheid van paters wisselend. In 1682 verbleef pater Henricus van Oppenheim op het Solenspieker. Het nabij gelegen Lierderholthuis werd in 1685 een meer vaste statie voor de katholieken. Het Solenspieker zal daarna wat minder gebruikt zijn tot in 1776 Lierderholthuis een zelfstandige parochie werd. Het Solenspieker, met alle goederen daar omheen vererfde, na Jonker A.T.Swiersen in 1725, aan de kinderen van H.A. van Oldeneel van de

De Sole, Zuthemerweg 25 familie Bruggeman (1985)

Heerenbrink (Herenbrinksweg 3). Deze verkochten in 1777 het “spijker ’t Soelen” aan Johan Jacob van Teuberen en zijn vrouw A.W. van Pallant voor 6405 gulden. De katerstede Kleijne Kolk (Heileuver * 1 Zuthemerweg 31) werd voor 1200 gulden verkocht aan Everwijn Jansen. De buitenplaats, toen genoemd Eben Haëzer, met boerenerve en ook het Solen-spieker, werd in 1790 weer verkocht aan Pieter Paats voor 9000 gulden. De volkstelling van 1795 gaf aan: “Captein Paats op ’t Spijker” en Kerkstelling (NH) 1798 “P.J. Paats op het Solenspieker”. In 1811 werden deze bezettingen en, toen, genaamd De Colkhof aangekocht door B.J. van Sonsbeeck van Den Alerdinck. (Den Alerdinckweg 5-7) voor 10.270 gulden. In 1808 had hij al het erf Solen * 3 (Zuthemerweg 25) aangekocht voor 25.00 gulden.

In 1832 is B.J. van Sonsbeeck eigenaar van Den Alerdinck, ook eigenaar van het Solenspieker met boerderij en van Heileuver * 1. Het Solenspieker was erg verval-len (klas 8) en had een lagere waarde dan boerderij de Sole (klas 7 normaal). Doordat het buitenhuis niet zo veel meer bewoond werd en de functie van schuiladres in 1776 al vervallen was, zal het spieker daarna afgebroken zijn. Oudere bewoners herinnerden zich dat er begin 20e eeuw dat er een klein spieker had gestaan. Opmerkelijk is nog dat bij het perceel I 180 (1832), het eilandje in de oude Den Kolck vermeld staat “huisnaam Kolkhof”. Dat zal refereren aan het oudste spieker. De geschiedenis van het Solenspieker is ook omschreven in Omheining 1984 nr.1 en 1985 nr. 2 door Wim Grootenhuis.

Boerderij nr. * 3 de Sole (1635) Zuthemerweg 25-27, vroeger fam. Bruggeman

Deze boerderij is altijd een onderdeel geweest van het buitengoed het Solenspieker dat nu valt onder landgoed Den Alerdinck II. Dat werd eerst (voor 1635) Den Kolck genoemd. Daarna Solenspieker en Swiersenspieker, totdat deze werd afgebroken. Voordat er een nieuwe Kolkhof (nu Colckhof * 11 Colckhof 6) werd gebouwd, werd dat spieker ook de Kolkhof genoemd. Voor de geschiedenis van de buitenplaats, zie daarvoor nr. * 2. De boerderij zal even oud zijn als Den Kolck, die al in de 12e eeuw genoemd werd. Tot 1795 zijn niet alle gegevens uitgezocht. In 1795 woonde er Arend Solenboer en in 1798 werden Arend Jans en Willem Hendriks als bewoners vermeld. In 1832 hoorde er ca. 16 ha grond bij. Hiervan was slechts 1,8 ha bouwland, verdeeld over een 4-tal perceeltjes rond het erf. Er was 0,3 ha tuin en ca. 0,7 ha hakhout bij de boerderij. Dat was wel voldoende voor het eigen gebruik. Het was meer een weidebedrijf met 13 ha weiland plus pinkenweides die gezamenlijk met meerderen gebruikt werd in Sekdoorn (perc. I 102-103, 4,5 ha). Zodoende was het een groot bedrijf. Daarnaast moest er 5,5 ha hakhout, wat moerasgrond met water van het Solenspieker onderhouden worden. De boerderij was geklasseerd klas 7, matig voor deze omvang. Eigenaar was B.J. van Sonsbeeck van Den Alerdinck. In 1830 was Teunis Solen de pachter van dit erf. Tot 1950 zijn er nog geen gegevens beschikbaar. In dat jaar woonde er J.G. Bruggeman. De omvang van het melkvee-bedrijf groeide zoals op veel van dergelijke bedrijven van 15 stuks tot 23 in 1967. Er werd een nieuwe woning naast gebouwd (Zuthemerweg 27) waar toen J.H. Bruggeman woonde in 1970 en 1985. Een nieuwe ligboxenstal werd er bij gebouwd. Zodoende groeide de veestapel. In 1974 waren er 58 en in 1984 84 melkkoeien van G. Bruggeman en zoon. Rond 2000 zijn de boerderij evenals de naastliggende woning, door deze families verlaten de ligboxenstal en de woning zijn afgebroken. De boerderij is gebleven. Het achterhuis is geheel nieuw opgebouwd en als woonruimte bestemd voor de familie Wijland. De steen in de achtergevel heeft als opschrift: “De Kolkhof Mr. B.J.B. van Sonsbeeck lid Gedeputeerde Staten van Overijssel”.

Veldnamen: Kamp-gras * 3 wat hoger gelegen, Solenland * 4 2x en Koeland * 10 2x

Boerderij nr. * 4 Mannes Maat (1776). Vroeger Klein Alerdinck (1474) Zuthemerweg 22 fam. Oosterwijk

Het erf Alerdinck blijkt al in 1474 gesplitst te zijn in Groot Alerdinck * 17 (toen Zuthemerweg 8-10) en Klein Alerdinck. De pachters waren Willem 't Alerding en Alert to Alerding, waarvan vermoedelijk Alert op Klein Alerdinck. Het erf was hofhorig aan de Hof te Colmschate (zie boerderij * 17). De eigenaar was Jacob Rouse. In 1601 was de vermelding "Johan Alberts Cleijn Alerdinck zijn Coterste "met 2,5 mud land en wat 'wilt' (verwaarloosd) land. De pacht was 3,5 mud dat later 5,5 mud moest zijn. Er was ca. 1,5 ha van de 2,5 ha bouwland in gebruik. Omstreeks 1600 werden veel gronden niet bewerkt. Door de oorlogshandelingen tijdens de 80-jarige oorlog was er veel schade geleden, vee geroofd en in de slag bij Raalte waren veel boerenmensen omgekomen. De boerderij hoorde toen aan Rolof (Roelof) van Armelo van Den Alerdinck. Er blijken dan ook 2 boerderijen Klein Alerdinck te zijn. Al voor 1500 behoorde een vrij lange strook grond langs de Zandsteeg [A] bij Klein Alerdinck. Al vrij vroeg was blijkbaar een afgesplitste boerderij verkocht aan een eigenaar van de Kolkhofslanden, Jannas Maat * 21 (Zuthemerweg 20, afgebroken) en deze was daardoor in de marke Zuthem gekomen. Daarbij was een deel van de akkergrond die daar bij hoorde bij Den Alerdinck gebleven en ingeplant met bos (perceel A 199). In 1675 en 1682 was Jan Roebers op (Klein) Alerdinck de pachter, van 1694 t/m 1708 Jan Maat en van 1713 t/m 1722 Gerrit Maat. In 1742 verkoopt Freule E.M. van Voorst op het Rozendael Klein Alerdinck aan haar broer W.R. van Voorst voor 3000 gulden. Hieruit blijkt dat dat erf niet meer bij Den Alerdinck hoorde. In 1748 en 1765 is de pachter Zwier Gerrits Maat. Een schoonzoon Hermannes Derks Vogelzang koopt vervolgens in 1777 het erf van T.B. baron van der Capellen. Er werd een lening opgenomen van f 4000,- à 3,5% rente. Mannes (Hermannes) Maat had in 1800 6 koeien en 5 stuks jongvee. De naam Maat – Vogelzang is afgeleid van de bij het erf liggende maatgrond langs de Kolkwetering. Zulke grond staat in de winter vaak onder water maar in de zomer vrijwel niet. Zoon Gerrit Hermannes Maat komt in 1809 op het Mannes Maat. In 1832 is de boerderij 19 ha groot. Hiervan was 5 ha bouwland waarvan 4 ha langs de Zandsteeg lag. De helft daarvan lag onder Zwollerkerspel. Verder 12 ha weiland, 6,5 ha hiervan lag in de Hagen richting boerderij Rienties (Bouwhuis Grote Hagenweg 3). Er was voorts 1,5 ha hakhout en een grote tuin. De boerderij van Gerrit Maat had een hoge waarde (klas 5). In 1844 komt zoon Derk Zwier Maat op de boerderij. Hij koopt dan ook de tienden af voor 125 gulden die lag op 2 ha bouwland aan de Zandsteeg. Er vindt in 1865 een ruiling van boerderijen plaats. Mr. H. van Sonsbeeck van Den Alerdinck had het erf Disselhof (Langeslag 41) gekocht. Derk Zwier Maat nam deze boerderij over en van Sonsbeeck werd eigenaar van Mannes Maat. Er kwam in 1866 een nieuwe pachter op deze boerderij, J.Veldkamp, gevolgd in 1875 door G.Stegeman. Johannes Oosterwijk kwam in 1882 als pachter op dat erf. Door vererving was het eigendom van de boerderij overgegaan op de fam. Van Voorst tot Voorst, daarna op Vos de Waal en dan op de fam. Cremers te Vilsteren. De fam. Oosterwijk heeft in 1949 de boerderij met 24 ha grond gekocht. Door W.Grootenhuis is de boerderij al beschreven in Omheining 1986 nr. 3.

Veldnamen: Hoge Hietbrink * 5 en Lege (lage) Hietbrink * 6, Kleine Kamp * 7 vroeger

Oud Everts Colkhof 8, Zomerén (foto's uit respectievelijk 1985 en 2014)

Colkhof 10 Robshoofd

Zwollerkerspel in twee delen, Grote Kamp * 9, Maats * 8 de grond waarnaar de boerderij is genoemd, Langelandsbrug [AD] de brug naar het lange perceel waarover ook het Kerkpad [C] liep naar de Grote Hagenweg.

Bewoners: 1474 Alert to Alerding (vermoedelijk), 1675 en 1682 Jan Roebers, 1694 en 1708 Jan Maat, 1713 en 1722 Gerrit Maat, 1748 t/m 1777 Zwier Gerrits Maat, 1777 Hermannus Derks (Vogelzang), 1809 + Gerrit Hermannus Maat, 1820 Gerrit Hermannus Maat, 1836 Wed. Hermina Maat-Bannink, 1840 LB 216, 1844 D.Z. Maat. 1860 LB 268A, 1866 J.Veldkamp, 1875 G.Stegeman, 1882 J.Oosterwijk, 1890 G 318, 1905 + S.Oosterwijk, 1910 G 358 S.Oosterwijk, 1920 G 403, 1925 D 456, 1930 D 464, 1948 Kolkweg 2, 1967 Kolkweg 43, 1970 + 1985 Zuthemerweg 22 H.A. Oosterwijk.

Boerderij nr. * 5 Sonnebelt (1675) Zuthemerweg 23 fam. Schoemaker

De Sonnebelt was al een oude katerstede waar volgens het vuursteden (schoorste-nen) register van 1675 Jan Jansen Sosbelt woonde. De naamgeving geeft de ligging op een belt (heuveltje) aan. In 1795 woonde er Berend Zonnebelt en in 1796 werd dat Gerrit Jan (Rutgers) Linthorst. In 1832 woonde er Jan Zonnebelt, landbouwer. De boerderij was zijn eigendom en omvatte 6,5 ha. Daarvan was 1,5 ha bouwland, liggend ten oosten van de boerderij langs de Zandsteeg [A] (Zuthemerweg). Daarachter lag 1,3 ha weiland. Aan de westzijde was 1,2 ha hakhout. Tussen de Oude en Nieuwe Wetering lag 2,3 ha weiland van Zonnebelt met de veldnaam Het Mëuggie * 14. Dat was het morgentje van 1,23 ha. Dat was blijkbaar de oorspronkelijke oppervlakte. De boerderij was in niet al te beste staat, klas 8. Dit was een voorbeeld van een kleine boerderij waaruit juist voldoende inkomsten te halen waren voor het gezin, mede doordat veel eigen geproduceerde producten werden gebruikt. Wat extra inkomsten kwamen uit de verkoop van hakhout. Van 1922 tot 1970 woonde op deze boerderij D.J. van der Kolk. In de plaats van deze onlangs afgebroken boerderij werd er een zeer moderne woning gebouwd.

Boerderij nr. * 6 Bisschop of Robshoofd (1832) Colckhof 10 familie Korte

Het boerderijtje Bisschop of Robshoofd is altijd een klein boerderijtje geweest aan de Bisschopsbrug of Robshoofdbrug [T] over de Nieuwe Wetering. Bij het veldnamenonderzoek werd ook de naam Vlierhuisbrugje genoemd. De weg er langs had de naam Bisschopsweg of Dedemallee en ook wel Lomansallee en Robshoofd-weg [F] . De namen Robshoofd en Vlierhuis zijn afgeleid van de vroegere bewoners van het erfje Bisschop. De Dedemallee is vernoemd naar baron van Dedem die na de fam. van Sonsbeeck op Den Alerdinck woonde. Door de eigenaars, de fam. van Voorst tot Voorst van landgoed Den Alerdinck II is aan het boerderijtje de naam Godfrieds Hoeve gegeven. De Bisschopsweg was een verbindingsweg tussen de Zandsteeg (Zuthemerweg) en de weg Zwolle Raalte langs de Nieuwe Wetering. Over de Bisschopsweg gingen veel boeren met hun vee van en naar het Lierderbroek en de wagens met hooi moesten er over. Een eindje verder richting het Lierderbroek moest dan de Oude Wetering overgestoken worden via de Uilenspiegelbrug. Een beschrijving daarvan volgt bij boerderij nr. * 7. Het erf Bisschop was in 1832 ruim 1 ha groot waarvan 30 are bouwland en 70 are weiland. Om eenesant te verwerven moest de bewoner wel een ander beroep dan landbouwer hebben. Eigenaar was B.J. van Sonsbeeck van Den Alerdinck. De boerderij was klas 7, normaal. Door vererving is dit boerderijtje via van Sonsbeeck in bezit gekomen van

Godfried, baron van Voorst tot Voorst. Veel namen van bewoners zijn nog niet getraceerd. In 1795 was dit boerderijtje er al wel. In 1830 woonde daar Zwier Jan Hendricks Robshoofd. In 1970 en 1985 was dat G.A.Middelkamp. Daarna een poos de fam. van Voorst tot Voorst en vervolgens G.J. van 't Hof en thans een familie die het boerderijtje gekocht heeft.

**Boerderij nr. * 7 Hoge Bosweg 2 en 4 fam. ten Broeke en baanwachterswoning
Lierderholthuisweg 46**

Door een perceel land, dat in 1832 bestond uit hakhout, de Hoge Bos genoemd, is in 1880 een spoorlijn aangelegd. Deze spoorlijn liep ook door het hakhout van boerderij Lavoorde *8 en weiland van die boerderij. Het grote perceel hakhout van 8 ha was in 1832 van F.C.Queijzen uit Almelo. Op de grond tussen de spoorlijn en de vroegere Oude Wetering [S] en de Nieuwe Wetering heeft in 1927 de familie H. van Dam afkomstig van t' Haken (Lierderholthuisweg 21-23) een nieuwe boerderij met dubbel woonhuis gebouwd. Daar gingen de familie van Dam (hereboer) en pachter Marskamp wonen. De volgende pachters waren Hekman en dan ten Broeke. De boerderij werd vervolgens verkocht aan Beerze gevolgd door weer een van Dam. Tenslotte kocht de familie ten Broeke de boerderij aan de familie Maat. Nu is het zuidoostelijk deel weer met bos ingeplant met de naam Tijn Uilenspiegelbos. Over de huidige Hoge Bosweg liep vroeger de Raalterweg [B] van Zwolle naar Raalte met daarnaast de wetering. De Oude Wetering kwam vlak bij deze boerderij in de Nieuwe Wetering uit. In de Oude Wetering lag de Tijn Uilenspiegelbrug [U]. Hierover gingen veel boeren die hun landerijen in het Lierderbroek hadden. Het verhaal gaat dat er op een zomerdag regen en onweer op komst was. De boeren probeerden nog snel het hooi van het land te krijgen en op de wagens te laden. Tijn Uilenspiegel, die ook over die weg kwam, zag de bui al aankomen en ging onder de brug staan. De regen kwam snel. Niet alleen veel hooi regende nat, ook veel boeren gingen doornat over de brug naar huis. Tijn lachte al het boerenfolk uit: "Was maar onder de brug gaan staan, dan waren jullie tenminste droog gebleven ha,ha,ha!"

Veldnamen: Hoge Bosch landen * 11 en Kolkhofslanden * 12. De grote bospercelen en gronden lagen in de buurt van de oorspronkelijke Kolkhof * 2; Tippen * 13, tipvormige percelen tussen de weteringen en Raalterweg [B]. Bij de voormalige spoorwegovergang in de Hoge Bosweg is na 1880 een baanwachterswoning gebouwd, nu Lierderholthuisweg 46 met veldnaam ernaast Blokland * 21. Bewoners: fam. van Lenthe, fam. Veldman, 1985 Lierderholthuisweg 61, H.Blokland, ± 2000 Lierderholthuisweg 46.

Boerderij nr. * 8 Lavoorde (1603) Lierderholthuisweg 61 fam.

De naam van deze boerderij verwijst naar een voorde die vroeger naast deze boerderij in de Oude Wetering [S] gelegen zal hebben. Deze wetering is vervallen door de grootschalige verbeteringen van de waterafvoer door het waterschap Salland rond 1960. Het erf Lavoorde is vrij oud. In 1603 werd Gerriet Pelle op Lavoorde al vermeld. Er woonde in 1677 Rutger Asjes en de zoon van wijlen Gerrit Jansen. Rutger Asjes werd in 1682 als pachter vermeld. De eigenaren waren capitein Rouse en de Wed. Panders. Deze verkochten (binnen de fam. Rouse) in 1698 een stuk bouwland van een halve morgen, ca.60 are, genaamd de Belt gelegen aan "Lavoir" voor 325 gulden. Het betrof een perceel grond. Doordat Lavoorde op een langgerekte strook hoger gelegen grond lag, is de naam de Belt verklaarbaar. In de volkstellingen en het vuurstedenregister van 1732 t/m 1762 werd Jannes Evers op

Lavoorde genoemd. De eigenaar van 1743 tot 1778 was nog steeds de fam. Rouse. In 1763 was Gerrit Wijchers de pachter. Na zijn overlijden in 1776 hertrouwde zijn weduwe Gerregien Gerrits met Jannes Rutgers. De boerderij Lavoorde en een stukje bouwland onder Heino werd in 1778 aangekocht door Hendrik Jansen van "den Colk of Maathuis" (boerderij Maats * 22 Zuthemerweg 20). De pachter Jannes Rutgers verhuisde in 1782 naar het huis de Buus te Zuthem. Hendrik Jansen met gezin is in 1788 op Lavoorde gekomen. Hendrik Jansen is voor 1803 overleden want in dat jaar koopt de weduwe op Lavoorde het erf de Boerdijk (Lierderholthuisweg 59) in het Lierderbroek met 6 morgen land, dat is ca. 7,5 ha, voor 3400 gulden. In 1811 boerde Jan Hendrik op Lavoorde en tegen 1820 kwam schoonzoon Jan Zielman mede op deze boerderij. Hij werd daar in 1825 ook nog vermeld. In het doopboek van Lierderholthuis stond in 1826 en 1828 Bernardus Sunnebelt vermeld aan het Lavoorde, een zoon. Het is mogelijk dat deze op het erf Boerdijk woonde want met de vermelding "aan" een erf werd nog wel eens bedoeld in "de buurt van" dat erf. In 1832 is boerderij Lavoorde van Hendrik Jan Lavoorde met een mede-eigenaar. Hij was ook mede-eigenaar van boerderij Boerdijk in de gemeente Heino met 12,7 ha land. Bij Lavoorde was ook ruim 12 ha land. Hiervan was 2,7 ha bouwland, 7 ha weiland en 2,5 ha hakhout. De boerderij had een hoge waarde, klas 5. Van deze gronden lag 5 ha langs de Kolkwetering tegenover boerderij de Sole * 3 (Zuthemer-weg 25). Daarvan was 0,6 ha bouwland en 4,4 ha weiland. Het overige bouwland lag bij de boerderij op hogere grond. Tegenover de Tijn Uilenspiegelbrug [U] lag het overige weiland. Een perceel hakhout lag tegen De Hoge bos * 16 en de Hoge Kamp * 20. In 1840 komt Daniël Zielman mede op deze boerderij die van zijn oom geweest was. De familie was aanzienlijk vermogend want in 1856 verkocht zijn moeder, de Wed.Zielman, Lavoorde samen met Daniël en zijn 2 zussen boerderij Marsrust, ook Mouwe genoemd, te Berkum met 17 ha grond. Ook boerderij Boerdijk was, zoals we hiervoor al zagen, hun eigendom. In 1886 komt schoonzoon Derk Jan van Dam op de boerderij na eerst vanaf 1884 op het er naast gelegen Lomans (Lierderholthuisweg 65) gewoond te hebben. Ook dat was hun eigendom. In 1917 werd het de Wed.G.J. van Dam-Zielman tot 1927. De boerderij bleef eerst in de familie, nu de fam. van 't Hof en werd uitgebreid tot een grote boerderij.

Veldnamen: Hoge Kamp * 20, de hoge akkerbouwkamp en Blokland * 21, genoemd naar de bewoners van Lierderholthuisweg 46 (zie boerderij nr. *7).

Bewoners: 1603 Gerriet Pelle, 1677+1682 Rutger Asjes, 1679 + zoon van Gerrit Jansen voor 1732 t/m 1762 Jannes Everts, 1763 Gerrit Wijchers (Eijsing), 1777 t/m 1782 Jannes Rutgers (Neurink), 1788 Hendrik Jansen, 1803 Wed. Aaltien Jansen-Fobers, 1811 Jan Hendrik Lavoorde, 1820 Jan Zielman, 1826 + 1828 + Bernardus Sunnebelt, 1830 + 1835 Hendrik Jan Lavoorde, 1840 Daniël Zielman, 1886 D.J. van Dam, 1917 t/m 1927 Wed. G.J. van Dam –Zielman, H. Van Dam, 1940 E. Uitslag, 1950 Wed. J.Uitslag, 1960 Lierderholthuisweg 49 G.J. van 't Hof, 1970 + Lierderholthuisweg 51 E. van 't Hof, 1985 Hoge Bosweg 6 G.J. van 't Hof Hoge Bosweg 8 E. van 't Hof, 1990 Lierderholthuisweg 61 en 63.

Boerderij nr. * 9 De Mars Lierderholthuisweg 73 fam. van der Kolk

Op een perceel van de voormalige Kolkhofslanden onder de gemeente Zwoller-kerspel is tegen 1930 een boerderij gebouwd. De grond daarbij was in 1832 onderdeel van 2 ha weiland met hakhout van F. C.Queijssen uit Almelo. Door de aanleg van de spoorlijn in 1880 was hier maar een deel van overgebleven. In de oorlog werd de spoorlijn vanuit vliegtuigen vaak beschoten. Omdat dat

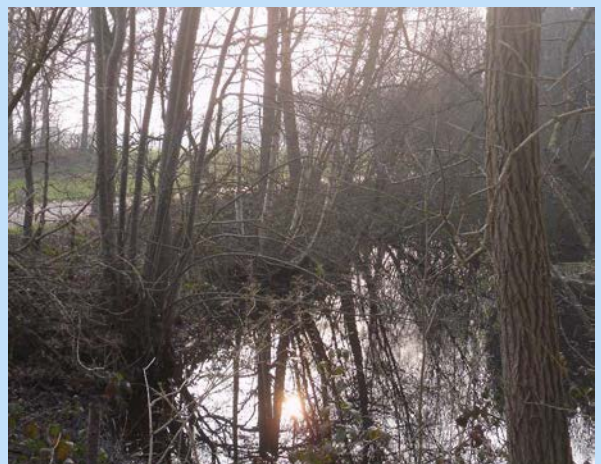
Stenen brug over de Wetering
"Tijl Uilenspiegelbrug"
Gebombardeerd in de Tweede Wereldoorlog

Boerderij W. ten Broeke, Hoge Bosweg 2

Draaikolk aan de Hubertsallee

Reutekolk aan de Zuthemerweg

boerderijtje daar dichtbij lag, werd door van Dorth een schuilkelder gebouwd. Na de oorlog is dat boerderijtje vergroot tot een omvang van 6 koeien in 1950 tot 17 melkkoeien in 1974. Veldnamen: De Mars * 15, Marsgronden zijn lage leemachtige vruchtbare gronden met wat hogere delen. Grashoek * 17, De Hoge Bos * 16, Het Engelse werk * 19. In het bosgedeelte is blijkbaar in de 19e eeuw een park in Engelse landschapsstijl aangelegd en zal na de aanleg van de spoorlijn weer verdwenen zijn. Pinkenland * 18.

Bewoners: 1933 C. van Dorth, 1950 G.H. en C. van Dorth, 1967 Kolkweg 7, 1985 W. van der Kolk, 1990 Lierderholthuisweg 73.

Boerderij nr. * 10 Oud Evers (1767) of de Eenzaamheid of Spijker Colckhof 8 fam. Zomeren.

De naam Oud Evers geeft aan dat op deze boerderij ooit een Evert gewoond heeft. Wanneer dat het geval is geweest, is niet bekend. De grond hoorde bij boerderij Klein Eisink * 13 (Hubertsallee 5) en was voor 1761 eigendom van de fam. van Haersolte die ook de Bredenhorst (Molenweg 10) in bezit had. Er zal voor die tijd al wel een boerderijtje gestaan hebben dat daarna verdwenen is. In 1761 kocht Gerrit Jans (de Kieft) het erf Klein Eisink en ging daar boeren. In 1767 bouwde schoonzoon Jacobus Spijkerman opnieuw een boerderij op dat land Oud Evers, dat ook wel de Eenzaamheid werd genoemd. Vermoedelijk door de eenzame ligging tussen de Kolkhofslanden. Hij ging op deze boerderij aan de slag waarna deze boerderij er nog een naam bij kreeg: Spijker. Jacobus was tevens kleermaker van beroep. Er was vanaf 1799 veel rampspoed in dat gezin. De echtgenoot Jennegien overleed in 1799. Het gezin van zoon Hendrikus kwam in 1801 er bij inwonen. Vader Jacobus overleed in 1808. Ook zoon Hendrikus en zijn vrouw Elsie overleden kort na elkaar in 1810. Hun vier kleine kinderen werden bij familie ondergebracht. De boerderij werd daarna verkocht aan Aletta van Sonsbeeck van de Kolkhof (de latere Colckhof). De boerderij werd verpacht aan de fam. Sunnebelt. In 1832 lag bij de boerderij ca. 7 ha grond, 0,5 ha daarvan was bouwland achter het huis. Ca. 3 ha meest laag gelegen weiland en 11 are boomgaard. Er lag ongeveer 3 ha hakhout bij, in beheer bij de Kolkhof en ten zuiden van de Nieuwe Wetering zal weiland in gebruik zijn geweest. De boerderij in goede staat (klas 7) was van J.S.Booghmans te Zwolle, de echtgenoot van A. van Sonsbeeck van de Kolkhof. De boerderij werd in 1847 samen met het landgoed verkocht aan H. baron de Vos van Steenwijk. Vanaf 1855 tot 1912 was de fam. Grotenhuis de pachter. Op de publieke verkoop van het landgoed in 1907 werd ook de boerderij mede verkocht aan W.G. Geesink te Wijhe. Enkele jaren later in 1912 kocht F.H. baron van Dedem het buitenhuis met de boerderij. De omvang was door de parkaanleg al flink kleiner geworden terwijl in 1907 de gronden aan de zuidzijde van de wetering aan andere boeren was verkocht. Vanaf 1907 hoefde de fam. Grotenhuis er maar 25 gulden per jaar voor te betalen.

Veldnamen: Koeland * 23 van Oud Evers, Everts Kaampje * 22 een klein akkerbouwkampje, Lege Sekmate * 25 laag gelegen hooiland, Hoge Sekmate * 25, de Lege Slinger * 26 laag gelegen bos in slinger vorm, De Tippe * 27, De Tonge * 31, De Riem * 40. Weiland aan de overzijde van de Nieuwe Wetering.

Bewoners: 1769 Jacobus Spijkerman, 1801 + Hendrikus Spijkerman, 1811 fam. Sunnebelt, 1819 + 1822 Johannes Sunnebelt, 1840 C 104 Wed. G. Sunnebelt-Drulmer, 1845 + J.Sunnebelt, 1850 Wed. G.Sunnebelt – Drulmer + G.Sunnebelt, 1854 A. Grotenhuis, 1860 C 140, 1882 + A.Grotenhuis jr., 1890 D 186 A. Grotenhuis, 1910 D 209, 1912 A.J.Lammersen, 1920 D 249, 1930 E 487 Wed. M.

Lammersen – Lindeboom + G.Lammersen, 1948 Colckhof 2 G.Lammersen, 1967 Colckhof 8, 1972 + 1985 D.J.Zomeren.

Buitenhuis nr. * 11 Colckhof 6 De Colckhof (1913) of spijker “den Colk” (1675)

Op, of in de buurt van, de huidige Colckhof is er eerst een boerenerf geweest. In 1474 waren er twee erven. “opten Colcke” met pachter Meyer en “ten Colke” met Byll als pachter. Wie waar lag is nog niet duidelijk. In 1520 bezat Aleff van Rechteren Opten Kolck met ca. 38 ha weilanden. Dit lijkt nabij de huidige Colchhof gelegen te hebben. De pachters daarvan waren Henrick Berntssen en Borchart op Schiphorst. (Schiphorst was Lierderholhuisweg 40) met ca. 33 ha land en Tyman Jansen met 5 ha land. In 1602 werd er maar één erf vermeld met eigenaar Seino de Goyer en als pachter Albert Open Kolck. De eigenaresse in 1611 was de Wed. Geertruid de Goyer – van Oldeneel. In 1675 is er de vermelding van een klein buitenhuis want toen werd het Lucas Bruins spieker vermeld Opten Kolk met als pachter Gerrit Derks. In 1738 waren er liefst vier erven met ongeveer dezelfde naam. De boerderij van de latere Colckhof was “Den Kleinen Kolk” van juffrouw Bruyns. Er was ook “Erve Den Groten Kolk” van Engelbert van Muyden, burgemeester en nog een “t Erve den Kolk” van juffrouw Aleida Greven, later van burgemeester van Marle. Het lijkt er op dat “Den Groten Kolk” bij de Colckhof hoorde. Dit erf lijkt een afsplitsing te zijn van boerderij Klein Alerdinck of Mannes Maat * 4 (Zuthemerweg 22). Deze afgesplitste boerderij Den Groten Kolk is dan Jannes Maat * 19 (Zuthemerweg 20 - afgebroken), later genoemd : de boerderij in het bos. Tegen 1700 hoorde bij het landgoed ook een katerstede Oud Evers * 10 (Colckhof 8). Dit boerderijtje is blijkbaar afgebroken en het land erbij verkocht aan Klein Eisink * 13 (Hubertsallee 5). In 1742 hebben de erfgenamen van Henricus Aloysius Bruyns het “Jonker Bruins erve” met het spieker verkocht aan Derk Harmen Rietberg voor 5000 gulden. Dat werd toen verhuurd aan Dr. Polman. In 1795 blijkt het gezin Lubertus Rietberg (houtkoper) er te wonen en dat werd het Rietbergspijker genoemd. In 1807 werd het verkocht aan Johannes Stephanus Booghman, gehuwd met Cornelia Aletta van Sonsbeeck voor 13.000 gulden. In 1812 werd het erf Klein Eisink * 13 er bij gekocht en rond die tijd ook het erfje Oud Evers * 10 (Colckhof 8) dat in 1766 nieuw gebouwd was op grond van Klein Eisink. Het kadaster geeft ons inzicht in de omvang van het landgoed in 1832. De Kolk (vele verschillende namen) blijkt dan 87 ha groot te zijn. Onder de gemeente Zwollerkerspel viel 14 ha en onder Heino 73 ha. Onder Zwollerkerspel was 1,3 ha erf, tuin en water, 7,6 ha weiland waarvan 3,4 ha in Sekdoorn bij erf de Horst, 5 ha bos en een klein erfje * 15 van 14 are. Gelegen tegen het Dassenbos * 50 tegenover boerderij Groot Eisink (Hubertsallee 4). Onder de gemeente Heino was erf Klein Eisink * 13 38 ha groot inclusief de weilanden ten zuiden van de Nieuwe Wetering. Erf Oud Evers was 7 ha. Verder was er bij de Kolk 12 ha bos en bij erf Delmdijk (Zuthemerweg 1) ook 7 ha bos. Dan lag er nog 9 ha heide in de omgeving van de Berkendijk. Nadat het echtpaar Booghmans overleden was, werd het landgoed publiek verkocht. Koper werd H. baron de Vos van Steenwijk. Er behoorde toen 70 ha grond bij. Voor het oude huis werd een nieuw deel aangebouwd. Ook kwam er een nieuw bouwhuis bij en een nieuw poortgebouw waarin een dubbele woning voor de koetsier en tuinman: de Bagatelle * 12 (Hubertsallee 1 -3). De toegangsweg werd verlegd naar de Hubertsallee. Ook het park er omheen werd verbeterd en de naam van het huis werd de Colckhof. Het echtpaar de Vos van Steenwijk – jonkvrouw de Meij van Streefkerk kon hier prachtig wonen. Helaas, overleed hun zoon al vrij jong. Daardoor leden zij een enigszins teruggetrokken leven. In 1882 schonken zij een zilveren avondmaalsbeker aan de N.H. kerk te Heino. Nadat het echtpaar de Vos van Steenwijk was overleden, is in 1907 het landgoed geveild. Deze verkoop is beschreven in Omheining 1985 nr. 4 door W. Grootenhuis. De gehele oppervlakte was nu 85 ha. De Colckhof met het park en de grond bij het huis werd gekocht door W.G.Geesink,

arts te Wijhe, met totaal ca.10 ha grond voor 14.000 gulden. Het oostelijk deel van het park met bossen en het poortgebouw de Bagatelle ging naar baron van Dedem, wonend op Den Alerdinck. De boerderij Klein Eisink werd gekocht door Stegeman te Lierderholt-huis. De overblijvende landbouwgronden werden door verschillende boeren gekocht. Het meeste daarvan, 21 ha, door Derk Middag uit Zwolle. Hij bouwde vervolgens een nieuwe boerderij aan de zuidzijde van de spoorlijn (Lierderholthuisweg 42). De opbrengst was 78.315 gulden en de bomen brachten 45.048 gulden op. In die tijd was hout relatief duur. Enkele jaren later, in 1912, kocht F.K. baron van Dedem het buitenhuis voor 30.000 gulden. Geesink had er toch nog flink aan verdiend. Van Dedem vestigde zich in 1913 op de Colckhof. Het landgoed werd heringericht, veel oude bomen werden gekapt en er werden nieuwe telgen gepoot. Het huis ging de Colckhof heten en werd gemoderniseerd en tot 1920 flink opgeknapt. Een zus van Frits van Dedem, nl. Sophie van Dedem, nam in de 30er jaren haar intrek op de Colckhof. Er was voor haar een aparte villa gepland. Dat is echter door de crisisjaren niet doorgegaan. Wel werd er een nieuwe tuinmanswoning * 14 (Hubertsallee 7) gebouwd. Tevens werden een tuinmuur, een boomgaard en een vijver gerealiseerd. Voor het werk op het landgoed werd veel personeel ingeschakeld. Op den duur werd dit te kostbaar. Vanaf 1937 bleef alleen A. Grootenhuis als hulp over. De opbrengsten van het landgoed bestonden uit huur- en pachtopbrengsten, verkoop van bomen, fruit, eieren en soms ook kalveren, veulens en geschoten wild. In 1947 kwam schoonzoon F. van Heemstra, gehuwd met G.E. barones van Dedem ook op de Colckhof. In 1960 werd het landgoed weer uitgebreid door het er bij kopen van boerderij Klein Eisink. Later is het grootste deel van het landgoed verkocht aan de Vereniging Natuurmonumenten. De Colckhof, 2 bouwhuizen, een park met tuin en enkele bospercelen zijn in 2008 door de Wed. G.E. barones van Dedem ondergebracht in de "Stichting de Colckhof" met als doel het behoud van de cultuurhistorie en het natuurschoon.

Veldnamen: Keizershof * 28 parkdeel dicht bij huis, de Komme * 29, een gracht in de vorm van een kom, Eendenhuisje * 30 nog bestaand, Hoge Slinger * 38, een hoger gelegen slingerende bosstrook, Koeland * 23, Voorste Hof * 32, vooraan gelegen oude tuin, Achterste Hof * 33, nieuwe tuin achteraan gelegen, Entientoe * 34 een eindje er naar toe, Ronde bos * 35, Theekoepel * 36, met geschilderde pilaren, folies, Tipbos of Akkermaalsbos * 37, Een naast een akker gelegen tipvormig bos, De Voorste Drol * 41 De naam is niet goed verklaarbaar, Een drol werd wel als grap beschouwd. Het stuk was bezwaard met een servituut (erfdienstbaarheid), Engelse Werk * 42, Het Meimanslandje * 43 was eigendom van Meiman (Bredenhorstweg 5 – 7), Voorste Windesheimerland * 44 eigenaar uit Windesheim, Vosallee of oprijlaan [G] van baron de Vos v. Steenwijk, Koelandallee [K] de laan naast het Ezelbruggetje [W].

Bewoners: 1601 – 1611 Albert Opten Colck, 1675 Gerrit Derks, 1752 Dr. Polman, 1764 + 1795 Lubertus Rietberg, 1807 Johannes Stephanus Booghmans, 1847 H. baron de Vos van Steenwijk, 1913 F.K. baron van Dedem, 1947 Colckhof 6 + F. van Heemstra, 1967 + 1985 G.E. Heemstra barones van Dedem.

Bewoners bouwhuizen voor zover bekend: 1798 Jannes Lenderink, hovenier, 1847 nieuw bouwhuis, 1967 Colckhof 2 J.H. Kloppenberg, 1985 E.J.J. ten Broeke, 2013 fam. de Jong, Colckhof 4 1985 H. Bosch.

Poortgebouw nr. * 12 de Bagatelle Hubertsallee 1 – 3 Op de plek van de Bagatelle was in 1832 nog een perceel hakhout van J.S.Booghmans te Zwolle, eigenaar van de Colckhof, toen nog spijker den Colck genoemd. Dat perceel hoorde aanvankelijk bij boerderij Kleine Eisink * 13 (Huberts-allee 5) en lag daardoor in de gemeente Heino. Een nieuwe eigenaar van den Colck was in 1847 H. baron de Vos van Steenwijk. Van het landgoed maakte hij meer een lusthof de Kolkhof. Vooral toen hij in 1867 de heerlijkheid Abbenbroek erfde, had hij blijkbaar meer middelen. Er werd een poortwoning, voorzien van veel ornamenten, gebouwd, de Bagatelle geheten. Deze werd als dubbele woning ingericht voor de koetsier en tuinman. De toegangsweg werd naar de andere zijde van het landgoed gelegd over de Achterlaan [M] naar de Hubertsallee. De Raalterweg [B] langs de wetering was in die tijd een betere weg dan de Zandsteeg [A]. Men ging de wetering over via de Kreienbrugge of Hubertsbrug [X]. Deze brug was genoemd naar de fam. Hubert die daar bij woonde (woning afgebroken) en de fam. Kraijenschot (Huberts-allee 2). Bij de Bagatelle werd een afsluitboom geplaatst, vermoedelijk om te voorkomen dat men de Achterlaan ging gebruiken als sluiproute tussen de Zandsteeg en de Hubertsbrug.

Bewoners: Hubertsallee 1: ± 1867 + 1880 C 139 B H.Hemels (koetsier), 1890 D 184 + mevr. Hemels + A.G. Hemels, 1910 D 207 Mevr. A. Hemels, H.J.Hessels, C. Scholten + A. Grotenhuis, 1920 D 247 A.Grotenhuis + A. Grotenhuis jr., 1930 E 485 A. Grotenhuis, H.P.Roeke, J.H. Westerik, 1948 Hubertsallee 1 A.Grotenhuis, 1970 + 1985 F. Wessels, Hubertsallee 3: ± 1867 + 1880 C 139 A J.M. Derksen, 1890 D 185 J.M. Derksen, J. van der Kolk, 1910 D 208 J. van der Kolk, Wed. Bruggeman + A.Grotenhuis, W. van Oene, 1920 D 248 W. van Oene, J.A.Koffs, 1930 E 486 B.Boers, J.H.Pazie, E. , Bomhof, 1948 + 1970 Hubertsallee 3 E.Bomhof, 1985 P.H.M. Putker.

Boerderij nr. * 13 Klein Eisink (1578) Hubertsallee 5, fam. Hilgenkamp

Klein Eisink is een afsplitsing van Groot Eisink (Hubertsallee 4). Al in 1578 woonde Gerrit op Klein Eisink. Wie er daarna tot 1716 geboerd hebben is niet achterhaald. Deze grote boerderij bestond overwegend uit weidegrond. Het bouwland dat er bij lag, was ontginningsgrond. In 1716 woonde Jannes op Klein Eisink en in 1723 werd Willem van Haersolte als eigenaar vermeld. Deze was ook eigenaar van havezate de Bredenhorst (Molenweg 10). De boerderij werd in 1762 door Gerrit Jans de Kieft voor 3750 gulden aangekocht van C.W. van Haersolte. De koopprijs geeft aan dat het een vrij grote boerderij was. In 1767 neemt schoonzoon Hermannus Jansen de boerderij over. Op de grond van Oud Evers dat tot Klein Eisink behoorde, herbouwde een andere schoonzoon, Jacobus Spijkerman, daar een boerderij (Oud Evers * 10 Colckhof 8). De tussen de beide boerderijen liggende gronden behoorden bij het Lucas Bruinsspieker, de latere Colckhof * 1 (Colckhof 6). Dat lag in de marke Zuthem in de latere gemeente Zwollerkerspel. Op Klein Eisink kwam in 1795 zoon Jan Hermannes. Op deze boerderij was blijkbaar goed verdiend. Hij nam voor 2400 gulden de helft van de boerderij over. Met dat geld kocht vader Hermannes (Jansen) Eisink in 1798 boerderij Semelenberg met 4 morgen, ca. 5 ha, land erbij in het Lierderbroek. In 1801 koopt Jan (Hermannes) Eisink het tiendengeld (belasting) af met 200 gulden. De boerderij van Jan Eisink was in 1811 ca. 12 ha groot inclusief de gronden aan de zuidzijde van de wetering. Voor die tijd een vrij grote boerderij. Deze werd verkocht in 1812 aan J.S.Booghmans van het landgoed de Kolk (de Colckhof). Vanaf 1816 werd Klein Eisink beheerd door de landgoedeigenaar. Op de boerderij woonden toen arbeiders

Tuinmanswoning Hubertsallee 7

Tuinmuur

en dagloners. In 1832 omvatte het gedeelte van het landgoed dat in de gemeente Heino lag 73 ha. Dat was vergroot doordat de gronden van erf Holterman aan de Oude Wetering (Lierderholthuisweg) er bij gekocht waren. Bij Klein Eisink lag toen 1,6 ha bouwlanden, er hoorde ca. 38 ha weiland bij. De boerderij had een hoge waarde, klas 5. De rest van de gronden van de Kolk – de latere Colckhof - was bosgrond of behoorde bij andere erven. Na een kleine 100 jaar werd het landgoed verkocht. Klein Eisink met 9 ha omliggende grond werd gekocht door J.E. Stegeman. In familieverband ging de boerderij in 1935 in eigendom over aan een neef C.J.G. Elshof. Deze had bij de boerderij een grote boomgaard. Hij vertrok in 1956 naar de Noordoostpolder. De bomen van de fruitboomgaard werden daar naar toe vervoerd. Een zoon bleef nog zo'n 3 jaar op de boerderij totdat in 1960 deze werd verkocht aan de Colckhof. In de boerderij woonde tot 1963 nog de fam. Vugts. Daarna werd deze als vervallen woonruimte aangemerkt. In 1973 werd er een nieuwe bungalow gezet waar de fam. J.M.J. Hilgenkamp ging wonen. In de 21e eeuw werd het grootste deel van het landgoed – met ook Klein Eisink – verkocht aan Natuurmonumenten.

Veldnamen: Ossemaat * 45 waar vroeger ossen voor slachtvee werd geweid, Landje van Knuppe * 39, fam. Knuppe wonend op * 15 (afgebroken), Iepenallee [L]. Bewoners: 1578 Gerrit op Eisink, 1716 Jannes op Eisink, 1723 Jan, 1730 Jannes Albers, 1751 Jan Eisink, 1762 Gerrit Jans de Kieft, 1767 Hermannes Jansen, 1795 + 1811 Jan Hermannes de Kieft, 1816 Johannes van der Slichte, 1840 C 105 J. van der Slichte, 1850 A. van der Slichte, 1857 H.C. van der Laan, 1859 A. van der Kolk, 1860 C 142, 1880 C 141, 1890 D 183 H. van der Kolk, 1909 J.E. Stegeman, 1920 D 246, 1930 E 484 Wed. L. Stegeman – Heuves, 1932 G.J. van der Vegt, 1935 C.J.G. Elshof, 1948 Hubertsallee 5, 1956 Elshof jr., 1959 fam. Vugts, 1963 vervallen, 1973 + 1985 J.M.J. Hilgenkamp.

Tuinmanswoning nr. * 14 Hubertsallee 7 fam. Ruiterkamp

De grond waarop deze woning is gebouwd, was in 1832 een perceel weiland van 3 ha behorend bij het erf Klein Eisink * 13 (Hubertsallee 5). Dat hoorde weer bij het landgoed de Kolkhof van J.S. Booghmans te Zwolle. In 1907 werd de grond gekocht door F.K. baron van Dedem en daardoor afgesplitst van Klein Eisink. In 1913 vestigde van Dedem zich op de Kolkhof die de Colckhof als naam kreeg. Vervolgens vestigde zich een zus van de eigenaar, Sophie van Dedem, zich ook op de Colckhof. Voor haar zou een aparte villa gebouwd worden. Deze is er echter nooit gekomen. Wel werd in de twintiger jaren een tuinmanswoning op de Boskamp * 47, (zie veld-namen) gebouwd en is er een tuinmuur verzezen met daarachter een boomgaard. Daarnaast werd een begin van een park met vijver gerealiseerd. Als gevolg van de crisis na 1929 was er geen geld meer voor de realisatie van de villa.

Veldnamen: Moestuin * 46, Klaagmuur * 48 er werd geklaagd vanwege de villa die er niet kwam. Boomgaard * 49, de Boskamp * 47 terrein van 3 ha wat voordien akkerland was., Boskampallee [N], Vijver [AA]. Nieuwe Kanaal [Z]. Dit kanaal – nu de sloot langs de Hubertsallee – was aangelegd voor de aan- en afvoer van producten van Den Alerdinck. Aanvoer van stratenmest en afvoeren van hout. Draaikolk [AB] verbreding in het kanaal voor het keren van de schepen (nog zichtbaar).

Bewoners: na 1925 D 244 F.F.E Beeling, J. Draaijer, M Kemperman (jachtopziener), 1930 E 483, 1934 A. Hartkamp, W. van Duyn, J.F.A. Mulder, 1948 + 1970 + 1985 Hubertsallee 7 D.J. Ruiterkamp, dan G.J. Ruiterkamp.

Woning nr. * 15 Derkshuus of Raamshorst (1832) Hubertsallee (afgebroken) Aan de rand van het zogenaamde Dassenbos * 50 tegenover Groot Eisink (Hubertsallee 4) stond 70 meter vanaf de Hubertsallee in 1832 een huisje. Dat was van weinig waarde, klas 9, met een akkertje van 14 are gelegen aan de zuidkant daarvan. Eigenaar was J.S.Boogmans van de Kolkhof. Volgens een vroegere buurtbewoner G. van Dorth, waren de ruïnes van dat huisje nog lang te zien door via een pad het bos in te gaan. Daar zou een kluizenaar gewoond hebben die men Derk van de Raamshorst noemde.

Veldnamen: Dassenbos * 50 en Marterbos *52 dieren die hier voorkwamen, Paddegat * 51, Ter weerszijden van de Zandsteeg [A] het Neurinksbos * 54. Vermoedelijk vernoemd naar de eigenaar van boerderij Neurink (Lierderholhuisweg 53).

Tolhuis nr. * 16 Het Olde Tolhuis (1907) Zuthemerweg 19 fam. Ruiter en woning Zuthemerweg 17 fam. van Ockenburg

Tussen 1867 en 1870 werd de kunstweg (een grindweg) aangelegd tussen Windesheim en Heino over de Zandsteeg [A], nu Zuthemerweg. Deze kreeg een aftakking over de Hubertsallee. Vlak bij de splitsing werd een Tolhuis gebouwd. Daar werd tot 1900 tol geheven. De voornaamste toltarieven waren:

Voor elk kalf, schaap of varken 1 cent; voor een ezel of rund 2 cent; voor elk paard of aangespannen muilezel 5 cent; voor een kudde schapen of varkens boven de 50 stuks 50 cent; voor wagens en karren bespannen met honden, bokken of geiten 5 cent; voor rij- of voertuigen en diligences of postwagen ingericht voor niet meer dan 6 personen per paard 10 cent. Voor diligences of postwagens ingericht voor meer dan 12 personen 20 cent per paard; voor een zogenaamde mallejan geladen met hout voor elk paard 1 gulden. Vrijgesteld van tol waren o.a. paarden en rijtuigen in Konings dienst; prinsen en prinsessen en van militairen in dienst met uniform. Verder nog dezelfde dag terugkerende wagens, karren of lastdieren die mest, as (asch) heideplaggen, waterruigte, gips of andere bemestingsspecie, koren of meel vervoeren. Verder vervoerders van de voortbrengselen van veld, land of akker mits deze minder dan 2500 meter van de gebouwen verwijderd zijn. Wie de tolgaarden waren, zoals de bewoners werden genoemd, is nog niet achterhaald, omdat dit onder de gemeente Zwollerkerspel viel. De ondergrond behoorde aanvankelijk bij de Kolkhof (Colckhof). Toen het landgoed in 1868 werd verkocht, is een perceeltje hakhout voor het tolhuis bestemd. Bij de verkoop van de Colckhof in 1907 was het Olde Tolhuis, perceel 5, verhuurd aan de Wed. Keizer voor 16 gulden per jaar. De tol was toen vervallen. De grond bij het huis was toen een perceel bouwland. In 1923 komt de fam. Schrijver van boerderij Zwiersboer * 18 (Zuthemerweg 14) er te wonen. In 1970 woonde er A.Bosch en in 1985 mevr. W.Ruiter en L.S.Bosch. Een er naast gelegen perceel van 14 are was in 1832 eveneens in eigendom van de Kolkhof en behoorde bij boerderij Klein Eisink *13 (Hubertsallee 5). In 1886 is dat perceel verkocht aan Hendrik Valk van boerderij Groot Eisink (Hubertsallee 4). Dat perceel werd toen samengevoegd met diens gronden. In 1922 was daar nog hakhout van Herman Valk. Nadien is deze grond blijkbaar verkocht en is er een woning op gebouwd (Zuthemerweg 17). De veldnaam hiervan was Landje van Tolhuis * 53.

Hubertsallee 5, Klein Eissink

Boerderij nr * 17 Jochems (1730) of 't IJsselt 1601) of voormalig Groot Alerdinck (1474) Zuthemerweg 8 - 10

Aanvankelijk zal dit het belangrijkste oude erf van Den Alerdinck geweest zijn. Er behoorde een lange strook akkergrond langs de Oude Zandsteeg [R] bij vanaf Jochems tot voorbij Mannes Maat * 4 (Zuthemerweg 22). Ongeveer in het midden is het huis Alerdink gebouwd dat later vervangen is door een grotere Havezate. In 1427 werd Beernt Alerding vermeld en in 1445 Egbert to Alerding. De boerderij behoorde tot de Hof te Colmschate van de Bisschop van Utrecht. In Colmschate was een hofmeijer, later ambtsman als rentmeester, die toezicht hield en in het begin ook een eigen rechtspraak had. Tot 1796 was het Jochems nog "Volschuldig hofhorig" aan het Hof. Het viel onder diens tiendplicht (10% belasting). De wisseling van pachters en/of eigenaars moest door de ambtsman goedgekeurd worden. De belening (leen-eigendom) was al voor 1474 naar een leenman gegaan. In dat jaar was de boerderij al gesplitst in Groot Alerdinck (Jochems) en Klein Alerdinck (Maats) * 22 (Zuthemerweg 20 afgebroken) of Mannes Maat * 4 (Zuthemerweg 22). Groot Alerdinck bleef hofhorig, de andere werd allodiaal (geheel eigendom). Er waren dat jaar 2 pachters: Willem 't Alerding en Alert to Alerding. Vermoedelijk was Willem op Groot Alerdinck. Dat is niet geheel duidelijk. In 1490 werd hij alleen vermeld. In 1520 was Jacob Rouse eigenaar van beide erven. Daarvan gebruikte hij Groot Alerdinck zelf. Daarna kwamen in 1566 de Alerdincks erven in bezit van schoonzoon Goert van Armelo. In 1601 blijken er 3 erven Alerdinck te zijn. De ene was van Goert Goertszoon van Armelo. Groot Alerdinck was van zijn zus Maria, echtgenoot van Casijn van Isselt en Klein Alerdinck van broer Roelof van Armelo. De vermelding "Groete Alerdinck van Casijn van Isselt" is de oorsprong van de boerderijnaam 't IJsselt. Zijn opvolger was in 1642 Jonker Jan van Isselt tot Veldalerdinck (katerstede Veldalerdinck Zuthemerweg 4). De naam Groot Alerdinck is daarna overgegaan op de afgesplitste boerderij die later Zwiersboer * 18 (Zuthemerweg 14) werd genoemd. De pacht van 't IJsselt was in 1601 5 mud rogge, van ouds was dat 8 mud. Hierna is het erf door vererving in leeneigendom gekomen van de fam. van Haersolte. Midden 17e eeuw was dat Simon van Haersolte van de Bredenhorst (Molenweg 10). Dan in 1677 weduwe Adriana Josine Bentinck, in 1685 Antonie van Haersolte. Deze was eerst Drost van Vollenhove, daarna van Salland. In 1707 droeg de wed. van Haersolte het erf over aan haar zoon Willem van Haersolte. Een pachter op het IJsselt was in 1730 Jochem Hendriks. Hierdoor is de naam van het erf Jochems geworden. In 1732 was Anthony Zwier van Haersolte de leenheer van het erf. Hij overleed in 1733. Zijn minderjarige zoon Coenraad Willem werd er mee beleend. Vervolgens was in 1782 A.H.A.C van Haersolte leeneigenaar. Voor 1792 was de pachter Willem Dijsselhof. De volgende pachter Frederik Engberts koopt de boerderij voor 8405 gulden. In 1793 kwam de fam. Graveman op de boerderij (vanaf boerderij de Graven, Gravenweg 11). Deze familie heeft er meerdere gronden bij gekocht waaronder katerstede Kijk in de Hagen (Hogeweg 3). Het werd een zeer grote boerderij. In 1800 had de wed. Graveman op 't Jochems of IJsselt 11 hoornbeesten (melkkoeien) en 10 stuks jongvee. In 1825 was het een 4-paards boerderij, grote boeren hadden 2 paarden. Hermanus Graveman was in 1832 eigenaar van deze boerderij van 45 ha. Hiervan was 11 ha bouwland , 4,5 ha lag langs de Zandsteeg en 2,5 aan de overzijde. Dat land was aangekocht van erf Klein Eisink * 13 (Hubertsallee 5). De oppervlakte weiland was 22 ha waarvan 16 ha aan de overzijde van de Kolkwetering lag in het Kleine

Hagengebied en 4 ha in Sekdoorn dan was er 7,5 ha hakhout en bos en 4 ha heide. Van dit laatste lag 3 ha aan de Berkendijk. De boerderij vertegenwoordigde een hoge waarde, klas 3. In 1844 werden de tienden voor f 150,- afgekocht. De boerderij werd vervolgens nog weer flink uitgebreid tot ca. 80 ha. Daarvan 40 ha bij de boerderij en het overige merendeel in het Lierderbroek en Sekdoorn. Dit kwam vooral door vererving vanuit de familie. Doordat deze boerderij zo groot was, werd deze in 1916 gesplitst waarbij een deel van de grond aan Herman Gerrit Graveman toekwam en het andere deel aan Gerrit Helmus Graveman.

Veldnamen: Bij 't Jochems * 55, Reutekolk [AD]. In deze kolk aan de Zuthemerweg werd vlas gelegd om de reuten (= rotten). De buitenschil van het vlas kon dan verwijderd worden. De nog zichtbare kolk is gedeeltelijk gedempt voor de aanleg van de Zuthemerweg. De overige veldnamen zijn bij de gronden in het Kleine Hagengebied, de Bredenhorstlanden, het Lierderbroek en Sekdoorn in de beschrijvingen vermeld.

De boerderij is ook beschreven in Omheining 1986 nr. 3 door W. Grootenhuis. Er is een hele lijst van pachters en bewoners bekend. In het begin mogelijk alleen eigenaar. In 1427 Beernt Alerding, 1445 Egbert to Alerding, 1474 + 1490 Willem 't Alerding, 1520 Hendrik op Groot Alerdinck, 1675 Derk Hendrik Hageman, 1682 Hendrik op Alerdinck, 1703 + 1707 Hendrik Hendriks, 1717 Teunis Lamberts, 1730 Jochem Hendriks, 1742 + 1748 Teunis Lamberts, 1757 + 1760 Willem Hendriks, voor 1793 Willem Dijsselhof, 1793 Frederik Egberts Graveman, 1794 Andries Herms Gruwel, 1795 Wed. Hendrika Berends Graveman – ter Haar, 1825 + 1832 Hermannes Graveman, 1840 + 1850 LB 218 H. Graveman, 1860 LB 270, 1864 + 1880 H.Graveman jr., 1890 G 322, 1910 G 362, 1916 H.G. Graveman, 1920 G 407, 1925 D 451, 1930 D 460, 1948 Zuthemerweg 12 J.Dorgelo, 1970 A. Roebertsen, 1985 ontbreekt.

Dubbele woning: 1916 G 362A G.H.A.Graveman, 1920 G 407, 1925 D 454, 1930 D 459, 1948 Zuthemerweg 8 R.Visscher, 1970 R. Visscher + Wed. Graveman – Buter, 1985 R.Visscher, A. van der Burgt. 3e woning 1940 D 459A H.H.Volkerink, 1948 + 1970 + 1985 Zuthemerweg 10.

Boerderij nr. * 18 Zwiersboer (1752) of Groot Alerdinck (1601)

De boerderij Groot Alerdinck in 1520 van Jacob Rouse, was toen al gesplitst in 2 boerderijen. Door vererving kwam Groot Alerdinck in 1566 in bezit van Goert van Armelo. Dit erf was echter niet Zwiersboer, want Groot Alerdinck werd daarna weer gesplitst. Het oude Groot Alerdinck was in 1601 van Maria van Armelo, gehuwd met Casijn van Isselt en werd later 't Isselt of IJsselt genoemd, boerderij nr. * 17 (Zuthemerweg 8-10-12). Het andere afgesplitste erf was in 1601 van Goert Goertszoon van Armelo en Grietje Rouse die ook het huis Den Alerdinck bezaten. In 1608 overlijdt Goert en blijft het eigendom bij zijn weduwe. Het eigendom van dit erf is in 1638 van jonker Isaak van Uterwijck, gehuwd met Geertruid van Armelo en is vervolgens in 1647 van Peter van Uterwijck in 1665 werd het erf van de leenplicht van de Hof te Colmschate ontslagen door ruiling met een ander elders gelegen erf. De naam van de boerderij is dan Groot Alerdinck. Daarna blijft de boerderij tot 1868 in bezit van de eigenaren van landgoed Den Alerdinck. De pachter was in 1675 Pouwel Essies. Als in 1752 Zwier Jansen pachter is op dat erf, wordt de naam van dan af Zwiersboer.

Bewoners: 1638 – 1640 Hermen Drieszn, 1675 + 1685 Pouwel Essies, ± 1750 Remmelt Jansen, 1752 Zwiër Jansen, 1763 Henrich, 1784 Hermannes Antony vanThijs, 1795 Mannes Teijes, 1798 Wed. Hendrika ter Haar, 1800 Willem Jansen, voor 1840 W. Schrijver, 1840 LB 217 W. Schrijver + G. Schrijver, na 1850 Wed. L. Schrijver – Weterman + E. Keizer, 1860 LB 269 E. Keizer, 1880 J.Schrijver + familie, 1890 G 321 + L. Schrijver, 1910 G 361 L. Schrijver, 1920 G 406, 1923 H. TH. Bouwhuis, 1925 D 453, 1930 D 461, 1933 J.M. Diepman, 1948 + 1970 Zuthemerweg 14, 1973 H.A.M. Diekman, 1973/1974 G.H. Grootenhuys+ H.A.M. Diekman, 2010 E. Grootenhuys.

Boerderij nr. *19 Bouwhuis Den Alerdinck Den Alerdinckweg 1-3 nu Koetshuis

Bij de havezate Den Alerdinck staat een bouwhuis, het huis van de bouwman (akkerbouwer) gebouwd in 1680. Thans is dat bekend als koetshuis. Bij de havezate zelf heeft tot ca.1930 maar een kleine boerderij behoord, die altijd door de werkbaas werd beheerd. Vooral de zorg voor de grote tuinen, boomgaard en bossen zal zijn aandacht gevraagd hebben. Het directe eigen gebruik op het grote huis zal het belangrijkste geweest zijn. Daarvoor zal wat bouwland in gebruik geweest zijn met wat grond voor een moes- en bloementuin. Het bouwland zal ten zuiden van de havezate gelegen hebben op de plek van het latere Engelse Werk * 61. De Lage Weide * 60 zal als laag weiland tegen de Kolkwetering in gebruik geweest zijn terwijl de tuinen direct ten noorden en ten westen van de havezate lagen met de naam Nieuwe Hof * 63. Voor het onderhoud van de parken en het bos zullen nogal wat arbeidskrachten ingeschakeld zijn. In 1832 was er 4 ha park en ongeveer 40 ha bos en hakhout. In 1800 werd Jan Lamberts vermeld met 1 hoornbeest. Pas rond 1900 kwam er een wat grotere boerderij. Er was in 1922 wat meer grond vrij gekomen door de verkoop van boerderijen zoals Zwiersboer *18 (Zuthemerweg 14) waarbij niet alle grond werd verkocht. In 1922 had baron van Dedem 4 koeien. Daarna kwam er een eigen boerderij voor de werkbaas A. Roebertsen op het landgoed met 10 ha grond. Hij had in 1933 7 melkkoeien. Na de oorlog werd de boerderij flink uitgebreid. Na de verkoop van de havezate in 1978 is de boerderij beëindigd. Het oude bouwhuis is daarna omgebouwd tot een locatie voor ontvangsten, trouwzaal enz. met de naam Koetshuis.

Bewoners: 1800 Jan Lamberts, 1840 LB 220 L.Overhein, 1850 +LB 219A H.Nijboer, 1860 LB 272A, 1865 A. Klink, ± 1875 LB 271A H.J.Kutterik, 1890 G 319 + G.J.

Westrik, 1901 A. Roebertsen, 1910 G 360, 1920 G 405, 1925 D 454, 1930 D 462 + G.W.R. Roebertsen + D 462A A. Roebertsen, 1948 + 1970 Den Alerdinckweg 2 G. W.R. Roebertsen + Den Alerdinckweg 4 A.J. Roebertsen, 1985 Den Alerdinckweg 3 A.J. Roebertsen.

Conferentieoord nr. * 20 op de Hoge Weide Den Alerdinckweg 2–4 voorheen de Voorde

Vanaf 1949 tot 1974 was de Stichting Ned. Herv. Kamp-Conferentieoord gehuisvest in het havezategebouw Den Alerdinck * 21 (Den Alerdinckweg 7). Dat conferentieoord werd de eerste 5 jaar bezocht door in totaal 20 000 bezoekers. De havezate deed dienst als oecumenisch vormingscentrum. Door de geref. Theoloog Elmert Pruim werd dat centrum erg bekend. Door de zeer beperkte ruimte werd besloten een nieuw vormingscentrum te bouwen. Dat verrees aan de overzijde van de weg op de Hoge Weide * 59, dit was voormalig weiland van Zwiersboer * 18 en daarna van de boerderij van Den Alerdinck op het Bouwhuis * 19. Het complex gebouwen had later de naam de Voorde. Er waren in 1986 daar 35 personeelsleden werkzaam . Omstreeks 2013 is het conferentieoord na diverse eigenaren en wisselingen van functie, verplaatst naar elders. Het geheel werd gekocht door J.W. Koning en is weer bij het landgoed Den Alerdinck gevoegd.

Bewoners: na 1974 Dr. J. van Eupen, dan W. Veenstra, 1985 Den Alerdinckweg 4 J.W. Meijerman.

Havezate nr. * 21 Den Alerdinck (1421) fam. Koning

Het huis Alerding, zoals dat eerst vermeld werd, heeft eerst wat zuidelijker gestaan aan de vroegere Zandsteeg [R] (vervallen). Deze volgde gedeeltelijk de Kromme Allee [P] en liep langs de afgebroken boerderij Maats * 22 (Zuthemerweg 20 boerde-rij in het bos). Vermoedelijk was er eerst een spijker voor graanopslag en andere oogstprodukten. De naam Alerdinck (ink = goed van) zal afgeleid zijn van Alert of Aaldert. De boerderij werd al in 1421 genoemd. Het was een leengoed van de bisschop van Utrecht en beheerd door de Hof van Colmschate. In 1520 behoorden er twee of meer erven bij. Dat waren Groot Alerdinck, het latere IJsselt * 17 (Zuthemer-weg 8 – 10 – 12) en Klein Alerdinck (vermoedelijk) Maats * 21 (Zuthemerweg 20) en mogelijk Mannes Maat * 4 (Zuthemerweg 22). Verder de katerstede Sloodman (Zwolseweg 54). Klein Alerdinck werd beheerd door Jacob Rouse die leeneigenaar was namens de Hof te Colmschate. In 1565 was dat vererfd

Den Alerdinck met bouwhuis, Den Alerdinckweg 3-5-7

Den Alerdinck

De Voorde

Kromme Allee of Koopmanslaantje

aan Goert van Armelo van 't Relae (Raalte) en Grietje Rouse. Door vergrotingen van de bouwlanden kwamen er steeds meer boerderijen bij. In 1601 waren er al 4 erven bij Den Alerdinck waarvan er nog 2 tot het eigendom daarvan behoorden. Leeneigenaar was toen Roelof van Armelo, een broer van Goert. In 1608 erft Geertruid van Armelo Den Alerdinck en zij huwt in dat jaar met Isaac van Uterwijck die vanwege havezate Heemse bij Hardenberg ten Landdage is verschreven en toegelaten tot de Ridderschap. Landdage, de vergadering van Ridderschap en steden van Overijssel. Hij heeft geprobeerd om namens het huis Den Alerdinck verschreven te worden. Dat is toen niet gelukt omdat het huis niet voldeed aan de voorwaarden van een adellijk getimmerte met minimaal een waarde van 25 000 gulden, havezate genoemd. Zijn zoon Peter van Uterwijck lukte dat in 1648 wel. Het oude huis werd afgebroken en wat noordelijker werd een nieuw huis gebouwd dat in 1680 de allure had van een adellijk getimmerte. Er werd ook een park, lanen en tuinen in Franse stijl aangelegd. Al in 1665 waren ook de erven van Den Alerdinck uit de leenplicht ontslagen door ruiling en afkoop. Na het overlijden van Peter van Uterwijck in 1684 werd zoon Jan Godefried van Uterwijck de eigenaar. Omstreeks 1707 was hij markerichter van de marke Lenthe. Na zijn overlijden in 1719 bleek er een schuld van 10 000 gulden *“dat was besteed aan timmeren, graven van grachten en vijvers, leggen van hoven en plantagie”*. Het eigendom was in 1720 overgegaan aan zijn zus Geertruid Margaretha, die in Zwolle woonde. De weduwe van Jan Godefried bleef wel op Den Alerdinck. Het testament geopend in 1720 vermeldde *“Het huis en Havezathe Alerdinck, Erve Groot Alerdinck, vier en een half mudde gezaai op Alerdinckskamp * 57, Hogeweide * 59 liggende langs de Kleine of Kolkwetering, de kleine weide * 60 liggende achter de nieuwe hof * 63, het Dorenslag over de Kleine of Kolkwetering, katerstede op Alerdinckveltien en de tienden gaande uit Groot en Klein Alerdinck”*. Hieruit bleek dat buiten de parkaanleg alleen het erf Zwierboer * 18, een kleine boerderij Veldaler-dinck (Zuthemerweg 4) en de gronden ter weerszijden van de Kolkwetering dicht bij de havezate tot de bezittingen behoorden. Klein Alerdinck was in 1720 persoonlijk bezit van de weduwe van Jan Godefried van Uterwijck. Zij verkochten in 1742 dat erf aan W.R. van Voorst tot de Grimberg. Het eigendom van Den Alerdinck ging via vererving over op achtereenvolgens in 1733 aan Evert Elbert Anthony van Raesfelt tot Heemse en in 1745 aan Isaac Reidert van Raesfelt. In 1764 werd “het Goed” verkocht aan Reint Wolter van Echten die dat in 1770 weer verkocht aan Derk Frederik Voorst tot Bergentheim, die er tot zijn overlijden in 1796 ook woonde. Een liefdesgeschiedenis

tussen dochter Phil van Voorst en Wolter Bentinck die een dramatisch einde kende – “het is de duivel die de liefde wegneemt” – is beschreven in Omheining 1985 nr. 4 door T.Valkenaars. De geschiedenis van Den Alerdinck met alle boerderijen is overigens beschreven in Omheining 1986 nr. 3 door Wim Grootenhuis. Het is 1797 als Bernardus Johannes van Sonsbeeck Den Alerdinck koopt. Hij is zeer vermogend en koopt veel omliggende landerijen en boerderijen zoals de Grote Harrebrink (bij Zwolseweg 29a) in 1905, Maats * 22 (Zuthemerweg 20) in 1807, De Sole *3 met De Colkhof (Solenspieker-Zuthemerweg 25) in 1811-1812, de Grote Hagen (Grote Hagenweg 1) in 1813, de Gansepan (Den Alerdinckweg 10) in 1819, Davenschot (Zwolseweg 70) in 1842, 't Wevers en Klein Hertebriek (Zwolseweg 62) in 1843). Het huis Alerdinck werd verfraaid en de tuin werd ongevormd in Engelse landschapsstijl onder leiding van architect Zocher of J.D. Blom (Zwolle) met meerdere grachten, vijvers, heuvels en parkbossen. Daarvoor werd vrijwel alle grond van boerderij Maats bestemd. Er werd het Nieuwe Kanaal [Z] langs de Hubertsallee tot aan de Kromme Allee [P] aangelegd voor de aanvoer van stratenmest uit Zwolle en de afvoer van hout en landbouwproducten. De boerderijen van Den Alerdinck hadden veel last van overstromingen. In 1421, 1433, 1436, 1446, 1720, 1776, 1784, 1814 en 1816 waren de landerijen onder water gelopen door dijkdoorbraken van de IJssel, stagnerende waterafvoer of hoge waterstand van de Zuiderzee. Dit veroorzaakte door ook slechte voeding veel sterfte onder de veestapels. Toen in 1825 de overstromingen zelfs tot aan Heino kwamen en het elders ook mensenlevens kostte, was voor mr. H. van Sonsbeeck die toen eigenaar van Den Alerdinck was, de maat vol. Hij liet rond zijn landerijen een zeedijk aanleggen. Daarvoor moest de Kolkwetering omgelegd worden. Dat heeft, tot de bouw van het gemaal Langeslag in 1965, ernstige wateroverlast in dat gebied voorkomen. In 1832 behoorde tot het landgoed 225 ha, hiervan 186 ha onder Heino en 39 ha onder Zwollerkerspel. Mr. H. van Sonsbeeck was minister van Buitenlandse Zaken en Rooms-Katholieke eredienst in het eerste kabinet Thorbecke 1849 – 1853. In 1865 koopt hij boerderij Dijsselhof (Langeslag 41) die hij ruilt met boerderij Mannes Maat * 4 (Zuthemerweg 22). Deze was inliggend tussen zijn landerijen. Na zijn overlijden in 1865 werd in 1868 het landgoed van 200 ha groot verkocht. Het huis met omliggend park, 40 ha, en wat landerijen werd gekocht door Ir. C.W. van Dedem voor 30.500 gulden. Een aantal percelen grond werd door anderen gekocht. De meeste boerderijen bleven in familiebezit van de erven van Sonsbeeck. Deze vallen nu onder landgoed Den Alerdinck II van de fam. van Voorst tot Voorst. De meeste zijn beschreven in hoofdstuk Grote Hagen.

In 1916 werd G.W.T. baron van Dedem eigenaar. Vooral doordat in het begin van de 20e eeuw de afzet van melk aan de fabriek mogelijk werd, kon de werkbaas een eigen boerderij op het landgoed bewerken. Na het overlijden van van Dedem in 1949 was het landgoed al omgezet in een N.V. Landgoed Den Alerdinck en in 1948 verhuurd aan de Stichting Ned. Herv. Kamp en conferentieoord Den Alerdinck. Deze moest zelf zorgen voor de inrichting en het onderhoud. Het vormingscentrum, zoals dit daarna genoemd werd, mocht zich de eerste 5 jaar op 20 000 bezoekers verheugen. Er werd een houten woning voor de directeur gebouwd en een houten slaapbarak. En later ook een kantoorbarak. Omdat de oude havezate veel te klein werd, kwam er in 1974 een geheel nieuw gebouwencomplex op de Hoge Weide * 59 tegenover de havezate. Het vormingscentrum de Voorde * 20 genoemd (Den Aler-dinckweg 2 – 4). De havezate werd daarna gerestaureerd en een kleinzoon van G.W.T. baron van Dedem ging er wonen. Na diens overlijden in 1978 werden de omliggende gronden aan boeren verkocht. Het huis met bossen en park werd verkocht aan F.M. J. Lurving. Deze zette zich in voor verbetering van de oost-west verhoudingen en de wereldvrede. Hiervan kwamen onder andere T.V. uitzendingen vanuit Den Alerdinck. In 1983 kocht J.W. Koning Den Alerdinck met 25 ha parkbos. Hij heeft het huis grondig gerestaureerd en aangepast aan het huidige comfort. Ook het Bouwhuis * 19, nu Koetshuis genoemd en de parken werden aangepakt. Nu worden er verschillende evenementen georganiseerd en in het Koetshuis worden trouwerijen gehouden. Voor meerdere evenementen en activiteiten werden de gebouwen van de Voorde * 20 in 2013 aangekocht. (zie hoofdstuk Den Alerdinck) en in 2015 overigens verhuurd voor zakelijke conferenties.

Bewoners: 1421 + 1445 + 1520 fam. Alerding, 1601 fam. van Armelo, 1608 Isaac van Uterwijck tot Heemse, 1637 Peter van Uterwijck, 1680 nieuw huis, 1684 Jan Godefried van Uterwijck, 1719 Wed. Alegonda van Uterwijck – Broekhuizen, 1733 Evert E.A. van Raesfelt tot Heemse, 1745 Isaac R.van Raesfelt, 1760 Nicolaas M. Stokelman, 1764 Reint Wolter van Echten, 1769 Gerrit Mayenberg, 1770 Derk Frederik Voorst tot Bergentheim, 1797 + 1832 Bernardus Josephus van Sonsbeeck, 1840 LB 219, 1850 LB 220, 1853 + H. van Sonsbeeck, 1858 H. van Sonsbeeck, 1860 LB 271, 1869 + 1880 C.W. baron van Dedem, 1910 G 359, 1914 G.W.T. baron van Dedem, 1920 G 404, 1925 D 455, 1930 D 463, 1946 vertrek, 1948 Alerdinckweg 6 G.Arnold, 1974 kleinzoon van Dedem, 1978 F.M J. Lurvink, 1983 Alerdinckweg 7 H.Diepstra.

Tweemaal Boerderij Zwiersboer, Zuthemerweg 14, familie Grootenhuus

Het oude Tolhuis, Zuthemerweg 19, familie Ruiter

Boerderij 't Jochems, Zuthemerweg 8-10, familie Volkerink en Visscher

Den Alerdinckweg 6a: 1948 Joh. Diekerhof, 1954 D.K. van Drimmelen, 1965 + 1970 J.D.Pleiter, 1985 Den Alerdinckweg 5A H.Diepstra.
Den Alerdinckweg 1 of 3 1990 J.W. Koning.

Boerderij nr.* 22 Maats (1738) Zuthemerweg 20 afgebroken boerderij in het bos

Boerderij Maats lag in de marke Zuthem, gemeente Zwollerkerspel en behoorde vanaf de 15e eeuw bij de Kolkhof (Colckhof * 11). Het grootste deel van het huidige park van Den Alerdinck was bouw- en weiland van deze boerderij. Het perceel A 199 groot 3,15 ha zal bouwland van deze boerderij geweest zijn. In 1832 was dat “bosch tot vermaak” en thans geheel dennenbos. In een verder verleden, mogelijk al voor 1500 of in de 16e eeuw, zal deze een afsplitsing van boerderij Klein Alerdinck of Mannes Maat * 4 (Zuthemerweg 22) geweest zijn. Of, omgekeerd en was die boerderij een afsplitsing van Maats. Door die splitsing was Maats verkocht aan een eigenaar van de Kolkhofslanden, vermeld in het verpondingsregister van 1738. Langs Maats heeft, voor dat de eerste parkaanleg gerealiseerd is, de vroegere Zandsteeg [R] gelopen. Den Alerdinck is in 1680 nieuw gebouwd en rond die tijd zijn daar parken in Franse stijl aangelegd. Daarvoor stond dat huis dicht bij deze oude Zandsteeg. Deze weg liep noordelijk langs de Reutekolk (deels nog bestaand), dan door het huidige weiland liggend voor Den Alerdinck en over het westelijk deel van de Kromme Allee [P] en langs boerderij Maats, noordelijk langs perceel A199 om daarna het huidige tracé van de Zuthemerweg te volgen. In 1807 verkoopt Lubbertus Rietberg (van de Kolkhof) erve Maats no. 5 met onderhorige landerijen, bossen, akkermaalshout en opgaande bomen aan B.J. van Sonsbeeck voor 5000 gulden. Deze boerderij komt dan weer bij Den Alerdinck. Het bouwland werd ingeplant als parkbos. De weilanden werden bestemd voor de uitbreiding van de parken die geheel werden aangelegd in Engelse landschapsstijl. Alleen het weiland ten noorden van de Kolkwetering bleef weide. Een klein perceel bouwland bleef bij de boerderij. Deze werd nu bestemd als woning voor de tuinman. Het was een grote boerderij met onderschoer. (met terugliggende inrijdeuren in de gevel). De muurankers gaven het bouwjaar van de muren aan, 1759. Vaak waren het eerst vakwerkboerderijen waar later muren onder gemetseld werden. Voor 1807 zal deze boerderij ongeveer 15 ha geweest zijn. Hiervan was 4 ha bouwland waarvan 3 ha oud bouwland dat in 1832 ongevormd was tot “bos van vermaak”. Er was 9 ha weiland. Hiervan was ca. 7 ha in 1832 tot park omgevormd en 2 ha lag ten noorden van de Kolkwetering. Ongeveer 2 ha was aanvankelijk bos en hakhout. Deze boerderij is beschreven in Omheining

1986 nr. 3 door Wim Grootenhuis als de boerderij in het bos. De boerderij is tegen 1970 verlaten, geheel vervallen en daarna gesloopt.

Bewoners: de gegevens daarover zijn zeer beperkt. 1770 – 1778 Hendrik Jansen en Aaltje Wilms, 1795 Jannes Maat en Gerregien Jansen, 1970 mevr. Dijk – Kuiper.

Boerderij Maats in het bos (1970)

Verantwoording

De werkgroep Boerderij- en veldnamen is in 1990 van start gegaan met het vastleggen van de oude veldnamen. Veel veldwerk is er verricht door de mensen in het buitengebied van Heino te bezoeken. De werkgroep bestond uit de leden: G.H.Elshof, P.E.van Eijdsen, H.Hekman, D.v.d.Klippe, W.H. Oud Ammerveld, J.Peters en J.A.Reuvekamp. In een wisselende samenstelling is de werkgroep daarna aan het werk geweest. Door verschillende interesses, die ontstonden tijdens het onderzoek, zijn een aantal leden begonnen met het beschrijven van boerderijen. In 1996 werd het veldwerk afgerond. De Kadastrale Atlas 1832 van Heino is ook in dat jaar uitgekomen.

In 2000 is er overleg geweest met het bestuur en de werkgroep die op dat moment bestond uit de leden: J.M.Jorna-Hansman, D.v.d.Klippe, H.J.A.Overkamp, J.Peters, J.Pruim-Reinders, W. Schuring, J.Tijhuis en H.J.Wessels. Er is toen besloten om geen boekje uit te geven met alleen maar veldnamen, maar te gaan werken aan een uitgave met boerderijbeschrijvingen waar enkelen al mee bezig waren.

Sindsdien is er een nieuwe werkgroep Geschiedenis samengesteld waarvan de huidige leden zijn Jan Jonge Poerink, Herman Holtmaat, Henk Hullen, Geerlig Nijland, Herman Overkamp, Jan Peters, en Edgar Stapelveld. Deze werkgroep heeft besloten om boeken in delen uit te geven. Hierin zijn de gegevens van de veldnamen, Kadastrale Atlas 1832 Heino, bevolkingsregisters en de beschrijvingen uit het archief aan elkaar gekoppeld. Daarnaast hebben recente nasporingen tot interessante, maar nog nooit eerder gepubliceerde, gegevens geleid. Van alle boerderijen is ook nog eens uitgezocht welke grond daar in 1832 bij hoorde. Het archief van de vereniging beschikt nu dus over veel informatie van boerderijen uit de toenmalige situatie.

Gekozen is voor een indeling van deelgebieden op basis van de historische ontstaansgeschiedenis van de buurtschappen. De namen van de deelgebieden zijn - hoewel soms door de bewoners in de vergetelheid geraakt - historisch verantwoord benoemd. Voor de begrenzing zijn zoveel mogelijk wegen, waterlopen en gemeentegrenzen gevolgd en daar waar dit niet helemaal mogelijk bleek is de grens getrokken door een open gebied.

De cartografie en fotografie in dit boek zijn van de hand van Edgar Stapelveld. Er is ook veelvuldig gebruik gemaakt van fotomateriaal uit het archief van Omheining. Tenslotte is zorgvuldigheid betracht met het verkrijgen van instemming van betrokkenen voor woord en beeld.

De afbeeldingen van de omslag betreffen de Nieuwe Wetering bij boerderij Heileuver van de familie Middelkamp aan de Zuthemerweg 31 op de voorzijde en boerderij Wechele, Langeslag 39, van de familie Kattenberg op de achterzijde.

Begrippenlijst

Bouwkampen - akkerbouwland meestal op hoge gronden
Blokcontginningen - sloten rond grote vierkante percelen omgeven door houtsingels en tweede sloot
Boerengeriefhout – t.b.v. afrasteringen en gereedschappen t.b.v. de boerderij
Brink – een door gebouwen, afrasteringen of bomen omgeven open ruimte
Daghuurder / dagloner – iemand die zich per dag verhuurt
Hof – hiërarchische gemeenschap met een leider aan het hoofd
Hofhorig – als persoon en gezin geheel en in rechte afhankelijk van het hof
Hofmeijer – hoofdpachter van een boerderijencomplex van het hof
Horst – hoger gelegen stuk land in een laag gebied
Holleweg – weg die veel lager ligt dan de landerijen aan weerszijden
Inscharen – onder toezicht weiden van vee, meest pinken van anderen
Kater – boer met klein bedrijf met als hoofdberoep boer
Katersteden – kleine boerderijen
Kötter – boer met een zeer klein bedrijf hoofdberoep geen boer / keuterboer Keuterboerderijtje – zeer kleine boerderijtje
Kade – lage dijk ook losplaats aan het water
Koeland - land waarin koeien de hele zomer lopen
Kerspel – kerkdorp of –dorpen vallend onder een bestuur
Leenstelsel - feodale stelsel als staatsbestel voor het jaar 1800
Marke - afgebakend gebied, gemeenschap van eigenaren met recht aangrenzend onbebouwde grond
Potstallen - stallen waarin mest met plaggen wordt vermengd
Rijshout - takken van 1 tot 2 meter lengte
Schadden - bovenste laag van het veen die als brandstof werd gebruikt
Schepel – oppervlaktemaat van 0.246 ha variabel gerekend naar grondwaarde
Schut of Zijl– sluis voor een gecontroleerde hoogte van het waterpeil
Spieker – vroeger korenopslagplaats, later oogstopslag en klein buitenverblijf
Stroomgeul – natuurlijke afwateringsgeul, alleen waterafvoer in natte periodes
Singel - bosstrook / houtgewas groeiend om de akkers
Stoltenberg - kapberg met 4 roeden waaronder een schuur
Stratenmest - compost vermengd met mest uit de straten van een stad
Thijns /Tienden – belasting oorspronkelijk 10 % van de oogst
Verponding – vroegere belasting op grond en gebouwen
Vuurstedenregister – belastingregister van schoorstenen
Voorde – doorrijdbare waterpassage
Vonder – afneembaar houten brugdek
Vloedgraven – gegraven sloot van aan elkaar gekoppelde afvoersloten
Waren - waargerechtigden recht op grondgebruik van de gemeenschappelijke markegronden
Waardeel - een deel van waarrechten
Wetering – wat grotere recht gegraven afvoersloot
Woeste gronden - gronden die geen cultuurgrond, aangelegd bos of erf waren
Wederopbouwboerderij – vervanging van door de oorlog verwoeste boerderij
IJzeroer – harde ijzerhoudende brokken, ontstaan door kwelwater in de grond.
Zompen – schepen met platte bodems om door ondiep water te varen.

Voornaamste bronnen en literatuur

Ir. D.M.van der Schrier en Ir. J.P. van den Berg. Hoe de A te Zwolle de weteringen aantrok, O. Regt en Geschiedenis 2001.

J.Bielemans. Heino een geschiedenis van mens en plaats. Zwolle 1980.

E.D.Eijken. Repertoire op de Overstichtse en Overijsselse Leenprotocollen 1379-1805 Zwolle.

Quohier van bezittingen van koningsvijanden in Salland 1583.

Th. Spek. Van Hunnepe tot de zee. Kampen 1986.

H.van Bommel. De familie van Sonsbeeck. Omheining 1981 nr. 4.

Jhr A.J. Gevers en A.J. Mensema; Landgoed huis de Colkhof, Laag Zuthem 2012.

K. Goinga: Havezathe Den Alerdinck, Bedum 20/2

Wim Grootenhuis archief, themanr. Den Alerdinck in Omheining 1986 nr.3 en themanr. Laag Zuthem en het kerspel van Swoll in Omheining 1984 nr.1 en 1985 nrs. 2 en 4.

Jan van de Wetering, "Een toekomst waarborgen", Zwolle 2015

H.van Bommel e.a. Heino in crisisjaren en oorlogstijd. Heino 1985. .

Derk van der Klippe. Herinneringen. Heino 2005.

Markeboek en registers marke Lenthe. H.C.O. Zwolle.

J. van de Wetering e.a. Canon van Heino 2011.

Jaarverslagen melkfabriek Heino Krause.

Bevolkingsregister gem. Heino 1840-1930 en adreslijsten 1920-1985.

Archief en artikelen uit Omheining Heino.

Kadastrale Atlassen 1832 Heino, Dalfsen en Zwollerkerspel.

Veldnamenonderzoek Omheining. Heino.

De door bewoners verstrekte gegevens (met dank).

Dit is een uitgave van de Vereniging voor
Heemkunde Omheining te Heino

Het Hagengebied, Sekdoorn, Laag Zuthem met de landgoederen
de Gunne, de Linthorst, Den Alerdinck, de Colckhof en de
Alerdinck II